

Gemeenteraad.....	3
1. Opening en mededelingen.....	3
2. Vaststellen agenda.....	3
3. Benoemingen.....	5
Benoeming Ombudsman voor de gemeente Groningen mevrouw Anja Janssen.....	5
Benoemingen van mevrouw Alexandra Matz als woordvoerder voor de ChristenUnie	7
4. Besprekstukken.....	8
a. Reclame- en precariobelasting 2024.....	8
A04: Terug naar de tekentafel met ondernemers.....	8
A06: Zo heb ik het nooit bedoeld (reclamebelasting).....	8
M35: Motie van afkeuring reclame- en precariobelasting 2024.....	8
5. Motie vreemd aan de orde van de dag.....	45
M01: 'Stop huiselijk geweld' n.a.v. raadsvoorstel Actieplan huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld tegen vrouwen.....	45
6. Behandeling gemeentebegroting 2024.....	47
a. Begrotingswijzigingen 2 ^e kwartaal VGR II.....	47
b. Septembercirculaire 2023 gemeentefonds.....	47
c. Belastingtarieven 2024.....	47
d. Ontwerpbegroting 2024.....	47
A01: Horecaleges.....	47
A02: Verlaging bewonersvergunningen in tweede schil.....	47
A03: Verlaging bedrijfspakeervergunningen.....	47
A05: Telefonische klachtenlijn evenementen.....	47
M02: Zaterdag was de mooiste dag van de week (Studentensport masterplan sport)	47
M03: Dit is een noodgeval, help me uit de brand (Brandveiligheid studentenhuizen)	47
M04: 'Geen grens, geen grens' (Aanscherpen voorwaarden IST).....	47
M05: Work Hard, Pay Hard (Eerlijke stagevergoeding).....	47
M06: Show You The Way To Go (Shared Space).....	47
M07: Verlicht de last 3.0.....	47
M08: Huidige onzekerheden in beeld.....	47
M09: Grofvuil.....	47
M11: Waakzaam en Weerbaar 2.0.....	47

M12: Laat de Martinitoren weer vrolijk schijnen.....	47
M13: Als de muren konden praten.....	47
M14: Maak ruimte voor een ruimtelijke ontwikkelvisie noordelijke wijken.....	47
M15: Presteer in behoud van sociale huur.....	47
M16: ‘Van eiwittransitie naar lastenverlichting’.....	47
M17: Meer bouwen, beter onderhoud.....	47
M18: ‘Woonwagenvakken kostendekkend maken’.....	47
M19: Meer eenpersoonswoningen bouwen.....	47
M20: Structureel vieren van de Dag van de vrijwilliger.....	47
M21: “Jaarlijkse herdenking slavernijverleden en viering Keti Koti”.....	47
M22: Help dorpen met bouwen.....	47
M23: Voor een gemeente dichtbij.....	47
M24: Openingstijden afvalbrengstations.....	47
M25: Energie opslag (Wie wat bewaart die heeft wat).....	47
M26: Inpassing netinfrastructuur (Pas verzwaring netinfrastructuur goed in en betrek inwoners hierbij).....	47
M27: Voortgang SDG duurzaamheidsdoelen.....	47
M28: Groningen blijft herdenken op 15 augustus (Indië Herdenking).....	47
M29: Breed gesprek nieuw muziekcentrum.....	47
M30: Stel opbouwwerk centraal.....	47
M32: Waar zijn we safe (Safe space).....	47
M33: Taalhelden in t zonnetje.....	48
M34: Iedereen warm.....	48
M36: I’m only one call away (Telefonische klachtenlijn).....	48
e. Resultaten herzieningen grondexploitaties 2023.....	48
f. Herziening grondexploitatie Meerstag 1-1-2023.....	48
g. Herziening grondexploitaties Stadshavens per 1-1-2023.....	48
h. Herziening grondexploitatie Suikerzijde per 1-1-2023.....	48
7. Sluiting.....	146

Voorzitter: K. Schuiling (burgemeester)

Namens de raad: J. van Hoorn (GL), F. Folkerts (GL), E. Hillekens (GL), J. Jones (GL), B. Leemhuis (GL), S. Middelhuis (GL), C. Nieuwenhout (GL), H. Sietsma (GL), T. van de Vendel (GL), J. van Veen (PvdA), R. Gierkink (PvdA), I. Huitema (PvdA), R. Pestman (PvdA), J. Scoop (PvdA), R. Tjepkema (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), M. Gietema (D66), M. Martinez Doubiani (D66), A. Poelstra (D66), T. Rustebiel (D66), W. Pechler (PvdD), J. Bosma (PvdD), B. Hekkema (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij), Y. Menger (Stadspartij), H. Moerkerk (Stadspartij), M. Sloot (Stadspartij), D. Brandenburg (SP), J. Huisman (SP), F. Mertens (SP), H. de Waard (SP), I. Jacobs (VVD), E. Akkerman (VVD), R. Heiner (VVD), M. Goodijk (S&S), K. de Groot (S&S), D. Swets (S&S), P. Rebergen (CU), L. Dwarshuis (CU), J. de Haan (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens het college: M. Wijnja (wethouder), C. Bloemhoff (wethouder), K. de Wrede (wethouder), E. Eikenaar (wethouder), I. Jongman (wethouder), P. Broeksma (wethouder), R. van Niejenhuis (wethouder), M. Molema (wethouder)

Namens de griffie: J. Spier

Gemeenteraad

1. Opening en mededelingen

00:16:44

Voorzitter: Ik open de vergadering. Iedereen van harte welkom. Ik zie brede belangstelling op de publieke tribune. Ik deel u mede dat raadslid Armut van het CDA afwezig is en zij komt helaas de hele vergadering niet. Iets later zullen komen, Andrea Poelstra-Bos van D66 en Elizabeth Akkerman van de VVD. Wethouder Van Niejenhuis zal ook iets later komen in deze vergadering. Dan hebben we volgens mij alle raadsleden geïnventariseerd. We hebben de heugelijke mededeling in de allereerste plaats dat we een jonge vader in ons midden hebben en die heet Jeffry van Hoorn. Ik wens het jonge gezin natuurlijk alles goeds en vooral Nika een hele mooie toekomst.

2. Vaststellen agenda

00:18:41

Voorzitter: Dan zijn we bij het vaststellen van de agenda. We hebben er in het presidium over gesproken. Het is een wat ingewikkelde agenda, maar misschien komen we er wel doorheen. De spreektijd in het eerste uur van de begrotingsraad, het stukje reclamebelasting en motie vreemd, is anderhalf minuut per fractie en één minuut per fractielid enzovoort. Dan weet ongeveer iedereen wel waar zich aan te houden. Kunnen wij de agenda zo vaststellen? Gaat uw gang.

00:19:27

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, voorzitter. Mede namens de fracties van D66, VVD, Student en Stad, CDA, Partij voor het Noorden en de PVV verzoeken wij de gemeenteraad van Groningen om dit raadsvoorstel van de agenda te halen, omdat het college de invoering van de reclamebelasting al in de concept-gemeentebegroting 2024 heeft opgenomen, voordat de gemeenteraad over dit raadsvoorstel heeft gesproken en daartoe heeft besloten. Er is vooraf niet of nauwelijks gesproken met bijvoorbeeld sportverenigingen, ondernemers,

maatschappelijke instellingen, instellingen van buurt- en dorpshuizen en scholen et cetera. Zij zijn daardoor onvoldoende of niet in staat gesteld om hun zorgen en bezwaren kenbaar te maken aan de gemeenteraad en het college en zijn niet in de gelegenheid gesteld om mee te praten, te participeren of alternatieven aan te dragen. Er is niet met deze betrokkenen gesproken. Wij vinden daarom dat dit raadsvoorstel, ook na de discussies, niet rijp is voor besluitvorming. Onderdeel van dit ordevoorstel, Voorzitter, is dat de reclamebelasting - indien dit wordt aangenomen of wordt aanvaard - uit de begroting wordt gehaald en dat het college wordt opgedragen om een andere dekking te zoeken in de begroting.

00:20:37

Voorzitter: Dat doet u namens een aantal partijen. U heeft deze zojuist genoemd. Mag ik ervan uitgaan dat de andere partijen met die wijze van woordvoering akkoord zijn en niet nog zelfstandig woordvoering wensen? Nee? Ik kijk even naar een reactie van andere fracties op dit ordevoorstel en dan zal ik uiteraard een preadvies vragen van de kant van het college. Eerst de fractie van de ChristenUnie.

00:21:06

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Het ordevoorstel was natuurlijk al aangekondigd in de sessie van vorige week. We hebben in afgelopen twee sessies heel veel kunnen wisselen over het voorstel voor reclamebelasting. Dat het in de begroting al is verwerkt, dat is zoals het in de procedure gaat. Ik heb vorige week ook gezegd dat misschien een beeldvormende sessie goed was geweest, omdat er heel veel verschillende verhalen gaan. Er is echter juist met heel veel ondernemers gesproken bij het tot standkomen van dit voorstel en dat is ook waar de reclamebelasting voor het grootste deel landt. Ook aan de technische vragen die gesteld zijn en de antwoorden daarop kunnen we zien dat iedereen de benodigde informatie tot zich heeft kunnen nemen, dus wij stemmen niet in met het ordevoorstel.

00:22:01

Voorzitter: Dank u zeer. Is dat ook dat ook namens...

00:22:04

De heer Rebergen (ChristenUnie): Sorry, Voorzitter, dat is ook namens de andere coalitiepartijen.

00:22:05

Voorzitter: Oké, dan is dat onderling goed afgestemd. Dan kijk ik even of u nog behoefte heeft aan een reactie van de kant van het college of dat we het voorstel rauwelings in stemming kunnen brengen. Nee, zullen we het dan in stemming brengen? Het is uw orde. Dan gaan we het ordevoorstel in stemming brengen.

00:22:43

Spreker: Voorzitter, mijn pasje ligt beneden, maar ik ben voor het ordevoorstel. Ik zal zo naar beneden rennen om het te halen.

00:22:53

Voorzitter: Het telt op tot 42 stemmen. Dat moet ook. Dan laat ik even de live mededeling voorgaan. Er zijn 42 stemmen uitgebracht, waarvan zeventien voor het voorstel en tegen 25. Dat betekent dat het voorstel is verworpen en dat het straks volgens de agenda zal worden afgehandeld.

00:23:20

Voorzitter: Dat is helder? Dat is helder. Zijn er overige voorstellen rondom de agenda? Nee.

3. Benoemingen

- *Benoeming Ombudsman voor de gemeente Groningen mevrouw Anja Janssen*

Dan gaan we naar de benoemingen. Wij hebben de voordracht voor de nieuwe Ombudsman. Van de vorige Ombudsman, Marijke Hermans, hebben we afscheid genomen wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, waarbij wij natuurlijk in het midden laten wat de pensioengerechtigde leeftijd is. De Ombudsman is verantwoordelijk voor de klachtenbehandeling, het onderzoek en het oplossen van klachten met betrekking tot de gemeentelijke dienstverlening en heeft daarmee voor ons allemaal een buitengewoon belangrijke taak. Het gaat ook over het Noordelijk Belastingkantoor, de Stichting WIJ Groningen, de GGD en beschermd wonen en opvang. Het is wat ons betreft een zeer belangrijke functie. Ik geef graag het woord aan letje Jacobs, die voorzitter is van de werkgeverscommissie en namens u allen betrokken is geweest bij deze voordracht.

00:24:52

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Als werkgeverscommissie van de gemeenteraad hebben wij, Amrut Sijbolts, Wesley Pechler en ik in samenspraak met het presidium van deze gemeenteraad een procedure in werking gesteld voor de werving en selectie van de nieuwe Ombudsman voor de gemeente Groningen. Er hebben gesprekken met meerdere kandidaten plaatsgevonden in samenspraak met de medewerkers van het Bureau van de Ombudsman. Het resultaat is dat wij mevrouw Anja Janssen kunnen voordragen als onze nieuwe Ombudsman. In Anja Janssen herkennen wij een kandidate die in staat is de ombudsfunctie dicht bij de inwoners van Groningen te brengen. In de gesprekken troffen wij een enthousiaste, gedreven, empathische en benaderbare persoonlijkheid. Zij is goed in staat om te schakelen tussen de inwoners met klachten en problemen, het management in de betrokken organisaties en de gemeenteraad.

00:25:42

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): De loopbaan tot op heden en de ervaring van Anja Janssen in diverse functies bieden mooie aanknopingspunten voor het vervullen van deze functie. Het is daarom dat wij met overtuiging de gemeenteraad voorstellen om mevrouw Anja Janssen met ingang van één december 2023 te benoemen als onze nieuwe Ombudsman. Onderdeel van deze voordracht van Anja Janssen is een extra opdracht, boven de reguliere taak van de Ombudsman, waarmee Anja samen met de medewerkers van het Bureau van de Ombudsman aan de slag kan gaan om de ombudsfunctie van Groningen nader vorm te geven en de externe contacten, inclusief die met de gemeenteraad, te intensiveren. Dank u wel.

00:26:24

Voorzitter: Dank u zeer. Ik heb uit het presidium begrepen dat wij deze voordracht bij acclamatie kunnen accepteren. Als dat nog steeds klopt, dan stel ik voor dat we dat ook gaan doen. Ik kan me voorstellen dat er een paar mensen zijn die zeggen, hoe kan het nu dat een mevrouw Ombudsman heet, maar dat komt omdat het een vertaling is vanuit een andere taal. Man is daar sekseneutraal, dus niemand hoeft

zich zorgen te maken. Wesley, niemand hoeft zich zorgen te maken. Hij wilde nog wat anders, maar dat doen we niet. Het blijft gewoon Ombudsman.

00:27:05

Voorzitter: Ik stel u voor dat we even onze Ombudsman gaan verwelkomen en dat doen we staand, want zij gaat de belofte afleggen.

00:27:29

Voorzitter: U kent de procedure. In de eerste plaats alvast van harte gefeliciteerd met deze mooie benoeming. Die gaan we nu formaliseren met de belofte. Ik verklaar dat ik om tot Ombudsman benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar en beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als Ombudsman naar eer en geweten zal vervullen. Zegt u mij na, dat verklaar en beloof ik.

00:28:20

Voorzitter: Van harte gefeliciteerd.

00:28:22

Zaal: [applaus]

00:28:34

Voorzitter: Heel veel succes in dit prachtige werk. We hebben afgesproken dat onze nieuwe Ombudsman nog even kort paar een dingen tot u allen zal richten. De kennismakingen komen later aan de orde. Gaat uw gang.

00:28:58

Anja Janssen: Het komt overigens uit het Zweeds de Ombudsman, weet ik.

00:29:00

Anja Janssen: Beste aanwezigen hier in deze zaal en op afstand. Er gebeurt veel moois in Groningen, zoals bijvoorbeeld het afgelopen weekend tijdens het Let's Gro festival weer hebben mogen beleven. Dat geeft een goed gevoel. Tegelijkertijd weten we ook dat inwoners steeds minder vertrouwen hebben in de overheid en dat voor sommige mensen de overheid steeds verder weg lijkt te komen. Of nog erger, dat mensen het gevoel krijgen vast te lopen in het systeem. Zoals de meneer die het op eigen kracht niet voor elkaar kreeg om de borg van de parkeervergunning van zijn overleden vrouw weer terug te krijgen. Uiteindelijk kwam het gelukkig wel goed. Afgelopen week verscheen de eindrapportage 'Koester de democratie' van de adviescommissie Versterken Weerbaarheid van de Democratische Rechtsorde; een interessant rapport. Eén zin daaruit blijft de hele tijd door mijn hoofd spoken, namelijk: het gaat er niet om of het vertrouwen hoog is, het gaat erom of het vertrouwen terecht is. Hoe waar is dat? Het belang van kwaliteit? Een systeem laat zich lastig veranderen door een individuele medewerker, maar als individuele medewerker kun je wel doen wat je belooft. Je kunt verwekte verwachtingen waarmaken en je kunt eerlijk en tijdig zeggen dat iets niet op tijd klaar komt. Dan kan de inwoner vertrouwen hebben in de overheid. Zo niet, dan is wantrouwen eerder op zijn plaats.

00:30:29

Anja Janssen: Het genoemde rapport ziet als één van de basisvaardigheden voor de professional: het erkennen van emoties. Werken vanuit je gevoel, zeg maar. Ik vind dat een mooie insteek erkennen van de emoties van de mensen met wie je met wie en voor wie je werkt. Ik ben er overigens van overtuigd dat dit begint met luisteren. Echt luisteren, stil zijn en niet al invullen. Alleen dan hoor je het echte verhaal. Uw raad heeft bewust gekozen voor een lokale Ombudsman. Een Ombudsman die van dichtbij de spiegel kan voorhouden. Ik voel daardoor de verantwoordelijkheid om samen met mijn team de Ombudsman te zijn van alle inwoners en niet alleen van de mensen die een klacht hebben. Erg blij ben ik daarom met uw extra opdracht om niet alleen te repareren, maar ook om te signaleren; relevante thema's proactief op de agenda krijgen. Ik zal mij daar met volle energie voor inzetten en nodig eenieder uit, in het bijzonder de inwoners, met mij na te denken over hoe dit vorm te geven. Ik dank u voor uw vertrouwen.

00:31:36

Zaal: [applaus]

00:31:44

Voorzitter: Dank u zeer en samen met het team heel veel succes. Het team ook gefeliciteerd met de nieuwe Ombudsman. Ik heb er alle vertrouwen in dat we weer mooie jaren tegemoet gaan. De kennismaking komt later. U mag uw werk weer voortzetten. Marijke is er ook nog, tot ziens.

- *Benoemingen van mevrouw Alexandra Matz als woordvoerder voor de ChristenUnie*

00:32:19

Voorzitter: Dat brengt ons naar een andere installatie en die is van Alexandra Matz als woordvoerder voor de ChristenUnie. Ik heb u nog geen boks kunnen geven, maar toch heel hartelijk welkom. Als u daar wilt gaan staan.

00:32:46

Voorzitter: U heeft de procedure net gezien en al vaker meegemaakt, dus weet wat er nu komt. Ik zweer dat ik, om tot fractiewoordvoerder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als fractiewoordvoerder naar eer en geweten zal vervullen. Zegt u mij na, zo waarlijk helpe mij God almachtig.

00:33:30

Mevrouw Matz (ChristenUnie): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

00:33:30

Voorzitter: Van harte gefeliciteerd. Heel veel succes en u krijgt een...

00:33:37

Zaal: [applaus]

00:33:49

Voorzitter: Dan treft u op uw tafel aan een stripboekje. Dat vereist enige toelichting en die gaat de wethouder nu geven. De wethouder.

00:34:05

Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel. Ik hoorde dat jullie geen boeken meer wilden hebben, dus heb ik dit keer een stripboekje meegenomen. Dit is een hele bijzondere door twee van onze medewerkers geschreven, Hasan en Sherin. Zij zijn zelf ingeburgerd in Groningen en vertellen hun verhaal door middel van een strip voor al onze nieuwe inburgeraars om heel toegankelijk te laten zien aan mensen wat hier in Groningen gebeurt, hoe het werkt en dat mensen hier echt van harte welkom zijn. Ik wil jullie vooral uitnodigen, kom je ergens een nieuwkomer tegen, denk dan aan het boekje en deel het gerust rond. We hebben er nog meer van. We wensen jullie in ieder geval heel veel leesplezier.

00:34:45

Voorzitter: Dank daarvoor. Ik heb het door mogen bladeren. Het is een prachtig boekje van onze medewerker. Wij kunnen daar vast nog vaker een beroep op doen en u misschien ook wel.

4. Bespreekstukken

a. Reclame- en precariobelasting 2024

- *A04: Terug naar de tekentafel met ondernemers*
- *A06: Zo heb ik het nooit bedoeld (reclamebelasting)*
- *M35: Motie van afkeuring reclame- en precariobelasting 2024*

Voorzitter: Dat hangt misschien wel af van behandeling van het agendapunt vier en dat is de reclame- en precariobelasting 2024. Dat lichten we er uit na een uitvoerige behandeling in de commissie. Er is ook een amendement op ingediend. Ik stel voor dat we beginnen met de indiening van het amendement en dan kijk ik even verder naar u rond. De VVD.

00:35:26

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Overigens zou ik graag even willen rechtzetten dat de raad niet heeft gezegd dat we geen boeken meer willen. Ik weet niet waar dat vandaan komt, maar in ieder geval dank u wel voor dit geschenk. Dan de reclamebelasting. Ik kan er heel kort over zijn. Ik ga er iets meer over zeggen, maar eigenlijk zou ik alleen willen zeggen: doe het niet. Drie woorden, maar ook een aantal redenen daarvoor. Het participatietraject verdient een hele, hele dikke onvoldoende. Er is enkel en alleen met ondernemers gesproken op aandringen van de ondernemers. Er ligt een alternatief voorstel, wat rücksichtslos in de prullenbak wordt gegooid. Dat verdient een kans, als je niet de belasting als doel hebt en daadwerkelijk de belasting als middel ziet. Als je een middel zoekt om de verrommeling in de openbare ruimte tegen te gaan, dan overweeg je alles en geef je in ieder geval het voorstel van de betrokkenen een kans. Dat is waar ons amendement ook vooral opziet. Mocht u dat niet willen, dan kan mijn fractie niet anders constateren dat het invoeren van een belasting een doel op zich is. Dat past misschien wel bij de linkse kerk. Ik heb geen idee, ik ken die kerk niet.

00:36:36

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Daarnaast wordt het genoemd: het herwinnen van de openbare ruimte. Ik herinner er nog even aan dat het niet om de openbare ruimte gaat, maar ook om gevels van mensen zelf. Toen ik aan de wethouder van Financiën vroeg, in een ander debat, of de vensterbank van de ABN-AMRO openbare ruimte

was, toen zei de wethouder: "Nee, mevrouw Jacobs, dat is geen openbare ruimte, dat is particulier bezit". Hoe je dan openbare ruimte terugwint met het belasten van stickers op de ruiten is mijn fractie en bijna alle inwoners van Groningen een grote vraag. Nogmaals de oproep: terug naar de tekentafel...

00:37:16

Voorzitter: U heeft eerst een vraag van de heer Van Hoorn.

00:37:20

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Ik wilde wel een klein beetje wachten tot wat verderop in het betoog, dus dat is het probleem inderdaad niet. Wat me enorm verwondert, is de vrijheid waarmee er wordt omgegaan met de waarheid. Ik begrijp dat sommige mensen het oneens kunnen zijn met de reclamebelasting. Dat is echt fair. Wat ik aan de VVD zou willen vragen, zijn twee dingen, want het duurde wat langer voor ik de gelegenheid kreeg. Is de VVD het met mij eens dat het voorstel van de ondernemers om het in gezamenlijkheid te doen ook geïntegreerd is in het voorstel? Is de VVD het met mij eens dat, als je met 80 procent van de mensen die het treft om tafel gaat, dat het dan zeker voor een belastingbesluit een uitzonderlijk grote mate van participatie is? Rondom belastingen is dat echt bijzonder veel participatie.

00:38:15

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Laat ik beginnen met uw laatste vraag, dat zou ik een prima idee vinden als het reclamebelasting was. Het gaat echter om openbare uitingen. We hebben een aantal koepels ingesteld in onze gemeente en daar is geen gesprek mee geweest en dat verwijt ik u inderdaad. Dat verwijt ik het college en dat staat mij vrij. Uw eerste vraag ben ik kwijt. Zou u die nog kunnen herhalen? Ik weet alleen dat we het er eerder over gehad hebben, maar misschien kunt u die dan...

00:38:43

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Oh, ja, het vrijelijk omgaan met de waarheid, zei u. Welke waarheid bedoelt u, uw waarheid?

00:38:51

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Ik probeerde mijn vraag echt tamelijk fatsoenlijk en netjes te verwoorden. Ook deze reactie op dat de vraag niet begrepen is, zegt genoeg over de toon van het debat. Mijn vraag aan de VVD was: is de VVD het met mij eens dat het voorstel van de ondernemers integraal onderdeel is van het voorstel? U zei vervolgens dat er geen samenwerking plaatsvindt, terwijl het voorstel juist meegenomen wordt.

00:39:15

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Nee, Voorzitter, dat herinner ik mij. Hier heb ik eerder antwoord op gegeven, maar ik wil het nog wel een keer zeggen. Het voorstel van de ondernemers is namelijk: voer geen reclamebelasting in en laat ons een plan maken. U zegt: "We voeren de belasting in en u mag ook nog een plan maken". Dat is toch niet het voorstel, dat heb ik toen ook tegen u gezegd. Dat is de helft; ik voer in ieder geval een belasting in en ik verwacht nog steeds uw medewerking. Ik heb weinig ondernemers en verenigingen gehoord die daar enthousiast over zijn; een belasting invoeren en je volle medewerking verlenen. Dank u wel, Voorzitter.

00:39:48

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Oh, ja, nog één laatste toevoeging. Ik zou heel graag willen van alle coalitiepartners een reactie willen hebben op de motie of het amendement, zoals wij dat hebben ingediend. Wilt u dat meenemen in uw woordvoering?

00:40:00

Voorzitter: Dank u. Ik zag nog een vinger van de ChristenUnie. Ik kijk even of dat nog nodig is.

00:40:05

Voorzitter: Dan kijk ik eerst even naar de andere indieners van dit amendement of men nog een aanvullende woordvoering wenst op datgene wat door mevrouw Jacobs naar voren is gebracht. Dat lijkt niet het geval. Dan kijk ik even naar andere fracties of men woordvoering wenst over het amendement. Het CDA.

00:40:36

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, als niemand gaat, dan gaan wij. Voorzitter, moedeloos, dat is toch wel het gevoel hoe ik hier vandaag zit. Natuurlijk weet je als lid van de oppositie dat er niet voor niets een coalitieakkoord is gesloten en dat het een compromis is tussen partijen. Toch is het frustrerend dat we weken geleden al wisten hoe we hier vandaag zouden zitten, ondanks de betogen van mijn collega's, ondanks alle duizenden handtekeningen, de ingekomen brieven en de betrokkenen hier aanwezig, maar ook zeker online. Het maakt je soms wat cynisch over hoe het er in de politiek aan toe gaat. Na zoveel over een onderwerp te hebben gesproken, zou je denken dat het allemaal wel duidelijk zou zijn, maar het tegenovergestelde is waar. Verenigingen, die nog geen idee hebben wat de reclamebelasting precies voor hen gaat betekenen, die de afgelopen week zelf maar met een meetlint aan de slag gingen. Voor velen is het effect onduidelijk. Dit had voorkomen kunnen worden als vooraf gesproken was met bijvoorbeeld verenigingen, culturele instellingen, kerken, speeltuinverenigingen en dorps- en buurthuizen. De wethouder gaf in de commissie aan dat je nooit met iedereen kunt spreken en dat met de grootste groep ondernemers is gesproken. Toch zou ik graag een reflectie zien van de wethouder op het proces. Wat had ze wellicht achteraf anders willen doen?

00:42:05

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, de invoering van reclamebelasting is een verschrikkelijk slecht idee, maar dat ook verenigingen en organisaties zonder winstoogmerk onder deze belasting vallen, dat is absurd. Groningen is kampioen kwijtschelden, maar nu het om deze verenigingen gaat, is het opeens ingewikkeld. Dat is niet uit te leggen. We kijken voor zoveel beleid naar de gemeente Amsterdam, maar als het een keer logisch is, dan doen we het niet.

00:42:32

Voorzitter: SP.

00:42:33

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik kan het betoog van het CDA wel volgen, maar dan vraag ik me toch wat af. Waarom ligt er dan geen voorstel van het CDA om dat vandaag te repareren in deze vorm.

00:42:43

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, een terechte vraag. Mag ik eerst u een vraag terugstellen? Zou u dat voorstel kunnen steunen?

00:42:53

De heer Brandenburg (SP): Daar kom ik zo in mijn woordvoering wel op terug.

00:42:56

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dan ben ik benieuwd naar de woordvoering en zullen we zien hoe de vergadering verder zal gaan.

00:43:05

Voorzitter: Was u klaar met uw betoog?

00:43:07

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik zou daar nog wel één dingetje op willen zeggen. Het is op zich een terechte vraag van de heer Brandenburg. Al zeggende dacht ik, dit is een logischer antwoord. Kijk, we zijn überhaupt fel tegen de invoering van een reclamebelasting. Daarom ben ik natuurlijk ook benieuwd naar uw woordvoering straks, maar ook naar die van de andere coalitiepartijen. Als vervolgens zou blijken dat er wel een reclamebelasting komt, dan komt vraag twee, of dat dan ook geldt voor organisaties zonder winstoogmerk. Vandaar dat het amendement er nog niet ligt. Ik ben heel benieuwd naar de woordvoeringen van de coalitie, dus ik geef u graag het woord door.

00:43:47

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er andere woordvoeringen? Geen andere woordvoeringen? Meneer Brandenburg.

00:43:59

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik had de VVD met nonverbale communicatie beloofd dat ik wel even op hun amendement zou reageren, dus dat zal ik bij deze doen. Mijn fractie heeft aangegeven, in de commissies die we hier al over hebben gehad, hoe wij kijken naar een reclamebelasting en dat wij daar in principe voorstander van zijn. Wij vinden het niet een heel gek idee, dat als je ergens gebruik van maakt, bijvoorbeeld de openbare ruimte, daar vervolgens ook voor betaalt. Dat vinden wij voor heel veel diensten niet gek. Mijn fractie vindt dat voor de dienst 'gebruikmaken van de openbare ruimte' ook niet gek. We hebben ook aangegeven hoe wij kijken naar het progressief oplopen van die belasting, omdat we daarmee zoveel mogelijk kleine ondernemers en mensen met kleine uitingen tegemoetkomen, zodat die niet hoeven te betalen. Wij zien ook veel uitzonderingen, als het gaat om reclame aan de velden van sportclubs, in de verordening waar wij goed mee kunnen leven. Dan de vraag van de VVD in het amendement...

00:45:02

Voorzitter: VVD.

00:45:05

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, ik zou de SP heel graag willen vragen hoe zij een gevel en een raam duiden als openbare ruimte?

00:45:16

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, je gebruikt de openbare ruimte. Die reclame-

uitingen zijn gericht op de aandacht van mensen die zich begeven in de openbare ruimte. Daar maak je dus gebruik van en daar staat dan een vergoeding of een betaling tegenover. Dat vinden wij heel logisch.

00:45:31

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Voorzitter, dan komt het dus omdat u en ik ons in de openbare ruimte begeven. Wij lopen op de stoep en omdat wij op het trottoir lopen, moeten ondernemers betalen voor de letters op hun raam. Is dat uw redenering?

00:45:43

De heer Brandenburg (SP): Niet alleen een ondernemer, Voorzitter. Ja, dat is inderdaad de redenering. Ik zal ingaan op het amendement, dat besluit tot het opschorten van de reclamebelasting. Ik heb u net uitgelegd hoe wij over reclamebelasting denken, dus wij zullen dit voorstel niet steunen, Voorzitter.

00:46:04

Voorzitter: U heeft nog een vraag van de Stadspartij.

00:46:05

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik hoor de SP betogen dat zij er heel veel waarde aan hecht om belasting te heffen op het in beslag nemen van de openbare ruimte. Kunnen wij dan de komende jaren ook een fietsbelasting verwachten en een rollatorbelasting? Ook die belastingen namelijk in zekere zin de openbare ruimte. De rollator misschien niet, maar de fiets wel.

00:46:29

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, je kunt alle absurditeiten opzoeken in dit debat en proberen mij daar uitlatingen over te laten doen. Nee, u kunt geen voorstel verwachten voor een fietsbelasting.

00:46:42

Voorzitter: Ik kijk naar u. De heer Van Hoorn, GroenLinks.

00:46:47

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Ik wil deze woordvoering vooral gebruiken om een aantal dingen recht te zetten. Laat ik allereerst beginnen met een aantal van de uitlatingen die er bij de vorige behandeling werden gedaan, alsof deze coalitie of mijn partij het niet zou hebben op ondernemers en dat wij anti-ondernemer zouden zijn. Uiteraard is dit niet waar. Zoals ik ook vorige keer heb uitgelegd, dat is ook niet de doelstelling waarom wij deze heffing invoeren. Sterker nog, meerdere mensen uit mijn eigen fractie zijn ondernemer, dus dat hele anti-ondernemer zou mij ook persoonlijk bijzonder slecht uitkomen. Sterker nog, ik heb waardering voor het werk wat de ondernemers doen voor onze samenleving. Dat staat daar los van. Qua reclamebelasting kan ik me, waarom we het willen doen, aansluiten bij de heer Brandenburg.

00:47:40

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Waar ik me vandaag op wil richten, zijn een aantal misvattingen in mijn optiek. Ook op hoe deze misvattingen willens en wetens gevoed worden, zowel online en in de media, maar ook hier in het debat. Laten we het allereerst hebben over het angstbeeld dat dit allerlei mensen het faillissement in zou

helpen. Nogmaals, je mag tegen reclamebelasting zijn, daar heb ik geen bezwaar tegen. Waar ik wel bezwaar tegen heb, is dat de publieke opinie wordt misbruikt om je eigen politieke punten kracht bij te zetten. Het gaat hier om een belasting, als we het hebben over tien vierkante meter buiten de stad, dus buiten de Diepenring, van 75 euro per jaar. Het gaat verenigingen, cultuurorganisaties en ondernemers niet het faillissement in helpen. Nogmaals, je mag ertegen zijn, maar laten we debateren gebaseerd op de feiten.

00:48:36

Voorzitter: PVV.

00:48:38

De heer Ram (PVV): Ik heb een vraag aan GroenLinks, Voorzitter. Welke partijen hebben gezegd dat u anti-ondernemer bent en dat allerlei ondernemingen failliet zouden gaan? Volgens mij neemt u zelf een loopje met de waarheid, Voorzitter.

00:48:59

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Ik weet niet precies hoe specifiek de heer Ram wil, Voorzitter, dat ik word in de beantwoording. Laat ik verwijzen naar het moment dat je het hebt over een 'treitertax'. Daar wordt vast niet mee bedoeld, dat dit een hele constructieve belasting is richting de ondernemers. Laat ik refereren aan sommige woordvoeringen, waarin wordt gesteld dat de ondernemers heel erg veel belasting moeten betalen. Daarmee wordt ook vast niet bedoeld, dat de belastingtarieven reuze meevallen. Het kan aan mij liggen, dan neem ik dat. Nog een laatste ding. Er was ook een partij die het zelfs had over dat deze coalitie ondernemers wegzet als 'idiot' of dacht dat men dat was. Dat is wel onderdeel geweest - even los van de partijen - en daar is over gesproken in het debat.

00:49:46

Voorzitter: Het CDA.

00:49:47

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, volgens mij maakt de heer Van Hoorn er nu zelf een beetje een karikatuur van. Als u naar alle woordvoeringen van de oppositiepartijen luistert, dan hebben wij het helemaal niet over faillissementen. We hebben het wel over hogere lasten voor ondernemers, verenigingen en culturele instellingen en dat klopt feitelijk. Toch even over die faillissementen. Waar haalt de heer Van Hoorn dat vandaan?

00:50:12

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, mijn punt was dat er een beeld wordt geschept, alsof deze coalitie en mijn partij met een belasting komt die het ondernemers onmogelijk maakt om voor te staan. Met de wijze waarop het debat gevoerd wordt, de wijze waarop ook veel van deze partijen naar buiten treden in de media wordt gedaan alsof men hier zich zo opwindt om de ondernemers te beschermen. Terwijl het inhoudelijk gaat om dat men tegen de belasting is. Het zou u sieren - ook uw partij, de heer De Haan, via de voorzitter, excuus - om te zeggen: "Ik ben tegen het belasten, maar de belastingen zijn alleszins niet hoog en ze zijn te dragen". Dat is echter niet hoe het debat gevoerd wordt en daar maak ik bezwaar tegen. Als u zegt, niemand heeft letterlijk het woord faillissement gebruikt, daarvan akte, maar mijn punt blijft staan.

00:50:58

Voorzitter: U zit wel over uw spreektijd heen, dus één korte opmerking nog. Dan ga ik naar de Stadspartij.

00:51:04

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, verenigingen bijvoorbeeld weten niet eens wat hun te wachten staat. Ze zijn niet betrokken. Hoe moet ik dan weten wat de verenigingen te wachten staat? Daar komt u straks op. Van het faillissement, dat blijf ik nog steeds een raar verhaal vinden, als u het ook nu geen kracht bijzet met hoe dat precies gegaan is. Het is een flinke aanval op de oppositie die u hier pleegt.

00:51:21

Voorzitter: De Stadspartij.

00:51:22

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, voor een interruptie. Ik ben de geestelijk vader van de term 'treitertax'. Ik heb overigens geen sportvereniging of ondernemer gehoord die het daar niet mee eens was. Het gaat uiteindelijk, zeg ik ook richting GroenLinks, om een stapeling van verschillende belastingen. De gemeente verplicht ondernemers in de binnenstad ook om elektrisch te gaan rijden en het gaat ook over het verhogen van de parkeertarieven. Het is niet alleen het invoeren van deze reclamebelasting en bovendien u lost de verommeling er niet mee op. Hoe kan dat?

00:51:56

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik hoop dat de heer Sijbolts ook inziet dat deze interruptie tamelijk ironisch is. Het hele punt was dat de reclamebelasting los besproken moest worden van alle andere dingen die we doen en alle tarieven die we voeren en nu haalt u het wel als argument hierbij. Vooruit.

00:52:13

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dit vind ik heel erg flauw van de heer Van Hoorn, want u doelt op de begroting volgens mij. Daarin stellen we inderdaad tarieven vast. Alleen ik heb in die dertien en een half jaar die ik hier zit nog nooit meegemaakt dat er een nieuw belastingmiddel al is opgenomen ter dekking in de begroting, zonder dat de raad überhaupt heeft gesproken over of zij die nieuwe belastingmaatregel willen invoeren. Volgens mij is de volgorde dat de raad eerst een besluit neemt over wat we wel of niet willen middels een raadsvoorstel en pas dan nemen we iets op in de begroting. Het college heeft het zichzelf zo moeilijk gemaakt om voor deze route te kiezen en daarom hebben wij nu steeds dit debat.

00:52:58

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, laat ik niet heel erg vooruitlopen op mijn woordvoering, want dit is inderdaad één van de verwijten of onterechte beelden die ik zo dadelijk ga proberen recht te zetten. Er zitten een aantal aannamen en stellingnamen ook in deze vraag van de Stadspartij die gewoonweg niet juist zijn. Laat ik even terugkomen, puur op het feit van de lasten. Nogmaals, ik snap dat sommige partijen het daar niet mee eens zijn, maar wat mijn fractie daarvan vindt, heb ik volgens mij helder kunnen maken.

00:53:27

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Laten we inderdaad even terugkomen bij of men

dit wel of niet had kunnen weten. Hadden vereniging of sportverenigingen dit kunnen weten en hadden wij dit als raad kunnen weten? Het is van belang om daarbij op te merken, Voorzitter, voor ons als raad is het antwoord kortstondig ja is. Niet alleen, omdat het in het vorige coalitieakkoord stond en niet alleen omdat het in dit coalitieakkoord stond, het stond in de vorige begroting. Het is besproken bij de vorige voorjaarsnota. Iedereen die op de website van de VNG of van juridische zaken opzoekt 'wat is reclamebelasting' en één keertje klikt, kan lezen wat er valt onder de reclamebelasting. Sterker nog, de wethouder heeft bij de behandeling van de voorjaarsbrief ook aangegeven dat 'reclame' een misleidende term is, omdat het gaat om alle openbare uitingen aan de openbare weg. Mijn collega's en ik, als raad, hadden dit dus kunnen weten. Dat u het niet weet, daar kan ik niet over oordelen, maar u had het zeker kunnen weten. Voorzitter...

00:54:24

Voorzitter: D66.

00:54:24

De heer Rustebiel (D66): Dat heeft toch een hoog gehalte van 'Ik leg het nog één keer uit en u heeft zelf niet goed opgelet'. Voor wat betreft de reclamebelasting had de raad misschien kunnen weten dat het kwam. Zeker, alleen ik denk dat het oprecht een overval is geweest voor de gemeenteraad en zeker voor de sport- en cultuursector dat zij ook geraakt worden. Ik bedoel, de reacties uit de sport, cultuur, maatschappelijke sector en kerken zijn toch helder. Die komen toch niet zomaar uit de lucht vallen?

00:54:51

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel voor deze vraag, want ik zei inderdaad dat ik het voor de raad ging doen en vervolgens voor de verenigingen. Laat ik het nu ook voor de verenigingen doen. Dat de verenigingen het nog niet wisten op het moment dat wij als raad er ophef over begonnen te maken en ertegen begonnen te ageren, dat is waar, dat wisten ze niet. Tegelijkertijd is de reclamebelasting ook nog niet aangenomen. De reclamebelasting wordt zo dadelijk - daar ga ik vanuit - aangenomen en ingevoerd per één januari. Op dat moment volgt er een voorankondiging die omstreeks einde voorjaar of begin van de zomer ook naar de zogenaamde verenigingen zal gaan om vervolgens pas in oktober geheven te worden. Dat houdt in dat wij ruim elf maanden verder zijn, voordat er over wordt gegaan tot daadwerkelijke heffing. De tijd om alle mensen, die het daadwerkelijk pas over elf maanden gaat raken, te informeren, kan gewoonweg nog plaatsvinden. Ik vermoed dat dit tot enige vragen gaat leiden.

00:55:45

Voorzitter: Dat heeft u goed begrepen. Eerst bij Student en Stad, want die had bij het vorige onderdeel ook al een vraag. Gaat u gang, meneer Swets.

00:55:53

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor de heer Van Hoorn over dat culturele sectoren en andere non-profitinstellingen wel van de reclamebelasting kunnen weten, want ze krijgen een aanslag daarvoor. Is dat ook wat GroenLinks ziet als een correct en volledig participatieproces? Op het moment dat je een aanslag op de mat krijgt, dat je dan voldoende bent geïnformeerd en hebt kunnen participeren? De tweede vraag is dat ik hoop dat de heer Van Hoorn ook nog

eventjes kan reflecteren op het amendement, voordat hij door alle interrupties door zijn tijd heen is. Vandaar bij deze als vraag.

00:56:28

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Het tweede bent u meer bij dan ik. Ik bedoel, beperk de interrupties en dan houd ik meer tijd over. Nee, dat is niet wat wij verstaan onder participatie. Dat heb ik ook niet gezegd. We hadden gewoonweg nog alle tijd gehad om te informeren, omdat er nog een voormelding van de heffing gaat komen eind van het voorjaar, begin van de zomer. De heffing vindt pas plaats in oktober, dus het beleid...

00:56:54

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Noordelijk Belastingkantoor heeft nog maar liefst elf maanden om mensen hiervan op de hoogte te brengen. Even snel met betrekking tot het amendement. Ik ben voor reclamebelasting en het amendement zegt: doe het niet. Het is niet heel ingewikkeld, ik ben tegen het amendement. Voorzitter, tot slot wil ik toch nog even kort terugkomen op het feit - los van het feit dat er geen participatie plaats zou vinden - dat er ook continu wordt beweerd dat er geen compromis zou zijn. Niet alleen hebben de ondernemersverenigingen vorige week zelf ook meerdere malen bij het inspreken en in al hun communicatie en in al hun brieven aangegeven, dat er wel degelijk een handreiking van het college wordt ervaren en dat er wel degelijk goede samenspraak is geweest. We blijven echter continu herhalen dat het niet zo is. Het komt ons politieke punt beter uit, maar het maakt het niet waar. Ook dat klopt hier dus niet, want er wordt inderdaad nog steeds reclamebelasting voorgesteld, maar als compromis naar aanleiding van de signalen van de verscheidende ondernemersverenigingen wordt dat gecombineerd met een actieplan voor de verschillende straten.

00:57:55

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Een compromis, Voorzitter, is niet zeggen: "Ik heb u gehoord, we doen het nu niet meer". Een compromis is: wij zijn dit voornemens, ik heb u gehoord en het voornemen is op basis van uw input aangepast. Ik had het heel erg fijn gevonden van mijn collega's in deze raad, als wij het debat op basis van die feiten en in die eerlijkheid hadden kunnen voeren. Voorzitter, ik loop toch iets minder in op de tijd dan ik u in het presidium had beloofd, maar ik ga het hier wel bij laten.

00:58:24

Voorzitter: Ik kijk of er nog andere woordmeldingen zijn op dit punt. Student en Stad.

00:58:31

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik probeer het ook kort te houden. We hebben hier al uitgebreid over gedebatteerd en volgens mij is ook voor iedereen duidelijk dat onze fractie het plan om reclamebelasting door te voeren zelf een stuk verrommeling vindt. Het is niet goed doordacht is en de uitvoering kent vele haken en ogen. We hebben net geprobeerd om het voorstel helemaal van de agenda te krijgen en dat is helaas niet gelukt. We dienen ook een amendement van de VVD mede in, waarmee we het college oproepen terug te keren naar tekentafel. Nu proef ik aan de reacties - tot nu toe in ieder geval - dat ook dit amendement geen meerderheid lijkt te halen. Daarom wil ik graag gebruik maken op dit moment van mijn recht tot amenderen en dienen wij een nieuw amendement in op de

reclamebelasting. Dat heb ik hier bij me en ik denk dat het handig is om die even snel uit te delen.

00:59:23

Voorzitter: Het wordt opgehaald en dan gaan we dit ook even fysiek...

00:59:28

Voorzitter: Meneer Swets, heeft u dit ook digitaal aangeboden of alleen op papier nu?

00:59:38

De heer Swets (Student en Stad): Het is bij de griffie bekend, als het goed. Het is van het RIS afgehaald, omdat we in eerste instantie vooral wilden inzetten op het amendement van de VVD om de reclamebelasting helemaal van tafel te krijgen. Ik kan altijd vast eventjes, terwijl het wordt uitgedeeld, het amendement kort toelichten. Het amendement heeft de passende titel 'Zo heb ik het nooit bedoeld' van André Hazes, waarbij we concluderen dat de gemeente in het conceptvoorstel in ieder geval geen uitzondering heeft opgenomen voor niet-commerciële uitingen, waardoor er ook onderwijs en zorggeld naar de gemeentekas vloeit en bijvoorbeeld ook permanente pride en regenboogvlaggen worden belast. We stellen kortweg voor om net als Amsterdam, waar we heel vaak naar kijken in allerlei beleidsvelden, een aantal uitzonderingen op te nemen in de verordening. De nieuwe verordening staat in het dictum helemaal uitgeschreven, dus neem die vooral rustig even door. We willen daarbij dat de volledige netto-inkomsten uit die reclamebelasting ten goede komen aan het Ondernemersfonds. Ook dat is gebruikelijk bij andere gemeenten. Het doel van deze reclamebelasting is immers om verommelling tegen te gaan en niet om de begroting te spekken. Aangezien er daarna daardoor natuurlijk een gat in de begroting valt, dragen we ook gelijk, zo constructief als we zijn, een dekking aan om de gemiste inkomsten uit reclamebelasting ten aanzien van de begroting voor 2024 te financieren uit het Stedelijk Investeringsfonds.

01:00:55

De heer Swets (Student en Stad): We zijn het dan nog steeds niet eens met de invoering van de reclamebelasting, maar we kunnen op die manier wel een heel erg slecht voorstel iets minder slecht maken. Met betrekking tot de stemming over de volledige reclamebelasting wil ik mijn collega's van de coalitie tenslotte nog het volgende meegeven: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Dank u wel.

01:01:14

Voorzitter: Dank u zeer. U krijgt zo nog een vraag van de SP. Meneer Swets, even voor mijn beeld, u bent het ermee eens dat het amendement onder vier verstrekkender is dan wat u indient, hè? Ik ken de tekst nog niet, maar gevoelsmatig...

01:01:33

Voorzitter: Klopt dat?

01:01:34

De heer Swets (Student en Stad): Nog een kleine toevoeging. Dit amendement dienen wij ook mede in namens CDA en D66.

01:01:38

Voorzitter: Ik breng straks eerst amendement vier in stemming en dan uw amendement. Meneer Brandenburg van de SP heeft nog een vraag.

01:01:45

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik zal het zo nog even helemaal lezen, maar begrijp ik nu goed dat Student en Stad en de andere indienende partijen hiermee voorstellen dat de volledige rekening voor de reclamebelasting dan bij ondernemers terecht komt en niet meer bij andere instellingen? Is dat het doel hiervan?

01:02:05

De heer Swets (Student en Stad): Het doel van dit amendement is dat wij denken dat het überhaupt niet de bedoeling was om onderwijsgeld en zorggeld naar de gemeentekas te laten vloeien. Dat willen we ervan afhalen. We willen dat de volledige inkomsten, die bij de ondernemers wordt opgehaald, naar het Ondernemersfonds terugvloeien en dat de netto-opbrengsten, zoals ze nu zijn voorgesteld in de begroting, volledig worden gedekt uit het Stedelijk Investeringsfonds. We stellen geen verhoging van de belasting voor ondernemers voor.

01:02:37

Voorzitter: Dank u zeer. Ik constateer overigens dat tijdens de beraadslaging twee leden van de raad inmiddels binnen zijn. Mevrouw Poelstra en mevrouw Akkerman ook, van harte welkom. Is de wethouder is ook al binnen? Geweldig, we zijn bijna compleet. Dan ga ik naar de fractie van de Partij van de Arbeid.

01:02:58

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel, Voorzitter. Ik vraag me af of Student en Stad zich bewust is van de ironie van het feit dat u enerzijds vindt dat het college te laat komt met informatie en dan zelf bewust, als een soort van politiek spelletje, een amendement indient weer intrekt en nu hier ter plekke gaat uitdelen. Bent u zich bewust van die ironie?

01:03:20

De heer Swets (Student en Stad): Als ik daarop mag reageren, die ironie zie ik niet zo. Ik denk dat het participatieproces, dat hieraan vooraf is gegaan, een zware onvoldoende verdiend. Het had eerder bekend moeten zijn en er zou met meer organen in gesprek gegaan moeten zijn. Het recht om te amenderen, geldt tot aan de besluitvorming en daar maak ik op deze manier graag gebruik van.

01:03:41

Voorzitter: De Partij voor de Dieren.

01:03:42

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Wat vindt Student en Stad van het participatieproces, als het gaat om het meenemen van uw collega-raadsleden en van dat u dit op het allerlaatste moment indient?

01:03:54

De heer Swets (Student en Stad): Volgens mij heeft het volledige college het voorstel al gezien, eerder op het RIS. Daarnaast heb ik tot het moment van besluitvorming het recht om een amendement in te dienen en daar maak ik graag gebruik van.

01:04:05

Voorzitter: Ja, ik zal zo even de mogelijkheid geven om het goed te lezen, dus dat komt wel goed. Is er nog een andere fractie die op dit punt nu het woord wenst te voeren? De PVV.

01:04:21

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Toch wat dingen rechtzetten, die GroenLinks zei. De reden, waarom zoveel ondernemers tegen deze belasting zijn, is omdat het inderdaad om een stapeling gaat van parkeertarieven, elektrisch rijden - waardoor de markt en de kermis wellicht op termijn gaat verdwijnen - corona, belastingmaatregelen die terug worden gevraagd vanuit het Rijk en energieverhogingen. Dit is weer een extra druppel die de emmer doet overlopen. Zo wordt het ook geformuleerd door ondernemers. Om die reden zijn wij als PVV tegen deze reclamebelasting en willen wij deze volledig van tafel. We zijn ook tegen het progressief maken van de precariobelasting. Met andere woorden een slecht voorstel. Wij zijn niet voor de categorieën die worden toegevoegd, want een slecht voorstel blijft een slecht voorstel. We vinden dat het helemaal van tafel moet.

01:05:15

De heer Ram (PVV): Een ander punt is het proces. Gisteren kregen we nog een brief van de dorpshuizen die niet waren meegenomen en ook een brandbrief stuurde. Je kunt je wel voorstellen dat het proces van participatie absoluut niet goed gegaan is en daarom willen wij dit ook van tafel. Dan heb ik nog toch twee vragen aan twee coalitiepartijen, Voorzitter. De ChristenUnie haalt zijn stemmen toch meestal op in Ten Boer. Heel veel christelijke ondernemers daar zijn tegen. Waarom zit u nog in deze coalitie? Wat brengt deze coalitie u nog? Dat is een vraag die mij bezighoudt. Een andere vraag wil ik aan de PvdA stellen. De PvdA heeft ook een achterban van ondernemers en verenigingen, die hierdoor worden getroffen. Hoe kijkt de PvdA tegen deze reclamebelasting? Dat is iets wat ik wel wil weten, Voorzitter.

01:06:13

Voorzitter: Dank u zeer. Ik kijk eerst even naar de ChristenUnie of u behoefte heeft om de vraag van de PVV te beantwoorden.

01:06:22

De heer Rebergen (ChristenUnie): Ja, dat wil ik wel. De PVV vraagt: waarom zit u nog in deze coalitie? Als u het coalitieakkoord leest vanaf het begin, dan zitten daar heel wat punten in waar - dat zal ik ook straks bij de begroting zeggen - oog voor elkaar en het omzien naar elkaar in voorkomt. Ik ga geen volledige opsomming doen, maar op onze website kan de heer Ram een overzicht vinden van wat wij winstpunten vinden van deelname in deze coalitie. Daar verwijst ik graag naar.

01:06:54

Voorzitter: Dank u zeer en pakt u gelijk de woordvoering mee.

01:06:57

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dat was ook mijn voorstel. Dan kom ik wel weer terug. Als dat niet naar tevredenheid is, dan kunt u natuurlijk altijd nog een vraag stellen.

01:07:02

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:07:03

De heer Van Veen (PvdA): Dank, Voorzitter. Er is al veel gesproken over reclamebelasting, ook in dit stadhuis. Zowel voor de herfstvakantie als ook nog daarna. In die beide sessies heb ik het standpunt van de PvdA toegelicht en ik denk dus ook niet dat ik nu die zes en een halve minuut, die hiervoor staat, nodig ga hebben. Zoals ik vorige keer toegelicht heb, staat de PvdA net als bijvoorbeeld de ondernemersvereniging achter de uitgangspunten en de doelen van dit voorstel. De reclamebelasting als maatregel staat niet in ons verkiezingsprogramma, maar is opgenomen in het coalitieakkoord als een uit te werken maatregel en daar hebben we voor getekend. De PvdA staat nog steeds achter dit coalitieakkoord. Bovendien gaan we hier in Groningen een variant invoeren van de reclamebelasting met een ruimere uitzonderingsgrens die veel organisaties zal ontzien. Ook is de tariefopbouw eerlijk, met zeer lage tarieven voor kleine oppervlakte tot tien vierkante meter en pas hoge tarieven daarboven. Nog één zin. Tenslotte is het voorstel flink aangepast naar aanleiding van gesprekken met ondernemers en zal het volgend jaar geëvalueerd worden.

01:08:00

Voorzitter: Partij voor het Noorden.

01:08:02

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. De PvdA winkelt nu wel heel selectief in het coalitieakkoord, want in datzelfde coalitieakkoord staat ook dat het samen met de bewoners en samen met de ondernemers gaat gebeuren en daar is toch geen sprake van. Daar graag een reactie op.

01:08:19

De heer Van Veen (PvdA): Dank. Volgens mij is er uitgebreid met ondernemers gesproken. Misschien niet naar volledige tevredenheid van u, als ik u zo hoor. Ook op andere domeinen blijven we natuurlijk in gesprek en we werken heel veel samen, dus volgens mij blijft dat geldig. Voorzitter, ik zou die drie punten die ik noemde graag nog even willen toelichten.

01:08:35

Voorzitter: Nog even een aanvullende vraag.

01:08:37

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, PvdA beperkt zich nu tot de ondernemers, maar met de speeltuincentrale, wijkcentra, culturele instellingen en maatschappelijke instellingen is toch geen overleg geweest?

01:08:49

De heer Van Veen (PvdA): Voor verzending van het voorstel aan de raad is specifiek over dit voorstel inderdaad geen overleg geweest. Ik heb begrepen dat er sindsdien heel veel overleg is geweest en dat verschillende wethouders met die mensen in gesprek zijn gegaan. Gelukkig ook maar, want er was heel veel onduidelijkheid. Ik las in de krant over rookbordjes die balst zouden worden. Dat is rechtgezet in die gesprekken. Ik las in de krant over reclameborden bij sportclubs die naar het veld zouden staan en die belast zouden worden. Dat soort dingen zijn rechtgezet in die gesprekken. Volgens mij is het heel goed dat er gesproken is en dat is dus ook gebeurd.

01:09:21

Voorzitter: De Stadspartij heeft ook nog een vraag aan u.

01:09:23

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, het klopt niet wat de PvdA bepleit, want met sportverenigingen is vooraf niet gesproken. Ook niet met de eigen contractpartners die bijvoorbeeld de bushokjes exploiteren. Volgens mij zijn de ambities van het coalitieakkoord over samen in gesprek gaan en mensen van tevoren betrekken - ik kom er straks in mijn eigen betoog nog op terug - loze woorden op papier. Waarom kiest de PvdA nu weer voor de oude stijl van we gaan het eerst invoeren en dan gaan we met u in gesprek? Dat is feitelijk gezien wat hier gebeurt.

01:09:52

Voorzitter: Op datzelfde punt heeft de PVV ook nog een vraag. Gaat uw gang.

01:09:57

De heer Ram (PVV): Ik had iets over de bureaucratie, dus dat is een ander punt, Voorzitter.

01:10:00

Voorzitter: Dan de heer Van Veen. Gaat uw gang.

01:10:02

De heer Van Veen (PvdA): Dat is feitelijk onjuist. Ik zei, er is niet gesproken voor verzending, maar wel naderhand. Dat is gebeurd. Het is ook nog helemaal niet besloten. Er wordt nog over gesproken, dat is belangrijk. Dan ga ik verder met die drie punten.

01:10:15

Voorzitter: Nog even de vraag van de PVV.

01:10:17

De heer Ram (PVV): Voorzitter, toen ik mijn Duitse buurvrouw sprak in mijn flatgebouw en ik uitlegde wat de reclamebelasting was, zei ze: "Dat is wel heel erg Duits". De reden waarom, ze dat zei, is dat het zo bureaucratisch is met zoveel schijven. Hoe kijkt de PvdA aan tegen die nieuwe bureaucratiesering? Het is een vrij Duits en grondig voorstel om zomaar te zeggen.

01:10:47

De heer Van Veen (PvdA): Ik weet niet of ik af moet gaan op uw Duitse buurvrouw, die dit meteen een Duits voorstel vindt. Wat mij wel opvalt, is dat dit in heel veel gemeenten in Nederland het geval is. Honderden, dus volgens mij is het ook een typisch Nederlands voorstel. Dan wil ik toch verder gaan, burgemeester.

01:11:01

De heer Van Veen (PvdA): Ten eerste over die ondergrens die nu twee meter en volgend jaar één meter zou zijn. In de bijlage van het stuk stond de nulmeting met een eerste voorstel, waarin tot 0,25 vierkante meter belast zou worden. Veel te detaillistisch voor de PvdA, want het gaat immers niet om die kleine, maar juist om die grote uitingen. We vinden het fijn dat het college hieraan tegemoetgekomen is, want hiermee valt bijna 75 procent van de adressen onder de vrijstelling. Dit geeft

dus ook heel veel organisaties de mogelijkheid om hun uitingen te beperken en om uiteindelijk dus geen belasting te hoeven betalen.

01:11:33

De heer Van Veen (PvdA): Dan de tariefstructuur. De eerste tarieven zijn laag: vier tot dertien euro per maand, zolang de totale reclame onder de tien vierkante meter blijft. Natuurlijk, niemand of bijna niemand - Rutger Bregman volgens mij wel - vindt reclame betalen leuk, maar voor mijn fractie is het wel van belang om dit soort bedragen in perspectief te plaatsen. Vooral omdat deze tarieven dus in vergelijking met de rest van Nederland echt laag zijn. In bijvoorbeeld de gemeente Sluis in Zeeland betaal je voor tien vierkante meter bijna 800 euro per jaar. Dat is een factor tien. Let wel, een factor tien van het Gronings tarief. Dat is wel het perspectief waar we het hier vandaag over hebben.

01:12:11

De heer Van Veen (PvdA): Ten derde, de gedane aanpassingen en de evaluatie van het voorstel. Ik heb in dit debat al veel gehoord dat er helemaal niet naar de samenleving geluisterd is, maar dat beeld heb ik dus net geprobeerd recht te zetten. Ten derde gaat er ook nog geëvalueerd worden en daar zullen ze op moeten wachten. Dit geeft het college en ons de kans om eventuele omissies in het voorstel te repareren. In de tussentijd roep ik het college op om ook coulant te zijn.

01:12:33

Voorzitter: Er is een vraag van Student en Stad.

01:12:37

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor de PvdA aan het begin van de woordvoering zeggen dat dit een hele eerlijke belasting is, omdat grote groepen er niet onder vallen, in ieder geval de eerste twee jaar. Dan ben ik wel benieuwd wat de PvdA er van vindt, zoals wij in ons amendement voorstellen, om bepaalde niet-commerciële uitingen uit te zonderen? Is dat niet een veel eerlijker voorstel?

01:13:00

De heer Van Veen (PvdA): Nee, dat vind ik niet. We hebben zoveel vrijstellingen, waardoor dus ook die niet-commerciële partijen de mogelijkheid hebben om ervoor te zorgen dat ze niet zullen betalen. Daarnaast zijn de tarieven laag.

01:13:12

De heer Van Veen (PvdA): Voorzitter, ik ga naar de afronding. Vandaag gaan we dus beslissen over een maatregel die in heel veel gemeenten al gebruikelijk en lopend beleid is. Vorige keer had ik het over van Delfzijl tot Amsterdam en van Maastricht tot Dokkum. Nu benoem ik graag Sluis, Heerenveen, Doetinchem en Harderwijk. Oftewel gemeenten door het hele land, groot en klein, stedelijk of platteland, bestuurd door colleges met linkse, rechtse of met middencolleges of een combinatie van beiden. Ondanks dat het nu wel zo lijkt, is de reclamebelasting geen typisch Groningse of typisch linkse maatregel. Voorzitter, ik hoop dat mijn betoeg helder was. Dat we hier nu reclamebelasting gaan invoeren, is niet ongebruikelijk. Wel zijn we dus afwijkend van andere gemeenten en dat wil ik nogmaals benadrukken. Onze tarieven zijn laag en ons nultarief geldt - al helemaal in vergelijking met andere

gemeenten - voor grote oppervlakten. Dat is voor de PvdA een belangrijke voorwaarde geweest. Tot zover.

01:14:05

Voorzitter: Er was nog een vraag van de Stadspartij.

01:14:08

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, de heer Van Veen heeft het over het Gronings tarief. Is het niet zo dat de Groningse traditie is, dat als wij ergens geen geld meer voor hebben, dan maar de lasten omhooggaan en dus die tarieven omhoog gaan? Dan is het dus feitelijk zo dat iedereen, die straks die reclamebelasting moet betalen, overgeleverd is aan de grillen en de waan van de dag van deze politieke meerderheid. Bent u dat met mij eens?

01:14:33

De heer Van Veen (PvdA): Nee, dat ben ik niet met u eens, omdat wij gelukkig als raadsleden zelf aan het stuur zitten. We kunnen die keuzen zelf maken. Volgens mij is dit echt een hellend vlak, waar geen sprake van is.

01:14:42

Voorzitter: De Partij voor het Noorden.

01:14:47

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. De gemeenten die Partij van de Arbeid noemde, die zitten niet in de top drie van de hoogste OZB van Nederland. Dat zijn allemaal 'middenmoters' qua OZB. Wat is daar de reactie op?

01:15:03

De heer Van Veen (PvdA): Volgens mij zijn die gemeenten ook niet de top drie gemeenten als het gaat om voorzieningenniveau en zijn die gemeenten ook niet de top drie als het gaat om inkomensondersteuning bieden aan de inwoners. Geen top drie gemeenten als het gaat om sociale huurwoningen en volgens mij zijn die verschillen er. Dat is het mooie aan lokale politiek en daar ben ik voorstander van.

01:15:22

Voorzitter: Dan heeft u nog een korte vraag van het CDA.

01:15:27

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik constateer dat de Partij van de Arbeid net aangeeft, het is nog niet besloten, maar we zeggen wel vervolgens in de woordvoering dat we dit al gaan invoeren. Daar ging echter mijn vraag niet over. Mijn vraag ging over al die fantastische dingen die u heeft geregeld. Ik hoor u spreken over we hebben de prijzen naar beneden gekregen als Partij van de Arbeid, we hebben gezorgd dat er meer vierkante meters zijn vrijgesteld en dan heeft u toch die vrijstelling voor al die culturele instellingen en sportverenigingen niet kunnen regelen. Waarom is dat de Partij van de Arbeid niet gelukt?

01:15:58

De heer Van Veen (PvdA): Ik hoor implicaties, waarvan ik...

01:16:00

De heer Van Veen (PvdA): Volgens mij is het belangrijk en dat heb ik net ook al

beantwoord op Student en Stad dat dit in onze ogen niet hoeft, omdat we dus die andere twee voorbeelden al hebben. Dank u wel.

01:16:09

Voorzitter: Dank u zeer. Ik kijk even rond of er nog andere woordmeldingen zijn, want anders ga ik naar het preadvies van het college. Ik tel nog twee. Partij voor het Noorden.

01:16:28

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Als je kinderen of mensen die niet bekend zijn met de politiek moeten uitleggen wat de politiek doet, dan is het vooral beleid maken en regels en wetten. Dan krijg je vaak de vraag, maar waarom duurt dat zo lang. Nu, daar is hier geen sprake van, want dit is echt een tempo waar menig politicus jaloers op zou zijn. Het tempo, waarin nu die reclamebelasting wordt ingevoerd, is ongeëvenaard. Verder zijn er nog heel veel wensen binnen de coalitie, maar dit moest en zou binnen anderhalf jaar geregeld moeten worden. Het is natuurlijk ook de makkelijkste. Belasting heffen is zo makkelijk en dat vinden we zo jammer. Ook nu zie je weer, we hebben wantrouwen...

01:17:14

Voorzitter: Meneer Van der Laan, de SP heeft een interruptie.

01:17:18

De heer Brandenburg (SP): Even over de snelheid, Voorzitter. Dit stond al in het vorige coalitieprogramma en dat is inmiddels zes jaar geleden. Het heeft meerdere keren in het meerjarenbeeld gestaan. Ik zou zeggen, als u zes jaar snel vindt, gaat het dan wel helemaal goed met de Partij voor het Noorden?

01:17:38

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, reclamebelasting wordt een maand geleden totaal anders uitgelegd. Het bleek dus ook te gaan om culturele instellingen, maatschappelijke instelling, sportverenigingen en zelfs speeltuinverenigingen. Kortom, er is niet op een normale wijze over gediscussieerd met betrokkenen. Dat bedoelen we met dat enorme moordende tempo wat hier genomen wordt en zo makkelijk. Zo makkelijk, Voorzitter. Dan zie je ook vandaag weer dat er - daarom hebben wij ook met opzet eerst de coalitiepartijen, althans de meeste coalitiepartijen, aan het woord laten gaan - geen enkele beweging in zit. Gewoon helemaal nul komma nul. Het is alsof we tegen een muur praten. Dat is frustrerend, Voorzitter. Dan lees je ook nog...

01:18:26

Voorzitter: De fractie van GroenLinks heeft een vraag aan u.

01:18:30

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Laten we beginnen met een opmerking. Ik waardeer de inzet van de Partij voor het Noorden en ik waardeer ook de passie, waarmee er wordt gesproken. Laat ik echter wel zeggen dat het gebrek aan bewegen natuurlijk aan twee kanten ligt. Er wordt net zomin ineens door de partijen die tegen het voorstel zijn, gezegd: nu ik het wat vaker heb gehoord, vind ik het wel een goed voorstel. Dat werkt nu eenmaal zo met debatteren over de inhoud. Wat ik aan de Partij voor het Noorden zou willen vragen heeft te maken met een opmerking die zojuist werd gemaakt, dat het eerst anders werd uitgelegd. Wie

van het college of wie van de coalitiepartijen heeft eerst uitgelegd dat cultuurinstellingen, maatschappelijke instellingen of andersoortige verenigingen er niet onder zouden vallen? Wie van ons heeft dat aan deze raad zo uitgelegd?

01:19:19

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, ik pas ervoor om het archief te spelen van de gemeenteraad. Dat ga ik echt niet doen, Voorzitter. Ik ga door.

01:19:28

Voorzitter: Daar heeft de heer Van Hoorn nog een reactie op.

01:19:31

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, dit vind ik makkelijk, want u beschuldigt dit college en deze coalitie ervan het voorstel eerst anders te hebben uitgelegd dan het nu op tafel ligt. Dan vraag ik u niet om het archief te spelen, Voorzitter. Ik vraag u, als u tegen het college en mij zegt, u licht ons verkeerd voor en u vertelt niet de waarheid, om dat hard te maken. Dat is niet archief spelen. Ik stel u een hele redelijke vraag om uw beschuldiging kracht bij te zetten.

01:19:57

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, wij kregen gisteren, het is ook al gezegd, een brandbrief van een andere speeltuinvereniging die van niets wist. Praat met kleine ondernemers die niet zijn aangesloten bij beroepsverenigingen en ze weten allemaal van niets. Ga gerust de stad in en vraag het een gemiddelde ondernemer. Misschien dat ze het na de afgelopen twee weken wel weten, maar daarvoor wisten ze echt van niets.

01:20:25

Voorzitter: Vervolg uw betoog.

01:20:26

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): De frustratie zit...

01:20:28

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Je hoeft de krant maar open te slaan. Vandaag waterschapsbelasting, een heel ander onderwerp, dertien procent. Dertien procent, het is een optelsom en wij doen daar als kleine overheid aan mee door ook nu weer te gaan belasten. Misschien een anekdote. Zo een 20 jaar geleden kon ik een bezoekersvergunning in mijn wijk kopen voor vier en een halve euro, tien gulden. Diezelfde bezoekers vergunning is nu 90 euro. Zo gaat het ook met reclamebelasting. Indexeren wordt in dit huis al niet meer genoemd als verhoging. Nee, het is een indexering van vijf of zes procent. Leg dat de burger nou eens uit. Het is toch gewoon een verhoging. Daar worden wij narrig van en dat irriteert, Voorzitter. Wij willen minder wetten, we willen minder regels in Nederland en we zijn hier alleen maar meer wetten en regels aan het maken.

01:21:19

Voorzitter: Meneer Van der Laan, u zit bijna net zover in uw blessuretijd als het CDA. Dat wil ik u niet aandoen, dus wilt u nu wel tot afronding komen van uw betoog.

01:21:30

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, er liggen nu een aantal

amendementen van partijen, dus er ligt een handreiking. Alsjeblieft coalitie, beweeg een klein beetje, al is het maar een klein beetje.

01:21:41

Voorzitter: Dank u zeer. Ik zag de Partij voor de Dieren nog. Gaat uw gang.

01:21:46

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Dit voorstel wordt uitvoerig besproken. Het lijkt of we de commissie hier weer dunnetjes overdoen, maar laten wij er dan ook nog maar wat over zeggen. De VVD begon over religie en dat vind ik wel een mooi aanknopingspunt. De Partij voor de Dieren wil af van de religie, dat je moet blijven consumeren om je in deze maatschappij gelukkig te voelen. We hebben inmiddels drie planeten nodig om aan onze consumptiebehoefte te voldoen. Het nodeloos oproepen, want dat doet reclame, tot meer consumptie hoeft voor ons niet. Daarom stond dit ook in ons coalitieprogramma. Het een lang gekoesterde wens dat we hier ook wat mee doen.

01:22:29

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Er werd ook gevraagd om een reactie op een amendement. Ik wil complimenten aanbieden over het amendement, want er staan veel goede dingen in, maar ik denk dat dit ook omvat is in het voorstel zoals het er ligt. Dat is overleg of het zelfregulerend vermogen van de ondernemers, want je moet het immers samen doen. Het zijn op zich best goede punten, alleen het verzoekpunt één, zeven en zes zijn dus niet noodzakelijk, want dat is en en. Als je gebruik maakt van de openbare ruimte, dan mag je daar ook wat voor teruggeven. Wij gaan dit sowieso volgend jaar evalueren, dus dit amendement lijkt ons overbodig. Misschien kan de wethouder er ook een reactie op geven, dat het in dat opzicht een overbodig amendement is.

01:23:20

Voorzitter: Er is ook een amendement van Student en Stad en nog een paar partijen.

01:23:22

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Oh ja, daar kan ik ook wel op reageren. Dat kwam een beetje laat binnen. Er staat één verzoekpunt in dat het ten goede moet komen van het Ondernemersfonds. Ik denk, als je gebruik maakt van de openbare ruimte en er is al een ondernemersfonds, dan lijkt het beter om dat niet daarin te doen, maar in algemene middelen, zodat we ook kunnen inzetten op vergroening van de omgeving. Je maakt daar immers ook gebruik van.

01:23:47

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ik zie ook al een tijdje een vinger van mevrouw Jacobs.

01:23:50

Voorzitter: Ja, Student en Stad.

01:23:53

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik geloof dat we hier eindelijk een beetje beweging zien bij de coalitie, waar we om gevraagd hebben. Ik hoor de Partij voor de Dieren zeggen dat het voor hen een bezwaar is om de opbrengsten ten goede laten komen aan het Ondernemersfonds. Staat de Partij voor

de Dieren er dan wel voor open om uitingen, die dus niet aanzetten tot meer consumeren, maar aankondigingen met 'kom bij ons sporten' of 'kom naar de kerk' - dat soort aankondigingen - wel uit te zonderen? Als we het verder niet hebben over dat Ondernemersfonds staat de Partij voor de Dieren daar dan wel voor open?

01:24:26

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Niet direct, want je ziet dus dat het voeren van reclame overal doorslaat, ook bij niet-commerciële organisaties. Zoals het voorstel er nu ligt, om te kijken naar de verrommeling van de openbare ruimte, vinden wij het goed dat er breed wordt gekeken. Ook met verenigingen - en dat gaat dit jaar ook gebeuren - als er een meting wordt gedaan dat je gaat kijken naar hoe het minder kan. Hoe kan zo een reclame-uiting, ook als het gaat om een aankondiging...

01:24:59

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Hoe kunnen wij het beeld in de omgeving rustiger krijgen? Wij vinden dit een eerlijk voorstel om het inderdaad breed uit te voeren.

01:25:09

Voorzitter: Dan had u nog een vraag van de VVD.

01:25:12

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel voor het woord, Voorzitter. Dank u wel voor uw woordvoering, Partij voor de Dieren, want we komen nu bij de kern. U zegt: "Als je gebruik maakt van de openbare ruimte, vinden we het heel logisch om daarvoor te betalen". Dan concludeer ik hier dat de belasting een doel is en niet een middel om de verrommeling tegen te gaan, want daar heeft u het überhaupt nooit over gehad. Dan snap ik ook dat u niet voor mijn amendement bent, want u wilt een belasting invoeren. Klopt dat?

01:25:38

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Voorzitter, nee dat klopt niet. Ik heb u net een compliment gegeven over het amendement, omdat daar ook wel hele goede punten in zitten en dat gaat over die zelfregulering. Het is niet alleen die belasting, maar ook dat gesprek met die ondernemer is heel belangrijk. De gemeente voert ook veel gesprekken met ondernemers. We hebben de binnenstad helemaal vernieuwd. Er zijn andere dingen die wij voor ondernemers doen, als het gaat om werkgelegenheid. Het is en en. We moeten in gesprek blijven met die ondernemers. Die zelfregulering en die punten die u zo mooi in het amendement heeft verwoord, die vinden wij ook zeer belangrijk. Wij hopen dat het die extra zet geeft, want het komt ook de ondernemer ten goede als je een rustiger straatbeeld hebt. Ook de kleine ondernemers komen, als het niet een wedloop is van reclameuitingen, beter uit de verf. Dat is ons idee, dus ik denk dat ik daar toch anders tegenaan kijk.

01:26:27

Voorzitter: Dank u zeer. Bent u klaar met de woordvoering of had u nog aanvullende punten?

01:26:32

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ik had verder geen aanvullende punten. We hebben het hier uitvoerig over gehad. Ja, ik wil me nog wel aansluiten bij het

punt, wat de heer Van Hoorn van GroenLinks heeft gezegd, dat er onrust is gecreëerd op social media. Dat we filmpjes hebben gezien van iemand die voor een winkel staat, die helemaal geen reclamebelasting hoeft te betalen. Of het voorbeeld van een partij die zegt dat je moet betalen voor 'nietrokenbordjes' bij een speeltuin. Ik vind het jammer dat dit beeld hier is geschapen.

01:27:07

Voorzitter: Dank u zeer. U zit wel zwaar in de blessuretijd. Een korte vraag sta ik natuurlijk toe, maar dan ook echt kort.

01:27:17

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, is het niet logisch dat er allemaal wilde speculaties komen als er niet tijdig en op een goede manier gecommuniceerd en geparticipeerd is?

01:27:29

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Was de vraag aan mij?

01:27:36

Voorzitter: Je kunt hem ook retorisch opvatten.

01:27:40

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dit is een modelverordening van de VNG. In meerdere gemeenten is de reclamebelasting ingevoerd, dus het is totaal niets nieuws.

01:27:56

Voorzitter: Zijn er nog woordmeldingen? ChristenUnie nog en dan D66. ChristenUnie.

01:28:05

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, ik zou graag willen beginnen om de heer Van der Laan en misschien ook wel meneer Ram gerust te stellen, dat ik niet met een capuchon op door Ten Boer hoeft te gaan. Die indruk werd gewekt. Ik heb afgelopen tijd met verschillende ondernemers gesproken, zowel op eigen initiatief als op initiatief van hen, want er zijn korte lijnen richting die ondernemers. Ook in mijn voetbalteam en in de kerk kom ik die ondernemers tegen. Over het algemeen zijn we gewend om heel fatsoenlijk op elkaar te reageren, ook als we het er niet mee eens zijn. Het kan trouwens ook wel eens een nadeel zijn, denk aan het dossier van de gaswinning, dat we zo fatsoenlijk zijn. Goed, maar meestal is het heel verstandig om dat op een fatsoenlijke manier te doen. Wat dat betreft, ik loop niet met een capuchon op door Ten Boer. Ik spreek genoeg ondernemers en inwoners over de reclamebelasting en dan is mij wel duidelijk dat er heel veel ruis is.

01:29:17

De heer Rebergen (ChristenUnie): Mijn collega's hebben het er ook over gehad en er zijn al wat voorbeelden genoemd. Ik heb vorige week zelf ook proberen uit te leggen, het gaat bijvoorbeeld over de hoogte van de belasting, over het aantal uitingen wat je mag doen, maar ook over de sportvelden inderdaad. Dat je over alle reclameborden die vanaf de weg zichtbaar zijn belasting moet betalen, dat is niet zo. Er staat heel duidelijk in de verordening, alleen borden die nadrukkelijk op de openbare weg gericht zijn. Er is al best veel gezegd, ook over het samen optrekken met de

ondernemers. Ondernemers hebben ook aangegeven, dat ze een voorstel willen doen om de verrommeling tegen te gaan. Dat heeft er ook toe geleid dat in dit voorstel een nultarief staat tot twee vierkante meter, zodat we ook komend jaar ruimte hebben om met die ondernemers te kijken naar hoe zouden we dat dan kunnen doen.

01:30:12

De heer Rebergen (ChristenUnie): Als je kijkt naar de niet-ondernemers. Ja, de reclamebelasting richt zich daar juist niet specifiek op, want de meesten zullen onder die twee vierkante meter vallen. Dat zijn wel allerlei organisaties, waarmee wij als gemeente een relatie hebben, zodat wij komend jaar in die relatie kunnen kijken, waar zitten de knelpunten en hoe kunnen we die eventueel gaan oplossen? Of als dat niet de bedoeling is, wat betekent dat dan voor die verenigingen. De heer Van Veen van de PvdA had het al over de coulance. Ik heb daar ook vorige keer naar gevraagd bij de wethouder. Hoe gaan we om met ondernemers die zeggen, ik weet niet goed hoe ik dit moet aanpakken, hoe ik het kan terugbrengen en toch op een goede manier zichtbaar kan zijn? Ik heb de toezegging gekregen van de wethouder daarvoor open te staan en dat samen op te pakken. Hetzelfde geldt voor de ondernemers in Ten Boer aan het Koopmansplein. Zij zitten met de versterking en met de vernieuwing van het plein en dan komt dit erbij. Ook daarvan heeft de wethouder toegezegd, te kijken naar hoe we dat zoveel mogelijk kunnen laten samenvallen.

01:31:25

De heer Rebergen (ChristenUnie): Nu gaf zowel de PvdA als ook de Partij voor de Dieren aan, dat we een evaluatie na een jaar gaan doen en dan gaan we ook kijken, hoe valt het nu precies en waar zitten de grote knelpunten. Die evaluatie zal dus wat ons betreft tijdig moeten zijn, zodat we daar ook echt wat van kunnen vinden. Die zal redelijk uitgebreid moeten zijn, zodat we ook precies zien hoe het landt. Wat dat betreft, Voorzitter, is wel duidelijk dat wij voor deze reclamebelasting zullen gaan stemmen en tegen beide amendementen. Dank u wel.

01:31:57

Voorzitter: Dank u zeer. D66.

01:32:00

De heer Rustebiel (D66): Dank, Voorzitter. Ik merk dat de coalitie het debat graag feitelijk wil voeren en dat lijkt me een goed idee. Als je kijkt naar de keuzen die je hebt als lokale overheid, dan neemt deze gemeente een aantal radicaal andere afslagen ten opzichte van andere gemeenten in Nederland. Wij zijn volgens mij de enige - of er is nog een andere gemeente in Nederland? - die zegt, wij gaan de opbrengst van de reclamebelasting niet in een ondernemersfonds stoppen. Een tweede keuze die deze gemeente maakt en ook niet had hoeven, is het belasten van maatschappelijke instellingen. Dat doen ze in Amsterdam anders en dat had u ook niet hoeven doen. Het derde punt wat ik wil maken, is dat de ruis die hier wordt aangehaald door coalitiepartijen natuurlijk juist komt door de slechte communicatie die er geweest is. Dat is een aantal feitelijke constatering, voordat ik een wat bredere reflectie probeer te houden over waar we met elkaar mee bezig zijn en hoe we dit weer goed krijgen.

01:32:46

De heer Rustebiel (D66): Ook na vandaag moeten we namelijk weer met elkaar verder en met ondernemend Groningen. Ik was gisteravond op de promotiedagen en het verulde mij toch wel met trots, als je al die mooie bedrijven ziet die zich daar presenteren. De gemeente was er ook en je zag de interactie tussen de gemeente en de bedrijfsstands. Dit is zoals je Groningen voor je wil zien en dit is ook hoe Groningen weer moet gaan functioneren na vandaag. Dat is iets waar mijn fractie zorgen over heeft, want de realiteit is momenteel wat anders. We hebben natuurlijk een brief gezien van de voorzitter van Ons Ondernemend Groningen. Deze zegt, dat het wel heel erg lastig wordt voor ondernemers om straks weer samen te werken met de gemeente, als de gemeente op deze manier een belasting invoert.

01:33:25

De heer Rustebiel (D66): We hebben de ondernemer gezien die meebetaalt aan het opruimen van afval en zegt: "Ja, als ik belasting moet gaan betalen, dan weet ik niet of ik dat ook ga doen". Daar kan ik van alles van vinden, maar het is wel een realiteit waar u zich toe heeft te verhouden. Als je goed luistert bij ondernemers, dan gaat het helemaal niet alleen om die belasting, het gaat ook om de stapeling van een aantal andere lasten en vooral de manier waarop de gemeente momenteel op meerdere dossiers samenwerkt met ondernemend Groningen. Dat stapelt dan op en de belasting is misschien niet eens het grootste probleem.

01:33:53

De heer Rustebiel (D66): Vorige week vroeg ik de wethouder EZ, hoe gaan we nu weer goed met elkaar samenwerken. Toen kreeg ik een procesantwoord. De wethouder zei: "Nou, we zitten elke zes weken met ondernemers om tafel". Dan denk ik: ja, dat is mooi, maar hoe zorgen we ervoor dat we samen die uitdaging weer op gaan pakken? Voor elke maatschappelijke uitdaging, wie de portefeuillehouder in het college ook is, heeft u namelijk ondernemend Groningen nodig. Als u ondernemend Groningen wegjaagt door een belasting in te voeren van vijf ton, dan boort u financieel en maatschappelijk toch behoorlijk achteruit. Volgens mij is dat niet verstandig.

01:34:24

De heer Rustebiel (D66): Ik ben toch wel benieuwd hoe het college straks reflecteert op hoe krijgen we het weer goed met ondernemend Groningen en hoe gaan we samen weer verder. Dan tot slot, Voorzitter, volgens mij helder dat wij deze belasting als vertrekpunt wat merkwaardig vinden. Nog vreemder is dat maatschappelijke instellingen belast worden. Er ligt ook een voorstel om het, net zoals in de rest van Nederland, naar het Ondernemersfonds te doen. Genoeg keuzen te maken dus en dan heeft u alsnog die belasting, als u dat zo graag wil.

01:34:52

Voorzitter: Ja, iedereen geweest? Nee, Stadspartij nog.

01:34:59

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, Voorzitter. In het begin van mijn betoog richt ik mij ook eventjes tot het college. Los van de inhoud, waarom blijft het college zo vasthouden aan dit voorstel? Keer terug op uw schreden en toon genade aan al die ondernemers, verenigingen, kerken en buurt- en dorpshuizen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Wat doet het met het college en de

coalitie dat oppositie en coalitie zo lijnrecht tegenover elkaar staan? Het is voor de Stadspartij onverteerbaar en te triest voor woorden dat de politieke agenda zo bepalend is en de coalitie zo genadeloos omgaat met sportverenigingen, ondernemers, maatschappelijke instellingen, buurt- en dorpshuizen, scholen, et cetera. Bijvoorbeeld, Omlandia in Ten Boer die 1.000 euro per jaar moet gaan betalen voor de naam van hun vereniging op het sportpark. Er is niet met ze gesproken. Met dwang en drang wordt dit voorstel ingevoerd.

01:35:56

Voorzitter: GroenLinks.

01:36:00

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, twee punten. Even terug, woorden als 'genadeloos' en 'meer genade' geven het beeld, alsof wij hier dingen zouden doen die voorbij genade gaan. We hebben het in de meeste gevallen over een belasting van een paar tientjes op jaarbasis. Dat gezegd hebbende, ben u het met betrekking tot die uiting waar u zojuist aan refereerde met mij eens, als je 1.000 euro moet betalen, dat je het hebt over heel erg veel vierkante meters hebt? Dat ook voor deze sportvereniging dit niet een noodzakelijke reclame-uiting is en dat ze ook de keuze hebben om deze reclame-uiting naar beneden te brengen?

01:36:38

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dit is dus precies het probleem. De politiek gaat bepalen of je de naam van je stadion of je voetbalvereniging wel of niet mag plaatsen. Sterker nog, Omlandia is aangeboden om dat probleem inderdaad te verhelpen. Ze mogen de hele naam wat verder achter op het sportpark zetten en dan hoeven ze geen reclamebelasting te betalen. Dit geeft echter wel aan hoe absurd dit voorstel is. Het is geen proportioneel voorstel meer en het gaat niet over doelmatigheid. Dan kan de Partij voor de Dieren wel stellen dat het wat hun betreft moet leiden tot minder consumptie, maar of Omlandia dat bord wel of niet laat staan heeft echt geen invloed op de consumptie.

01:37:21

Voorzitter: Ik kijk even. We hebben in het presidium afgesproken dat we geen herhaling van de commissie willen. Ik let er scherp op of er nog nieuwe argumenten in het debat worden ingebracht of dat daar iemand op wordt bevraagd. Ik heb de indruk dat we langzamerhand een aantal wisselingen krijgen die al eerder zijn gedaan. Dan zijn de standpunten helder en gaan we dit betoog van de Stadspartij natuurlijk verder afronden, binnen de spreektijd, en is het aan het college. Anders krijgen we een herhaling van de commissie en daar wordt niemand echt gelukkig van. De Stadspartij vervolgt het betoog.

01:38:02

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Ik weet niet of mensen daar dan wel gelukkiger van worden, maar daar gaan we achter komen. Het coalitieakkoord schrijft dat publieke regie voeren, wat de coalitie betreft, onlosmakelijk verbonden is met meer zeggenschap voor inwoners, samen met maatschappelijke organisaties, ondernemers en het onderwijs en niet eenrichtingsverkeer vanuit de overheid hoort te zijn. Niet, zoals GroenLinks vandaag betoogt, eerst besluiten tot invoering en daarna in gesprek gegaan. Dat is onder het mom van 'wij weten wat goed voor u is'. De Partij van de Arbeid zegt ook vandaag

weer te hebben gesproken en dat het nog niet besloten is, maar volgens mij weten wij hier allemaal al wekenlang waar dit voorstel en het besluit op uit gaan draaien. Er was geen enkele beweging bij de coalitie en er is geen enkele beweging bij de coalitie.

01:38:48

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, de fractie van de Stadspartij begrijpt inmiddels de fusie tussen PvdA en GroenLinks. Ik herhaal het nog maar eens, Voorzitter: heeft u een bordje op de deur, dan volgt belastinggezeur. Het voorstel en de wijze waarop dit voorstel tot stand is gekomen, heeft tot ongelooflijk veel onrust, onvrede en zorgen geleid. Dit voorstel heeft vooraf onvoldoende aandacht gehad voor de mogelijke consequenties van de invoering. Wanneer een belasting in Groningen is ingevoerd, komen we er vaak niet meer van af. De PvdA heeft het over het Gronings tarief. Ik heb het al eerder gezegd, maar de Groningse traditie is: als wij niet genoeg geld meer hebben en de waan van de politieke orde van de dag geldt, de gemeenteraad vaak als eerste knop aan de knop van belastingverhoging draait. Wij roepen het de coalitie nogmaals op om niet te kiezen voor deze treitertax en om niet te kiezen voor de werkwijze van de arrogantie van de macht.

01:39:46

Voorzitter: Een eerdere zin sloeg nog even aan bij de Partij voor de Dieren. Gaat uw gang.

01:39:51

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Misschien nog een punt van orde, want er wordt weer een onwaarheid verteld dat je voor een bordje moet betalen. Ik vind het voor de beeldvorming echt niet goed.

01:40:02

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:40:03

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik ben bang dat ik dan toch tot de trieste conclusie moet komen dat de Partij van de Dieren niet helemaal doorheeft waar wij het vandaag over hebben.

01:40:15

Voorzitter: Mag ik concluderen dat vanuit de raad de bijdragen nu zijn gedaan met een toelichting op de twee amendementen die ik nu heb? Ja, want dan ga ik nu over tot een reactie van de kant van het college. De wethouder.

01:40:34

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Ik zal eerst even in het algemeen op een paar dingen reageren. De voorzitter gaat mij vast corrigeren als ik te veel in herhaling treed, want het is niet helemaal te voorkomen dat sommige dingen even herhaald worden. Ik zal ook iets zeggen over beide amendementen. Even terug naar het begin is wel belangrijk. Ik heb al eerder gezegd dat ik op zichzelf begrijp dat we hier één specifieke maatregel apart bespreken. Alleen, voor het bereiken van de doelstellingen is dit natuurlijk niet de enige maatregel die we inzetten. Dat is wel belangrijk om te noemen, want voor heel veel van de argumenten en de vragen die gesteld worden, is dit de lijn van de beantwoording. We vinden een aantal dingen

belangrijk op dit gebied, namelijk het tegengaan van verrommeling en het herwinnen van openbare ruimte. Een maatregel die we in Groningen wel heel lang gepland hadden, maar nog niet hadden uitgevoerd en nu wel wilde invoeren, is de reclamebelasting.

01:41:38

Mevrouw Wijnja: Mevrouw Jacobs van de VVD vraagt: hoe draagt dit bij aan het herwinnen van de openbare ruimte? Ik heb eerder gezegd, dat voorwerpen die zich fysiek bevinden in de openbare ruimte, bijvoorbeeld klapborden en uitstallingen - je hoeft maar een rondje door de stad te lopen en je weet waar het over gaat - zou je feitelijk kunnen belasten onder de precario. Alleen, wij hebben geconstateerd dat dit onuitvoerbaar is, dus in de praktijk doen we dat niet in Groningen. Waarom is dat zo? Het eerste stukje naast je winkelpand is eigen terrein. Dat levert op dat het overal op een andere manier staat, dus reclamebelasting kan op die manier door het terugdringen van het aantal uitingen daadwerkelijk fysiek in het straatbeeld een bijdrage leveren aan het tegengaan van verrommeling. Hoe weten we dat dit zo is? De heer...

01:42:31

Mevrouw Wijnja: Nee, ik weet eerlijk gezegd niet meer wie het net zei. Iemand zei net al dat er heel veel gemeenten zijn waar deze maatregel al jaren geleden is ingevoerd. Daar hebben we ook naar gekeken, dus we weten wat het oplevert. Op het moment dat je gaat beprijzen, heeft dat dan effect op de afname van het aantal uitingen? Het antwoord is: ja. Hoe groot die afname is, hangt af van het aantal adressen dat je belast en hoe hoog de tarieven zijn. Ik kom zo terug op een aantal keuzen die wij daarin hier maken. Dat is even in het algemeen belangrijk om te zeggen.

01:43:05

Mevrouw Wijnja: Het bereiken van de doelstelling gaat over verschillende lijnen. Dat gaat over de precario, dat gaat over de reclamebelasting en dat gaat ook over vergunningen die wij geven. Ik heb eerder gezegd, dit hele proces levert ook een aantal dingen op waarvan wij zeggen, dat hebben we misschien niet goed of logisch georganiseerd. Daar komt een vervolg op met kijken of wij in onze vergunningverlening andere keuzen moeten maken. Een ander element is: hoe zorg je ervoor dat we dat gebiedsgericht werken, wat plat gezegd voor corona best wel succesvol was en waar iedereen heel positief over was, weer oppakken, omdat die behoefte er is? Het is goed om te zeggen - ik denk dat de meeste mensen het wel weten, maar ik zeg het toch nog even expliciet - dat het amendement wat door de oppositie is ingediend, het voorstel bevat wat de ondernemersverenigingen een aantal weken geleden hebben gedaan. Zij hebben gezegd: "College, wij willen met een gebiedsgerichte aanpak samen met jullie werken aan hoe die openbare ruimte eruit ziet. Wij zijn het namelijk eens over die doelstelling, maar een belasting gaat niet helpen en laat ons nu samen met de gemeente dat eerst doen".

01:44:26

Mevrouw Wijnja: Ik heb eerder gezegd, daar zitten ook nadelen aan. Er staan een aantal dingen in het amendement en daar staat niet bij wat die kosten. Het is wel een beetje jammer dat daar niet op ingegaan wordt, want dat zou onze gemeente een capaciteitsvraag opleveren die wij niet kunnen waarmaken. Dat is ongelooflijk

intensief. Dat is in principe niet erg, maar dat is de reden dat wij niet eerst vollebak gaan inzetten op een gebiedsgerichte aanpak in 2024 en de maatregel voor de hogere tarieven dan later gaan invoeren. We zorgen echter ervoor dat veel meer adressen uitgezonderd zijn van betalen om ruimte te maken om samen aan die gebiedsgerichte aanpak te gaan werken.

01:45:16

Mevrouw Wijnja: Ik weet niet meer welke brief het was, maar er was op een gegeven moment één brief en daar ging het tijdens de inspraak ook over het voorbeeld van Tilburg. We hebben het eerder over Maastricht gehad dat het een goed voorbeeld is van hoe het kan werken, hoe de samenwerking kan werken en hoe je samenwerkt aan die doelstellingen. We hebben overigens ook afgesproken om daar samen heen te gaan. Ik geloof dat een deel van de raad een uitnodiging heeft gekregen van ondernemers om mee te gaan. Dat is volgens mij alleen maar goed, maar het is voor ons ook een ondersteuning van onze aanneme dat een mix van maatregelen de grootste kans oplevert dat we onze doelstelling bereiken. In die gemeente is het namelijk een mix van maatregelen. Ook in de gemeente Tilburg is sprake van reclamebelasting en wordt gebiedsgericht gewerkt, dus dat laat zien dat het heel goed samen kan gaan.

01:46:10

Mevrouw Wijnja: Het college is ervan overtuigd dat het ook echt kan. Het is ook onze inzet om dat te doen. Het is natuurlijk te allen tijde aan ondernemers of organisaties zelf om dat ook te willen. Ik heb vorige keer ook al gezegd, dat er zich al een aantal mensen gemeld hebben die via via wel wat willen, dus daar gaan we contact mee opnemen. Dat over dat stuk. D66 zei net iets over dat wij wel iets anders doen en dat er nu niet in het voorstel staat om de opbrengsten naar het Ondernemersfonds te doen. Dat klopt, dat zit nu niet in het voorstel. Het verschil met andere gemeenten is dat wij hebben afgesproken om een percentage van de opbrengsten OZB niet-woningen naar het Ondernemersfonds te doen. Het college heeft twee redenen om dat nu niet voor te stellen, zoals ik eerder al gezegd heb. Eén, omdat de doelstelling van deze maatregel, wat ons betreft, is het herwinnen van de openbare ruimte en verrommeling tegengaan.

01:47:10

Mevrouw Wijnja: Het zou raar zou zijn als ook niet-ondernemers bijdragen aan het Ondernemersfonds. Dan is het logischer dat we dat investeren in de openbare ruimte, want daar heeft iedereen baat bij. Dat is één. Twee, wij hebben dat via die route al geregeld en dat hebben andere gemeenten niet. Ik heb ook gezegd - volgens mij was het in de richting van Student en Stad - ik ben best bereid om volgend jaar te kijken naar en we kunnen dat ook met ondernemingsverenigingen bespreken, omdat om te draaien. Dat je dus stopt met die OZB niet-woningen en je doet het net als in andere gemeenten. Ik vind het niet erg om daarnaar te kijken. Alleen ik denk dat het minder voeding voor het Ondernemersfonds oplevert en daarom hebben wij in een eerder stadium gezegd, dat heb ik hier in de raad ook gezegd, dat we dat niet voorstellen.

01:47:57

Mevrouw Wijnja: Dan zijn er nog een aantal opmerkingen geweest over...

01:48:01

Mevrouw Wijnja: Laat ik het zo zeggen, er is mij gevraagd door het CDA om te reflecteren op het proces. Waar komt de ophef door? Waar komt de boosheid door? Het klopt, het is in het debat al gezegd, dat dit al eerder in de begroting stond, te weten vorig jaar. Dat dit voor het eerst is, dat klopt niet. Dat niet eerder gezegd is, dat het niet alleen over ondernemers gaat, klopt ook niet, want dat heb ik inderdaad bij het voorjaarsdebat gezegd. Mijn openingszin bij iedereen in dit onderwerp is: 'Reclamebelasting is eigenlijk een misleidende term, omdat het gaat over openbare uitingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg'. Het gaat dus ook over andere instellingen. Toen uit de nulmeting bleek dat dit het overgrote gedeelte van de adressen in deze gemeente betrof en de ondernemersverenigingen ook een brief hadden gestuurd, hebben wij gezegd: "Dat is de club mensen met wie wij echt in het voorstel willen duiken, die we willen laten meepraten op hoe het voorstel er uiteindelijk uit ziet". Ik weet dat binnen de raad de meningen verschillen over of dat wel of niet gelukt is en over of dat goed genoeg is of niet, maar ik constateer wel dat iedereen die aan tafel heeft gezeten zegt: "Het waren goede gesprekken en er is een handreiking gedaan, maar we zijn het niet met elkaar eens". Dat is volgens mij waar overeenstemming over is en volgens mij is dat in die zin niet veranderd.

01:49:32

Mevrouw Wijnja: Nu ben ik even mijn eigen draad kwijt. Nee, dat ben ik niet. Ik heb toen ook uitgelegd wat wij hebben afgesproken over hoe we de communicatie in de richting van de andere partijen wilden doen. Wij hebben een overzicht gemaakt van wat zijn bijvoorbeeld sportverenigingen, culturele instellingen, maar misschien ook partijen die we helemaal nog niet zagen, maar die hier wel inzitten. Dat is in kaart gebracht en er is op sommige onderdelen ambtelijk en op sommige onderdelen bestuurlijk contact geweest met een aantal partijen die het betreft. Verenigingen en individuele personen die brieven hebben gestuurd, daar is ook contact mee opgenomen. Daar hebben we mee gesproken en eigenlijk in al die gesprekken...

01:50:14

Mevrouw Wijnja: Het voorbeeld van Ten Boer werd net genoemd en de heer Sijbolts legt dat uit als negatief, maar voor het college is dat niet negatief. Op het moment dat je weet wat het betekent voor een sportvereniging als deze maatregel wordt ingevoerd en de oplossing is om het bord ergens anders neer te zetten...

01:50:35

Mevrouw Wijnja: De oplossing van een andere vereniging is om dat spandoek weg te halen en weer een andere oplossing is dat als zij 75 euro moeten betalen, dan doen ze dat. Dat kan allemaal de uitkomst zijn. De heer De Haan vroeg mij om daarop te reflecteren. Ik heb dat een beetje gedaan vorige week. Als ik nu kijk hoe de gesprekken inhoudelijk verlopen, waarbij we aan alle partijen die het betreft prima in staat zijn om uit te leggen wat het betekent en welke oplossingsrichting er is. Bijvoorbeeld voor scholen geldt dat wij over de nieuwbouw gaan. We kunnen gelijk aan de voorkant meenemen, om bijvoorbeeld ook na te denken over hoe groot dat bord daarbuiten is. We zetten daar op allerlei gebieden stappen in.

01:51:23

Mevrouw Wijnja: Als ik nu zie hoe positief die gesprekken verlopen en hoe snel dat duidelijkheid en een oplossing verschaft, hadden we daar beter twee weken eerder

mee kunnen beginnen. Dan waren we daar namelijk al iets verder mee geweest, voordat in het publieke debat de ophef of onduidelijkheid ontstond. Het is nog steeds wel zo dat alle partijen die het betreft, volgend jaar in de richting van de zomer een voormelding krijgen. Het klopt wat, ik denk de heer van Hoorn zei, we hebben tussen het moment dat de verordening wordt vastgesteld en het moment dat die voormelding gestuurd wordt, nog heel veel mogelijkheden om met allerlei verschillende partijen daar afspraken over te maken.

01:52:08

Mevrouw Wijnja: Er is ons gevraagd om coulance te betrachten. Dat heb ik toegezegd, maar dat wil ik nog wel een keer expliciet doen. Er is iets gevraagd over de evaluatie. Daar moet ik wel iets bij zeggen, want die voormelding komt dus in de richting van de zomer. Een aantal concrete dingen gaat echt nog wel even duren, voordat we die zeker weten. Voor nu is het zo dat wij zeggen, ons uitgangspunt met betrekking tot uitingen is zoveel mogelijk gelijke monniken gelijke kappen. Daarom doen wij het voorstel voor uitzonderingen zoals we het hebben gedaan in de verordening. We ontraden het amendement van Student en Stad om een aantal...

01:52:51

Mevrouw Wijnja: Ik zag een tram en een veerpont, dus ik neem aan dat dat u gekeken heeft naar de verordening van de gemeente Amsterdam. Op zich snap ik de vraag wel, maar ik denk dat vanuit het uitgangspunt 'gelijke monniken, gelijke kappen' en omdat je anders inderdaad uitkomt bij alleen ondernemers en dat is totaal in tegenspraak met wat wij willen bereiken. Daarom ontraden we dat nog even. Los van de dekking, want dat kan ook zo niet. Goed, dat is misschien bijzaak. Wij denken dat de uitzonderingen die nu in het initiële voorstel zitten de juiste zijn. Wij kijken volgend jaar hoe het loopt en het jaar daarna. Een verordening kunnen we elk jaar bijstellen, dus dan komen we terug bij uw raad. Er was net iemand die impliceerde dat het na twee jaar helemaal wordt ingevoerd. Dat is niet gezegd. Dat is ook één van de dingen die uit het voorstel is gehaald. We hebben gezegd: we gaan kijken wat die combinatie van maatregelen het komende jaar en het jaar daarna oplevert en als blijkt dat dit een enorme verbetering is en zorgt dat onze doelstellingen dichterbij komen, dan kan het voorstel zijn dat we het bijvoorbeeld zo laten of nog op een andere manier inrichten. Het kan dus ook zo zijn dat we op basis van de evaluatie, misschien volgend jaar of het jaar daarna, wel concluderen dat een bepaalde uitzondering gerechtvaardigd is. Als dat zo is, komen we daarover terug bij de raad.

01:54:28

Voorzitter: Dank u zeer, dames en heren. Ik constateer dat na een uitvoerige behandeling in de commissie en ook hier een aantal argumenten een paar keer langs is geweest. Volgens mij heeft iedereen de standpunten goed duidelijk kunnen maken over hoe uw partij aankijkt tegen de reclamebelasting. In ieders belang denk ik dat we nu over moeten gaan tot stemming over de amendementen. Daarbij geef ik u natuurlijk de gelegenheid om nog even het één en ander toe te lichten. Daar wil ik nu wel langzamerhand naartoe, want we hebben ook nog een paar andere dingen te doen vandaag. Ik ga eerst even kijken of u met dat voorstel van mij in kunt stemmen, dat we dus naar de amendementen toe gaan.

01:55:26

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Als u ons vijf minuten schorsing geeft, kan het daarna wat mij betreft.

01:55:28

Voorzitter: Ja, dan zetten we ook al even alle deuren open, want anders dan denk ik dat we geen...

01:55:37

Voorzitter: Wij schorsen tien minuten.

02:04:28

Voorzitter: Ik verzoek de leden van de raad hun plaats weer in te nemen.

02:04:48

Voorzitter: Meneer Rebergen, wilt u ook plaats gaan nemen? Dan is de ChristenUnie ook weer compleet.

02:05:26

Voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Jacobs.

02:05:30

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik verzoek u het woord te geven aan meneer Sijbolts.

02:05:34

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

02:05:50

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Namens de fracties van mijn partij, D66, VVD, Student en Stad, Partij voor het Noorden en de PVV dienen wij een motie van afkeuring in. Ik wil u vragen om mij n in de gelegenheid te stellen om de motie helemaal voor te lezen.

02:06:08

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Constatende dat: *Het college de invoering van de reclamebelasting al in de conceptbegroting 2024 heeft opgenomen, nog voordat de gemeenteraad over dit raadsvoorstel heeft gesproken of daartoe heeft besloten; *De voorgestelde invoering uitgaat van openbare aankondigingen al dan niet zijnde reclame; *Er vooraf niet of nauwelijks gesproken is met bijvoorbeeld (sport-)verenigingen, ondernemers, maatschappelijke instellingen, instellingen, buurt- en dorpshuizen, scholen et cetera; * Deze daardoor niet of onvoldoende in staat zijn gesteld zorgen en bezwaren kenbaar te maken aan de gemeenteraad en het college en niet in de gelegenheid gesteld zijn om mee te praten, te participeren of alternatieven aan te dragen;

02:06:51

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Overwegende dat: *Het coalitieakkoord stelt dat onze economie naast grote bedrijven en belangrijke kenniscentra ook veel midden- en kleinbedrijven kent die bij Groningen horen en het fundament van onze economie zijn, omdat zij zorgen voor veel werkgelegenheid; *Het coalitieakkoord schrijft dat publieke regie voeren wat de coalitie betreft onlosmakelijk verbonden is met meer zeggenschap voor inwoners, samen met maatschappelijke organisaties, ondernemers en het onderwijs en niet

eenrichtingsverkeer vanuit de overheid hoort te zijn; *Het voorstel en de wijze waarop dit voorstel tot stand gekomen, heeft tot zeer veel onrust, onvrede en zorgen geleid bijvoorbeeld bij (sport-) verenigingen, ondernemers, (maatschappelijke) instellingen, buurt- en dorpshuizen scholen et cetera; *Dit voorstel heeft vooraf onvoldoende aandacht gehad voor de mogelijke consequenties van de invoering.

02:07:42

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Van mening zijnde dat: *Door het college onvoldoende rekening is gehouden met de gebruikelijke werkwijze van besluitvorming voor het raadsvoorstel 'Reclame- en precariobelasting 2024'; *Noch rekening heeft gehouden met de eigen ambities voor samenwerking met de niet coalitiepartijen, zoals uitgedragen bij aanvang van deze bestuursperiode; * Daardoor de gemeenteraad onvoldoende in staat was zijn taken naar behoren uit te voeren.

02:08:12

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Spreekt uit: *De constatering dat vooraf niet of nauwelijks spreken met bijvoorbeeld (sport-) verenigingen ondernemers, maatschappelijke instellingen, buurt- en dorpshuizen, scholen et cetera en de constatering dat ze niet of onvoldoende in staat zijn gesteld om hun zorgen en bezwaren kenbaar te maken aan de gemeenteraad en het college om mee te praten, te participeren of alternatieven aan te dragen of af te keuren; * De handelswijze van het college met betrekking tot de totstandkoming en de besluitvorming van het raadsvoorstel 'Reclame- en precariobelasting 2024' af te keuren.

02:08:45

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): En gaat over tot de orde van de dag.

02:08:47

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Deze motie is ondertekend door de Stadspartij, D66, VVD, Student en Stad, Partij voor het Noorden en PVV.

02:08:55

Voorzitter: Dank u zeer.

02:08:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Deze is anders dan die met het griffiegedeelte, dus ik stuur nog een juiste versie.

02:09:00

Voorzitter: Dank u zeer. Ik constateer dat deze motie inmiddels in ons systeem hangt. Ik vind het, gelet op de tijdigheid, wel prettig als die even gekopieerd kan worden, zodat iedereen de motie, ook op de publieke tribune, voor zijn neus kan hebben. De ondertekenaars van deze motie hebben de motie natuurlijk al wel gezien. Ik kijk even of er van hun kant nog behoefte is aan verdere toelichting op deze motie. Nee, dat is niet het geval, dus de heer Sijbolts heeft het wat u betreft goed verwoord. Kunt u de ondertekenaars nog even herhalen, meneer Sijbolts?

02:09:57

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dat zijn de

Stadspartij, D66, de VVD, Student en Stad, Partij voor het Noorden en de Partij voor de Vrijheid.

02:10:05

Voorzitter: Dank u zeer. In de volgorde der dingen betekent dit dat de beide amendementen eerst in stemming zullen komen, dan het voorstel zelve en dan deze motie, dus dat geeft ons even de tijd. Volgens mij zijn de beraadslagingen over de beide amendementen en het voorstel zelf voldoende uitgekristalliseerd. Deelt u die opvatting? Dan zou ik willen overgaan tot stemming over de beide amendementen en het voorstel zelf. Ja?

02:10:45

Voorzitter: Dan zie ik dat de Partij van de Arbeid nog een woordvoering heeft. Gaat u gang.

02:10:53

De heer Van Veen (PvdA): In het presidium is hierover gesproken en toen gaf u aan dat u zou schorsen op het moment dat een motie ingediend zou worden. Gaat dat nog gebeuren?

02:11:04

Voorzitter: Nee, vandaar mijn voorstel. Wij zouden kunnen gaan stemmen over de beide amendementen en het voorstel zelf. Als u daarna nog even wil schorsen dan kan dat. Of wil u nu even schorsen? Dat kan ook. Wat u wil.

02:11:27

De heer Van Veen (PvdA): Volgens mij is het handiger om eerst te schorsen. We kunnen nu schorsen en dan kunnen we daarna in een keer de hele stemming doen. Dat lijkt me makkelijker.

02:11:30

Voorzitter: Dat is ook prima. Heeft u aan een kwartiertje genoeg of tien minuten? Een kwartiertje? Dan gaan we even een kwartiertje schorsen en er is ook iets te eten hiernaast.

02:31:41

Voorzitter: Ik heropen de vergadering. De fractie van de Partij van de Arbeid hoeft geen woordvoering na de schorsing. Echter, namens de indieners van de motie wel de heer Sijbolts.

02:31:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, er is een correctie op het dictum. Bij de eerste bullet van Spreekt uit staat 'de constatering', maar dat moet zijn 'het feit dat vooraf niet' enzovoorts. Dat is bij deze mondeling gecorrigeerd.

02:32:14

Voorzitter: Dank u zeer. Dat corrigeren wij. Ik stel u nu voor om de beraadslagingen over de beide amendementen niet meer te gaan herhalen. Het voorstel zelf hebben we volgens mij ook wel voldoende besproken. Ik beëindig de beraadslaging niet en het staat u verder vrij. Een nieuw element in de discussie is de motie van afkeuring. De indienende partijen zeiden net voor de schorsing dat ze verder geen behoefte meer hadden aan extra toelichting. Ik kan me voorstellen dat andere fracties nog even willen reageren op deze motie en dan komen we bij de totale afhandeling van

deze besluitpunten. Dan neem ik even de verdere orde van de vergadering met u door. Zijn er nog reacties op deze motie? Ja, SP.

02:33:24

De heer Brandenburg (SP): Dank, Voorzitter. Ik heb in mijn woordvoering net al uiteengezet hoe ik vind dat er om is gegaan met dit proces. U kent mijn partij ook als een partij die nooit voor moties van afkeuring stemt. Mijn voorganger noemde ze 'natte scheten', maar dat zal ik hier niet herhalen. Ik vind het ook nogal wat, Voorzitter. Er is een wethouder dertien minuten aan het woord geweest om antwoord te geven en geen van de partijen in de oppositie heeft het lef gehad om de wethouder te interrumpen en dan komen ze daarna met zo een motietje. Ga toch weg!

02:34:02

Voorzitter: Ik wilde nog even blijven, als u het niet erg vindt. Het CDA.

02:34:11

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, voor ons is deze motie geen natte scheid. Een motie van afkeuring is niet een middel, wat het CDA zomaar ondersteunt. Woorden hebben macht en het is de eerste keer dat een dergelijk voorstel hier voor ons ligt sinds ik raadslid ben. Inhoudelijk vinden we de reclamebelasting een verschrikkelijk slecht idee. Dat ook non-profitorganisaties niet worden uitgezonderd, vinden wij absurd. De vraag of dit een motie van afkeuring verdient, gaat er vervolgens om of we vinden dat het proces dermate slecht is verlopen dat de motie terecht is. Het CDA is de afgelopen jaren vaker ontzettend ontevreden geweest met processen rondom betaald parkeren, sport en laatst nog over de Groningse marathon. De vraag rijst dan ook: was hier ook een motie van afkeuring op zijn plaats en waarom toen wel en vandaag niet? Het eerlijke antwoord is dat ik hiermee worstel. Feit blijft dat het proces rondom de reclamebelasting beter had moeten zijn en dat verenigingen, kerken, culturele organisaties, dorps- en buurthuizen en speeltuinverenigingen aan de voorkant beter betrokken hadden moeten worden. Dat dit niet gebeurd is, maakt dat wij voor deze motie van afkeuring zullen stemmen.

02:35:25

Voorzitter: Zijn er nog andere fracties? GroenLinks.

02:35:31

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Woorden doen ertoe en beelden doen er ook toe. Als je echt bezwaren hebt tegen hoe het college iets geregeld heeft, ben ik ook van mening dat je met een motie van wantrouwen moet komen. Een motie van afkeuring is een zwaar middel om in te zetten op het moment dat je het eigenlijk niet eens bent met de inhoud. Ik blijf erbij, Voorzitter, dat dit slecht weer straalt op ons als raad en slecht weer straalt op ons als politiek als geheel. Ik moet ook eerlijk zeggen dat ik teleurgesteld ben in mijn collega's van de oppositie, zeker ook met het punt dat de heer Brandenburg ook maakte. Als het proces dusdanig kwalijk is en u daar dusdanig grote opvattingen over heeft, via de voorzitter, dan had u ook het fatsoen moeten hebben om de wethouder daarop te bevragen. Dank u wel.

02:36:17

Voorzitter: De VVD.

02:36:19

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ook ik sluit mij voor een deel aan bij de woorden van het CDA, dat wij dit niet lichtzinnig doen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik de wethouder niet heb geïnterrupteerd, omdat de wethouder voor mij niets nieuws heeft verteld. We hebben haar uitgedaagd om nieuwe dingen te vertellen. Dat heeft ze niet gedaan. De reflectie 'ik had het misschien twee weken eerder kunnen doen' was voor ons niet voldoende. Ik heb geïnterrupteerd op de collega's van de coalitie om ze nogmaals te vragen, doe met ons mee. Ik heb de wethouder gevraagd om met ons mee te doe. Daarna voelde ik niet meer de behoefte om te interumperen en dat staat me vrij. Voor de orde van de vergadering weet ik zeker dat de voorzitter daar ook blij mee was. Dank u wel.

02:37:00

Voorzitter: Ik kijk nu eerst naar de niet-indieners of men nog wil reageren op deze motie. Ja, dat is de Partij voor de Dieren.

02:37:12

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Voorzitter, wij interpreteren deze motie als dat de indieners het niet eens zijn met het invoeren van reclamebelasting. We vinden het jammer dat voor dit instrument gekozen wordt om dat kenbaar te maken.

02:37:29

Voorzitter: De ChristenUnie.

02:37:32

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Als we naar deze motie van afkeuring kijken en naar discussie die we gehad hebben, ook over het proces, dan ga ik dat inderdaad niet overdoen. Er zijn echter ook heel veel dingen in het proces juist heel goed gegaan. Over de knelpunten zijn de wethouders geïnformeerd om contact op te nemen met de partijen. Ik lees daar helemaal niets van terug in deze motie van afkeuring, dus wij zullen deze zeker niet steunen.

02:38:01

Voorzitter: Dank u wel. Partij van de Arbeid.

02:38:10

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel. Wij zullen deze motie natuurlijk ook niet steunen en we sluiten ons aan bij de woorden zoals die door de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren net gebezigd zijn. Dat lijkt mij helder zo.

02:38:22

Voorzitter: Dan kom ik bij de indieners. Student en Stad.

02:38:28

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Voor ons is deze motie van afkeuring duidelijk gericht op het proces wat aan de besluitvorming vooraf is gegaan. Bij mijn weten hebben wij in de 30 jaar dat wij in de gemeenteraad zitten nog niet eerder een motie van afkeuring mede-ingediend of gesteund, maar in dit geval is het proces wat ons betreft zodanig niet compleet geweest door maatschappelijke organisatie niet mee te nemen, dat we op dit moment deze motie van afkeuring wel steunen,

02:38:53

Voorzitter: Dank u zeer. De PVV.

02:38:58

De heer Ram (PVV): Voorzitter, wat ons betreft steunen wij natuurlijk van harte de motie van afkeuring. Het is niet alleen het proces, maar ook het feit dat die reclamebelasting wordt ingevoerd. Vervolgens is er totaal geen zelfreflectie - niet bij de coalitie en niet bij het college - dat ze het echt verkeerd hebben gedaan en dat stuit mij zo tegen de borst. Ik moet toch echt nog even kwijt dat ik niet snap waarom de coalitie en het college daar geen enkele zelfreflectie over hebben. Als je ziet hoe de weerstand is in onze maatschappij tegen deze reclamebelasting, dan heb je volgens mij echt oogkleppen op.

02:39:37

Voorzitter: De Partij voor het Noorden.

02:39:39

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Kort, Voorzitter. Wij zien onszelf als partij vooral als volksvertegenwoordigers. Het enorme aantal reacties en de argwaan en de speculaties waren dusdanig groot dat wij voor de enorme groep die het treft niet anders konden doen dan deze motie van afkeuring mede indienen.

02:40:02

Voorzitter: D66.

02:40:04

De heer Rustebiel (D66): Met toch wel een zwaar gemoed steunen wij deze motie. Ik heb in mijn woordvoering een aantal vragen gesteld als het gaat om reflectie op het proces, maar ook over hoe het college in de toekomst wil samenwerken met ondernemend Groningen. Ik heb daar geen reactie op gehad. Ik vind het ook jammer om te horen dat aantal partijen zegt: 'Ze zijn het niet met het voorstel eens'. Nou, dat is niet waar, want dan hadden we gewoon tegen het voorstel gestemd. U moet de motie van afkeuring dan ook goed lezen, voordat u suggereert dat het daarom gaat. Volgens mij is de tekst vrij helder. Verder is het niet een dag die vreugdevol stemt, maar ik denk dat het echt beter kan en moet.

02:40:44

Voorzitter: Mag ik concluderen dat de beraadslagingen over zowel beide amendementen als het hoofdvoorstel als de motie nu genoegzaam zijn afgerond? Of heeft iemand nog iets daarover te melden? Dan breng ik nu in procedure dat we over de beide amendementen gaan stemmen. Dat betekent dat men ook daar een stemverklaring over kan afleggen. U heeft de adviezen van het college op de beide amendementen gehoord en u heeft de ruimte om nog een stemverklaring af te kunnen leggen over de motie. Is het proces u dan helder?

02:41:41

Voorzitter: Dan is er daar nog een vraag of een opmerking over van de kant van de Stadspartij.

02:41:47

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Wij hebben behoefte aan een stemverklaring.

02:41:48

Voorzitter: Of zwaaide u gewoon even, dat mag altijd natuurlijk. Gaat uw gang.

02:41:53

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Wij zullen amendement zes niet steunen. Er is voor onze fractie een principiële reden om niet te steunen, want het amendement gaat uit van invoering van reclamebelasting. Wij zullen amendement vier natuurlijk wel steunen en hopen dat die het haalt, want we willen juist terug naar de tekentafel. Wij zullen, omdat wij dus principieel tegen de invoering van reclamebelasting zijn, dus dat amendement niet steunen.

02:42:23

Voorzitter: Oké, maar dan kom je al bij de stemverklaring. Ik ga eerst nog even...

02:42:25

Voorzitter: Is voor iedereen het proces nu helder zo? Dat lijkt het geval. Dan kom ik bij de stemming over het eerst ingediende amendement en dan heeft u ook de gelegenheid om daar een stemverklaring bij te doen. Dat is dus het amendement onder vier 'Terug naar de tekentafel met ondernemers'. Ik kijk even bij u rond of daar nog stemverklaringen over zijn. Eerst mevrouw Pestman.

02:43:01

Mevrouw Pestman (PvdA): Dank u, Voorzitter. Het proces van invoering van de reclamebelasting is wat mij betreft niet goed verlopen. De raad heeft het zonder beeldvormende sessie moeten stellen en er zijn zelfs op dit moment nog non-profitorganisaties die niet in de gaten hebben, dat zij straks een aanslag kunnen verwachten. Zij denken bij reclamebelasting aan commerciële uitingen. Het is voor mij onacceptabel dat ziekenhuizen en andere zorginstellingen, scholen, kerken, voedselbanken, kledingbanken enzovoort reclamebelasting moeten opbrengen. De gemeente gaat zelf ook reclamebelasting betalen. Dat bedrag wordt meegerekend bij de opbrengst, maar het is een vestzak-broekzakverhaal. Het geld gaat van het ene naar het andere potje en het levert niets op. Tot slot zou ik liever zien dat ondernemers eerst de kans krijgen om zelf het aantal reclame-uitingen terug te brengen, zoals ze zelf ook voorstellen. Mocht dat niet lukken, dan kunnen we altijd nog reclamebelasting voor deze groep invoeren. Een raadslid stemt zonder last. Ik stem dus tegen de reclamebelasting, zoals die hier voorligt en voor de amendementen van de oppositie. Dank u.

02:44:06

Voorzitter: Dank u zeer. Dan zag ik nog een hand van de PVV. Bij stemverklaring op de amendementen zitten we nu.

02:44:16

De heer Ram (PVV): Daar wil ik ook iets over zeggen. De PVV kan zich aansluiten bij de woorden van de Stadspartij op dit punt. Wij hebben ook principiële bezwaren tegen het tweede amendement wat wordt ingediend en de eerste zullen we uiteraard steunen.

02:44:34

Voorzitter: Dan meen ik nog een hand te zien van de Partij van de Arbeid, de heer Van Veen.

02:44:40

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel, Voorzitter. We hebben in Groningen een prachtig coalitieakkoord waarmee we investeren in wonen, de binnenstad, lokale economie, onderwijs en gelijke kansen. Dit voorstel is onderdeel van dat akkoord. De rest van de fractie staat achter de doelstellingen van het voorstel en bovendien zijn er lage tarieven en een grote vrijstelling, waardoor de grootste groep niet hoeft te betalen. Wij zullen dan ook voor het voorstel stemmen.

02:45:01

Voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? De ChristenUnie.

02:45:08

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Er is nu veel gewisseld over het voorstel. Het voorstel zullen we ook steunen. Het amendement over uitstel zullen we zeker niet steunen, maar als we kijken naar het amendement 'Zo heb ik het nooit bedoeld', dan hebben we van de wethouder gehoord hoe het terug gaat komen in de evaluatie. We zullen het amendement nu niet steunen, maar wachten de evaluatie daarover af.

02:45:35

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan gaan we nu eerst stemmen over het amendement onder nummer vier 'Terug naar de tekentafel met ondernemers'.

02:46:10

Voorzitter: Er moesten 44 stemmen worden uitgebracht. Dat is ook gebeurd. Voor 20 en tegen 24, waarmee dat amendement is verworpen. Dan komen we bij het amendement van onder andere Student en Stad 'Zo heb ik het nooit bedoeld'. Zijn daar nog stemverklaringen op? Dat is niet meer het geval. Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

02:46:52

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor dertien en tegen 31, waarmee dat amendement is verworpen. Dan hebben we het voorstel zelf, dus het hoofdvoorstel. Zijn daar nog aparte stemverklaringen op? Dat is niet het geval, dus dan open ik de stemming.

02:47:30

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 24 en tegen 20, waarmee het hoofdvoorstel is aangenomen.

02:47:38

Voorzitter: Tot slot hebben we een motie van afkeuring. Is daar nog een extra stemverklaring nodig van iemand of is dat nu gedaan? Dat is gedaan. Dan gaan we over tot stemming. Ik open de stemming over de motie van afkeuring.

02:48:11

Voorzitter: Daar hebben achttien of negentien leden voorgestemd. Ik zie het niet. Negentien voor en 25 tegen, dat betekent dat die motie is verworpen. Daarmee hebben we dit punt van de agenda afgehandeld.

5. Motie vreemd aan de orde van de dag

- *M01: 'Stop huiselijk geweld' n.a.v. raadsvoorstel Actieplan huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld tegen vrouwen*

02:48:33

Voorzitter: Wij hadden nog - ik kom zo even op de orde terug - een motie hangen van de vorige vergadering. Die geef ik nu in bespreking en dat is een motie van een aantal partijen. Ik geef het woord aan de heer Ram.

02:49:15

De heer Ram (PVV): Voorzitter, dank u wel. Net een verhit debat, de stof is nog niet helemaal neergedaald heb ik het idee. Er is verdeeld gestemd. Nu totaal iets anders. Nu iets waar de raad en het college en de zorgpartners volledig unaniem voor zijn. Wellicht een positief punt op deze dag. Het punt gaat over stop huiselijk geweld, een erg belangrijk onderwerp. Ik wil graag het college bedanken en ook de ambtenaren en de zorgpartners voor het werk dat ze verricht hebben om de input te leveren. Complimenten daarvoor en voor iedereen die deze motie mee indient.

02:50:03

De heer Ram (PVV): Huiselijk geweld heeft een grote impact op onze samenleving. De problematiek is enorm. We hebben daar een hele emotionele vergadering over gehad tijdens de commissie. Om toch een paar statistieken te noemen, bijna een kwart van alle jongeren ervaart een vorm van huiselijk geweld, waarvan maar één komma zes procent uiteindelijk bij de zorg terechtkomt. Eén derde van de kinderen heeft te maken met seksueel geweld in hun leven. Pas na 72 geweldsincidenten komt het geweld in een gezin bij een zorgpartner of bij de politie uit. Het geeft wel aan dat deze problematiek heel erg lastig is om te bestrijden. De raad wil een gemeente zonder huiselijk geweld en een veilig thuis voor iedereen. Voor dat doel moet er extra geld bij. Dat is op dit moment te weinig. We roepen het college op om een actieve lobby te voeren naar de Tweede Kamer en het Rijk om extra geld voor dit doel te krijgen en ook het Rijk aan te spreken op hun regierol om met de maatschappelijke partners te spreken, met scholen, culturele instellingen en sportverenigingen en om een campagne te starten om dit onder aandacht te brengen tijdens de verkiezingen en bij de formatie. Met andere woorden: het ijzer smeden wanneer het heet is. Voorzitter, dat was mijn inbreng.

02:51:45

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er nog andere woordmeldingen rond deze motie? Dat is het geval. De Stadspartij.

02:51:53

Mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Allereerst wil ik de heer Ram van de PVV oprecht bedanken dat hij het voortouw heeft genomen om deze motie op te stellen. Ook dank aan de hele raad en aan het college. De wethouder heeft het heel voortvarend opgepakt. Deze maand is er ook extra aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Ik denk dat het heel mooi is dat deze motie raadsbreed wordt ingediend, dus ook wordt aangenomen en vervolgens wordt uitgevoerd. Dat zou een hele mooie link hebben met deze maand, waarin er dus extra aandacht is voor deze grote maatschappelijke problematiek. Dank u wel.

02:52:35

Voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Dat is niet het geval. Ik kijk nog even naar het college of er nog behoefte is aan...

02:52:46

Voorzitter: Dat is niet het geval. Zullen we de motie in stemming brengen? Zijn er nog stemverklaringen? Dat is niet het geval, dus dan breng ik de motie in stemming.

02:53:30

Voorzitter: Dan wordt het wel zaak dat u straks de goede foto gaat verzenden, mevrouw Menger. Dat geeft een heel raar beeld.

02:53:37

Voorzitter: De motie is unaniem aanvaard. Dat betekent dat we daar uitvoering aan zullen geven. Dat wordt hier nog een keer bevestigd.

02:53:55

Voorzitter: U bent allemaal wat stilletjes. Wat is de gedachte? Wilt u even de benen strekken of zegt u nee, we zijn echt wel mentaal in staat om verder te gaan.

02:54:11

Voorzitter: Ja, dat begrijp ik wel. Dat gaan we dan ook toch maar even doen. Ik ga u even meenemen naar de orde van de vergadering hierna en dan gaan we even de benen strekken, want ik voel aan dat een aantal van u daar behoefte aan heeft.

6. Behandeling gemeentebegroting 2024
 - a. Begrotingswijzigingen 2^e kwartaal VGR II
 - b. Septembercirculaire 2023 gemeentefonds
 - c. Belastingtarieven 2024
 - d. Ontwerpbegroting 2024
 - A01: Horecaleges
 - A02: Verlaging bewonersvergunningen in tweede schil
 - A03: Verlaging bedrijfspakeervergunningen
 - A05: Telefonische klachtenlijn evenementen
 - M02: Zaterdag was de mooiste dag van de week (Studentensport masterplan sport)
 - M03: Dit is een noodgeval, help me uit de brand (Brandveiligheid studentenhuizen)
 - M04: 'Geen grens, geen grens' (Aanscherpen voorwaarden IST)
 - M05: Work Hard, Pay Hard (Eerlijke stagevergoeding)
 - M06: Show You The Way To Go (Shared Space)
 - M07: Verlicht de last 3.0
 - M08: Huidige onzekerheden in beeld
 - M09: Grofvuil
 - M11: Waakzaam en Weerbaar 2.0
 - M12: Laat de Martinatoren weer vrolijk schijnen
 - M13: Als de muren konden praten
 - M14: Maak ruimte voor een ruimtelijke ontwikkelvisie noordelijke wijken
 - M15: Presteer in behoud van sociale huur
 - M16: 'Van eiwittransitie naar lastenverlichting'
 - M17: Meer bouwen, beter onderhoud
 - M18: 'Woonwagenvelden kostendekkend maken'
 - M19: Meer eenpersoonswoningen bouwen
 - M20: Structureel vieren van de Dag van de vrijwilliger
 - M21: "Jaarlijkse herdenking slavennijverleden en viering Keti Koti"
 - M22: Help dorpen met bouwen
 - M23: Voor een gemeente dichtbij
 - M24: Openingstijden afvalbrengruimtes
 - M25: Energie opslag (Wie wat bewaart die heeft wat)
 - M26: Inpassing netinfrastructuur (Pas verzwaring netinfrastructuur goed in en betrek inwoners hierbij)
 - M27: Voortgang SDG duurzaamheidsdoelen
 - M28: Groningen blijft herdenken op 15 augustus (Indië Herdenking)
 - M29: Breed gesprek nieuw muziekcentrum
 - M30: Stel opbouwwerk centraal
 - M32: Waar zijn we safe (Safe space)

- M33: *Taalhelden in t zonnetje*
- M34: *Iedereen warm*
- M36: *I'm only one call away (Telefonische klachtenlijn)*
- e. Resultaten herzieningen grondexploitaties 2023
- f. Herziening grondexploitatie Meerstag 1-1-2023
- g. Herziening grondexploitaties Stadshavens per 1-1-2023
- h. Herziening grondexploitatie Suikerzijde per 1-1-2023

02:54:26

Voorzitter: De gedachte was dat wij om drie uur zouden beginnen met de eerste termijn van de raad, dan een koffiepauze zouden houden en allemaal te laat binnenkwamen en dan weer verder met de andere fracties en dan diner en overlegpauze zouden hebben. Dat is door de behandeling zojuist een klein beetje in het gedrang gekomen, maar het komt allemaal goed. Als wij straks eventjes tien minuten gaan pauzeren, dan gaat het lukken om zes fracties voor de dinerpauze aan het woord te laten. Iedereen heeft twaalf minuten. Er is ook afgesproken dat u in uw woordvoering zelf bepaalt hoe u met de begroting en alle moties die zijn ingediend om wil gaan. Dan staat u helemaal vrij, maar het is wel zo dat u daar twaalf minuten per fractie voorheen heeft. Dan redden we het om iets na zessen te gaan eten, want zes keer twaalf is 72. Als we op tijd beginnen, dan zijn we iets na zessen klaar en kunnen we beginnen met eten. Dat doen we dan iets korter dan gebruikelijk. Dan komen de andere zes fracties. Daarna gaan we even weer de benen strekken en dan komt het college met de beantwoording. Ik neem u daar straks in mee, maar dan weet u eventjes wat nu de orde is.

02:56:00

Voorzitter: We gaan even luchten en over tien minuten gaan we verder.

03:02:25

Voorzitter: Ik verzoek de leden van de raad hun plaats weer in te nemen. Dan zou zomaar eens de bel kunnen gaan beginnen.

03:04:09

Voorzitter: Wij gaan over tot behandeling van agendapunt zes en dat is de gemeentebegroting. Dat doen we in de eerste termijn op volgorde van grootte van de fracties en dan zullen we het college het woord geven. Bij de tweede termijn van de raad doen we de omgekeerde volgorde, dat wil zeggen dat we dan beginnen met de kleinste fractie. We beginnen nu met de fractie van GroenLinks, heer Van Hoorn.

03:05:07

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Waarom zijn we hier en wat doen we hier? Ik kan u wel beloven dat ik dit al had geschreven voor het vorige debat. Tegelijkertijd wees ook gerust, ik zal u de komende tien minuten wellicht iets minder niet vervelen door u als amateurfilosoof door het leven te leiden. Toch zijn het vragen die ik mezelf geregeld stel en natuurlijk ook in politieke zin. Voorzitter, we zijn hier om de begroting vast te stellen en dat weet u net zo goed als ik. Dat weten onze collega's ook. Tegelijkertijd en het allerbelangrijkste, zijn wij hier om iets te zeggen over de toekomst van Groningers. Deze begroting gaat niet over cijfers, maar gaat in de eerste plaats over mensen. We zijn hier vandaag om te bespreken en te

beoordelen of we de juiste verandering in gang zetten voor een groen en rechtvaardig Groningen.

03:05:58

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, we kunnen dit doen met een heleboel moeilijke woorden en ik zal de eerste zijn om te erkennen dat ik dat ook geregeld doe, maar uiteindelijk is politiek heel erg simpel. Het draait om keuzen. Maken wij de juiste keuzes om te komen tot een eerlijk Groningen, waar verschillen verkleind worden? Een Groningen, waar het er niet toe doet of je geboren bent in Helpman of in Selwerd, wit zwart en/of transgender bent. Voorzitter, maken wij de juiste keuzen om gelijkheid en gelijkwaardigheid te vergroten? Het korte, maar het overtuigende antwoord is: ja. Deze begroting zet een noodzakelijke verandering voort dat Groningers mee kunnen komen, vandaag en morgen meer geld in hun portemonnee hebben en dat Groningen over 20 jaar groener, socialer en inclusiever is.

03:06:48

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Uiteraard kan ik niet alle keuzen van een flinke begroting van één komma drie miljard toelichten, maar namens GroenLinks wil ik er wel graag vier keuzen uitlichten. Linkse politiek, groene politiek, inclusie en ik zal tot slot ook iets zeggen over geld, want Voorzitter, deze vier dingen staan met elkaar in verbinding. Hoe zorgen we voor die noodzakelijke groene toekomst waarin iedereen mee kan? Daarvoor moeten we zorgen dat alle mensen de middelen hebben, zowel in financiële zin als qua kansen in het onderwijs, om mee te komen en mee te doen in onze samenleving. We moeten zorgen dat we niemand uitsluiten waar we ook vandaan komen of met wie je ook kiest het bed te delen. Voorzitter, dat is inclusie. Voorzitter, om dit mogelijk te maken moeten we verstandig investeren en daarom moeten we het hebben over geld.

03:07:36

De heer Van Hoorn (GroenLinks): We beginnen echter met links. Linkse politiek is gelijkheid. Gelijkheid is het verkleinen van verschillen. We investeren het meeste in de mensen die dit het hardst nodig hebben en dat doen we op een manier dat inwoners dat direct voelen in hun portemonnee. De woonlasten voor huurders gaan omlaag en we hanteren ook een ruim kwijtscheldingsbeleid. We verminderen het aantal regelingen, zodat mensen deze makkelijker weten te vinden en tegelijkertijd zorgen we ervoor dat ze ook toegankelijker worden voor onze inwoners, Voorzitter. Dit doen we allemaal door te werken vanuit vertrouwen. Vertrouwen in onze inwoners. Hierdoor maken we de regelingen, dus niet alleen beter vindbaar, maar ook toegankelijker.

03:08:22

Voorzitter: De Stadspartij.

03:08:23

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, Voorzitter. Voor onze helderheid en ter verduidelijking. U hangt daar het labeltje 'links' aan, terwijl de opsomming die u doet, daar staan wij als Stadspartij links of rechts ook achter. Ik vind het jammer dat u...

03:08:40

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik ga ervanuit dat u niet alleen

bedoelt dat het linkse politiek is. Dat kan ook veel breder zijn. Lokale politiek kan dat ook zijn.

03:08:49

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, in de gemeenteraad van Groningen is alle politiek lokale politiek. Wat ik hier sta te doen, is uitleggen wat volgens mijn fractie van GroenLinks linkse politiek inhoudt. Als u zich daarin herkent, is dat fijn. Ik hoop ook dat u die doelen onderschrijft, alleen dan zou ik uw termijn gebruiken om deze ook met ons te delen.

03:09:11

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, een overheid die haar inwoners vertrouwt, krijgt dit vertrouwen terug en zo overbruggen we de kloof. Naast financiële ondersteuning investeren we ook in leefbaarheid om verschillen terug te dringen. Dit vraagt om ongelijk te investeren als mensen een ongelijke uitgangspositie hebben. Daarom zetten we extra in op de wijken die dit extra nodig hebben. Selwerd, Paddepoel maar bijvoorbeeld ook de Wijert. Zo kunnen we het verschil maken door verschillen te verkleinen.

03:09:43

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, het tweede punt is groene politiek. We leven in een klimaatcrisis en we hebben een biodiversiteitscrisis. U heeft het al vaker horen zeggen en mijn boodschap blijft hetzelfde: wij moeten en wij kunnen het tij keren. We moeten dan ook verstandig investeren in het terugdringen van de klimaatverandering. Keihard inzetten op de energietransitie en de openbare ruimte radicaal vergroenen. Dat doen we ook. Al jaren maakt GroenLinks zich hard voor meer bomen op de Grote Markt en het doet mij dan ook deugd dat deze inmiddels zijn gepland en dat aan het einde van 2024 nog meer bomen worden gepland op de Grote Markt, maar vooral ook overal waar dit kan. Dit maakt ons blij. Wij dragen namelijk op deze manier bij aan een groene openbare ruimte voor iedereen. We helpen biodiversiteit te vergroten en we gaan hittestress tegen op de Grote Markt en in de buurten en wijken van Groningen.

03:10:38

De heer Van Hoorn (GroenLinks): We blijven koploper op het gebied van de energietransitie. We zetten onverminderd hard in op het terugdringen van onze CO₂-uitstoot om een CO₂-neutrale gemeente te worden in 2035. Hier zorgen we dat we ook oog hebben voor die andere pijlers: ongelijk investeren voor meer gelijke gelijkheid. We investeren miljoenen in het warmtenet, eerst in de wijken waar de energiearmoede het grootst is. Ook inclusie is op dit punt nodig om echt het verschil te maken. Wij dienen dan ook een motie in om bij de aanpak van energie-armoede nadrukkelijk te kijken en oog te hebben voor de mensen die het meest kwetsbaar zijn. De motie roept ook op om te streven naar een zo divers mogelijke groep van energiecoaches om iedereen te bereiken die het ook daadwerkelijk nodig heeft en te zorgen voor een makkelijke en eenvoudige manier van communiceren. Zo kunnen we ervoor zorgen dat Groningers ons beter begrijpen en zich in onze organisatie kunnen herkennen. Het zorgt ervoor dat we mensen beter kunnen helpen.

03:11:38

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, dit is de brug naar het derde punt, inclusie. In Groningen doet iedereen ertoe en mag iedereen zichzelf zijn in volle

gelijkwaardigheid. Dit gaat niet vanzelf en we moeten dus ook op dit terrein actief gelijkheid bevorderen. Dat doen we ook. Ik bedoel, kijk naar de diversiteitsagenda twee punt nul, wat wij allemaal doen als gemeente om hieraan bij te dragen.

03:11:59

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Tien jaar geleden werd de term 'black lives matters' bekend door middel van de hashtag. In 2020 hadden we grote demonstraties, ook in Groningen, om op te komen tegen racisme. Nog altijd is er sprake van institutioneel en anti-zwart racisme, ook in Groningen. Voorzitter, we mogen hier niet voor wegstappen. Ook niet waar het onze eigen organisatie betreft, want ook daar is een cultuurverandering om gelijkheid te vergroten noodzakelijk.

03:12:31

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Zoals ik al zei, dan zijn we er nog niet. Om die reden dienen wij samen met de Partij voor de Dieren een motie in om stil te staan bij het vieren van Ketu Ketu en hetzelfde geldt voor de motie van PvdA en vele andere partijen met betrekking tot de herdenking van Indië. Voorzitter, mijn fractie is enorm blij met de Roze zaterdag die in 2024 wordt georganiseerd, want ook de onvoorwaardelijke gelijkwaardigheid van de LHBTIQAP+ gemeenschap staat enorm onder druk in onze gemeente. Mijn fractie is dan ook trots dat wij als gemeente ervoor kiezen om hier een vuist tegen te maken. Om iedereen mee te kunnen laten doen, moeten we ervoor kiezen om laaggeletterdheid terug te dringen, want dat is ook een voorwaarde tot meer inclusie. De Stadspartij zal vermoed ik hier later verder op terugkomen, maar wij zullen hun initiatief van harte ondersteunen.

03:13:22

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, alleen als iedereen er echt toe doet, iedereen zichzelf kan zijn en iedereen meedoet, kun je met recht spreken van een Groningen voor iedereen. Ik had het al gezegd, tot slot en kort het geld. Ik wil drie dingen benadrukken. Allereerst, geld is een middel, het is geen doel. Het is dus ook niet per ongeluk dat ik maar kort en helemaal op het eind nog even bij deze financiële middelen stilsta. Ten tweede, ik ben trots dat Groningen samen met een heleboel andere gemeenten, groot en klein, links of rechts georiënteerd, ervoor kiest om een niet-sluitend meerjarenbeeld aan te leveren. Hoe absurd het ook is, ben ik dus trots dat wij ervoor kiezen om te zeggen tegen het Rijk: "Als jullie ons jeugdzorg en de Participatiewet geven, maar niet de middelen, kunnen wij ons werk niet doen". Je kunt niet van ons verwachten meer te doen en miljarden te bezuinigen. Het doet mij deugd dat mijn gemeente dan ook zegt: "Hier is de grens, wij kunnen op deze manier geen recht doen aan onze inwoners".

03:14:23

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Tot slot, Voorzitter. met betrekking tot geld. Het is fijn dat we vooruitkijken naar de toekomst en dan heb ik het over de Strategische Investeringsagenda. We brengen nu onze grote projecten in beeld, zodat we verstandig kunnen blijven investeren en ook weten welke keuzen we nog moeten maken in de toekomst. Tegelijkertijd kiezen we ervoor om te sparen voor deze grote projecten voor een mooier Groningen. Voorzitter, hiermee ga ik afronden. Vandaag bespreken we de keuzen die we maken als gemeente om te komen tot een groen, socialer en inclusief Groningen voor nu en voor in de toekomst. We staan hier om een verandering teweeg te brengen naar een Groningen waar gelijkheid voorop staat

en iedereen ertoe doet en iedereen mee kan komen. Voorzitter, een verandering waar mijn fractie enorm trots op is. Hiermee sluit ik af.

03:15:15

Voorzitter: Dank u zeer. Dan geef ik het woord aan de Partij van de Arbeid, de heer Van Veen.

03:15:18

De heer Van Veen (PvdA): Dank voor het woord, Voorzitter. Er staat nogal wat op het spel voor Groningen. Over twee weken zijn er landelijke verkiezingen. Ondanks dat ik het belangrijk vind om hier in de gemeenteraad niet over landelijke zaken te spreken, die in de Tweede Kamer thuishoren, maak ik nu een uitzondering. Er staat namelijk ook hier juist in Groningen veel op het spel. In de eerste plaats onze financiën. Meer dan drie kwart van onze inkomsten van de gemeente Groningen komen van de Rijksoverheid. Zoals het er nu uitziet krijgen we in 2026 en verder meer dan 40 miljoen minder. Als dit zo doorgaat dan rest ons niets dan een 'monsterbezuiniging', waardoor onze gemeente heel veel dingen niet meer kan doen. Daarom is het dus ook goed dat ons college nu nog wel de rug recht houdt om onze inwoners te beschermen en geen bezuinigingsoperaties voor dit jaar in gang heeft gezet. Naast deze financiën is het misschien nog wel belangrijker welke wetgeving uit Den Haag komt.

03:16:23

Voorzitter: D66.

03:16:25

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, Voorzitter. Nu de heer Van Veen over de landelijke politiek begint en hij die koppeling legt, vind ik het wel heel belangrijk om te weten of wij, als we een kabinet krijgen met PvdA-GroenLinks, de zekerheid hebben dat er ook inderdaad wat gedaan gaat worden aan het ravijn?

03:16:42

De heer Van Veen (PvdA): Ja, natuurlijk, dat gaan we doen.

03:16:43

De heer Van Veen (PvdA): Dan de wetgeving. De afgelopen jaren was dat helaas rechtse wetgeving die over ons uitgestort werd...

03:16:51

Voorzitter: CDA.

03:16:54

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dit is een wat te gemakkelijk antwoord, dat weet de heer Van Veen zelf ook. Daarom ga ik er toch op door. Vandaag kwamen de berekeningen van het CPB en ook die van Partij van de Arbeid-GroenLinks. Ik ben wel benieuwd of de heer Van Veen het voldoende vindt? Ik zie de wethouder heel hard knikken en helpen, maar vindt de heer Van Veen het voldoende?

03:17:14

De heer Van Veen (PvdA): Ja, dat is volgens mij voldoende.

03:17:16

De heer De Haan (CDA): Hoeveel was het dan, meneer Van Veen?

03:17:19

De heer Van Veen (PvdA): Meneer De Haan, excuses. Ik ga toch weer terug naar de lokale politiek hier. De afgelopen jaren was het rechtse wetgeving. Rechtse wetgeving die vooral mensen hielp die het al goed hadden hadden, maar waar wantrouwen juist de basis vormde richting hen die onze steun nodig hebben. Met de aardbeving in Groningen en de afhandeling daarvan en het toeslagenschandaal als absoluut dieptepunt. Gelukkig doen we het in Groningen anders met ons links-progressieve gemeentebestuur, dat de grenzen van deze regels opzoekt vanuit vertrouwen, vanuit het streven om mensen gelijke kansen te geven, met een overheid die alles op alles zet om dit te realiseren. Hier belonen we mensen die naast hun bijstand parttime gaan werken. Hier doen we de opwekking van duurzame energie bij voorkeur 100 procent in eigen beheer, zodat al die inkomsten terug geïnvesteerd kunnen worden in de eerlijke energietransitie.

03:18:06

De heer Van Veen (PvdA): Hier zijn ontwikkelgronden voor woningbouw zoveel mogelijk in eigen bezit, zodat wij kunnen bepalen welke percentage sociale huur moet zijn. Hoe mooi zou het zijn als we niet langer tegen deze Haagse stroom in zouden hoeven te roeien, maar de stroom meekrijgen zodat we door kunnen gaan met onze belangrijke agenda. Dat hoop ik voor onze inwoners na 22 november, want dat is nodig. Het is een pijnlijke constatering dat, ondanks dat het gemiddelde vermogen in Groningen met 30.000 euro is toegenomen, dat die 30.000 euro een bedrag is waar heel veel Groningers alleen van kunnen dromen. Groningers met slecht geïsoleerde huizen, waar men met jassen aan binnen zit, omdat ze bang zijn voor de energierekening. Kinderen die met honger naar school gaan of Groningers bij wie één financiële tegenvaller tot schulden leidt, die als een molensteen nog jaren om de nek blijft hangen. Daar ligt volgens de PvdA de opdracht voor de politiek.

03:18:55

De heer Van Veen (PvdA): Dat is niet gemakkelijk, want zelfs met de juiste focus en de nadruk op deze doelgroepen - zelfs dan - zijn er twee opties. Een eerste optie, waar beleid geformuleerd wordt vanuit een soort van onderbuikgevoel met incidentele kortetermijnoplossingen als een directe reactie. Of een tweede variant, waarbij structurele oplossingen geboden worden en beleid vormgegeven wordt vanuit begrip voor de achterliggende structuren en oorzaken van die problemen. Beleid van de lange adem dat op de korte termijn niet altijd populair is, maar op de lange termijn wel doet wat het moet doen. Het moge duidelijk zijn dat mijn fractie voor die tweede variant kiest en daar toetsen wij de begroting ook op.

03:19:33

De heer Van Veen (PvdA): Laat ik vier onderwerpen daar uitlichten. Het leek me mooi om de naam van de Partij van de Arbeid eer aan te doen en met de A van arbeid te beginnen. Dankzij gemeentelijke programma's als Werk en Ontwikkeling gaan veel extra mensen aan het werk. Dat is belangrijk, want werken loont. Niet alleen op financieel vlak, maar ook wat betreft zingeving, sociale contacten en eigenwaarde. Daarom zijn we ook blij dat we toewerken naar 250 basisbanen in 2025. Helaas heeft de gemeente niet genoeg geld om eenieders inkomen aan te vullen tot een wenselijke hoogte, maar wat we wel hebben is de kans om ook hier te kijken naar die onderliggende oorzaken en structuren van armoede. Deze te begrijpen en gericht aan te pakken, bij voorkeur dus via arbeid als basis, maar ook

door het voorkomen van schulden. Mensen met schulden snel helpen en hun serieus nemen of jongeren direct, na een opleiding als ze geen werk kunnen vinden, en niet pas na drie maanden bijstand te geven.

03:20:27

De heer Van Veen (PvdA): Zekerheid gaat ook over volkshuisvesting. Een betaalbaar en fijn huis, de plek waar je je leven opbouwt en waar je veel tijd doorbrengt. Als je nu op Funda of Woningnet kijkt, dan zie je dat we duidelijk een probleem hebben. Mensen met een laag inkomen staan soms jarenlang op de wachtlijsten en ook middeninkomens hebben het heel moeilijk om een betaalbaar huis te vinden. Om deze woningen toch te gaan realiseren, is er een gedekt initiatiefvoorstel met grote meerderheid aangenomen in onze raad. Die 101,5 miljoen van het voorstel is keihard nodig en we horen graag een toezegging van de wethouder dat er ook na 2027 voldoende geld gaat zijn om dit daadwerkelijk te gaan doen.

03:21:07

De heer Van Veen (PvdA): Daarnaast moeten we er ook altijd voor blijven waken dat onze wijken en buurten gemengd blijven in Groningen. Wij zullen een motie indienen om via de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties op te nemen dat in bepaalde wijken veel minder sociale huurwoningen verkocht mogen worden. Bovendien dienen we een motie in om een ruimtelijke ontwikkelvisie te creëren voor de wijkvernieuwing om nog betere fysieke plannen van de grond te laten komen, want er is geld om uit te breiden naar die wijken. Laten we die plannen met zoveel mogelijk inwoners nog beter maken. Zekerheid kan ook niet zonder solidariteit. Als het om solidariteit gaat en echt omkijken naar elkaar, dan is het sociaal domein exemplarisch voor hoe dit college sociaal-democratische keuzen maakt, want een steeds groter deel van de beschikbare middelen gaat naar de jeugdzorg en de zorg in het algemeen. Natuurlijk kunnen we ook daar niet alles doen. Echter, ondanks de tekorten, omdat we van de Rijksoverheid te weinig geld krijgen, kiest dit college ervoor om toch te blijven investeren in de gemeenschap, in goede voorzieningen in dorpen en wijken, in de mentale gezondheid van jongeren, de sociale aspecten van wijkvernieuwing en het ondersteunen van ouderen, zodat ze langer en vitaler thuis kunnen wonen.

03:22:13

De heer Van Veen (PvdA): We investeren in het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling, zodat iedereen zich thuis voelt in hun eigen huis en veilig is op straat. Dat zijn de keuzen. Werken, wonen en samenleven kan helaas niet langer zonder de energietransitie, want met de stijgende energieprijzen en de groeiende klimaatverandering moeten we actie ondernemen. Het is hierbij noodzakelijk dat iedereen mee kan doen, ook zij die niet de financiële of de mentale ruimte hebben of niet de rust hebben om zelf hun woning te verduurzamen of om andere keuzen te maken. We prijzen daarom ook echt de isolatie-aanpak van dit college, waarbij de gemeente voor mensen met een laag inkomen direct de aannemer betaalt, zodat er voor die mensen in het huis geen enkel financieel risico is. Daarom is het zo belangrijk dat er tempo gemaakt wordt met het opwekken van duurzame energie, zodat de winsten via het Fonds Energietransitie nog sneller bij onze inwoners terecht kunnen komen, die de hulp het meest nodig hebben. Daarom

dienen we een motie mede in om de communicatie en de werkwijze van die energieafdelingen te verbeteren, want - ik kan dit niet vaak genoeg benadrukken - als we de energietransitie nu niet eerlijk en goed vorm geven, dan hebben we in de nabije toekomst alleen nog maar een groter probleem.

03:23:23

De heer Van Veen (PvdA): Voorzitter, mijn spreektijd is beperkt, dus ik heb er maar vier onderwerpen uit kunnen lichten. Ik hoop echter dat de algemene boodschap, deze sociaaldemocratische boodschap, duidelijk is overgekomen. Zoals ik dit nu betoogd heb, op deze vier onderwerpen, had ik ook anderen kunnen kiezen. Ik had kunnen praten over cultuur, waar we toewerken naar eerlijke beloningen voor makers. Over het onderwijs, waar de verlengde schooldag het verschil kan maken voor kinderen die van huis uit minder meekrijgen. Hetzelfde geldt voor sport, veiligheid of economie. Gelukkig ziet de PvdA-fractie...

03:23:52

De heer Van Veen (PvdA): Let wel, als de klad erin komt, dan zullen wij daar als eerste opletten. Gelukkig ziet mijn fractie dat dit college het juiste compas heeft.

03:23:59

De heer Van Veen (PvdA): Ik ga nu naar mijn afronding. Mijn betoog begon met het aanhalen van de verkiezingen en ik ben nu niet van plan om af te ronden met een stemoproep of stemadvies. Ik gun Nederland echt een uitslag, zoals we die in Groningen anderhalf jaar geleden gerealiseerd hebben. Hier en nu kan ik wel de belofte doen, dat ongeacht de uitslag, de keuzen voor de PvdA in Groningen helder zullen blijven. Wij kiezen voor solidariteit. Wij kiezen voor een Groningen, waar iedereen dezelfde kansen krijgt. Een Groningen, waar de gemeente niet wegloopt voor grote problemen en de uitdagingen van deze tijd, maar deze durft aan te pakken. Dank u wel.

03:24:36

Voorzitter: U bent aan de beurt, maar u had nog een vraag aan de heer...

03:24:39

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ja, dat was voor een interruptie, Voorzitter. Mooi om de keuzen van de PvdA te horen. Wat ik wel miste, dus dat is dan toch de vraag, kiest u ook voor ondernemers?

03:24:50

De heer Van Veen (PvdA): Ja, zeker kiezen wij voor ondernemers en dat blijkt uit ons beleid. Om een voorbeeld te noemen: de energietransitie, waar we de klusbus hebben, waar we ondernemers helpen met Groningen Stroomt Door. Zo kan ik nog veel meer...

03:25:01

De heer Van Veen (PvdA): De investeringen in de binnenstad, waardoor het klimaat beter zou zijn qua toeristen. De congressen, dus de PvdA kiest absoluut voor de ondernemers.

03:25:10

Voorzitter: D66.

03:25:22

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, we herkennen ons inhoudelijk in veel van de ambities en doelen van dit college en we trekken in die doelen en ambities ook graag samen op. Veel van wat we zien past ook bij onze agenda. Als het gaat over biodiversiteit en klimaat, als het gaat over inclusief onderwijs met een steeds hoger gehalte rijke schooldag, een diversiteitsagenda met Roze Zaterdag, een goede monitoring van de ervaren veiligheid van de regenbooggemeenschap, creatieve broeinesten wellicht in Niemeyer, een toffe Urban Sports Agenda, strategische woningbouwprogrammering met een 30/40/30-streven, waardoor de doorstroom ook echt op gang kan komen en meer betaalbare koopwoningen voor starters, gezinnen en senioren zullen ontstaan en meer ruimte en mogelijkheden voor statushouders en vluchtelingen. Mijn collega Maria Martinez Doubiani zal morgen een initiatiefvoorstel indienen, wat daar op gericht is en wat ook zorgt voor meer mogelijkheden en ruimte voor statushouders en vluchtelingen en een focus op duurzame mobiliteit.

03:26:47

De heer Lo-A-Njoe (D66): U zou kunnen zeggen: u bent het overal mee eens, dat was het dan. Nee, dat is niet zo. Op doelen en ambities vinden we elkaar echt voor het overgrote deel, maar als het gaat over de wijze waarop door de coalitie af en toe uitvoering wordt gegeven aan een deel van deze ambities en doelen en de onderliggende houding die we menen te bespeuren, dan hebben we daar toch wel regelmatig moeite mee. We hebben daar net een goed voorbeeld van gezien. De coalitie vermeldt in haar coalitieakkoord dat het verbeteren van de band tussen inwoners en overheid één van haar belangrijkste ambities is. De gemeente kan het niet alleen, zo valt te lezen in het coalitieakkoord en daarom zoekt de coalitie de samenwerking met haar inwoners en ondernemers, maar daar zien we toch wel regelmatig niet zoveel van terug.

03:27:29

De heer Lo-A-Njoe (D66): Natuurlijk, het herwinnen van de openbare ruimte hebben we het net over gehad. Wij vinden ook dat je schreeuwende reclames aan banden moet leggen en dat zijn absoluut zaken die mijn fractie belangrijk vindt. Reclamebelasting zou daar een rol in kunnen spelen, maar niet op de manier waarop de coalitie dat zojuist heeft gedaan. Als je dan zo een belasting invoert, doe dat dan ook op een bestuurlijk fatsoenlijke manier, waarbij je ook degene die het betreft zoals verenigingen, buurthuizen en kerken tijdig en fatsoenlijk meeneemt. Daar heeft het wat ons betreft aan ontbroken. Zoals mijn collega Tom Rustebiel al aangaf, wij hebben met een zwaar gemoed die motie van afkeuring mede ingediend, maar we vinden echt dat dit anders moet.

03:28:11

Voorzitter: De ChristenUnie.

03:28:14

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. De heer Lo-A-Njoe geeft een aantal gelopen processen aan die zij graag anders hadden gezien. Daarvoor had de heer Lo-A-Njoe het over een onderliggende houding die te bespeuren valt. Zou de heer Lo-A-Njoe daar nog wat nader op in kunnen gaan?

03:28:32

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ja, fijn dat u goed luistert. Dan kom ik op terug in mijn

woordvoering. Als u aan het einde denkt, dat heeft hij nog niet beantwoord, vraagt u het mij dan gerust weer, zeg ik via de voorzitter.

03:28:41

Voorzitter: Dan komt het zo terug, begrijp ik. De heer Brandenburg van de SP heeft ook nog een vraag.

03:28:48

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, het gaat over die nette procedure en op tijd beginnen met dingen bespreken met degene om wie het gaat. Het was het college waar D66 in zat die in de vorige coalitieperiode al die reclamebelasting in haar coalitieakkoord zette. Al die tijd heeft een wethouder van Financiën van D66 dus niet gesproken met ondernemers over hoe die reclamebelasting in te voeren en dan neemt u dit college de maat. U heeft echt tonnen boter op uw hoofd.

03:29:17

De heer Lo-A-Njoe (D66): Een mooi trucje van meneer Brandenburg. Wat wij hebben besloten onder die wethouder van Financiën, is dat wij de reclamebelasting niet zouden invoeren, omdat we zagen dat het niet het goede moment was voor die ondernemers. Overigens kun je je ook afvragen of het nu het juiste moment is. U kunt van mij aannemen, als wij hadden deelgenomen aan een coalitie waarin we dit zouden invoeren, dat we dit dan ook op een bestuurlijk fatsoenlijke manier hadden gedaan. We moeten vaststellen dat dit niet het geval is. De relatie met de lokale ondernemers, onze lokale ondernemers, wordt zwaar beschadigd door een onnodig en onhandig proces, waarmee de relatie onder hoogspanning wordt gezet. Daar maken we ons echt zorgen over, want we moeten samen met die ondernemers verder.

03:30:00

De heer Lo-A-Njoe (D66): Gaat dit dan alleen over de reclamebelasting? Nee, want ik had het over die houding inderdaad, waar meneer Rebergen het ook over had. We hebben ook het idee dat we dat toch af en toe ook op andere dossiers terugzien. Je zou juist denken dat als spoor vier 'Samen maken we Groningen' één van de vier sporen is, dat het college daarin zou uitblinken. Als we kijken naar de woningbouwopgave, waar wij dezelfde beelden bij hebben als de coalitiefracties van wat er gebeuren moet, dan moeten we alle zeilen bijzetten om voldoende nieuwe woningen voor woningzoekenden te realiseren. Dat vraagt dan wel, dat de gemeente goed samenwerkt en ook met respect met alle partners in de bouwketen. We zagen, in een sessie die we hadden met projectontwikkelaars, dat zij met argwaan en wantrouwen tegemoet worden getreden en dat is geen goede basis om die bouwopgave te realiseren. We zullen...

03:30:53

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik hoor D66 nu al een kwartier...

03:30:57

De heer Brandenburg (SP): Nee, het is niet zo lang. Ik hoor zeggen wat er allemaal niet goed gaat. Echter, dan zie ik wat u inbrengt vandaag. Een motie energieopslag, netbeheer, Indië herdenking, dag van de vrijwilligers. Waar zijn dan de voorstellen om dit te repareren, om wat te doen en meer bouwen? Ik zie ze niet of heb ik het niet goed gelezen, Voorzitter?

03:31:14

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik denk dat de heer Brandenburg inderdaad niet goed leest. Wij dienen dertien moties en amendementen mede in en we dienen drie moties in, dus we zitten bepaald niet stil. Ik durf ook wel te zeggen, als we even gaan tellen hoeveel moties en amendementen deze coalitie inlevert en indient, dan steekt dat daar behoorlijk tegen af, want daar horen we niet zo heel veel van.

03:31:36

Voorzitter: ChristenUnie.

03:31:42

De heer Rebergen (ChristenUnie): Voorzitter, dank u wel. Een vraag aan de heer Lo-A-Njoe, zou het ook kunnen zijn dat de coalitie het misschien wel een hele goede begroting vindt en achter de voorstellen staat die in de begroting staan? Dat de coalitie ziet dat het een begroting is waarin we omzien naar elkaar, oog hebben voor elkaar en denken aan onze kwetsbare inwoners en dat we daarom daar geen moties voor nodig zouden hebben.

03:32:02

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ja, ik mag hopen dat het zo is. Ik verwacht echter wel een beetje meer dualisme van de coalitiepartijen, als het gaat om ook wat tegenspraak. Dat is eigenlijk waar ik op duid. We horen en zien dat niet alleen bij deze begroting, maar ook wat breder, heel weinig terug. Ik ben gewend van de heer Brandenburg en collega's dat ze er fel ingaan, maar ik merk daar toch weinig van. Ik vind het toch wel belangrijk dat we als raad die controlerende functie serieus invulling geven. Wat wij vragen, is om veel meer samen te werken met onze ondernemers en met het maatschappelijk middenveld. Wie alleen reist, denkt wellicht sneller te gaan als die alles zelf doet, maar wie samen reist, komt uiteindelijk verder. We roepen de coalitie op om meer inwoners, meer vertrouwen in onze inwoners en ondernemers te hebben en met ze samen te werken. Laat ze volop participeren en neem ze serieus. Er komen moeilijke landelijke opgave aan, waarin wij als gemeente een rol hebben. Wij vinden dat er meer moet worden ingezet op het voortzetten en verbeteren van de eigen dienstverlening en het versterken van de rechtsbescherming. We blijven toch echt signalen ontvangen dat er ook inwoners zijn die zich niet welkom voelen of gehoord voelen door WIJ Groningen of de gemeente. We vragen ons dan ook af hoe we zorgen dat we er zijn voor deze mensen.

03:33:24

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik kan de heer Brandenburg geruststellen, dat mijn fractie aan het broeden is op een initiatiefvoorstel wat gericht is op die rechten van de inwoners, zodat ze meer informatie, advies en ondersteuning kunnen krijgen en dan hebben we het met name over kwetsbare inwoners. Zoals ik al zei, Voorzitter, de raad controleert het college en wat ons betreft zou dat nog wel wat meer in bredere zin kunnen. We zien dat er weinig wordt aangesproken op bijvoorbeeld doelen als de afvaldoelen. De afvaldoelen gaan we op deze manier niet halen en toch zien wij in een sessie dat bijvoorbeeld de Partij voor de Dieren aangeeft dat ze deze periode niet van plan zijn om met een concreet voorstel te komen hoe we door middel van differentiatie kunnen zorgen dat we die doelen wel gaan halen. Dat is een groot verschil met de vorige periode en we vragen ons af of die doelen dan niet meer belangrijk zijn. Die indruk hebben wij niet, alleen het gaat niet snel genoeg.

03:34:15

Voorzitter: SP.

03:34:16

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik vind het wel grappig, hoor. Een beetje wauwelen over dualisme en doelen. Je kunt toch ook zelf een amendement maken om diftar te voeren. Je kunt toch ook met een initiatiefvoorstel komen. Dan wijs je naar anderen. Wat een gratuite oppositie, zeg!

03:34:32

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dat toontje kennen we van de SP-voorzitter. Ik begrijp dat hier een bestelling ligt voor diftar of voor een ander voorstel. Dat nemen we mee. We hebben de bestelling genoteerd. Als u graag wil dat we dat debat weer aangaan, dan kan dat.

03:34:48

Voorzitter: GroenLinks.

03:34:49

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, wellicht met een iets andere toon, hoop ik, maar ik constateer ook dat we inmiddels volgens mij acht van de twaalf minuten van uw woordvoering hebben gehad. Hiervoor hebben we zeker tien minuten over reclamebelasting gehoord en het enige wat ik tot nu toe heb gehoord is: we moeten meer participeren en de coalitie moet wat vaker kritisch zijn op het college. Vindt u dit nu echt een sterke oppositierol met een ideologische kijk op de begroting van de zesde gemeente van Nederland?

03:35:22

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik zie dat als een retorische vraag, want dat vind ik wel. Ik vind dat ik deze oproep moet doen, want ideologie is goed en belangrijk, maar het kan ook verblinden. Het kan ook leiden tot wantrouwen richting alles wat markt is en dat alles de schuld van neoliberalisme is, daarbij voortdurend wijzen naar Den Haag en naar die markt die alles heeft veroorzaakt. Wij hebben hier onze eigen verantwoordelijkheid en wij zijn er verantwoordelijk voor dat de zaken hier voor elkaar worden gebracht. Het wijzen gaat ons niet verder helpen.

03:35:53

Voorzitter: GroenLinks nog een keer.

03:35:53

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter en daar gaat het om. Precies wat de heer Lo-A-Njoe zegt in zijn laatste punt. Daarin hebben wij een eigen verantwoordelijkheid en daar ontslaat D66 zich van. Zij wijzen op de participatie en zij wijzen op onze rol als coalitiepartijen wat wij wel of niet allemaal doen. Wat ik aan D66 vraag: waar is jullie verantwoordelijkheid en wat vinden jullie van wat wij hier aan het doen zijn? Via de voorzitter.

03:36:15

De heer Lo-A-Njoe (D66): Volgens mij hebben wij net ons stinkende best gedaan om verantwoordelijkheid te nemen voor onze ondernemers in deze stad, voor de sportverenigingen en voor allerlei maatschappelijke organisaties. Wij hebben alles eraan gedaan om het tij te keren en daar hebben wij onze energie op ingezet. Alleen we zien dat het overgrote deel van de coalitie niet in staat is om te luisteren naar de

geluiden die uit de maatschappij komen, als het in dit geval gaat over zo een nieuwe belasting die wordt ingevoerd. Ga mij niet vertellen dat wij onze rol daar niet invullen. Wij hebben de afgelopen weken ons daar ontzettend druk over gemaakt en heel veel tijd en energie ingestoken. Uiteindelijk geldt ook voor ons dat wij het niet alleen kunnen en daar hebben we de coalitie ook bij nodig. Ik heb wel wat beweging in de coalitie gezien, maar de meerderheid van de coalitie heeft gedaan alsof hun neus bloedde en is gewoon doorgedaan.

03:37:04

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

03:37:04

De heer Van Veen (PvdA): Het ging weer een beetje de andere kant op. Ik wilde even terugkomen op uw opmerking dat dit college alles zelf wil doen en niets aan de markt overlaat. Hoe ziet u dan de plannen voor Niemeyer? Een prachtige locatie, waar we juist gezegd hebben dat we het voorkeursrecht - zijn we voornemens, want daar moet nog een besluit over komen - gaan intrekken, dat laten we de markt doen met een bepaalde sturing. Hoe kijkt u daar dan naar?

03:37:26

De heer Lo-A-Njoe (D66): Daar gaan we het debat volgens mij nog over voeren, maar op zich kijk ik daar heel positief naar. Ik was ook blij verrast om te zien dat de markt daar ook een rol krijgt. Nu heeft de markt zich wel aangediend bij de gemeente en het is niet zo dat de gemeente naar de markt toe gegaan is. Het is absoluut een mooi project, denk ik. Ik ben wel benieuwd naar de verdere invulling. Ik ga door met mijn woordvoering.

03:37:48

Voorzitter: Nog een aanvullende vraag.

03:37:49

De heer Van Veen (PvdA): Dank, Voorzitter. Ik vind het dan wel jammer dat het dan...

03:37:51

De heer Van Veen (PvdA): U heeft heel veel kritiek en mag, want daar zijn we ook politici voor. Echter, dan gaat iets potentieel goed en het eerste wat u doet is er toch weer kritiek in vinden. Waarom zegt u niet gewoon: duidelijk, we gaan het erover hebben. Dan is het toch ook goed?

03:38:08

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik begrijp dat u het iets te kritisch vindt, maar ik heb volgens mij aangegeven dat ik het een heel mooi project vind, dat we er nog verder over gaan spreken en dat ik het mooi vind dat de markt de gemeente weet te vinden. Dat lijkt me heel positief. Ik ga richting een afronding.

03:38:22

De heer Lo-A-Njoe (D66): Wat wij van deze coalitie vragen, en de coalitie en het college ook toewensen in het belang van onze gemeente, is dat er meer geluisterd wordt naar de geluiden in onze lokale samenleving en dat ze daadwerkelijk samen, wellicht ook met de oppositie, erin slagen om te verbinden en daadwerkelijk invulling durven te geven aan dualisme. Alleen dan, dames en heren, maken wij samen

Groningen groener, mooier en gelukkig en niet door het allemaal zelf te willen doen. Dank u wel.

03:38:52

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de Partij voor de Dieren.

03:39:06

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. In juli begon ik mijn woordvoering van het voorjaarsdebat met een lijst van weersextremen en helaas kan ik dat nu weer doen zonder daarbij in herhaling te vallen. Afgelopen oktober was de warmste oktobermaand ooit gemeten op aarde. Het vorige record werd met bijna een halve graad verbroken. Zoals klimaatwetenschapper Wim Thiery van de Vrije Universiteit Brussel schetst, dat is alsof het record op de 100 meter sprint met een volle seconde wordt verbroken. Het wetenschappelijke tijdschrift Nature Communications publiceerde gisteren dat Groenlandse gletsjers nog sneller smelten dan verwacht. Twintig procent van de zeespiegelstijging van de afgelopen 20 jaar is te wijten aan die afbrokkelende gletsjers die daar liggen. Aan de andere kant van de aarde dreigt de geelooipinguïn van Nieuw-Zeeland uit te sterven door opwarming van de oceaan en vrezen onderzoekers van de Britse Antarctische Studie voor een massasterfte onder pinguïns daar, omdat de hoogpathogene vogelgriep H5N1 voor het eerst op de Zuidpool is gesignaleerd.

03:40:04

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Wie het nieuws over de mondiale klimaatcrisis, natuurrisis en biodiversiteitscrisis volgt en nog steeds denkt dat we geen haast hoeven te maken met het anders inrichten van onze samenleving, heeft moedwillig oogkleppen op. We hebben niet de luxe om te temporiseren tot 2050. Om het tij te keren is dit decennium nog actie nodig. Daarom, om op de begroting te komen, is het zo belangrijk om niet alleen duurzaamheidsbeleid te hebben, maar hier ook meetbare en stuurbare indicatoren voor te hebben, klimaatrisico's inzichtelijk te maken in de begroting en een klimaatbegroting op te stellen. Daarom vroeg ik het college hier vorige week ook naar tijdens de sessies over financiën en duurzaamheid en was ik erg blij om twee maal de toezegging te horen dat hieraan wordt gewerkt.

03:40:47

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Ook dichterbij huis zorgt het veranderende klimaat voor uitdagingen. Een Nederlandse biodynamische akkerbouwer neemt de lezer daarin mee op Twitter. Zijn naam is Joost Rijk. Zo is er deze oktober bijna vijf keer zoveel regen gevallen als vorig jaar in dezelfde maand, wat landbewerking erg onvoorspelbaar en lastig maakt. In het Pioenpark in het Oosterpark zag ik vanochtend dat de vijver voor de vijfde keer dit jaar fors uit haar oevers was getreden en het naastgelegen wandelpad onbegaanbaar had gemaakt. Als gemeente zetten we goede stappen op het gebied van klimaatadaptatie om dit soort extreme regenval op te vangen, kijk bijvoorbeeld naar de mooie nieuwe bomen op de Grote Markt, maar er is meer nodig. Daarom dienen we de PvdA-motie over de ruimtelijke ontwikkeling voor de noordelijke wijken mede in. We moeten investeren in goede woningen en groene en leefbare wijken. Bij die wijkvernieuwing is het ook cruciaal om zeggenschap en actieve betrokkenheid van bewoners te faciliteren daarom dienen we de SP-motie 'Stel opbouwwerk centraal' mede in.

03:41:43

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Ook de PvdA-motie 'Presteer in behoud van sociale huur' hebben we ondertekend, omdat het juist in het centrum en de naastgelegen schilwijken zo belangrijk is om gemengde wijken te behouden en sociale huurwoningen te behouden. Natuurlijk mag de woningbehoefte in de dorpen ook niet vergeten worden, daarom dienen we de motie van de Partij voor het Noorden hierover mede in. Kleinschalig bijbouwen is van groot belang voor de leefbaarheid van dorpen en kan hand in hand gaan met meer groen en natuurontwikkeling, zeker als we in de toekomst niet meer zoveel land gebruiken als grasland voor de industrie.

03:42:18

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Deze zomer sprak de burgemeester tijdens de eerste herdenking van het slavernijverleden en ik citeer "We hebben de plicht om het verleden onder ogen te komen, om het ongenoemde te benoemen". Dat zijn mooie woorden waar we ons als fractie zeker in kunnen vinden. Het was een bijzondere herdenking en een mooie viering. Groningen heeft een grote rol gespeeld in de slavenhandel wat tot voor kort niet zo bekend was. We vinden het daarom belangrijk om door te gaan met het herdenken van deze geschiedenis en het vieren van Keti Koti. Daarom heeft mijn fractiegenoot Janette Bosma de motie 'Jaarlijkse herdenking slavernijverleden en viering Keti Koti' ingediend om dat, in afwachting van externe financiering, in ieder geval de komende twee jaar incidenteel te dekken uit de algemene reserve. Deze motie dienen we samen in met de ChristenUnie, GroenLinks, Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden en D66. Natuurlijk hopen we op nog bredere steun vanuit de raad.

03:43:06

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Mijn Indische vader, wiens ouders de littekens van de Japanse bezetting hun hele leven hebben gedragen, was samen met mij bij de Groningse Indië-herdenking op vijftien augustus. We waren geraakt door de toespraken en blij dat dit voor het eerst in onze eigen stad plaatsvond. Ook dit hoofdstuk van onze geschiedenis mag niet worden vergeten. Daarom dienen wij de PvdA-motie hierover mede in. Als laatste dienen we ook de motie 'Work hard pay hard' van Student en Stad mede in, want jongeren verdienen een eerlijke stagevergoeding bij inkoop en aanbestedingen van de gemeente, zeker omdat ze het al moeilijk genoeg hebben zonder financieel niet gecompenseerd te worden bij een stage.

03:43:42

Voorzitter: SP.

03:43:45

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik hoor de Partij voor de Dieren nu voor een heleboel moties waar een coalitiepartij op staat, stemmen. Hoe classificeert zij zelf het dualisme?

03:43:55

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dualisme is in de theorie altijd wat makkelijker dan in de praktijk. Toch zijn er ook meerdere moties van de oppositie, waar we in meestemmen. We proberen daar altijd de balans in te vinden, de heer Brandenburg. Ik weet namelijk dat hij in hetzelfde schuitje zit. Voorzitter, bij de moties

die we niet mede indienen zal ik tijdens de tweede termijn langsgaan om onze stemming te duiden.

03:44:17

Voorzitter: VVD.

03:44:17

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Wij van WC-Eend...

03:44:21

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Oh nee, ik had een andere vraag. U dient de motie van Student en Stad mede in over de stagevergoeding. Ik dub daar nog over en mijn fractie ook. Wij vroegen ons af, wij willen in de aanbesteding andere partijen daartoe dwingen, terwijl ook veel directe partners van de gemeente, zoals het onderwijs bijvoorbeeld, geen stagevergoeding geven. Vindt u dat ook een beetje...

03:44:44

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): We verplichten het een ander wel en zelf doen we het nog niet zo netjes. Hoe kijkt u daartegenaan? Hoe heeft u die worsteling doorgemaakt?

03:44:53

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Ik weet niet of ik dat hetzelfde zie, want als gemeente doen we het in ieder geval bij onze eigen interne stagiaires wel. Als je kijkt naar de spullen die wij als gemeente kopen en aanbesteden, dan vind ik die verantwoordelijkheid nog wat nader bij ons, als raad, als college en als gemeente zitten dan bij verbonden partijen zoals het onderwijs. Daar gaan wij toch vooral over de huisvesting en eventueel wat aanvullende dingen, zoals het vergroenen van schoolpleinen en natuur- en duurzaamheidseducatie.

03:45:19

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Voorzitter, de moties die we dus niet mede indienen, zal ik in de tweede termijn behandelen om onze stemming te duiden. Tot slot de begroting zelf. Die hebben we vorige week uitvoerig behandeld in maar liefst dertien meningsvormende sessies en die wil ik hier niet overdoen, maar toch in het kort. Als Partij voor de Dieren zijn we trots. Trots op deze begroting en trots op deze coalitie. We investeren in groene mobiliteit, in de eiwittransitie en in een beter onderhouden openbare ruimte in de wijkvernieuwingswijken. We stellen meer middelen beschikbaar om overlast en huisjesmelkers tegen te gaan en zijn voortvarend aan de slag met de ondermijning van ondermijnende criminaliteit. We bouwen aan sociaal-culturele accommodaties en duurzame schoolgebouwen en trekken de beurs voor welzijn, zorg, jeugdhulp en cultuur. De financiële toekomst mag dan onzeker zijn, maar ik durf hoop en vertrouwen te hebben dat er volgend jaar meer duidelijk wordt als het gaat om het ravijn van het Rijk. Ik heb er vertrouwen in dat we met een duidelijk plan van aanpak van keuzes komen voor de strategische investeringsagenda komend jaar. Tot zover, Voorzitter. Ik had aardig wat tijd ingeruimd voor interrupties, maar die zijn er niet.

03:46:23

Voorzitter: Dat is dualisme. Dan zijn we bij de Stadspartij, de heer Sijbolts.

03:46:42

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. De sleutel van de deur naar verandering zit aan de binnenkant. Zo besloot ik onze bijdrage tijdens het voorjaarsdebat. Langs die meetlat van de de bijdrage die wij hebben geleverd bij het voorjaarsdebat langs legt mijn fractie vandaag deze gemeentebegroting. Bij het woord begroting gaat het al snel over geld en een stevige, robuuste, gezonde en toekomstbestendige financiële positie. Zodat we blijvend kunnen investeren in onze samenleving, in inclusiviteit en armoedebestrijding met wat ons betreft lagere lasten, zodat Groningen bereikbaar, leefbaar en woonbaar blijft voor iedereen. Dat we in alle opzichten een gezond Groningen achterlaten voor toekomstige generaties, dat is brede welvaart. Niet investeren in stenen, maar in mensen, verenigingen en ondernemers. Ook het midden- en kleinbedrijf is hard nodig om een brede welvaart te realiseren voor iedereen. Ze verder belasten met hogere lokale lasten of de invoering van reclamebelasting helpt hun niet verder.

03:47:48

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Een duurzame gemeente waar iedereen van mee kan profiteren, een gezonde gemeente voor iedereen, zowel sportief als financieel, met duurzame en gezonde gemeentefinanciën met minder grote projecten. Die laten we links liggen. Het moet zeker niet allemaal iconisch en groots-groter-grootst wat steeds vaker ten koste gaat van functionaliteit. Het doel moet niet zijn het winnen van architectuurprijzen. Het doel moet betaalbare en haalbare voorzieningen zijn. Voorzitter, een duurzame gemeente met een lagere schuldpositie, waarin we werk maken van de sociale basis en wat ons betreft ook meer geld gaan toevoegen aan de nota sociale basis is wat ons betreft de kurk waar deze gemeente op drijft. Leefbaar en betaalbaar wonen, werken en ondernemen voor iedereen, waarbij niet de politieke agenda bepaalt, maar de menselijke maat. Die is namelijk echt van waarde en die menselijke maat moet voorop staan. Inwoners, ondernemers en verenigingen betrekken aan de voorkant en niet als plannen al in beton gegoten zijn. Niet als de politieke meerderheid al vaststaat en als sluitstuk wordt gebruikt ter bevestiging van het eigen gelijk of om nog even uit te leggen wat er voor hen besloten is.

03:49:15

Voorzitter: GroenLinks.

03:49:17

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, dat laatste laat ik gemakshalve even gaan, want daar ging mijn punt niet over. Ik wilde nog even terug en ook complimenten voor de heer Sijbolts. De Stadspartij snapt inderdaad wel wat linkse politiek is, grotendeels. Waar het misgaat, als je betaalbaar wonen wil, wil je als gemeente daar ook invloed op hebben met een grondpositie en dat heeft nogal invloed op je schuldpositie. Als je wil investeren in de sociale basis en in onze mensen kost dat geld. Hoe gaan wij dat doen? Als wij onze schuldpositie verminderen, dus geen invloed meer hebben op wonen en ook onze lasten verlichten, maar tegelijkertijd wel meer gaan investeren in al die mensen, zonder deze linkse kijk op financiële politiek?

03:50:00

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ja, hier word ik een beetje verlegen van. Ik heb vorige keer natuurlijk...

03:50:04

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Nee, we gaan het niet hebben over linkse politiek en lokale politiek en wat nou pragmatisch denken en handelen is. Alhoewel, dat misschien nog wel een leuke discussie zou kunnen zijn in deze gemeenteraad. Laat ik één ding zeggen en ik heb het al wel vaker gezegd...

03:50:18

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Mevrouw Jongman en meneer Leemhuis zijn volgens mij de enigen hier aanwezig die het moment dat wij als gemeente gigantisch moesten bezuinigen hebben meegemaakt. Al die goede voorzieningen willen ook wij graag in stand houden. Ik hoop niet weer mee te maken dat ik mensen huilend aan de telefoon krijg, omdat wij als gemeente straks niet de financiële middelen krijgen van het Rijk en dan alsnog keihard moeten gaan bezuinigen en juist die sociale basis niet meer in stand kunnen houden. Nee, ik lever hier niet meteen geld bij, maar wel realisme en dat is dat we daar goed op moeten blijven letten.

03:51:00

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik had het dus over die kurk, waarop de gemeente moet drijven en dat we inwoners, ondernemers en verenigingen moeten blijven meenemen. Uit onderzoek van Afgehaakt Nederland blijkt dat burgers voor wie de democratie minder goed werkt, dreigen af te haken van de politiek of al zijn afgehaakt. De Ombudsman bevestigt dit beeld in het jaarverslag. Het coalitieakkoord schrijft zeer zeker mooie woorden over zeggenschap en erkent dat veel mensen zich niet gehoord voelen en dat zeggenschap bovendien de kwaliteit van de besluiten vergroot. Voorzitter, naar onze mening is de praktijk een stuk weerbarstiger. De politieke agenda blijft te vaak leidend en zeggenschap moet passen bij wat vaak al in beton gegoten is. Zo voorkomen we niet dat mensen zich afkeren van politiek.

03:51:49

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, voor zeggenschap en participatie is geen cement- of betonmolen nodig. Voorzitter, als we willen voorkomen dat mensen afhaken van politiek en politiek niet meer serieus nemen, zich tegen ons keren en wegblijven bij de stembus, dan hebben we daar drie dingen voor nodig: moed, durf en lef. De ivoren toren van de politiek, die weet wat goed voor u is, moeten wij met zijn allen verlaten. Vertegenwoordig niet uitsluitend vanuit de gestaalde partijkaders de politieke agenda en het coalitieakkoord. Breek met Den Haag, breek met die Haagse bestuurscultuur. Kies voor de menselijke maat, die moet echt van waarde zijn. Dat is wat een overheid, die gelooft in de kracht van mensen en inwoners, vertrouwd doet. Daarom dienen wij een motie in met de titel 'Als de muren konden praten' samen met de VVD en de PVV om zeggenschap als basisuitgangspunt te hanteren en inwoners, ondernemers en verenigingen voorafgaand aan het maken van plannen en politieke besluitvorming te betrekken en hun daadwerkelijk de kans te geven om invloed uit te oefenen,

03:53:02

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dan de gemeentefinanciën...

03:53:05

Voorzitter: ChristenUnie.

03:53:08

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Als je het hebt over over zeggenschap en invloed van inwoners, dan hebben we natuurlijk in de afgelopen tijd met elkaar ook het Gronings model ontwikkeld. We hebben vorige week een mooie presentatie gehad over hoe het gaat in Hoogkerk. Hoe kijkt de heer Sijbolts aan tegen dit verder uitrollen?

03:53:26

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Daar ben ik het helemaal mee eens. De discussie eerder vanmiddag over de reclamebelasting, daar kunnen we van mening over verschillen en dan doen we ook. Als we kijken naar wat er in het verleden is gedaan rond de invoering van betaald parkeren bij Hoornsemeer, het project Q, het gedoe rondom Sportpark Corpus Den Hoorn, dan blijft het wat ons betreft nog te weinig bij daden en te veel bij woorden. In die zin zou die motie daar iets aan toe kunnen voegen, als we vandaag uitspreken dat we dat gewoon gaan doen.

03:54:01

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik ben aangekomen bij de gemeentefinanciën. Mijn fractie heeft tijdens het voorjaarsdebat duidelijk uiteengezet welke keuzen het college in onze ogen in deze begroting had moeten maken. De financiële zorgen hangen als een donkere wolk boven Groningen en ondanks deze bezorgdheid lijken we geld uit te blijven geven zonder zorgen. Het financiële beeld van Groningen staat al jaren bekend als uiterst zorgwekkend en zwaar onvoldoende en steeds vaker stellen wij met zijn allen visies en plannen vast waar op voorhand al geen geld voor is. Rente en schuldaflossing zijn een aanzienlijk deel van de gemeentelijke uitgaven. Het dreigende rampjaar staat als een ijzige kou voor de deur. Voorzitter, ik heb bij het voorjaarsdebat ook al betoogd, geen sluitende meerjarenbegroting betekent extra risico. Er wordt actie verwacht om de zorgwekkende financiële situatie van de gemeente Groningen op te lossen in plaats van problemen te negeren en door te schuiven naar de toekomst en volgende generaties.

03:55:07

Voorzitter: De Partij van de Arbeid.

03:55:08

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel. Over die meerjarenbegroting. Had u, als u college was geweest, wel een sluitende begroting willen presenteren voor 2027?

03:55:19

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik denk dat ik vorige week en ook wel bij het voorjaarsdebat, duidelijk heb aangegeven dat ik op zich kan begrijpen dat deze koers wordt ingezet, maar ik vind het wel heel onverstandig. We hebben namelijk niet de zekerheid dat een nieuw kabinet met geld over de brug gaat komen.

Als je alle tekorten en financiële problemen van deze gemeente bij elkaar optelt, is het risico in onze ogen te groot. Wat gebeurt er op het moment dat we geld nodig hebben, als al duurste gemeenten van Nederland? De lokale lasten van inwoners en ondernemers verhogen en dat willen wij voorkomen.

03:55:59

Voorzitter: Vervolgvraag.

03:56:00

De heer Van Veen (PvdA): Ik heb nu ook weer een flashback naar vorige week, want ik herinner me inderdaad dat ik ook toen u probeerde te verleiden tot een uitspraak waarin u zou zeggen: dat zouden we anders doen. Ook nu zegt u weer: "Ik begrijp het, maar ik vind het onverstandig". Dat is nog steeds geen antwoord. Zou u nu wel of niet die sluitende begroting gepresenteerd hebben?

03:56:22

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik weet niet of wij als politici elkaar moeten gaan proberen te verleiden. Weet u wat wij zo lastig vinden, is dat Groningen het nieuwe Londen van Nederland dreigt te worden. Te duur om in te wonen en de armoedeproblemen worden alleen maar groter. Je moet blijven investeren, maar het risico dat Den Haag niet over de brug komt is te groot. Wij zullen op een gegeven moment keuzen moeten maken. Ik heb eerder bij een interruptie van volgens mij de heer Van Hoorn van GroenLinks ook al aangegeven, ik wil niet keihard bezuinigen volgend jaar. Ik zal ik u een voorbeeld geven en dat voorbeeld is u volgens mij bekend - ik had daar later op terug willen komen - waar wij een andere keuze hadden gemaakt. We hebben de strategische investeringsagenda gezien en wij hadden liever al veel eerder en daar hebben wij vorig jaar twee keer een motie toe ingediend, alternatieven voor bijvoorbeeld het muziekcentrum onderzocht. Die keuze stellen we nu opnieuw uit. Daar hadden we nu realistische alternatieven voor op tafel kunnen hebben en dan kunnen we juist wel meer investeren in die zorgen, die wij wel gezamenlijk delen. Ik denk dat dit mijn antwoord is op uw vraag.

03:57:40

Voorzitter: GroenLinks.

03:57:43

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik had het niet over het deel muziekcentrum, dus wees allen gerust. Ik snap het pleidooi van de Stadspartij. Wat ik alleen niet begrijp...

03:57:55

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Nog even los van het feit...

03:57:56

De heer Van Hoorn (GroenLinks): De projecten in de strategische investeringsagenda kosten veel geld, maar die staan allemaal niet in de begroting, dus dat is nu niet aan de orde. Als de Stadspartij zo bang is om in de toekomst te moeten bezuinigen, waarom pleiten ze dan om die bezuinigingen nu te doen? "Ik ben zo bang dat ik het in de toekomst moet doen, dan doe ik het liever nu".

03:58:16

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Nee, Voorzitter, ik pleit niet om de bezuinigingen nu te doen. Wij pleiten ervoor om over die zaken nu al te beslissen dat we dat niet te gaan doen. Dan hebben we voor de toekomst meer geld over, want het is natuurlijk niet zo dat de Nieuwe Oosterpoort gratis gaat zijn.

03:58:32

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, pleiten om geen geld uit te geven, zo kunnen we het ook noemen. Dat is toch feitelijk toch hetzelfde als pleiten voor bezuinigen.

03:58:40

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Nee, voorzitter, dat is niet pleiten voor bezuinigen, dat is pleiten voor andere prioriteiten stellen. Zoals u ons kent, pleit de Stadspartij er al jaren voor om te kiezen voor inwoners en te investeren in mensen en niet in stenen. Ik begrijp dat een groot deel van deze coalitie liever investeert in stenen. Dat staat trouwens haaks op de nota Sociale Basis, want die is in de kern heel goed. Ik had liever daar meer geld voor uitgetrokken. Uw blik zei dat u dit een mooie reactie vond. Voorzitter...

03:59:16

Voorzitter: Dan nog even de SP.

03:59:18

De heer Rebergen (ChristenUnie): Voorzitter, ik vind de zin 'ik had hier liever geld voor uitgetrokken' een beetje in tegenstelling met het feit dat u een paar moties indient die geen van allen andere keuzen maken in deze begroting, behalve dan misschien nog het college te vragen, hoe ze volgend jaar de lasten kan verlagen. Dat is namelijk het enige voorstel dat u doet.

03:59:39

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, maar wij zijn ook realistisch. Ik weet bijvoorbeeld dat voor de vorming van dit college de SP wel was meegegaan in een voorstel om de nieuwe poort niet te bouwen.

03:59:51

De heer Brandenburg (SP): Dat voorstel doet u ook niet.

03:59:54

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik kan het doen. Goed, dan ga ik straks met mijn fractie weer die motie schrijven die we al twee keer hebben ingediend. Gaat u het dan wel steunen? Ik verwacht van niet. In die zin doet het pluche soms een mens of een partij iets veranderen.

04:00:13

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, daarnaast heeft die tunnelvisie ook ertoe geleid dat er veel kostbare tijd verloren is gegaan. Dan kom ik ook meteen eventjes op de motie van de Partij van de Arbeid over de nieuwe poort. Wij zien dat een beetje als propaganda en lobby roadshow, want uiteindelijk heb ik niet het gevoel dat de PvdA bepleit om een uitgekledde Oosterpoort te gaan bouwen, een goedkopere Oosterpoort of laat staan ergens anders. Het college geeft zelf aan, deze locatie achter het stationsgebied is eigenlijk te duur en daarom kijken we naar alternatieven. Ik zie in uw motie dat u bepleit om met oogkleppen op en kop in het

zand dezelfde plek te blijven bepleiten. In die zin complimenten voor het college, want zij hebben wat meer realiteitszin.

04:01:03

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik ben door mijn tijd heen, zie ik. Dan kom ik nog eventjes op die investeringsagenda. Wij zijn blij dat het college daar voortvarend mee omgatat. Nu, niet voortvarend genoeg, maar in elk geval de toezegging heeft gedaan vorige week dat wij eerder dan het voorjaarsdebat met elkaar in gesprek gaan over die investeringsagenda, zodat we op het juiste moment de juiste keuze kunnen maken. Voorzitter, ik sluit af door het college opnieuw te vragen om de handschoen op te pakken en een leidend college te zijn en het goede voorbeeld te geven en de juiste keuzen te maken, waarbij we voorkomen dat we voorzieningen moeten schrappen en lokale belastingen moeten verhogen.

04:01:42

Voorzitter: SP, meneer Brandenburg.

04:01:59

De heer Brandenburg (SP): Dank, Voorzitter. Voorzitter, tijdens het voorjaarsdebat sprak ik hier ook namens mijn fractie over de uitdaging om met de scherven van decennia neoliberalisme en tien jaar Rutte iets moois te maken. Over hoe de jarenlange afbraak van onze publieke sector de ongelijkheid heeft vergroot, de armoede heeft verergerd, het vertrouwen in de politiek en onze collectieve voorzieningen heeft laten afbrokkelen en de overheid minder slagvaardig heeft gemaakt. Ik gaf toen namens mijn fractie aan wat er volgens ons nodig is: het weer opbouwen van de samenleving door te investeren in die samenleving. Eén: door sterk en ruimhartig armoedebelief gebaseerd op vertrouwen. Twee: door het opbouwen van een overheid die zichtbaar aanwezig is in de wijken en de buurten. Drie: door het opbouwen van publieke instituties die van onze inwoners zijn, zodat hun stem ertoe doet. Vier: door langjarig samen met onze inwoners ervoor te zorgen dat de mensen die in onze wijken wonen, waar de ongelijkheid het hardste gevoeld wordt, straks in onze mooiste wijken wonen.

04:02:59

De heer Brandenburg (SP): Wij noemden dat toen 'investeren in de sociale infrastructuur van onze samenleving'. Vandaag beoordelen we langs die meetlat of wij dat terugzien in de begroting van dit college voor volgend jaar en daarna. Voorzitter, ik geef het maar vast weg, de SP-fractie beoordeelt deze begroting grotendeels of bijna volledig positief. Wij zien daarin de keuzen die wij graag willen zien. Ik loop ze even langs, Voorzitter. Eén: wij zien flink extra geld voor armoedebestrijding in deze begroting. We zien daarbij dat er ook keuzen gemaakt worden op basis van vertrouwen. Wij zijn er bijvoorbeeld erg trots op dat dit college ervoor kiest om jongeren tot 27 jaar, die een uitkering nodig hebben, niet eerst vier weken laten wachten, omdat dit verdere financiële problemen voorkomt en schuldenproblematiek voorkomt en omdat dit vertrouwen uitstraalt.

04:03:54

De heer Brandenburg (SP): Waar we ook trots op zijn, Voorzitter, is dat dit college voorstelt om de kwijschelding van de afvalstoffenheffing direct te gaan toepassen. Volledig. Voorzitter, dit lijkt misschien klein. Het is volgens mijn fractie bijna een politieke aardverschuiving, want tot voor kort kregen mensen pas na drie jaar een

minimum-inkomen gedeeltelijke kwijtschelding en na vijf jaar volledig. Vorig jaar al zorgde een voorstel van mijn partij samen met de PvdA, GroenLinks, Partij voor het Noorden, ChristenUnie en de Partij voor de Dieren ervoor dat het na drie jaar volledig werd toegekend. Vanaf nu gaat dat dus direct gebeuren. Al sinds ik hier in de raad zit - en ik had daar net een onderonsje onder over met de heer Leemhuis van GroenLinks, wij voelen ons inmiddels fossielen in deze raad - doet mijn fractie voorstellen om dit voor elkaar te krijgen. Mijn voorganger Dijk maakte er een halve show van met borden, waarmee hij aantoonde hoe Groningen onderaan bungelde in lijstjes. Nu, voorzitter, loopt Groningen landelijk voorop door het direct volledig toe te kennen.

04:05:00

De heer Brandenburg (SP): Twee, Voorzitter, we zien ook investeringen om die zichtbare overheid in die wijken weer op te bouwen, door extra investeringen in wijkaccommodaties en het uitbreiden van het aantal daarvan. We zien investeringen in jeugdboa's die op straat zichtbaar zijn, zette in op problematische jeugdgroepen, maar doen ook extra investeringen in veiligere buurten. Inzet om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, door meer geld voor handhaving en het uitbreiden van de pandjesbrigade. Ja, Voorzitter, dit blijft natuurlijk allemaal het repareren van rechts rotbeleid, maar het is wel dit college dat dit doet.

04:05:36

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, drie: we zien ook plannen en ambities om publieke instituties weer op te bouwen. Bijvoorbeeld door een gemeentelijk energiebedrijf op te richten, zodat uiteindelijk de volksvertegenwoordiging weer gaat over waar de baten van nieuwe energieprojecten aan worden besteed. Ook door gemeentelijke laadpalen te gaan exploiteren en natuurlijk alle plannen om meer regie te kunnen hebben op de woningmarkt. U kent onze analyse: alles wat je als democratie terugwint op de markt, geeft invloed aan onze inwoners over wezenlijke zaken en maakt uiteindelijk dat hun stem er meer toe doet. Dat versterkt uiteindelijk het vertrouwen in deze overheid.

04:06:15

De heer Brandenburg (SP): Dan tot slot, Voorzitter, vier, want ik had vier punten. We zien ook langjarige investeringen in de wijken, die dat het hardst nodig hebben, heel erg duidelijk in deze begroting. Mijn fractie is daar trots op, Voorzitter. Echter, waar we misschien nog wel het meest trots op zijn, is het feit dat dit niet zomaar uit de lucht komt vallen. De afgelopen jaren hebben hier talloze georganiseerde inwoners uit deze wijken en buurten gezeten. Niet alleen bij ons, ook bij corporaties en op andere terreinen hebben zij zich gemeld met acties tegen schimmel, voor verbetering van woningen en voor verbetering van hun leefomgeving. Het is deze druk geweest, Voorzitter, samen met een coalitie en een college die naar deze druk wil luisteren, die ervoor gezorgd heeft dat er nu de politieke wil is om dit langjarig met elkaar op te zetten. Wij zijn blij met het voornemen om dat te doen. Voor de SP geldt daarbij wel dat uiteindelijk wijkvernieuwing voor diezelfde inwoners niet gevoeld moet worden als wijkvernieling. Daarvoor is het van wezenlijk belang dat de inwoners die in die buurten geworteld zijn, die hun buurt kennen, die een natuurlijke achterban hebben...

04:07:21

De heer Brandenburg (SP): Noem het buurtleiders. Volgens mij zei de heer Dijk ooit

buurtpapa's en -mama's. Dat vind ik wat aanmatigend, dus dat zal ik niet doen. Zij dienen een rol te krijgen bij de ontwikkeling en de uitvoering van deze plannen, want uiteindelijk weten zij het beste wat nodig is. Het is van belang dat iedereen die werkt aan die wijkvernieuwing getraind is in het herkennen en erkennen van die buurtleiders en weet hoe ze die moet betrekken. Daarom dienen wij nog die motie in voor die maatschappelijke coalitie en het opbouwwerk. Echter, Voorzitter...

04:07:56

Voorzitter: Het CDA.

04:07:58

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik dacht hij is bijna aan het einde van het betoog en ik heb even goed geluisterd naar de woorden van de heer Brandenburg. Ik heb ook zeker respect voor al die acties die de SP al die jaren heeft gedaan, de bordjes waarmee ze hebben gestaan, maar ik vraag me een beetje af waar die bordjes voor de middeninkomens blijven? U had het net over, we lopen landelijk nu voorop in die kwijtschelding van die afvalstoffenheffing. Waar we echter ook landelijk in voorop lopen, zijn de woonlasten en de kosten voor betaald parkeren, dus wanneer komt de SP een keer met die bordjes voor de Groningse middeninkomens?

04:08:29

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, de woonlasten voor huurders gaan in deze begroting omlaag, daar zitten ook heel veel middeninkomens. Verder, laten we wel wezen, iedereen in onze samenleving heeft baat bij een meer gelijke samenleving. Iedereen in onze samenleving heeft baat bij een samenleving, waarin de tegenstellingen teruggedrongen worden, ook de middeninkomens.

04:08:51

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik zei al, we moeten ook wel eerlijk zijn hier vandaag. Het is ons tot nu toe nog niet heel erg moeilijk gemaakt, Voorzitter. Het wordt mijn partij en deze coalitie en misschien dit college nog niet echt moeilijk gemaakt. Dat bleek ook wel een beetje, volgens mijn fractie, uit die deelsessies van vorige week over de begroting, want wij constateren grote steun in de hele raad voor de keuzen van dit college. Natuurlijk met accenten her en der en er was zelfs een oppositiepartij met zoveel lef om in een tegenbegroting duidelijk te laten zien hoe zij keuzen anders zouden maken. Wezenlijk zat er niet heel veel verschil in. Zelfs, Voorzitter, de partij die ideologisch het verst van deze college af zou moeten staan, de VVD, komt vandaag met twee moties, nadat ze weken hebben geroepen dat de lasten omlaag moeten, met voorstellen om juist de lastendruk voor alle inwoners te verhogen. Voorzitter, je moet het ze wel nageven.

04:09:56

Voorzitter: Ja, zeker. Het CDA.

04:09:58

De heer De Haan (CDA): Niet echt moeilijk gemaakt, Voorzitter. We hebben duizenden handtekeningen opgehaald tegen de reclamebelasting en verhitte debatten gevoerd. We hebben net nog een verhit debat gevoerd en dan zegt u: "De oppositie heeft het ons niet echt moeilijk gemaakt". Ik vind het nogal wat om dat tegen al die ondernemers, sportverenigingen et cetera te zeggen. Dan over die tegenbegroting. Kijk, Voorzitter, anderhalf jaar geleden, hebben we met zijn allen

gestemd om die parkeerkosten in de tweede en derde schil gelijk te gaan trekken. Daar was uw partij ook voor om dat te gaan onderzoeken. Wij komen vandaag met een motie om dat ook waar te maken en we hebben er een dekking bij, dus dan ben ik wel benieuwd hoe de SP daarin staat. Kunnen we dat vandaag bijvoorbeeld gaan regelen? Of moeten we volgende keer hier met bordjes gaan staan?

04:10:45

De heer Brandenburg (SP): Het lijkt me altijd goed dat u hier met bordjes gaat staan. Wij wachten liever even dat onderzoek af, zodat we met die gegevens erover kunnen praten.

04:10:52

Voorzitter: Stadspartij.

04:10:54

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. De oppositie wordt collectief verweten dat wij...

04:11:00

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik ga dat riedeltje niet herhalen. Is het feitelijk niet zo dat in deze begroting ten opzichte van vorig jaar ook niet helemaal zoveel nieuws onder de zon te vinden is?

04:11:10

De heer Brandenburg (SP): Ik heb u net uitgelegd dat ik heel veel investeringen zie die niet in de vorige begroting stonden. Nog even los van de oppositie, Voorzitter.

04:11:19

Voorzitter: De VVD nog.

04:11:21

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik zal niet ingaan over onze ideologische verschillen. Wat ik wel interessant vind, is dat u de inwoners in de wijken heel erg belangrijk vindt en dat u die belangrijk wil maken in de plannen die er zijn. Kunt u mij eens meenemen hoe u daar bijvoorbeeld de wijk- en buurtwinkelcentra en de ondernemers ook in mee wil nemen?

04:11:41

De heer Brandenburg (SP): Prima, dat mogen ze ook. Ja, waarom niet?

04:11:44

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Krijgen die wat u betreft net zo een belangrijke rol als de overige inwoners? Gaat u ook met hen in gesprek?

04:11:49

De heer Brandenburg (SP): Zeker. Even los van de oppositie, Voorzitter, dit toont wel aan wat ik net bedoelde. Ook de omstandigheden maken dat het nu nog niet heel erg moeilijk is. We krijgen het nu namelijk nog wel rond, Voorzitter. Dit jaar is de begroting nog sluitend en de ambities uit het coalitieakkoord staan er voor deze periode nog in. Er kan zelfs wat geld gespaard worden voor toekomstige projecten.

04:12:18

Voorzitter: Stadspartij.

04:12:19

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik heb nog een vraag aan de SP-fractie over hun motie 'Stel opbouwwerk centraal', want daarin verzoekt u het college om in alle uitvoeringsplannen voor de wijkvernieuwing de zeggenschap en actieve betrokkenheid van inwoners die geworteld zijn in wijken te organiseren. Mijn fractie vraagt zich af of dit niet al beleid zou moeten zijn? Dan is er toch iets grondig misgegaan op dit punt, op de wijze waarop het college uitvoering geeft aan het coalitieakkoord? U heeft blijkbaar deze motie nodig om dat te bewerkstelligen.

04:12:48

De heer Brandenburg (SP): Nee, Voorzitter, als u had gelezen, zeg ik tegen de Stadspartij, dan staat daarin dat wij de hele organisatie, de hele maatschappelijke coalitie, vragen om zich te verdiepen in nieuwe manieren om dit opbouwwerk goed te doen. Er is daar namelijk de laatste jaren echt veel in ontwikkeld en die kennis moeten wij in deze lerende organisatie gaan delen.

04:13:09

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik zei al, we krijgen het nu nog rond. We kunnen nog wat sparen, maar we weten ook wat er komt. In het meerjarenbeeld wordt nu rekening gehouden met dat het Rijk de geplande korting op het gemeentefonds halveert en we dus - maar, zeg ik - maar 22 miljoen minder krijgen. Nogmaals, mijn fractie is ontzettend trots op die keuze om niet alvast die gehele korting in te boeken en te gaan snijden, maar ook dan zie je al dat na 2026 belangrijke investeringen wegvallen of heel erg moeilijk worden. Wat nu, als het nieuwe kabinet dit niet gaat terugdraaien en gemeenten niet voldoende geld geeft voor de taken die ze moeten uitvoeren. Wat als er weer een rechts kabinet komt die het politieke project van de afbraak voortzet en gemeenten daarvoor mede verantwoordelijk wil maken?

04:13:58

De heer Brandenburg (SP): Je hoeft geen financieel expert te zijn om te weten wat dat betekent, Voorzitter. Helemaal niet, als je daarnaast de strategische investeringsagenda met toekomstige grote projecten ziet. Dank overigens aan het college dat het de raad al zo vroeg bij die agenda betreft, zodat we ook weten wat dat betekent. Voorzitter, dan wordt het pas echt moeilijk voor dit college en voor deze coalitie. Voor mijn partij, maar ook voor deze raad. Natuurlijk is het nog wat vroeg om daar al helemaal bij stil te staan. Mijn fractie is echter niet optimistisch over een nieuw kabinet, Voorzitter, dus wij vinden dat we stil moeten gaan staan bij de vraag: hoe lukt het ons om in deze tijden te blijven investeren in die sociale infrastructuur van onze samenleving? Hoe voorkomen we dat wij als sociale coalitie en als sociaal college medeverantwoordelijk worden voor dat project, wat het vertrouwen in het collectief, in de publieke zaak en in de overheid heeft ondermijnd? Welke investeringen kunnen en moeten dan wel en welke moeten misschien niet of later of minder? Wij zijn ook wel benieuwd naar de analyse van het college hierop. Ik sluit af, Voorzitter, deze begroting is voor nu goed. We doen nu wat er nodig is en mijn fractie is daar content mee. We zullen daarom naar een interruptie gaan.

04:15:19

Voorzitter: Ja, nog één en dan mag u afronden. Nog één vraag van de Stadspartij.

04:15:24

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Over die strategische investeringsprojecten. Is de SP dan ook bereid om keuzen te gaan maken?

04:15:29

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, als het geld niet komt, dan zullen we wel moeten met elkaar. Ja, dus en dan sluit ik daarbij af.

04:15:42

Voorzitter: Dank u zeer. Het is exact zes uur. Wij kunnen zo gaan eten en komen op de klok van zeven uur hier weer terug. Ik verzoek u om de leden van het college even ruimte te geven. Dat is niet uit hooghartigheid, maar omdat het college even nauwkeurig naar de teksten van uw moties wil kijken. Wij gaan dus even voordringen zo. Heel asociaal, maar het is niet anders.

05:16:51

Voorzitter: Wij vervolgen de eerste termijn van de raad.

05:16:56

Voorzitter: Ik geef het woord aan de VVD, mevrouw Jacobs.

05:17:29

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Vandaag bespreken wij de begroting van 2024. De tweede begroting van 'Superlinks Eén' van de gemeente Groningen, maar ook een begroting in een zeer ingewikkelde tijd. Vertrouwen in de overheid is een punt wat, zeker in deze tijden waarin ook de aankomende verkiezingen centraal staan, een groot punt is. Een nieuwe bestuurscultuur is ook zo een thema. Wat is vertrouwen in de overheid en wat is een nieuwe bestuurscultuur? Met een nieuwe bestuurscultuur wordt door landelijke partijen, zoals bijvoorbeeld GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren en de SP vaak een open houding van de bestuurspartijen richting de oppositiepartijen bedoeld. Niet alles dichttimmeren tussen de coalitiepartijen onderling, maar geef andere partijen ook eens de kans om mee te denken. Geef dualisme een kans. Landelijk werd er bijvoorbeeld schande gesproken over overleggen tussen bewindspersonen en fractievoorzitters. Blijkbaar geldt deze nieuwe bestuurscultuur lokaal niet. Ik heb het coalitieakkoord er eens op nageslagen...

05:18:29

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, dat is niet de lezing van mijn fractie over een nieuwe bestuurscultuur, hoor. U weet hoe wij over dualisme denken.

05:18:36

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dat is ook zo, want u bent niet van veranderingen. Dat had ik kunnen weten. Ik heb dit coalitieakkoord eens nageslagen op wat we eigenlijk willen met de verhoudingen in de raad. Blijkbaar willen we daar helemaal niets mee. In het vorige coalitieakkoord werd nog gestreefd naar een zo breed mogelijke steun in de raad en nu helemaal niets. Blijkbaar zijn 25 stemmen altijd voldoende, dus niets nieuwe bestuurscultuur. Dit is de regenteske bestuurscultuur die links Nederland heel goed past, als ze zelf bestuurt. Het coalitieakkoord spreekt ook over de verhouding burgers tot de overheid in spoor vier 'Samen maken we Groningen': vertrouwen in de overheid begint met doen wat je zegt en zeggen wat je doet. Samen met een tal van

ondernemers vraagt mijn fractie zich af wat dit betekent. Immers, ondernemers zijn ook inwoners. Vaak bevlogen, enthousiaste en gedreven inwoners die strijden voor behoud van publieke voorzieningen in wijk, dorp of straat.

05:19:30

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ze praten mee over en betalen mee aan digitaliseringsopgave, bereikbaarheidsissues, arbeidsmarkt, vergroening van de directe omgeving, het realiseren van een beleving in de publieke ruimte, zoals de sinterklaasintocht en kerstversiering noem maar op. Als dit college oprecht waarde hecht aan het uitvoeren van de eigen ambities in het coalitieakkoord, dan zou het een goede aanbeveling zijn om wellicht eens goed te kijken naar het handelen van de afgelopen periode en wat dat heeft gedaan met het vertrouwen van bijvoorbeeld de ondernemers in de Groningse overheid.

05:20:00

Voorzitter: SP.

05:20:01

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik vind het lijstje heel erg mooi wat VVD opnoemt. Zou je daar niet ook uit kunnen concluderen dat deze gemeente dus heel veel samenwerking zoekt en vindt en uitvoert met ondernemers?

05:20:13

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Nee, ik gun dat u in 2024 daadwerkelijk invulling geeft aan spoor vier 'Samen maken we Groningen'. Bezinnen en het gesprek aangaan met onze ondernemers zou het begin kunnen zijn op weg naar herstel van de nu onnodig kapotgemaakte verhoudingen. We hebben onze ondernemers keihard nodig voor tal van maatschappelijke opgaven. Ik herhaal de woorden van D66: "Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder". We kijken inmiddels terug op anderhalf jaar superlinks beleid en een gebrekkig vertrouwen in de lokale overheid voor een hele grote groep betrokken inwoners. In deze context, dames en heren, bespreken we de begroting van 2024. Het is natuurlijk ondoenlijk om in de zeven en een halve minuut, die me nog rest, het te hebben over de bestemming van één komma drie miljard en 400 pagina's tekst. Ik wil me dan ook aansluiten bij een aantal punten, die de Stadspartij ook genoemd heeft over bijvoorbeeld het dualisme en tal van andere trajecten hoe we daarmee om moeten gaan. Het college werkt hard aan bestaanszekerheid, kansenongelijkheid en perspectief voor een zo groot mogelijke groep. Dat gaat prima en er is ook een hoop over gezegd, dus daar laat ik het even bij.

05:21:25

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Zonder de rest van de onderwerpen tekort te willen doen, wil ik het hebben over wonen, werken en een veilig leven in onze mooie gemeente. Groningen groeit. Groningen is aantrekkelijk en mensen willen in Groningen wonen, dus we moeten bouwen, bouwen en bouwen. Bouwen wat kan wat ons betreft niet snel genoeg. Wat ons betreft bouwen we in alle segmenten. Voor starters die niet in aanmerking komen voor sociale huur, voor doorstromers en voor ouderen die kleiner willen wonen en niet alleen in de sociale koop of huur. We zien al jaren dat er in Groningen te weinig gebouwd wordt. Trajecten zijn lang en de regels zijn complex, hier worden de diverse procedures door vertraagd. Te lang is er door een grutto of een vleermuis een hele bouw stilgelegd.

05:22:09

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

05:22:09

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel. U wil dat er gebouwd wordt in verschillende segmenten, alleen blijkt dat de markt vaak alleen maar in die duurdere segmenten wil bouwen en dus niet in die goedkopere segmenten. Hoe stelt de VVD zich voor dat uiteindelijk daar ook genoeg woningen voor gaan komen?

05:22:27

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Volgens mij is het en en. Ook samenwerking met de gemeente, want ik heb niet gezegd dat alleen de markt moet bouwen. U denkt dat ik dat ga zeggen, maar dat ging ik niet vertellen. Ik denk dat we overal moeten bouwen, in samenwerking met projectontwikkelaars, beleggers en de markt. De gemeente moet daar de regie op voeren. Daarnaast moet de gemeente ook zijn eigen regels zo snel mogelijk afschaffen, zoals het samenwoonverbod. Gelet op de woordvoering van GroenLinks mag iedereen wonen met wie hij wil, dus ik ga ervan uit dat de volgende keer ons voorstel voor afschaffing van het samenwoonverbod ook wordt gesteund. Wat ons betreft, trekken we eindelijk de woningbouw in De Held III vlot en verkopen we de grond zo snel mogelijk aan de bouwers. Met de vrijgekomen middelen kunnen we dan overal het borgniveau naar een voldoende brengen. Dat verdienen onze inwoners, dus daar hebben wij een motie voor ingediend.

05:23:18

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Daarnaast willen we het aantal éénpersoonshuizen vergroten en vragen de gemeente om met een plan daarvoor te komen. Daar dienen we ook een motie voor in.

05:23:28

Voorzitter: GroenLinks.

05:23:30

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Ik ga proberen op mijn mimiek te letten, want ik ben erop gewezen dat ik soms wat geïrriteerd overkom. Nu maakt mevrouw Jacobs het me ook niet makkelijk in deze. Laten we even beginnen bij die motie. We gaan dan bouwen, bouwen en bouwen. Er moet meer gebouwd worden en wat we allemaal doen met al die voorwaarden. Vervolgens gaan we bouwgrond verkopen. Prima, niemand snapt hoe ze dat precies voor zich ziet, maar oké. Zelfs als we dat zouden doen en we gaan vervolgens structureel de lasten verlichten met incidentele middelen uit zo een verkoop. Hoe legt u mij dit uit met de boekhouders- en de financiële degelijkheid van de VVD?

05:24:06

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Op het moment dat er gelden vrijkomen, kun je het borgniveau verhogen. Dat is waar wij de woningbouw voor De Held III voor willen hebben, dus dan kun je dat incidenteel doen. Op het moment dat we die gelden vrij hebben, gaan wij graag met u samen op zoek naar een structurele dekking voor de lange termijn.

05:24:24

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Wat ons betreft is aandacht voor scheefwonen ook belangrijk. Sociale huurwoningen...

05:24:28

Voorzitter: Het leidt nog tot een vervolgvraag.

05:24:30

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, ik waardeer het. In tegenstelling tot wat mevrouw Jacobs zojuist zei, ben ik ook altijd bereid om met u mee te kijken naar een dergelijke structurele dekking. Het probleem is alleen dat dit niet is wat voor ons ligt. Er is een motie van de VVD waarbij er een stuk grond verkocht wordt en dit incidenteel structureel wordt ingezet. Ik vertel u dat dit niet kan, dus ik hoef niet met u mee te kijken. Ik vraag aan u: hoe komt u met een motie die niet uitvoerbaar is?

05:24:58

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik denk dat die wel uitvoerbaar is, want we kunnen het borgniveau...

05:25:02

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik zal even goed kijken naar de motie, maar we kunnen in ieder geval het borgniveau verhogen en dan vervolgens kijken naar een structurele dekking daarvoor. Uiteindelijk gaat het namelijk om het geld wat je op dat moment uitgeeft en waar je het voor beschikbaar stelt.

05:25:18

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Wat ons betreft is aandacht voor scheefwonen ook belangrijk. Sociale huurwoningen horen bewoond te worden door mensen die het echt nodig hebben. Laten we niet vergeten, in een ideale wereld hoef je nooit voor een starter te bouwen, want bij een goede doorstroom komt er altijd aan het eind een starter aan bod.

05:25:33

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Werken. Wij zijn hartstikke blij dat wij eindelijk de top tien uit dreigen te gaan. We hopen dat de wethouder dit in deze periode nog voor elkaar krijgt. Wij zijn blij met de aandacht die er voor werk is. Het zal meneer Van Veen misschien wel goed doen, ik had letterlijk staan, al voordat ik dit ging zeggen: 'Wij zijn blij met de beoogde nieuwe invulling van het Niemeyerpand, de combinatie tussen wonen en verblijven en recreëren'. Het liefst zien we nog dat op de rest van de beoogde locatie ook woningbouw gerealiseerd kan worden, maar misschien kunnen we daar wel samen in optrekken.

05:26:07

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Voor goed leven in Groningen zijn tal van aspecten van belang. Bijvoorbeeld je veilig voelen en veilig zijn in onze gemeente en kunnen ondernemen en recreëren in onze gemeente. Wij waarderen de inzet van politie, boa's en hulpverleners, die soms onder moeilijke omstandigheden hun werk moeten doen. Wij delen de ambitie van dit college; een leefbare gemeente met minder overlast en criminaliteit. Toch staat de veiligheid van onze gemeente onder druk. Er zijn tal van geweldsincidenten van personen met onbegrepen gedrag, ondermijnende criminaliteit als zichtbare vorm en dan hebben we ook nog de onzichtbare vormen, zoals de gedigitaliseerde criminaliteit waarmee inwoners, bedrijven en overheden worden geconfronteerd.

05:26:50

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

05:26:51

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Is mevrouw Jacobs-Setz het met mij eens dat er deze coalitieperiode extra veel is geïnvesteerd in het tegengaan van ondermijnende criminaliteit? Dat er een groot aantal extra personen aan werkt bij OOV...

05:27:06

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Nu had ik mijn woordvoering ook niet met u gedeeld, maar mijn volgende zin is: wij zijn blij met de extra investering die het college heeft gedaan in de afdeling OOV en we hopen dat dit ook uiteindelijk tot resultaat gaat leiden. We kijken uit naar de sessie rondomcameratoezicht en ik wens alle professionals in de veiligheidsketen toe dat de raad hun advies serieus neemt en opvolgt.

05:27:27

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Een fijne leefomgeving houdt ook in dat je voorzieningen hebt in je nabijheid, dat je leefomgeving goed is verzorgd en dat sport- en culturele voorzieningen beschikbaar en bereikbaar zijn. Mijn fractie maakt zich zorgen over de toegankelijkheid van sport, bijvoorbeeld de lange wachtlijsten op Sportpark Corpus Den Hoorn. We hopen dat we daar in 2024 stappen in kunnen zetten en dat mensen vooral kunnen blijven sporten in onze mooie gemeente.

05:27:52

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): We zouden ook graag willen dat de openingstijden van de afvalbrengstations worden verruimd. Nu is het zo dat werkende mensen hun afval op zaterdag, als je druk aan het klussen bent, voor halverwege de middag dag moeten wegbrengen, want ze sluiten al om drie uur. We dienen een voorstel in om op zaterdag de afvalbrengstations langer te openen.

05:28:13

Voorzitter: SP.

05:28:15

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik heb dit ook gelezen. Ik kan het nog wel wel snappen door waar u vandaan komt, maar u loopt hier al sinds het voorjaarsdebat te klagen over dat het college de lasten verhoogd. Nu komt u hier met één voorstel. Hoe betaalt u dat? Door de afvalstoffenheffing te verhogen. Voorzitter, een structurele lastenverhoging voor al onze inwoners. Huurders, kopers, ondernemers, iedereen. Kunt u me dat nu eens uitleggen?

05:28:42

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Als u goed zou hebben opgelet, is er nooit een VVD'er geweest die structureel tegen lastenverhoging is. Wij willen de lasten zo laag mogelijk houden. Als we lasten verhogen, dan gaan we dat doen, als wij het dit waard vinden. De VVD zit ook in diverse colleges en het zou mij een lief ding zijn als er nooit een OZB-verhoging zou kunnen. Toen ik zelf nog collegepartij was, heb ik dat ook wel eens gesteund. Dat heeft te maken met wat heb je ervoor over en wat is de dienstverlening je waard.

05:29:10

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Wij maken ons veel zorgen over de belastingdruk van onze inwoners en ondernemers en dienen daarom een aantal moties in. Ja, dat

maken wij ons inderdaad. Dat heeft te maken met de grote lastenverhogingen die er zijn, zoals acht procent OZB-verhoging en dat soort dingen. Wij zijn voorstander van een sterke overheid die regie voert en dan regie zoals in de Van Dale staat. De letterlijke betekenis, die in de Van Dale staat: regie betekent coördinatie, sturing en leiding. Dat lijkt mijn fractie bij uitstek een gemeentelijke taak en dan laat je bijvoorbeeld de eiwittransitie over aan de markt. Binnen onze gemeente hebben we de Avebe, de wereldwijde koploper in de energietransitie, daar kunnen geen ambtenaren tegenop. Die heeft Avebe ook niet nodig voor de transitie en dat geld kan prima besteed worden om de lasten van onze inwoners te verlichten.

05:30:01

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik kan nog veel meer zeggen, Voorzitter, maar het lijkt me goed om het hierbij te laten. Ik gun ons dat wij ons werk kunnen doen vanuit het perspectief, hard op de inhoud en zacht op de relatie. Laten wij het goede voorbeeld geven en een beetje aardig voor elkaar zijn. Kijk naar elkaar om welke politieke kleur degene ook heeft. Dank u wel, Voorzitter.

05:30:19

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

05:30:20

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Deze interruptie had mevrouw Jacobs-Setz vast verwacht. Ik heb uw motie over de eiwittransactie natuurlijk gelezen en ook het artikel in de RTV Noord vandaag. Vindt mevrouw Jacobs het niet een beetje vreemd dat aan de ene kant wordt gezegd dat er te weinig wordt geleverd en aan de andere kant wordt gezegd dat er geen geld bij mag? De reden dat er natuurlijk nog geen volledig uitvoeringsprogramma ligt, is dat er weinig ambtelijke capaciteit was, dat we ook als gemeente aan het pionieren zijn en dat zoiets natuurlijk niet van de ene op de andere dag geregeld is.

05:30:49

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Nee, dat ben ik niet met u eens, maar dat verbaast u ook niet. Misschien herinnert u nog de kleine interruptie die we hadden bij het voorjaarsdebat. Toen vroeg ik aan u: hoe denkt u dat Avebe functioneert in de eiwittransitie? Toen zei u: "Heel goed en die zijn koploper in de wereld". Dat laatste zei ik overigens. Ik denk dat de gemeente daar niets aan toe kan voegen en dat Avebe niet zit te wachten op ambtenaren die zich daarmee bemoeien. Vandaar dat ik denk dat voor de eiwittransitie een aanjagende rol van de gemeente genoeg is. Niet om plannen te maken, want die maakt Avebe wel.

05:31:22

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Hoe ziet mevrouw Jacobs dan die aanjagende rol voor zich zonder plannen vanuit de gemeente? Hoe kun je aanjagen zonder visie of beleid?

05:31:29

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Denkt u nu oprecht dat je om aan te jagen vier of vijf ambtenaren nodig hebt? Vraag eens aan Avebe hoe je de eiwittransitie moet aanjagen. Daar geven ze niet een half miljoen aan uit, hoor. Volgens mij moeten we samen met het bedrijfsleven kijken en niet eerst zeggen: geef een half miljoen, dan gaan we de transitie aanjagen. Voorlopig hebben we in anderhalf jaar drieëneenhalf

A4'tje gehad. Dat stelt mijn fractie heel erg teleur. Wij constateren dat er in onze gemeente iemand is die het beter kan en daar ziet onze motie op.

05:31:59

Voorzitter: Dank u zeer. We gaan naar Student en Stad, mevrouw Goodijk.

05:32:21

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank je wel, Voorzitter. Politiek is keuzen maken en vandaag is zo een dag dat we die keuzen gaan maken. Keuzen die bepalen welke richting we opgaan. Deze keuzen moeten we maken met het oog op de toekomst, want we maken deze keuzen niet voor onszelf, maar we maken deze keuzen voor onze kinderen en de kinderen van onze kinderen. Dat vergt dan ook een kritische en vooral jonge blik. Dit is ook van belang bij de Strategische Investeringsagenda, want het is helder dat we heel veel willen, maar misschien niet alles kunnen. Daarom vinden wij dat we juist dat moeten doen wat cruciaal is voor een leefbaar Groningen in 2030 2040 en 2050. U hoort het zelfs de SP al even zeggen.

05:33:11

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Het Groningen waar Angela zich thuisvoelt. Misschien kent u haar nog, ik heb het voor het reces ook al over haar gehad. Tijdens het voorjaarsdebat heb ik natuurlijk met name gesproken over haar toekomstbeeld en over wat ze 's nachts uitspookt, maar vandaag komen we met voorstellen om dat verder te concretiseren. Politiek is dus keuzen maken...

05:33:34

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Bedankt, assistent. Heel er handig.

05:33:42

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Politiek is dus keuzen maken en deze keuzen gaan niet over geld, ook al staat het wel zo uitgedrukt in de begroting. Deze keuzen gaan over waarden en in tegenstelling tot wat het coalitieakkoord betuigt, is deze waarde voor iedereen anders. In deze woordvoering zal ik stilstaan bij wat voor ons als fractie van waarde is, want voor ons staat het mentale welzijn van onze inwoners voorop. In het bijzonder die van jongeren, starters en ook studenten. Terwijl wij hier nu debatteren over weerstandsvermogen en solvabiliteit voltrekt zich hier een stille crisis. Mensen om mij heen die depressief worden van het vooruitzicht van een klimaatcrisis of mensen die bezwijken onder prestatiedruk, die stress krijgen van enorme studierente, stress krijgen van woningen die alleen maar duurder worden of stress krijgen van contracten die alleen maar flexibeler worden. Dat betekent dat onze toekomstige burgemeesters, leraren of verpleegkundigen het momenteel ontzettend zwaar hebben. Juist die mensen waar wij later op moeten kunnen bouwen.

05:35:01

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Als deze mensen dan hulp zoeken, dan staan ze vaak voor een dichte deur, want de wachtlijsten zijn enorm. We moeten het tij keren en keihard gaan inzetten op preventie. Onze fractie wacht al te lang op het lokaal preventieakkoord en vindt de activiteiten beperkt. Ook de financiering is momenteel onzeker. Daarom komen wij vandaag met preventieve voorstellen. Ten eerste willen wij financiële stress wegnemen bij onze jonge inwoners. Om te

beginnen vinden wij het al ontzettend goed dat het college heeft besloten om jongeren niet meer onnodig te laten wachten op een uitkering en deze gewoon vanaf dag één uit te betalen. Het is een goede eerste stap in de richting, maar wat ons betreft niet genoeg. Daarom pleiten wij ervoor dat elke student met fysieke of mentale problemen aanspraak moet kunnen maken op de individuele studietoelage en we vragen het college de voorwaarden hiervoor niet aan te scherpen. Ook verdient iedereen een eerlijke stagevergoeding en het is aan ons als overheid om hier duidelijke grenzen aan te stellen.

05:36:12

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Wat ook een preventieve werking heeft, is sporten. We willen daarom dat iedereen kan sporten, waar die ook wil, zonder op een wachtlijst te moeten staan. Daarom is het zo belangrijk dat we ook de capaciteitsproblemen bij de studentensport serieus nemen. Ook hiertoe doen wij een voorstel. Daarnaast is het ook cruciaal dat iedereen een plek heeft om naartoe te gaan als hun iets is overkomen, ook in de nacht. We hebben het vaak over het probleem van grensoverschrijdend gedrag of seksueel geweld en ervaringsdeskundigen benadrukken het belang van directe hulp en een luisterend oor, waar waar ga je naartoe? Waar voel je je veilig? Het is van belang dat we een veilige ruimte creëren in het uitgaansgebied en dit wordt ook onderstreept door onder andere het Centrum Seksueel Geweld en onze hulpdiensten.

05:37:10

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dan als laatste, de beste preventie is natuurlijk het maken van plezier en zorgeloos uit je dak kunnen gaan. Daarom onderstrepen wij ook het belang van een divers nachtleven en spectaculaire evenementen. Echter, deze evenementen gaan soms gepaard met overlast. Zoals de rekenkamer al heeft laten zien, is het cruciaal dat wij communiceren met inwoners die overlast ervaren. Ook onze Ombudsman onderstreepte vanmiddag al even het belang van luisteren. Daarom dienen wij vandaag een voorstel in voor een klachtenlijn en wij vinden het meer dan redelijk dat evenementenorganisatoren hier ook een kleine bijdrage aan leveren. Dit zijn misschien allemaal kleine stappen, maar wat ons betreft wel stappen in de goede richting. Stappen die het voor onze kinderen, maar ook voor de kinderen van onze kinderen beter maken. Daarom zijn dit de thema's die voor ons van waarde zijn.

05:38:07

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dit komt uiteraard ook naar voren in ons stemgedrag. Hierin zullen we wellicht wel kritisch zijn, want de financiële positie van de gemeente is en blijft voorlopig kwetsbaar. In de begroting staan wel streefwaarden opgenomen voor bijvoorbeeld de solvabiliteit, maar hier wordt weinig mee gedaan. Het college wil immers de nodige investeringen doen en heeft vorige week ook aangegeven geen voorstel te doen om deze kengetal kengetallen te verbeteren. Dat is een politieke keuze, maar leg mij nog eens uit waarom we dan spreken van streefwaarden, als dit niet iets is waar wij naar streven. Het is in ieder geval dus van levensbelang om keuzen gericht op de toekomst te maken. Dit houdt ook in dat we de generaties na ons niet mogen opzadelen met een onoverkomelijke schuldenlast of een lege schatkist. Politiek is wat ons betreft niet alleen keuzen maken, maar ook keuzen maken en vooruitkijken. Dank u wel.

05:39:12

Voorzitter: U heeft nog een vraag van GroenLinks.

05:39:16

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Ik ben altijd bereid te helpen, dus ik ga het proberen uit te leggen. Is Student en Stad het met me eens dat streefwaarden van belang zijn, maar wel zo dat het beleid voor ons Groningers prioriteit moet hebben op streefwaarden van onze financiële getallen? Dat het van groter belang is om te investeren, juist om Angela tevreden te houden, in safe spaces en veiligheid en dan niet te zeggen: nu even niet, want we willen graag 9,98 in plaats van 9,97?

05:39:48

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Wat ik al aangaf, is dat het een politieke keuze is en hier wordt inderdaad duidelijk een politieke keuze gemaakt, zoals de heer van Hoorn ook zegt, dat we nu eenmaal moeten investeren. Prima, die keuze is gemaakt, maar ga dan niet ook zeggen, maar eigenlijk streven we tegelijkertijd naar dit percentage, want dat is dus niet wat we doen. Volgens mij zag ik ook nog een interruptie aan mijn rechterzijde.

05:40:12

Voorzitter: Begrijpt u het, meneer Van Hoorn?

05:40:14

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik begrijp het wel. Het kan alleen prima naast elkaar bestaan. Het heeft te maken met wat geef je de voorkeur boven het ander op het moment dat de ruimte er is. Hebben wij voldoende voldaan aan onze verantwoordelijkheden richting Groningen en de Groningers, dan wordt daarnaast ook gestreefd naar de kengetallen. Alleen wel in die volgorde.

05:40:33

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Ik hoor geen vraag.

05:40:34

Voorzitter: Nee, ik ook niet, maar er is nog wel een vraag van de Partij van de Arbeid.

05:40:37

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel, Voorzitter. Complimenten aan Student en Stad, want ik ben het helemaal met u eens. Die focus op preventie is ook belangrijk en dat kwam natuurlijk ook in mijn woordvoering naar voren. Als we dat dan koppelen aan die solvabiliteit en die financiën, is dan juist niet het mooie van preventie dat het ook een kans heeft dat het geld bespaart? Dat uiteindelijk blijkt, als we nu mensen een bepaalde mate van hulp geven, bijvoorbeeld mentale hulp, dat je op de lange termijn niet alleen hun leven daarmee beter helpt, maar ook zorgt dat we in de toekomst minder zorgkosten gaan hebben. Is dit niet juist een geval waarin we en en kunnen doen, dus en op preventie inzetten en tegelijkertijd dus die belangrijke grote investeringen doen. Hier verbeteren misschien op de korte termijn de financiën niet, maar hebben we toch op de lange termijn voldoende geld voor dit belangrijke beleid

05:41:21

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Exact, dus inderdaad voor de toekomst. Dat is exact wat ik ook in mijn woordvoering heb betuigd. Namelijk, we moeten inderdaad

nu juist inzetten op preventie om zo te zorgen dat de zorgkosten op termijn lager worden en we ook onze toekomstige generaties niet achterlaten met een hele lege schatkist.

05:41:45

De heer Van Veen (PvdA): Ik vind het jammer dat u net die laatste zin zei. Tot dan dacht ik, we zijn het wel heel erg eens. Het is toch zo, als we nu investeren, dat het dus niet uitmaakt dat die schatkist dan gelijk blijft? Als we nu door gaan in de begroting met het pad wat we nu gekozen hebben, dan blijft onze schatkist rond die negen procent. Het is toch oké, als die schatkist over 20 jaar nog steeds op negen procent zit?

05:42:07

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): We hebben het inderdaad nu over de solvabiliteit. Daar refereert de heer Van Veen aan met die negen procent. Inderdaad, als die op negen procent blijft dan zou dat heel mooi zijn, maar we hebben ook een waslijst gezien met volgens mij 26 verschillende investeringsopgaven, dus dan is het natuurlijk de vraag of het überhaupt op die negen procent blijft. Over de investeringsagenda heb ik natuurlijk ook tijdens het voorjaarsdebat al het één en ander gezegd. Daarom vandaag mijn aandacht op preventie, om juist ook in de toekomst inderdaad kostenbesparend te kunnen werken.

05:42:45

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar de ChristenUnie, heer Rebergen.

05:43:17

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Het zijn onrustige tijden, tijden van oorlogen, crises, gejaagdheid, drukte en prestatiedruk. Dit kan leiden tot stress, angst, psychische klachten en overbelast zijn. Het is ook van invloed op hoe mensen zich tot elkaar verhouden. Veel mensen zijn druk bezig zichzelf staande te houden en te voldoen aan de verwachtingen van de maatschappij. Daarin zouden we elkaar zomaar uit het oog kunnen verliezen, dat we vergeten om te zien naar elkaar. Ik zeg zeker niet dat er niet ook veel gebeurt op dit gebied. Denk bijvoorbeeld alleen maar aan de mantelzorgers en vrijwilligers in onze gemeente, die de samenleving voor een groot deel draaiende houden. Of aan initiatieven zoals Groningen geeft Warmte, Gea's Weggeefwinkel, Stichting Klushulp Groningen en de verschillende kerst- en nieuwjaarsinitiatieven om mensen te ondersteunen. De fractie van de ChristenUnie deelt jaarlijks een prijs uit, de Barmhartige Samaritaan, aan mensen en organisaties die goed doen voor een ander. Dat zullen we ook volgende maand weer doen, omdat we dat waarderen. Als ChristenUnie vinden we het belangrijk om te investeren in onderlinge verbondenheid. We werken deze en vorige periode niet voor niets vanuit de slogan 'Oog voor elkaar'. Dat is niet iets waar we dan zelf per se heel goed in zijn of zelf denken de oplossing voor te hebben, maar we lezen het in de bijbel als onze opdracht: houd de onderlinge liefde in stand en zet u in voor de kwetsbaren in een samenleving.

05:44:51

De heer Rebergen (ChristenUnie): Als we naar deze begroting kijken, ik heb het vorige week ook gezegd, dan zien we een begroting waarin oog voor elkaar duidelijk terugkomt. We investeren in mensen en vooral als zij zich in een kwetsbare positie bevinden. Als ChristenUnie vinden we het belangrijk om te investeren in

verbondenheid, veiligheid en toekomst. Het oog voor elkaar komt op verschillende manieren in deze begroting terug. We hebben vorige week al uitgebreid aandacht gevraagd voor het versterken van de sociale basis, voor zover dat kon in twee en een halve minuut natuurlijk. Deze plekken bieden gelegenheid voor ontmoeting, activiteiten en eventueel welzijnsactiviteiten en naar elkaar omzien begint bij elkaar te kennen. Ik was gister in mijn mentorklas bezig voor de Week van Respect en we hebben met elkaar een cocktail gemaakt. Dat was een persoonlijke cocktail op basis van van de persoonlijkheidskleuren: blauw, rood, geel en groen. De kinderen hebben aan de hand van een aantal stellingen, die ze beantwoordden, een eigen cocktail gemaakt. Zo hebben we inzichtelijk gemaakt wat voor verschillende kinderen er in de klas zitten en ook met hen besproken dat het soms betekent dat iemand anders reageert dan jij zou doen en om daarbij rekening met elkaar te houden.

05:46:07

De heer Rebergen (ChristenUnie): Een mooi voorbeeld van hoe we dat ook verder in de samenleving zouden moeten doen; steeds meer rekening houden met elkaar. Daarom is het belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten en verbinding maken. Dat gaat om plekken in de openbare ruimte en in dit verband zijn we ook blij met de investering in accommodaties in Haren en Ten Boer en het Huis van Ten Post. Daarbij is het opbouwwerk voor de sociale basis van groot belang. Dit leidt tot meer inspraak en betrokkenheid van inwoners en het is daarom belangrijk dat bij de wijkvernieuwingplannen de professionals en partners deze precies kennen en toepassen. Daarom dienen we de motie 'Stel opbouwwerk centraal' mee in.

05:46:50

De heer Rebergen (ChristenUnie): Als je het hebt over sociale basis, dan zijn de vrijwilligers en mantelzorgers van onschatbare waarde. Deze week is het op tien november de Dag van de Mantelzorger en het is heel belangrijk dat we op deze dag als Nederland laten zien dat we mantelzorg waarderen. Er zal onder andere een spetterende feestavond zijn in MartiniPlaza en er zijn ook verrassingscoupons uitgedeeld. Als ChristenUnie zijn we blij dat we ook komend jaar weer extra investeren in de ondersteuning van mantelzorgers. Op zeven december wordt naar aanleiding van onze motie van vorig jaar de vrijwilligers de Dag van de Vrijwilligers gehouden. We dienen samen met onder andere D66, de Partij voor het Noorden en het CDA een motie in om die dag te evalueren en naar de raad te komen met een passend vervolg.

05:47:38

De heer Rebergen (ChristenUnie): Bij het zorgen voor verbinding is sport een belangrijk middel en daarom is het belangrijk dat we ons blijven inzetten voor toegankelijkheid van sport, want iedereen die wil, moet mee kunnen doen. Ik denk daarbij aan het Fonds Sport en Cultuur en de beweegcoach. Zoals al gezegd, is oog voor elkaar voor de ChristenUnie zorgen voor mensen in een kwetsbare positie. Het is daarom goed dat we veel investeren in de jeugdhulp. De jeugd en jongeren moeten op ondersteuning kunnen rekenen als zij dat nodig hebben in deze onrustige tijd. Daarom ook dat we extra investeren in het mentaal welbevinden van jongeren. We hebben de afgelopen tijd met een aantal studentenverenigingen gesproken en ook zij gaven aan dat dit een belangrijk aandachtspunt is en dat het een probleem is onder de jongeren. Wat dat betreft is dat een belangrijk thema. Student en Stad gaf

het vorige week al aan, dat zou niet incidenteel moeten, zoals nu in de begroting staat, maar structureel. Daarvoor zijn externe gelden aangevraagd. We hopen dat die toegekend worden en mocht dat niet zo zijn, dan hopen we dat het college met een passend voorstel daarvoor komt.

05:48:53

De heer Rebergen (ChristenUnie): Ook investeren we het komende jaar extra in armoedebestrijding en schuldhulpverlening en trekken we extra middelen uit voor de individuele studietoelage en bijzondere bijstand. Daarnaast is het bij het zoeken naar verbondenheid belangrijk verschillen te onderkennen - ik verwijs even naar het voorbeeld wat ik net in de inleiding noemde - en daarom dienen we de motie om de jaarlijkse herdenking van het slavernijverleden en de viering van Keti Koti mee in. Oog voor elkaar betekent ook dat voor iedereen een plek moet zijn in onze gemeente, maar door het grote woningtekort en het gebrek aan doorstroming, is dat nu niet het geval. Goed dat er wordt gekeken naar het bouwen van 150 flexwoningen om de druk op de woningmarkt te verlichten. Ook de kleine dorpen en woonkernen in de gemeente hebben behoefte aan woningbouw. Daarom dienen we een motie voor een actieve rol van de gemeente bij die bouwprojecten in dorpen en woonkernen mede in. Dat is ook nodig om de voorzieningen daar in stand te houden en de leefbaarheid te versterken. Wij zijn voor een goede verdeling van de sociale huur, dus ook de motie van de PvdA dienen we mee in.

05:49:58

De heer Rebergen (ChristenUnie): Het is goed dat die huizen ook bereikbaar zijn. We zijn daarom blij met de inzet voor de Lelylijn en station Suikerzijde. In al die verkeersstromen vindt de CU dat we veel aandacht moeten houden voor kwetsbare weggebruikers en toegankelijke trottoirs. Groningen is in het gaswinningsgebied voor veel mensen geen veilige plek om te wonen. Daar wordt hard aan gewerkt, maar dit loopt ook nog tegen heel veel problemen aan. Als gemeente gaan we de komende tijd weer in gesprek met inwoners om dat ook van hen te horen en dat te betrekken bij de gesprekken met de NCG en IMG en het vaststellen van het plan van aanpak voor versterking.

05:50:41

De heer Rebergen (ChristenUnie): U weet dat de ChristenUnie de inzet op mensenhandel en vrouwenhandel van belang vindt. Onlangs kwam er een nieuw rapport uit over kwetsbare daders. Daaruit blijkt dat het belangrijk is deze daders een alternatief te bieden, bijvoorbeeld door middel van sporten. Hoe kijkt het college hiernaar? Voor betere veiligheid zullen we ook de motie over safe space van Student en Stad mede indienen, zodat een plek wordt gecreëerd bij evenementen waar slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag, seksuele intimidatie of geweld naartoe kunnen. Voor wat betreft de toekomst zetten we in op duurzame van woningen. We doen een nieuwe aanvraag en zetten een cofinanciering in voor het verduurzamen van de woningen. Echter, toekomst betekent ook investeren in leefbaarheid. Daarom is het goed dat wordt geïnvesteerd in bijvoorbeeld zwembaden van Ten Boer, Haren en Hoogkerk en in gebiedsgericht werken, wat goed aansluit bij onze inwoners.

05:51:36

De heer Rebergen (ChristenUnie): Toekomst is echter niet alles. We moeten ook kijken naar het verleden, naar historie en naar erfgoed. Daarom is het goed dat we

investeren in erfgoed, extra toezicht en handhaving. Voorzitter, ik wil afsluiten met iedereen die mee heeft gewerkt aan deze begroting te bedanken en Gods zegen toe te wensen.

05:52:01

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij het CDA, de heer De Haan.

05:52:33

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, 'zien leidt tot gedenken, gedenken leidt tot doen'. Het is een citaat uit het verhaal van Manja Pach bij de bijzondere herdenking afgelopen zondag van de Kristallnacht. Een herdenking die juist nu van belang is, omdat we zien dat antisemitisme niet uit de samenleving is verdwenen, ook niet in Groningen. Zo zijn er kinderen die niet van hun ouders in de Groningse synagoge mogen komen en voelde de organisatie zich zo onveilig dat de stille tocht geen doorgang kon vinden. Het CIDI meldde gisteren dat het aantal meldingen in Nederland van antisemitisme met ruim 800 procent is toegenomen. De oorlog is complex en elk slachtoffer, zowel aan Israëlische kant als aan Palestijnse kant, is er één te veel. Helaas zorgt het voor polarisatie, terwijl we moeten zoeken naar verbinding. Laten we daarom ook de woorden van Pach ter harte nemen: "Juist nu is het belangrijk bij elkaar te komen, te praten over wat ons bindt en over wat ons verdeelt".

05:53:45

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dan over naar de Groningse orde van de dag: de begroting, waarin grote keuzen voor dure investeringen op de lange baan zijn geschoven, het gevolg van een financieel wankel beleid waar het CDA al jaren voor waarschuwt. Keuzen waar ook deze coalitie rustig mee doorgegaan is. Kiezen voor een wethouder Eiwittransitie, te forse investeringen in de binnenstad en ambities te over. Dit alles heeft ertoe geleid dat de lokale heffingen in Groningen torenhoog zijn geworden. Woningeigenaren, ondernemers, verenigingen en autobezitters betalen in groeiende mate de letterlijke prijs van politieke expansiedrift met de invoering van de reclamebelasting vandaag als klap op de vuurpijl. Voorzitter, het kan anders en het moet anders. Daarom laat het CDA in haar tegenbegroting ook zien dat het anders kan. Keuzen voor een ondernemend en een sportief Groningen, waarin we de lasten voor onze inwoners verlagen, zodat onze gemeente voor eenieder betaalbaar blijft. Zijn dit gemakkelijke keuzen? Nee, maar het zijn wel de keuzen die deze coalitie al veel eerder had moeten maken.

05:55:08

De heer De Haan (CDA): Het CDA kiest voor een gemeente waarbij we ruimte geven aan ondernemers...

05:55:17

Voorzitter: SP.

05:55:17

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik heb dit al eerder gezegd, het valt het CDA te prijzen dat het wel inzichtelijk maakt welke keuzen ze maken. Ergens snap ik uw oproep voor lastenverlichting, maar die geldt dan kennelijk voor het CDA niet als je een jonge kunstenaar bent die een eerlijke prijs voor zijn werk wil of als je een talentvolle kunstenaar bent die misschien ook wat ondersteuning van de gemeente

nodig heeft. Hoe rijmt u dat nou? Vindt u het daadwerkelijk zo belangrijk om die paar euro's bij huizenbezitters terecht te krijgen?

05:55:49

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, wat ik van belang vind, is dat we in deze raad geen gratis bier gaan uitdelen. Dat je, als je voorstellen doet, met een dekking komt. Ik zei ook dat een dekking geen makkelijke keuze is. Het is niet leuk om zomaar wat geld bij cultuur weg te halen of vanuit het SIF of de stedenbanden. Zij misschien iets minder, dat zijn geen makkelijke keuzen. Wat ons betreft zijn het echter wel de juiste keuzen om ervoor te zorgen dat we die lasten voor onze inwoners eindelijk een keer kunnen gaan verlagen.

05:56:21

De heer Van Veen (PvdA): Ik ben helemaal voor dat het betaalbaar wordt voor onze inwoners, maar bijvoorbeeld bij de lokale lasten gaat het om enkele honderden euro's. Is het dan niet veel effectiever om met beleid te zorgen dat er bijvoorbeeld meer sociale huurwoningen zijn en dat de woningprijs in algemene zin daalt? Is dat niet een veel effectievere manier om het voor ons inwoners betaalbaarder te maken in plaats van een lichte OZB-verlaging?

05:56:44

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, als gemeente staan we torenhoog in het lijstje van de woonlasten. We zijn bijna de duurste gemeente van Nederland en dan gaat u hier hebben over het bouwen van sociale huurwoningen. Natuurlijk moet er ook gebouwd worden, maar laten we alsjeblieft eens kijken naar die torenhoge lasten. Laten we daar eens een keer wat aan doen. Wij dienen daar een aantal voorstellen voor in en ik hoop op uw steun.

05:57:09

Voorzitter: ChristenUnie.

05:57:12

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. De heer De Haan geeft aan dat ze voorstellen doen waar ook dekking bij zit. Het is goed dat dit geprobeerd wordt. Er staan ook een aantal voorstellen in, zoals het nu wegsturen van een wethouder en dat dit per één januari direct geld zou besparen. Daar geloof ik niet zo in. Hetzelfde denk ik bij de subsidies aan bijvoorbeeld culturele instellingen. Volgens mij kunnen we die per één januari 2024 helemaal niet op deze korte termijn verlagen. Hoe kijkt de heer De Haan daarnaar?

05:57:41

De heer De Haan (CDA): Wat ons betreft kan het wel, want anders stond het natuurlijk niet in de tegenbegroting. Dat kan gewoon en u kunt er vandaag ook voor kiezen, dus ik nodig u van harte uit.

05:57:53

De heer Rebergen (ChristenUnie): Voorzitter, als wij vandaag een wethouder naar huis sturen, dan krijgt die wachtgeld mee, dus dan hebben we nog steeds lasten. De lasten zijn dan dus niet per één januari weg. Als wij subsidies willen verlagen, dan zit dat vast aan behoorlijk bestuur. Dat betekent dat we dat tijdig moeten aankondigen. Dat betekent dat we niet in november kunnen aankondigen en dan per januari de subsidies kunnen verlagen. Het kan dus niet.

05:58:16

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, er zouden ook een aantal wethouders wellicht wat minder kunnen werken. Dat is de strekking. Iedereen zal de pijn moeten dragen. Dat is ook de Groningse politiek. Als u goed kijkt, ziet u dat het budget voor de raad ook wat verlaagd is, dus ook wij zullen het voelen. Het zijn geen makkelijke keuzen, zoals ik net zei. Echter, als je lasten wil verlagen, dan zullen dat geen makkelijke keuzes zijn. Voorzitter, wij kiezen er ook voor om ruimte te geven aan ondernemers. In deze raad lijkt ondernemersschap wel eens een vies woord, alsof ondernemers geen sociale verantwoordelijkheid hebben en vooral focussen op hun eigen portemonnee. Het CDA ziet dat heel anders. Ondernemers zorgen voor leefbare wijken en dorpen. Het zijn de sponsoren van de voetbalclub en zijn bij uitstek mensen die verantwoordelijkheid voelen voor de mensen om hen heen. We maken het ondernemers niet makkelijk. Als we kijken naar de uitbreiding van betaald parkeren, de kosten voor bedrijfsvergunningen en de invoering van een zero-emissiezone. Een kleine ondernemer kan helemaal geen nieuw busje van 60.000 euro betalen. Natuurlijk ook de invoering van reclamebelasting helpt de groenteboer in Ten Boer, de bloemist in Haren of de kleine ondernemer in de Folkingestraat niet verder. Daarom moeten we andere keuzen maken, lasten verlichten en naast ondernemers gaan staan in plaats van tegenover.

05:59:39

De heer De Haan (CDA): Dat geldt ook voor de woningeigenaren en autobezitters in onze gemeente. De afgelopen jaren hebben we gezien hoe de woonlasten bleven stijgen en het betaald parkeren zich als een olievlek heeft uitgebreid over onze gemeente. Net als de reclamebelasting leidde in Corpus 1.000 handtekeningen tot geen enkel resultaat. Ook wachten bewoners uit de tweede schil van onze gemeente nog steeds op tariefverlaging. De gehele raad oordeelde in april 2021 dat de verschillen tussen de tweede en het derde schil oneerlijk zijn. Na anderhalf jaar ligt er wederom een begroting, waarin bewoners die woonachtig zijn binnen dit gebied onevenredig zwaar belast worden. Vandaag kunnen we dit regelen.

06:00:25

De heer De Haan (CDA): Het CDA staat ook voor een sportieve gemeente en dat begint ten eerste bij al die honderden verenigingen. Het is de plek waar kinderen beginnen met bewegen. Het zijn mini-democratieën, waar de leden het laatste woord hebben en bestuurders dienstbaar zijn uit verantwoordelijkheid. Toch weten we dat het maatschappelijk middenveld, ons rijke verenigingsleven en de talloze vrijwilligers steeds meer onder druk staan. In een samenleving, geteisterd door het individualisme, wordt het vinden van voldoende vrijwilligers steeds moeilijker. Vanuit de gemeente begint dit met dat we verenigingen niet als bedrijf behandelen. Dat we dit met de reclamebelasting wel doen, is niet uit te leggen. Het gaat ook om waardering en daarom is de Dag van de Vrijwilliger een goed idee. In een sportieve gemeente die het CDA voor ogen heeft, is er ook een schaatsbaan in Sportcentrum Kardinge. Een ander resultaat is ondenkbaar. Om te kijken...

06:01:28

Voorzitter: De Stadspartij.

06:01:28

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u , Voorzitter. Dat gaat

een stukje terug naar die verlaging van de bewonersvergunningen en de tweede schil. Daar zijn we het als partij heel erg mee eens, maar wij zijn een beetje verbaasd over de in onze ogen wat 'houtje touwtje dekking' die u als alternatief heeft gevonden. Wij kennen het CDA als een partij die altijd heel erg scherp stuurde op de financiën van de gemeente Groningen. Mijn fractie overweegt overigens om alle moties die een dekking hebben uit de AR niet te steunen. Ik vroeg mij af waarom u voor de meest moeilijke oplossing heeft gekozen? Het is lovenswaardig dat u een serieuze poging doet, maar misschien dat u mij daarin kunt meenemen.

06:02:06

De heer De Haan (CDA): Ja, dat wordt toch een herhaling van zetten. Wat ik net ook gezegd heb. Ik heb me net ingehouden, maar ook de heer Sijbolts heb ik veel plannen horen presenteren en veel horen praten de afgelopen weken, maar met weinig tot geen dekking zien komen. Ik zeg dat liever niet, maar als u mij dan aanvalt over de dekking...

06:02:23

De heer De Haan (CDA): Sorry, maar de enigen die vandaag een amendement indienen, zijn het het CDA en de Partij voor de Dieren. Ik vind het een beetje een 'jammere' interruptie.

06:02:31

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, in een sportieve gemeente is er ook een schaatsbaan in Sportcentrum Karding. Een ander resultaat is ondenkbaar. Kijken naar financiering vanuit de provincie of een andere gemeente is begrijpelijk, maar het mag geen excuus zijn om straks helemaal geen schaatsbaan te hebben. Bij grote culturele projecten zoals de Nieuwe Poort of MartiniPlaza is de financiering vanuit andere overheden ook geen harde eis. Tenslotte betekent een sportieve gemeente voor het CDA ook een gemeente met de Groningse marathon. Het is onfatsoenlijk dat het college niet bereid is geweest verder in gesprek te gaan over het mogelijk maken van dit sportieve evenement.

06:03:17

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, als we het over de gemeentefinanciën hebben, dan moeten we ook het eerlijke en hele verhaal vertellen. Het CDA hamert al jaren op onze eigen verantwoordelijkheid als gemeente en een focus op de kerntaak, maar natuurlijk ligt de bal ook bij het Rijk. De omvang van het gemeentefonds laat vanaf 2026 een bizarre daling van ongeveer drie miljard zien. In een tijd van forse prijsstijgingen en steeds meer overgehevelde onvoldoende gefinancierde taken vanuit het Rijk en de provincies naar gemeenten is een dergelijke korting onverantwoord. Op 22 november is het aan de kiezer om een nieuwe koers van het land te bepalen. Het CDA kiest voor een fatsoenlijk land, waarin gemeenten voldoende geld hebben om hun taken te kunnen uitvoeren en voorzieningen open te houden. Vandaag, in de doorrekening van het Centraal Planbureau maken we één komma zeven miljard vrij voor gemeenten. Het is goed dat de meeste partijen dit ook doen, de VVD uitgezonderd.

06:04:16

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, het is tijd om onze blik te verruimen. Niet alleen de laagste inkomens, maar ook onze middenstand heeft het zwaar. Het is tijd om breder te kijken. Verenigingen zijn geen bedrijven, maar onmisbare maatschappelijke

scharnieren; verzamelingen vrijwilligers die ons verbinden en in beweging brengen. Het is tijd voor minder ik en meer wij. Het is tijd om elkaar weer te zien, want zien leidt tot denken en denken tot doen.

06:04:53

Voorzitter: Ik vind het fantastisch. Dan zijn we bij de Partij voor het Noorden, meneer Van der Laan.

06:05:16

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter.

06:05:29

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nog een keer.

06:05:49

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Nog een keertje. In veel zaken die in het coalitieakkoord staan, kunnen wij ons op zich wel vinden. Er zijn echter momenten, dan kom je in een soort pavlovreactie van een niet bewegende coalitie en een oppositie, die dat beantwoordt met een soort eendrachtigheid. Wat dat betreft hebben wij wel eens wat twijfel bij dat hele coalitiemodel, maar daar zitten we hier niet voor. Gelukkig is er ook nog licht, dat soms mensen ondeugend zijn en de moed hebben om anders te kiezen, ook al zijn ze onderdeel van die coalitie. Ik wijs met name even naar Rita Pestman die afwezig is. Ik hoop niet dat daar een correlatie tussen zit, maar dat even terzijde. Dat vergt moed en overtuiging en dat is dapper. Even los van het onderwerp waar het in dit geval over ging, daar hebben wij echt diep en diep respect voor. Voorzitter, dat geeft namelijk ons ook weer ruimte. We hebben ook wel eens gezegd, waarom is niet juist de coalitie heel kritisch? Het is toch hun coalitieakkoord en het zijn toch hun plannen. Nu lijkt het vaak alsof de coalitie zo kritisch en misschien wel moeilijk doet. Wij doen dat zeker niet altijd. Dank ook voor een sluitende begroting en dank voor alle inspanningen die gepleegd zijn. Dank voor een sluitende begroting.

06:07:25

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Heel praktisch even. We hebben een motie ingediend: 'Help de dorpen met bouwen' en die lijkt ook breed gesteund te worden. Dank daarvoor, want wij zien toch dat dorpen ook wel een klein beetje mogen groeien, daarbij geholpen door de gemeente, om ook ouderen een kans te geven om in het dorp te blijven wonen en dat er sprake is van doorschuiven van grote woningen naar jonge gezinnen. Dat biedt kansen, maar dat vergt een wat actievere inzet vanuit de gemeente. Nu hebben we wel eens het gevoel dat natuurlijk elk plan wel op merites wordt beoordeeld, maar dat er wel iets meer partnerschap in terug mag komen vanuit de gemeente om juist die dorpen te helpen. Mits dat kleinschalig is, mits er niet hele woonwijken worden gerealiseerd bij die dorpen, maar wel sprake is van groei.

06:08:30

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Het is al een paar keer gezegd natuurlijk, de lasten. Daar kijken wij naar. Vandaag bijvoorbeeld weer, de waterschapslasten met dertien procent. Ik weet dat wij hier niet zitten voor het waterschap, maar het is en en en. Ik merk vaak als ik met met burens of bewoners spreek, van de mooie stad waarin ik mag wonen, dat heel vaak op de vraag: zouden

jullie nu anno 2023 die woning waar jullie nu in wonen nog kunnen financieren? Zou je die nu nog kunnen kopen? Dan is het antwoord: "Nee, dat kan niet meer. Natuurlijk zit dat voor een groot deel in de hypotheek, dat realisme hebben we ook, maar ook die lokale lasten helpen niet. We willen niet een elitaire of een stad voor de rijke mensen. Vandaar dat wij een aantal moties onder leiding van de PvdA mede hebben ingediend om nu een keer echt de uitponding door woningbouwcorporaties van sociale huurwoningen te stoppen, want dat gebeurt nog steeds veel te veel.

06:09:44

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Wij moeten wel wennen aan een niet-sluitende meerjarenbegroting. Dat schept toch bepaalde verwachtingen en niets is zo grillig als de politiek. Wij houden ook rekening met scenario's dat juist de plattelandsgemeenten, die het nog een factor tien moeilijker hebben dan stedelijke gemeenten zoals bijvoorbeeld de gemeente Groningen, wel eens iets meer zouden kunnen krijgen. Dat misschien de grote stedelijke gemeente, waar Groningen ook ondervalt als zesde gemeente van Nederland, misschien wel ietsje extra zullen krijgen - dat is ook nog maar de vraag - maar dat de koers toch meer naar het platteland zal gaan. Het is dus helemaal niet gezegd of wij daarin zullen worden gecompenseerd. Een niet-sluitende meerjarenbegroting daar moeten we echt aan wennen. We wijzen het niet direct af, maar we vinden het wel wat. Ik ben financiële man van huis uit en dat is echt een proces.

06:10:47

Voorzitter: Stadspartij.

06:10:49

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik moet een beetje wennen aan de grilligheid van de heer Van der Laan, want die ben ik niet helemaal van hem gewend. Vorig jaar steunde de Partij voor het Noorden nog een motie van ons waar het juist ging om die solvabiliteit en die financiële degelijkheid. Nu hoor ik de Partij voor het Noorden aan het begin van het betoog zeggen: "Wij zijn blij met een sluitende begroting, we zijn niet helemaal blij met een niet-sluitende meerjarenbegroting". Volgens mij was u bij het Voorjaarsdebat veel stelliger dat u dat niet vind kunnen. Zou u mij kunnen duiden, waar de verandering of de ommezwaai in zit? Of heb ik u verkeerd beluisterd?

06:11:28

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nou, wij zien ook wel de opgave. Ik denk dat het college dat goed gedaan heeft door bijvoorbeeld zo een investeringsagenda op te zetten. Dan zie je een enorme lijst die nauwelijks op één A4'tje past. Wij hebben dat wel in ons achterhoofd, maar als je dat dan ziet dan denk je, waar zouden wij dan in schrappen. Natuurlijk, wij zijn geen bestuurders en wij zijn volksvertegenwoordigers, maar dat is best wel lastig. Desalniettemin, kritische indicatoren als solvabiliteit en weerstandsvermogen vinden wij belangrijk. Dat is gewoon belangrijk en die zijn er niet voor niets. Daaraan houden wij ons vast en dat blijft ook zo, dus daar blijven we kritisch in. Ik blijf ook zeker kritisch over de lokale lasten, want ik heb het ook al een keer eerder gezegd, we vinden het al normaal dat we het hebben over indexering en dat niet als lastenstijging zien. Dat is het natuurlijk wel. Het gaat om netto geld. Of het nu een indexering is of een verhoging, het is een netto lastenverhoging.

06:12:37

Voorzitter: SP.

06:12:37

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik heb dit al eerder geprobeerd, maar ik ga kijken of ik nu een reactie krijg. Stel, we zouden de OZB niet indexeren, dan sla je een gat in de meerjarenbegroting van vele miljoenen. Tegelijkertijd zegt u, zo een niet-sluitend meerjarenbeeldvind ik ook ingewikkeld. Dan zouden we er nog eens een paar tientallen miljoenen extra bij moeten bezuigen. Waar moet dat dan? U, als financiële man, waar haalt u dat vandaan?

06:13:06

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, ik ben geen bestuurder, ik ken onvoldoende het ambtelijk apparaat om te kijken, waar gaan we snijden. Daar hebben we acht bestuurders voor, Voorzitter.

06:13:15

De heer Brandenburg (SP): Het zijn politieke keuzen. Kom op. Waar wilt u het aan uitgeven?

06:13:19

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nee, ik pas daarvoor. Ik stel me echt heel open en constructief op, maar ik ga niet in een ambtelijke organisatie kijken die ik onvoldoende ken. Daar hebben wij acht bestuurders voor en dat is meer dan genoeg. Die bestuurders nemen ons, ik zou bijna zeggen, aan het handje en komen met de constructieve plannen. Op die merites gaan wij het bestuur beoordelen.

06:13:46

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dan pak ik er toch nog een paar zaken uit. Wij steunen onder andere de herdenkingen van Keti Koti en de Indische herdenking, ook al wordt daar wel een kleine greep gedaan uit de algemene reserve. We vinden dat echt te belangrijk om niet door te laten gaan of onvoldoende draagvlak voor te krijgen. Wat dat betreft zijn we ook een beetje jaloers op de provincie. Daar is twee miljoen, deze collegeperiode en elk jaar, vrij besteedbaar geld. Provinciale Staten mag dat zelf invullen. Wij zijn hier altijd op zoek naar geld. Het zou het wel een stuk makkelijker maken, als er vrij besteedbaar geld zou zijn voor ons, zodat we niet altijd die dekking hoeven te zoeken.

06:14:41

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ik hoor wat gegniffel.

06:14:43

Voorzitter: Nee, maar het zou helpen als statenleden dan...

06:14:46

Voorzitter: Nou ja, zo.

06:14:51

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Je moet af en toe goede ideeën meenemen naar het juiste gremium. Ik hoor ook veel partijen over landelijke politiek praten en ik mag dan nooit praten over de provincie. Dat is altijd lastig. Ik doe het toch natuurlijk.

06:15:09

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, ter afsluiting nog even over Edanz. Er ligt een collegebrief, waar we best positief over waren. We waren wel een beetje verbaasd dat er helemaal geen opzeggingsgrond was bij nader inzien. Hoe kan het nu dat we helemaal niet mochten opzeggen? Er ontstond daardoor heel veel onrust bij Edanz, maar goed wellicht dat we dat debat nog in de toekomst gaan voeren. Even kijken. Ook een handreiking over als het gaat over het herwinnen van de openbare ruimte. Daar willen we graag over doorpraten, maar dan vooral over veiligheid, fietsen, scooters en zwerfvuil. Als we dat tempo net zo hoog kunnen leggen als die invoering van die reclamebelasting, dan wordt het misschien nog wel wat. Tot zover, Voorzitter.

06:16:06

Voorzitter: U heeft nog een vraag van Student en Stad. Meneer Van der Laan, nog een vraag van Student en Stad, mevrouw Goodijk.

06:16:13

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. De heer Van der Laan begon zijn betoog met dat we ook kritisch moeten zijn als raadsleden, ook de coalitie.

06:16:21

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Bedankt, assistent.

06:16:23

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Daarnaast bent u ook nog een financiële man en het is zo dat wij als raad natuurlijk budgetrecht hebben. Wij gaan over de verdeling van het geld. U pleitte voor lastenverlichting, maar dan ben ik nog steeds benieuwd waar dat vandaan moet komen.

06:16:38

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Of ik voor lastenverlichting heb gepleit, weet ik niet. Ik heb vooral gepleit voor niet verdere lastenverhoging en dat is natuurlijk een wezenlijk verschil.

06:16:49

Voorzitter: Dat leidt nog tot een vraag van de Stadspartij.

06:16:52

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, vorig jaar hebben wij volgens mij twee keer een gezamenlijke motie voor lastenverlichting ingediend, dus ik begrijp niet dat de Partij voor het Noorden nu niet meer voor lastenverlichting is.

06:17:03

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): De Stadspartij blijft aandringen. We gaan nog even kritisch kijken naar die motie en wellicht dat we deze steunen, Voorzitter.

06:17:11

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar de PVV, meneer Ram.

06:18:00

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Groningers werken heel erg hard voor een te laag loon. Je euro is niets meer waard en de belastingen gaan omhoog. Energiebelasting, de zorgverzekering, BTW, reclamebelasting, parkeervergunningen

en dan nog een keer de precariobelasting. Met andere woorden, we worden helemaal 'doodbelast' en we verdienen helemaal niets.

06:18:28

De heer Ram (PVV): Dan hebben we de financiën, Voorzitter, van deze gemeente. Er komt een rampjaar aan, dat is iedereen bekend. De lijn, zoals het VNG voostelt, is om gedeeltelijk toch een tekort te laten zien. Door deze keuze zet je jezelf helemaal vastzet. Als je iets wilt doen in je eigen begroting, iets wil bezuinigen of veranderingen aan wil brengen, dan kan dat niet, want je moet drie jaar lang deze lijn volhouden. Dat is natuurlijk ondenkbaar, gezien de strategische opgaven die je doet. Ja, daar zijn we heel kritisch op geweest. We hebben aangegeven, als er een keuze moet worden gemaakt, dan hebben wij de voorkeur voor Kardinge en niet het muziekcentrum, want dat vinden we toch een linkse hobby.

06:19:20

De heer Ram (PVV): Daarnaast staan die klimaatmaatregelen, dat heb ik ook al eerder gevraagd in de commissie, helemaal niet op geld. Ik vind dat heel raar. Je gaat voor miljoenen isoleren, misschien tientallen of honderd miljoen. Al die scholen moeten geïsoleerd worden, alle dependances van het Forum moeten geïsoleerd worden en maatschappelijk vastgoed en het staat niet in de Strategische Investeringsagenda. Ik vind dat een enorm gat en dat moet deze coalitie, als jullie de ambities willen waarmaken voor 2035, toch opvullen. Dan kan je dus niet kiezen voor een strategische investeringsagenda, dus dat is op los zand gebaseerd, Voorzitter.

06:20:01

Voorzitter: GroenLinks.

06:20:02

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Ik had initieel een andere vraag, dus als u mij toestaat twee korte vragen. Het stukje over hoe wij ons precies vastzetten door een lijn te volgen van de VNG en dat we dan de komende drie jaar niets kunnen doen, snap ik niet. Wellicht dat de heer Ram dat zo duidelijk zou willen toelichten. Is de heer Ram het met me eens dat de strategische investeringsagenda juist de dingen zijn die we nog op geld moeten zetten - daarom staan ze tenslotte ook in de Strategische Investeringsagenda - en dat de klimaatmaatregelen onderdeel zijn van onze begroting? Dat is tenslotte ook waar de PVV al jaren tegen ageert. Het kan niet beide waar zijn. Dat we de ene kant te veel geld uitgeven aan klimaat en dat hier dan het college de maat wordt genomen met 'alles wat jullie doen voor het klimaat, zetten jullie niet op geld'.

06:20:49

De heer Ram (PVV): Dat zijn meerdere vragen in één. Ik zal zal even afpellen. Kijk, er wordt een stuk van de begroting voor energiearmoede ingezet. Eén miljoen staat in de begroting op dit moment. Nou, reken even uit. Ik ben zelf bezig zelf met een verduurzaming van mijn flat om deze te isoleren. Hoeveel kost dat? Dat kost 32.000 euro per flat. In onze flats, dat zijn twaalf flats, ben je ongeveer zo een 350.000 euro kwijt. Met andere woorden, voor die één miljoen, kun je 36 flats isoleren dan is het geld op. Met andere woorden, als je dat niet op geld zet...

06:21:38

De heer Ram (PVV): Als je de hele opgave, de hele verduurzaamheid van heel

Groningen en al het maatschappelijke vastgoed op geld moet zetten, dan is dat heel erg veel geld. Dat woord vermijden jullie totaal en ik begrijp niet dat jullie dat niet zien. Ik bedoel...

06:21:57

Voorzitter: Misschien is het goed om GroenLinks nog even het woord te geven.

06:22:01

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Ik waardeer het in ieder geval om ook van de PVV te horen dat er in de persoonlijke kring wel ingezet wordt op verduurzaming. Dat is fijn. Daarnaast, als ik dan even luister naar het pleidooi van de PVV, is het niet zozeer dat we niet de juiste dingen doen, maar ik hoor dat we aan wat we doen aan duurzaamheid niet genoeg geld uitgeven, U bent het dus wel eens met het doel, want u doet het tenslotte zelf ook. Alleen met de middelen die we hebben, gaan we het niet bereiken. Is hier dus een pleidooi, Voorzitter, om meer geld uit te geven aan klimaatmaatregelen?

06:22:33

De heer Ram (PVV): Nee, dat is een open deur natuurlijk. De reden waarom wij over dat vastzetten van die begroting begonnen, was namelijk dat je dan op dit moment geen geld kunt vrijmaken om extra te sparen voor al die strategische investeringen die nog komen. Wij zouden graag andere financiële keuzen maken. Met andere woorden, de hele begroting tegen het licht houden. Dan denk ik bijvoorbeeld aan cultuur, maar ook aan de klimaat, de doelstelling die u al aangeeft. Als u dan al die investeringen die in die investeringsagenda staan, wil doen en dan ook nog een keer die klimaatambitie heeft - dat is niet mijn klimaatambitie, maar die van u - dan heb je niet over twee en een half miljard, maar dan heb je het over drie en een half miljard wellicht. We weten het niet, want u schrijft het niet op. Met andere woorden, wij zouden totaal andere keuzen maken op dit punt.

06:23:33

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

06:23:34

De heer Van Veen (PvdA): Dank en ook van mijn kant complimenten voor het feit dat u aan het verduurzamen bent. Volgens mij heel verstandig, want de energieprijzen gaan, ben ik bang, nog meer stijgen. Heel goed. Wat hierbij natuurlijk belangrijk is om op te merken, is dat het doel van CO2-neutraal zijn niet allemaal door de gemeente gedaan hoeft te worden. Daar zit ook in dat mensen, die voldoende geld hebben, het zelf gaan doen. Daar zit ook in dat we van de Rijksoverheid geld krijgen voor een isolatieprogramma. Het is echt niet zozeer een vraag of een opmerking, maar ik probeer aan te geven dat die hele klimaatopgave niet helemaal vanuit de gemeente Groningen betaald hoeft te worden. Daarom is het toch verstandig dat we nu ook niet drie komma vijf miljard in de boeken zetten, om maar een bedrag te noemen.

06:24:19

De heer Ram (PVV): Ik denk, als je al het maatschappelijk vastgoed van de gemeente gaat bekijken, dan heb je het ook echt niet over tientallen, maar misschien wel over honderd miljoen. Het zijn wel dat soort bedragen waar je aan moet denken.

Ik denk dat dat reëel is. Als je dan gaat kijken naar de hele investering die de woningbouwcorporaties moeten doen...

06:24:35

De heer Ram (PVV): We hebben een presentatie gehad, daarom ook direct een vraag aan het college. Daar werd duidelijk aangegeven dat elke 100 euro investering in duurzaamheid één euro cashflow oplevert, dus 100 euro en één euro cashflow. Met andere woorden, je kunt het helemaal niet terugverdienen uit de huur, want je kunt niet verhogen. Die enorme opgave van de woningbouwcorporatie betekent dat ze maximaal moeten lenen. Dat kan helemaal niet, want dat kan helemaal niet uit. Ja, dat is een andere opgave die we ook als gemeente hebben en die deze coalitie graag wil.

06:25:22

De heer Ram (PVV): We hebben natuurlijk gekeken of er nog aardige dingen in deze begroting staan. We zijn erg kritisch en ik heb een lijstje van ongeveer tien punten gemaakt, waarom wij het niet eens zijn met deze begroting. Kijken naar veiligheid bijvoorbeeld, onze inzet zou zijn dat er veel meer geld naar veiligheid moet. Kijk bijvoorbeeld naar de drugsoverlast in wijken, maar ook in flats. Wij zouden graag zien dat daar echt expliciet beleid voor wordt gemaakt. Mochten er wettelijk geen mogelijkheden zijn dat de gemeente naar het Rijk gaat om het wettelijk mogelijk te maken om bijvoorbeeld mensen die drugsoverlast veroorzaken in flats gewoon uit te kunnen zetten en een andere plek te kunnen geven. Dat is een vraag aan...

06:26:10

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik heb de PVV twee of drie keer horen zeggen, dat ze graag zouden zien dat er fors meer geld gaat naar X, Y of Z. Nu snap ik wel dat u maar in uw eentje bent in uw fractie en dat u niet alles kunt doen en een tegenbegroting kunt maken. Het had u echter wel gesierd, als u dan voor die punten die u noemt, hier een amendement indient en laat zien waaruit u dat betaalt. Dat heeft u nagelaten. Ik vroeg me af waarom. Of bent u het toch in grote lijnen eens?

06:26:41

De heer Ram (PVV): Nee, hoor. Ik heb het heel netjes opgeschreven, Voorzitter. Waar wij bijvoorbeeld op zouden bezuinigen, als wij die begroting zouden maken, is op kwaliteit en klimaat, zestien miljoen. Bij cultuur staat 64 miljoen. Dat betekent natuurlijk niet dat wij volledig cultuur willen wegbezuinigen, maar het kan echt wel een paar tandjes minder. Als het gaat om zorg delen wij de doelstellingen met het college en de coalitie, maar het is wel een begroting van bijna 323 miljoen euro. Als je kijkt naar de WIJ en dat er weer 14 miljoen euro bij moet dit jaar, dan denk ik, we moeten ook eens even goed kijken of de WIJ en die zorg wel goed functioneert. We hebben een 'zorginfarct' in Groningen. Dat is de realiteit en ik verwacht ook van het college dat ze proactief een analyse maken van wat er aan de hand is en met een plan van aanpak komen en dan ook kijken waar je winst kan halen binnen de zorg. Ik denk dat het effectiever besteed kan worden.

06:27:44

De heer Ram (PVV): Met andere woorden, er zijn behoorlijk veel posten waar je kunt kijken of daar een andere prioritering aan gegeven kan worden en waar je dus ook geld vandaan kunt halen om te gaan sparen voor die investeringsagenda. Nee, ik

maak hier een voorstel, dus ik zeg het hier hardop. Volgens mij ben ik heel concreet, veel concreter dan de meeste partijen.

06:28:12

De heer Ram (PVV): Dan nog een stuk over de schietincidenten en de toename van criminaliteit. Bij mijn fractie leeft en waar ik ook op aangesproken word op straat, is dat toch het aandeel Marokkanen vele malen groter is in Groningen. Graag willen wij van het college weten of Marokkaanse jongens een verhoogd aandeel hebben in criminaliteit. Dit leeft echt heel erg bij onze fractie. Een andere keuzes die wij zouden maken, Voorzitter, is op asiel. Wij zouden geen asielopvang willen hebben in deze gemeente. Of als het gaat om klimaat en wonen, daar hebben we ook iets over gezegd. Een ander punt, waar wij tegenaan lopen, is de energielabels die veelal niet blijken te kloppen.

06:29:03

Voorzitter: Dan ga ik eerst even naar ChristenUnie, want die wilde over het vorige punt nog even een vraag stellen.

06:29:09

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. De heer Ram had het over de daders van criminaliteit. Hij had het ook over bepaalde doelgroep daarvan. Hoe hij daarbij komt, weet ik niet precies, maar daar gaat mijn vraag niet over. Mijn vraag gaat over het rapport over kwetsbare daders, wat ik ook noemde. De vraag is of de heer Ram dat rapport ook kent en of hij het er ook mee eens is dat we daar in zouden moeten investeren? Juist in die kwetsbare daders om hun een alternatief te bieden, bijvoorbeeld door middel van sport.

06:29:39

De heer Ram (PVV): Natuurlijk moet je kijken naar de kwetsbaarheid van daders. Dat ben ik met u eens. Echter, wat wij missen in de hele analyse is dat er ook nog culturele aspecten zijn die een rol spelen. Ik vind dat het sociaal-cultureel aspect, hoe kinderen worden opgevoed, een rol kan spelen bij dit soort criminaliteit. Daarom vinden wij, dat is misschien een lastig punt voor deze raad, dat we daar wel degelijk over moeten praten.

06:30:10

Voorzitter: CDA.

06:30:12

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik sloeg even aan op geen asielzoekers in Groningen. Voorzitter, ik kan me best in een deel van het verhaal van de PVV vinden; dat we grip moeten krijgen op migratie en dat de huidige aantallen te hoog zijn. Er zijn nu een groot groot aantal asielzoekers in Nederland. U bent misschien weleens in Ter Apel geweest, dus u weet hoe de situatie daar is en dan heeft u het over hier geen asielzoekers. Waar moeten die asielzoekers dan heen, volgens de heer Ram?

06:30:40

De heer Ram (PVV): Als ik de lijn van onze PVV-fractie, ook in Den Haag, doortrek dan willen wij een asielstop. Dat betekent dat wij dus aan de voorkant in de regio opvang willen en niet hier. Dat betekent dus simpelweg dat wij ook die asielzoekers hier niet willen huisvesten. Dat is de consequentie van die redenatie. De reden

daarvan is, er is natuurlijk niet alleen asiel, maar je hebt ook de andere immigratie en internationale studenten en dat geeft een gigantische druk op onze woningmarkt. Dat is een probleem dat wij daar wel degelijk aan relateren.

06:31:19

Voorzitter: CDA.

06:31:19

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, en dat geldt voor de PVV dus ook voor mensen die vluchten voor oorlog en geweld?

06:31:26

De heer Ram (PVV): Wij hebben wel degelijk een uitzondering gemaakt voor bijvoorbeeld Oekraïners. We vinden dat in de regio, dus dat past binnen ons beleid. We vinden absoluut dat je Oekraïners hier in Nederland moet opvangen. Echter, mensen die aan de andere kant van de wereld wonen en hier via Spanje of Griekenland binnen komen - die daar opgevangen moeten worden, volgens de Europese afspraken - komen dan vervolgens hier terecht. Wij zijn dan gekke Henkie die zegt, wij vangen alles wel op in het dichtstbevolkte land van Europa, op Malta na dan. Ik vind dat een hele logische denktrant. Die verantwoordelijkheid ligt ook bij andere landen en ook bij landen in de regio, waar die oorlogssituaties zijn.

06:32:18

Voorzitter: D66.

06:32:19

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, ik wil toch een opmerking maken en ik heb daar ook een vraag bij. Het is lange tijd naar mijn idee best goed gegaan met de PVV in deze raad. In die zin, dat ik een aantal dingen, waar ik echt heel kriegelig van wordt en waar ik ook redelijk allergisch voor ben, een hele tijd niet gehoord heb. Echter, nu hoor toch een aantal dingen over asielzoekers en over Marokkaanse jongeren, waarvan ik me echt afvraag: is dit nu omdat er verkiezingen aankomen, dat we nu in één keer een andere toon krijgen? Ik vind het ontzettend jammer, want ik hoop echt dat dit anders kan in deze raad. Waarom criminaliseert u een specifieke groep? Waarom pakt u die nu hier zo eruit? Volgens mij is dat volstrekt onnodig en ik vind het ook echt heel jammer. Als ik daar een vraag van moet maken: wilt u daar eens op reflecteren?

06:33:05

De heer Ram (PVV): Ik heb dat wel in een andere bewoording gedaan. Marokkaanse jongens zijn oververtegenwoordigd in de criminaliteitsstatistieken en de vraag is: hoe komt dat?

06:33:21

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter?

06:33:22

De heer Ram (PVV): Nee, volgens mij heb ik nog het woord, toch? Zij zijn oververtegenwoordigd in de criminaliteitsstatistieken. Sociaal-economische factoren kunnen een rol spelen, maar er kunnen wellicht ook sociaal-culturele punten een rol spelen. Ik denk dat bij dat laatste punt ook een oorzaak ligt en ik vind dat je met open vizier het gesprek moet aangaan over wat is daar aan de hand. Als je dat dan

vervolgens weet, kun je daar ook beleid op voeren en kun je zeggen, hier kunnen we op ingrijpen. Dat is mijn achterliggende gedachte. Het is niet om bevolkingsgroepen weg te zetten, maar ik constateer - de statistieken zijn de statistieken - dat dit een probleem is.

06:34:11

Voorzitter: Ik kijk even naar uw tijd. Misschien hebt u nog andere...

06:34:14

Voorzitter: U zit aan de rand van de tijd nu.

06:34:18

De heer Ram (PVV): Ik heb...

06:34:19

Voorzitter: Ter geruststelling van de heer Van der Laan, mevrouw Pestman is weer terug. Hij miste u.

06:34:28

De heer Ram (PVV): Ik heb nog wel één vraag, die ik wil stellen aan het college en dat gaat over de energielabels. Er is wederom onderzoek gedaan door Robin Hood naar energielabels. Degenen, waar iets mis is met de energielabels, dat is een veel groter aantal in Groningen dan we denken. Ze hebben minimaal 6.000 woningen een energielabel gegeven, waarvan 4.000 nog in stand zijn. Het betekent simpelweg dat er 4.000 energielabels niet kloppen in Groningen. Ik denk dat dit mogelijk een vorm van klimaatfraude is, waar met energielabels wordt gesjoemeld. Ik vraag me af of het college wil dat Groningen de klimaatfraude hoofdstad van Nederland wil zijn. Met andere woorden, wat gaat het college doen om dit probleem op te lossen? Ik geef een hint: wellicht kan dat misschien via de Pandjesbrigade. Dank u wel, Voorzitter.

06:35:33

Voorzitter: Dank u zeer. Dan zijn we door de eerste termijn van de fracties heen en is een pauze gepland van ongeveer een kwartier. Daarna zal het college een aantal vragen beantwoorden en ingaan op de amendementen en moties. Ik stel voor dat wij gaan pauzeren tot ongeveer 20 voor negen. Ik schors de vergadering.

06:55:19

Voorzitter: Ik heropen de vergadering en wij zijn nu toegekomen aan de eerste termijn van het college. Diverse wethouders zullen ingaan op een aantal algemene punten die u naar voren heeft gebracht. Er zal ook een preadvies worden gegeven over de, als ik het goed begrepen heb, vier amendementen en een aantal moties. Daarna pauzeren we en kunt u kijken wat u met uw motie wil doen. Het woord is aan de wethouder van Financiën.

06:55:59

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Allereerst wil ik graag beginnen, zoals inmiddels gebruikelijk is, met iedereen bedanken die iedereen bedankt heeft, die aan de begroting heeft gewerkt. Dat is namelijk elk jaar een ongelooflijke klus. Een aantal van de mensen die daar verantwoordelijk voor zijn, zitten daar al de hele tijd en een heel groot gedeelte van de andere mensen kijken mee. Het wordt dus gehoord en het wordt gezien. Het is denk ik ook terecht.

06:56:34

Mevrouw Wijnja: Het mooie van de begroting is dat je even opstijgt en kijkt, als we nu over het hele jaar 2024 kijken, waar gaan we dan ons geld aan uitgeven en waar halen we het binnen. Eigenlijk zie je door het hele debat de hele avond al die twee rode lijnen lopen. Het is wel belangrijk om dat even te zeggen, voorafgaand aan de beantwoording van sommige dingen. Aan de ene kant zou je kunnen zeggen, als je vanuit een bepaald perspectief een bepaald onderwerp superbelangrijk vindt en geregeld wil hebben, dat het altijd ten koste gaat van het andere. U heeft bij elkaar een beetje geprobeerd dat her en der los te trekken. Dat lukte soms wat beter dan andere keren. Het is wel een gegeven dat wij als opdracht hebben om een begroting te regelen die sluitend is, dus waar de uitgaven in balans zijn met de inkomsten.

06:57:38

Mevrouw Wijnja: We hebben geprobeerd met deze begroting fors te investeren in de dingen die belangrijk zijn. Een aantal van de onderwerpen zijn genoemd. We hebben een aantal opgaven voor ons waar wij niet voor weglopen, maar waar we volle bak op investeren. Waarom? Omdat het belangrijk is voor onze inwoners, al onze inwoners en omdat het belangrijk is voor onze toekomst dat we dat blijven doen. We kunnen dus niet op onze handen gaan zitten. Dat is in ieder geval het doel.

06:58:08

Mevrouw Wijnja: Daarbij, het is al eerder vanavond gezegd, zijn financiën het middel om dat doel te bereiken. Door die bril kijken we altijd naar wat leggen we hier op de vloer qua conceptbegroting. Er is veel gezegd over financiën. Vorige week hebben we het er ook uitgebreid over gehad. Ik zal daar heel kort even iets over zeggen, omdat het niet onbelangrijk is en omdat het een relatie heeft met een aantal voorstellen die zijn ingediend. Wat wij proberen met de financiën op een punt te komen, waar wij steeds flexibeler zijn en waar we goed kunnen anticiperen op wat er gebeurt. Dat doen we over de hele linie, maar een aantal stappen die u dit college ziet zetten in deze begroting werken in die richting. Een aantal voorbeelden daarvan zijn langsgekomen.

06:58:55

Mevrouw Wijnja: Ik hoorde net de heer Ram zeggen dat we helemaal niet kunnen sparen. Ik kan u blij maken, want er zit een voorstel in om te beginnen met sparen. Ik ben met u eens, dat het nog niet helemaal niet in de buurt komt, maar het is wel belangrijk om te benadrukken dat we daar een begin mee maken. Dat is één van de voorstellen die we doen. Wij doen ook een voorstel over hoe gaan we nu om met die meerjarige onzekerheid. Vorige week hebben we in de Commissie Financiën uitgebreid uitgewisseld wat iedereen daarvan vindt. Wij kiezen voor een strategie die wordt geadviseerd door de VNG. De heer Sijbolts had het over donkere wolken boven Groningen. Je zou misschien kunnen zeggen, was het maar waar dat het alleen hier zo was. Dat is namelijk niet zo. Het grote verschil tussen dit jaar en andere jaren is dat er nog nooit zoveel gemeenten, een ruime meerderheid van alle gemeenten in Nederland, een niet-sluitende meerjarenbegroting hebben ingeleverd. Dat is tegen...

06:59:51

Mevrouw Wijnja: Ik kan wel vertellen dat alle wethouders Financiën daar moeite mee hebben, omdat het in principe natuurlijk niet je werk is. Het zegt echter iets over de

situatie waar we in zitten. De discussie met het Rijk komt al een aantal jaar terug, maar we zijn nu op een punt beland dat de heleboel vastloopt. Een aantal van u terecht: oké, dan komt het college nu met het voorstel om dat zo op te lossen, dus twee jaren maken we sluitend en daarna laten we een deel van het tekort zien. En dan?

07:00:18

Mevrouw Wijnja: Daar kan ik in ieder geval iets over zeggen. Kijk, wat we altijd doen, ik loop al een beetje vooruit op de preadvisering van een aantal moties, is in kaart brengen voor u als raad waar de onzekerheden zitten en daar rapporteren we over in de richting van de voorjaarsbrief. Dat doen we altijd. We werken met scenario's met risicobeheersing. Dat doen we altijd. U heeft ook van ons de Strategische Investeringsagenda gekregen en het perspectief wat we hebben. De komende maanden, daar wordt trouwens al heel hard aan gewerkt, werken we aan dat een stap verder brengen en ook te komen tot een aantal verschillende scenario's. We maken nu de keuze om die bezuiniging niet in te boeken, want het is wel degelijk zo dat als wij nu een sluitende meerjarenbegroting hier...

07:01:08

Mevrouw Wijnja: Of als een deel van uw raad tegen ons zei, er moet een sluitende meerjarenbegroting komen, dan moet er structureel 22 miljoen uit. Dat moet gewoon, dat kan niet anders. Er is geen andere manier om dat te doen. Wij vinden dat onverantwoord, dat is één. Het probleem is niet door ons gecreëerd, dus we gaan dat niet aan de voorkant oplossen, zodat het Rijk niet geconfronteerd wordt met de consequenties die het heeft. Dat wil niet zeggen dat wij intussen op onze handen gaan zitten en maar kijken wat er gebeurt en als dan het Rijk zegt: "U krijgt helemaal geen geld" dat we dan ineens een probleem hebben. Zeker niet. Dat zou heel onverstandig zijn voor onszelf, maar vooral ook voor onze inwoners en wij zijn er om het beste te doen voor onze inwoners. Wat we doen het komende jaar is aan de ene kant volle bak - niet iedereen was bij de Commissie Financiën vorige week - blijven inzetten op die lobby. Dat loopt ook heel erg goed, omdat dit in gezamenlijkheid gaat met heel veel verschillende gemeenten.

07:02:07

Mevrouw Wijnja: Wat we ook doen, is kijken naar verschillende scenario's. Wat nu als de Rijksoverheid de drie miljard, waar we recht op hebben, overmaakt? Als dat geregeld wordt. Dat is onze inzet, want daar hebben we recht op. Dat is een scenario. Wat nu als we een deel van het geld krijgen en wat als we niets krijgen? Van al die scenario's brengen we in beeld wat het zou betekenen voor investeringen en of je dan sommige dingen moet uitstellen. Al die dingen worden in beeld gebracht. Er is vorige week aan het college gevraagd of wij ruim voor de voorjaarsbegroting daar al over kunnen praten. Er komt voorstel naar de agendacommissie om dat met elkaar te doen. Dat gaan we allemaal, met het voorbehoud dat er altijd onzekerheden in zitten en dat we heel veel dingen natuurlijk niet zeker weten, zo goed en zo vroeg mogelijk in beeld brengen.

07:03:00

Voorzitter: Stadspartij.

07:03:01

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, Voorzitter. Het is op 101

zich goed om te horen dat de lobby en het gezamenlijk lobbywerk van verschillende wethouders van Financiën van grote steden werkt. Ik ben wel benieuwd of er landelijk dan ook al iets van beweging te zien is bij het kabinet? Het demissionaire kabinet zal niet heel erg bewegen, maar er zitten ook veel ambtenaren en ambtelijke organisaties die zich hiermee bezighouden. Heeft het college het gevoel dat daar wel beweging in zit?

07:03:31

Mevrouw Wijnja: Ja, er zit wel beweging in en dat heeft met verschillende dingen te maken. Een belangrijk element daarin is dat echt alle gemeenten gezamenlijk...

07:03:39

Mevrouw Wijnja: Het maakt bijna niet uit of je een grote of een kleine gemeente bent. De politieke kleur van de wethouder van Financiën maakt inmiddels ook niet meer uit, want over het hele spectrum geven we dezelfde boodschap, dus dat wordt inmiddels gezien. Als je naar de verkiezingsprogramma's van verschillende partijen kijkt, heeft het in veel verkiezingsprogramma echt aandacht gekregen. Dat zegt ook wel dat die lijntjes effect hebben. We horen vanuit de Rijksoverheid her en der dingen, waardoor wij denken, er komt misschien wel een beetje beweging in. Er zijn een paar weken geleden bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken twee hele belangrijke moties aangenomen. De ene ingediend door het CDA over de opschalingskorting en de andere door PvdA-GroenLinks en die gaat over het echt in beeld brengen van de consequenties, als dit doorgevoerd wordt, voor het voorzieningenniveau.

07:04:33

Mevrouw Wijnja: Oh, meneer De Waard is in beeld. Wat leuk!

07:04:49

Mevrouw Wijnja: Het is dus goed om te weten dat overkoepelend alles waar we mee bezig zijn in de begroting en in het meerjarenbeeld als doel heeft om zo flexibel mogelijk te zijn. De opgaven zijn enorm groot en er zijn veel onzekerheden, dus je wil dusdanig goed kunnen anticiperen op dingen, zodat we snel kunnen inspringen op ontwikkelingen die er gebeuren. Dat zit vooral in meevallers, maar dat zit ook in tegenslagen. Volgens mij ligt hier een geweldig...

07:05:20

Mevrouw Wijnja: Ja eigenlijk ben ik wel heel trots op de begroting die er ligt, laat ik het zo zeggen, omdat het ons lukt om in deze onzekere en moeilijke tijd toch te laten zien dat je kunt kiezen om fors te blijven investeren. Dan is het natuurlijk zo, vorige week ging het er ook een beetje over, hoe verdeel je dat dan? Het moet namelijk wel betaald worden, dat is helemaal logisch. De vraag is: hoe leg je die puzzel en hoe doe je dat zo eerlijk mogelijk? Als u naar de inkomsten van de gemeente kijkt, dan ziet u dat wij voor het grootste gedeelte van onze inkomsten afhankelijk zijn van het Rijk. Eén van de weinige andere knoppen, waar we aan kunnen draaien, is lokale lasten. Als je daar dan vervolgens naar kijkt, moet je daar keuzen in maken. Het zou het mooiste zijn - sommigen van u vinden dat misschien moeilijk te geloven - als we daar niets aan hoeven te doen. Wij zien ook dat er op allerlei fronten heel veel gebeurt en dat dit landt bij onze inwoners.

07:06:17

Mevrouw Wijnja: Met dit voorstel proberen we de lasten zo laag mogelijk te houden voor iedereen. Het ging net even over indexeren versus verhogen. Dat zijn wel twee verschillende dingen, omdat je een andere vraag moet beantwoorden bij het één of het ander. Als je de OZB niet indexeert, dan moet je daar direct structurele financiering bij regelen. Dat moet ergens anders vandaan komen en iemand anders moet dat betalen. We moeten het borgniveau omlaag doen, ik weet niet, ik noem maar iets structureels. Dat moet je gelijk regelen en we vinden dat er nu geen ruimte is om dat te doen. U heeft als het goed is ook gezien, dat we voorstellen om niet zoals normaal gesproken en vorig jaar de meest recente raming, dus de schatting van die indexering, mee te nemen. Dat doen we niet. Wij zeggen tegen u als raad, wij gaan aan de voorzichtige kant zitten. Dat is de raming van het voorjaar ongeveer, dat is ietsje lager met in ons achterhoofd om dat zo laag mogelijk te houden. Er staat ook in de stukken dat we graag met het audit comitee willen praten over hoe we met deze indexeringsystematiek omgaan in de toekomst.

07:07:34

Mevrouw Wijnja: Dat is dus wel degelijk een poging van ons om dat echt te dempen. Daar zit ook geen extra verhoging bij, want daar kun je ook voor kiezen. We hadden ook een voorstel kunnen doen om ergens anders structureel te investeren en te zeggen: we gaan de OZB, boven op die indexatie, nog met een X-procent verhogen. Daar kiezen we niet voor en dat is om deze reden. Verder is het belangrijk...

07:07:55

Voorzitter: PVV.

07:07:57

De heer Ram (PVV): Voorzitter, er wordt gezegd dat we alleen maar met die OZB en andere belastingen kunnen schuiven om meer geld binnen te krijgen. Je kunt echter ook naar je begroting kijken en kijken of we dingen wel efficiënt uitgeven bijvoorbeeld in de zorg. Dat kun je ook tegen het licht houden en vervolgens de analyse doen of je daar nog efficiency winst kunt halen. Dat punt van die efficiency, dat zie ik helemaal niet bij het college. Waarom niet?

07:08:28

Mevrouw Wijnja: Ik ga de heer Ram vandaag toch heel vaak blij maken, denk ik. Ik had het over de knoppen aan de inkomstenkant en dit gaat niet over de inkomstenkant. Ik probeerde net te zeggen, wat we aan het doen zijn op de hoofdlijn is proberen zo flexibel mogelijk te worden en goed te kunnen anticiperen. Daar hoort dit onderwerp bij, dus waar wij nu bijvoorbeeld incidenteel investeren, bijvoorbeeld in de zorg, doen we dat op plekken waarvan wij denken dat het uiteindelijk iets op gaat leveren voor onze inwoners, voor onze samenleving en uiteindelijk ook financieel. We weten nog niet precies wat dat gaat opleveren, maar weet dat dit een onderwerp is waar we mee bezig zijn en waar ook met regelmaat mee terugkomen bij de raad.

07:09:13

Mevrouw Wijnja: Ik weet van collega Molema dat het een belangrijk onderwerp is, dus daar zijn we wel degelijk mee bezig. Dat is één onderdeel van de puzzel.

07:09:21

Mevrouw Wijnja: Met deze begroting, het is net aan de orde geweest, zorgen we in

ieder geval dat we de kwijtscheldingsregeling enorm uitbreiden. Vorige week heb ik ook gezegd, dat ik zelf blij ben, dat het lukt om de afvalstoffenheffing iets te verlagen. Waren de indexaties minder hoog, dan was die verlaging nog lager geweest. Dat is belangrijk, omdat ons afvalbeleid over twee sporen gaat. Wij hebben een doelstelling Afvalvrij in 2030. Dat is inhoudelijk voor onze aarde een belangrijke reden, maar als wij minder restafval verbranden - dat is namelijk heel duur - dan kunnen we daarmee ook de afvalstoffenheffing dempen en dat raakt bijna iedereen in deze gemeente. Dat is een hele mooie knop om aan te draaien qua lastenverlichting.

07:10:13

Mevrouw Wijnja: Oké, ik ga langzaam naar de amendementen en de moties. Ik doe een deel van de preadvisering over de amendementen en moties en een aantal van mijn collega's doet de rest.

07:10:24

Mevrouw Wijnja: Ik moet trouwens eerst nog even iets anders zeggen, want er is een vraag gesteld door de PvdA over het initiatiefvoorstel Betaalbaar Wonen. Daar is al iets over gezegd door mijn collega vorige week, maar het is goed om dat nog even expliciet te zeggen. Ik heb net iets gezegd over dat we bezig zijn met flexibel worden in de begroting op de lange termijn en dat de doelen voorop staan. Wat we nu hebben gedaan in het meerjarenbeeld is een vertaling maken om die doelen te bereiken, die we denken dat we in de eerste jaren nodig hebben. Met daarbij de opmerking dat het doel voorop staat, maar we moeten de komende jaren vooral uitzoeken hoe je dat financieel zo goed mogen gelijk inregelt, zodat we flexibel blijven en kunnen blijven anticiperen. Weet dus dat wij dat als opdracht hebben. Als er een initiatiefvoorstel wordt aangenomen door de raad, dan moeten we daar wat mee. Dat doen we ook, dus daar hoeft u zich in die zin geen zorgen over te maken.

07:11:18

Mevrouw Wijnja: Ik begin met een aantal voorstellen van het CDA. Ik heb vorige week ook gezegd dat ik inderdaad waardeer dat er een poging wordt gedaan om een alternatief voor te leggen, dat je andere keuzen kunt maken. Volgens mij is dat goed. Dat is volgens mij ook de taak van de raad. Ik ga het niet helemaal bij langs. Ik ga zo wel even iets over amendementen zeggen, maar even in zijn algemeenheid. Dat geldt voor meer voorstellen. Er is bij een aantal voorstellen gekozen voor een dekking die incidenteel is voor iets wat structureel is. Daar kan ik niet positief over preadviseren, want dat kan namelijk niet. Daar kan ik ook niet mee aankomen in een begroting. Bij onderdelen van de dekking van het CDA is dat ook aan de orde. Niet bij alles en een aantal andere dingen zijn een keuze waar wij niet voor kiezen. Dit even als algemene opmerking vooraf.

07:12:08

Mevrouw Wijnja: Ik begin bij amendement 01 'Uitstel voorgenomen ophoging horecaleges'. Nog los van mijn opmerking net over een deel van de dekking, is het zo dat de horecaleges op dit moment niet kostendekkend zijn. Dat waren ze ook niet en er is door de raad een aantal jaar geleden een uitgangspunt geformuleerd dat de leges kostendekkend moeten zijn met een aantal uitzonderingen. De evenementenleges zijn bijvoorbeeld een uitzondering. Wij denken dat er voldoende rekening is gehouden met de hele situatie door die stappen te zetten. We zetten nu

de volgende stap om uitvoering te geven aan dat vastgestelde uitgangspunt voor de raad en daarom ontraden we dit amendement.

07:12:57

Mevrouw Wijnja: Even kijken. Dan ga ik naar motie vijf, die in het ene bestand anders heet dan in het andere. Is het waar, wat ik nu zeg? Oké, ik moet heel even mijn administratie op orde krijgen, Voorzitter.

07:13:14

Mevrouw Wijnja: Motie M 05 over de stagevergoeding. Volgens mij is dat een hartstikke goed voorstel. Wat belangrijk is om te zeggen, is dat we in het inkoopbeleid altijd heel goed kijken naar wat wel en wat niet kan. We hebben de oproep hier goed gehoord. We betalen zelf, dat is volgens mij net al gezegd, onze stagiaires ook. We gaan dit meenemen in ons inkoopbeleid met de slag om de arm, waar het kan. We hebben een beetje ruimte nodig voor de uitvoerbaarheid, maar ik heb de oproep goed gehoord. Die geven we daarmee oordeel raad.

07:13:53

Voorzitter: VVD.

07:13:55

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik zou de wethouder graag de volgende vraag willen stellen. Ik had de vraag ook aan de Partij voor de Dieren gesteld. Laten we vooropstellen, ik ben voor een eerlijke stagevergoeding en ik merk ook dat sommige studenten aan het werk gesteld worden zonder vergoeding. Meneer Pechler zei dat hij met sommige aanbestedingen meer relatie had en toen dacht ik even: stel nu dat je ICT-middelen koopt. Dat is waarschijnlijk niet per se een bedrijf, waar ik een relatie mee heb. Volgens mij is aanbesteden ook juist bedoeld om bevoordeling tegen te gaan en om een zo goed mogelijke prijs voor de gemeente te bedingen. We hebben ook een heel aantal verbonden partners hebben, waarvan ik zeker weet dat ze geen stagevergoeding betalen. Zou u daar dan ook het gesprek mee aan willen gaan? Volgens mij is onderwijs namelijk één van de sectoren waar structureel geen stagevergoeding worden betaald en daar hebben we natuurlijk een hele nauwe relatie mee. Ik zou het liefst allebei allebei willen. Zou u daar eens op willen reflecteren?

07:14:50

Mevrouw Wijnja: Ja, dat snap ik. Die specifieke vraag kan ik niet beoordelen, dus die geef ik door aan mijn collega, die dat volgens mij wel kan. Wat ik kan zeggen, is wat we in het inkoopbeleid wel en niet kunnen doen en wat we zelf als organisatie doen. Dat is stagiaires gewoon betalen, want dat hoort zo. Ik snap op zich het punt van zorg wel en ik geef die vraag door om te kijken wat we daar wel en niet in kunnen doen. Ik kan dat eerlijk gezegd niet beoordelen.

07:15:17

Mevrouw Wijnja: Dan kom ik bij een aantal moties van de Stadspartij. De eerste motie M 07 'Verlicht de last 3.0'. Daar heb ik net al iets over gezegd. Wij maken ten aanzien van de lasten drukken een bepaalde keuze. Die heb ik net toegelicht en dat is een andere keuze dan die hier op papier staat. Daarmee ontraden we deze motie.

07:15:38

Mevrouw Wijnja: Dan M 08 'Huidige onzekerheden in beeld'. Daar heb ik net ook al

iets over gezegd. Normaal gesproken doen we een heel aantal van dit soort dingen al, dus dat doen we volgend jaar ook. Ik heb net geprobeerd aan te geven dat we daar, omdat we met het ravijnjaar en onzekerheden en de Strategische Investeringsagenda te maken hebben, aan scenario's gaan werken. Dat we op tijd, voor het voorjaarsdebat, daarover met u in gesprek gaan, zodat het goed ingeschat kan worden. Ik denk eerlijk gezegd dat dit voldoende is om daar het goede gesprek over te voeren en om daar ook goede besluiten over te nemen. Over wat er in de verzoekenpunten staat, bijvoorbeeld de gevolgen van de stikstofproblematiek, durf ik wel te gokken wat voor verregaande consequenties dat zou hebben. Wat we nu in de planning hebben, zou volgens mij voldoende moeten zijn om het goede gesprek te voeren, dus daarmee ontraad ik die motie.

07:16:41

Mevrouw Wijnja: Dan komen we bij M 09 'Grofvuil'. Vorige week ging het hier ook al even over. Er staat de stelling in dat er meer bijplaatsingen zijn. Dat is niet zo. Deze zijn eerst afgenomen en zijn al twee jaar stabiel. Wij hebben ervoor gekozen, omdat het bijdraagt aan de inhoudelijke doelstellingen, om dat niet meer te doen en dat geld op een andere manier in te zetten. Wij zien dat dit bijdraagt aan onze doelstellingen, dus wij willen die lijn vasthouden en ontraden daarmee deze motie.

07:17:11

Mevrouw Wijnja: Dan kom ik bij motie elf M 11 'Waakzaam en Weerbaar 2.0'. Student en Stad begon ook al over de streefwaarden. De streefwaarden zijn een middel, een indicatie, om over de gehele linie te kijken hoe het gaat. Ik heb vorige week aangegeven dat wij nu niet met een voorstel gaan komen over hoe we binnen een x-aantal jaar op die streefwaarden komen, omdat we weten wat dat kost en dat kunnen we ons nu niet veroorloven. Althans, dat is de stelling vanuit het college, dus doen we dat nu niet. De heer Van Hoorn heeft in zijn interruptie heel goed verwoord hoe wij daar tegenaan kijken. Omdat we er op die manier naar kijken, gaan we nu ook niet een plan van aanpak maken, hoe we dat gaan behalen. Die streefwaarden zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Wij leggen verantwoording af over hoe we daarmee omgaan. Het staat de raad vrij, zoals de Stadspartij nu ook doet, om een voorstel in te dienen om dat anders te willen en daar geef ik dan een preadvies op. Wat ons betreft gaan we dat niet doen en ontraad ik die motie.

07:18:30

Voorzitter: Stadspartij nog.

07:18:31

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, één van de redenen waarom we deze motie ook indienen, maar dat zal bekend zijn, is dat bijvoorbeeld in het weerstandsvermogen 50 miljoen Enexis-aandelen als stille reserve is opgenomen. We zien dat de harde reserves van de gemeente Groningen ver onder de streefwaarden zijn. Op het moment dat het echt misgaat, hebben we geen geld om klappen op te vangen.

07:18:54

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Goed, het preadvies van de wethouder zal er niet door veranderen, vermoed ik, maar ik wilde dat nog even benadrukken.

07:19:01

Mevrouw Wijnja: Nee, en ook omdat ik de analyse van de heer Sijbolts niet deel, dat als er een tegenvaller is, dat we die dan niet op kunnen vangen. Dat is natuurlijk niet zo. Dat we nu niet precies op alle streefwaarden zitten, wil niet zeggen dat we niet weerbaar en flexibel zijn. Dat zijn we namelijk wel. Alleen, we hebben gezegd, dat het eigenlijk wat hoger zou moeten en wat beter zou moeten. Wij kiezen er nu afgewogen voor om dat niet te doen. Ik heb net uitgelegd waarom, want wij investeren over de hele linie in onze gemeente en dat doen we nu eerst.

07:19:32

Mevrouw Wijnja: Dan 'Laat de Martinatoren weer vrolijk schijnen'. Vorig jaar is de motie 'Voorbereid de winter in' ingediend en aangenomen en toen hebben we besloten om een pakket te maken van energiebesparende maatregelen. Je zou kunnen zeggen, dat gaat van makkelijke naar moeilijke dingen, waarbij we de makkelijke dingen quick-win noemen. Ik verval wel enorm in Engelse termen, merk ik. Dat is misschien omdat het een lange dag was. De Martinatoren was daar één van. Er wordt nu een evaluatie voorbereid van dat hele maatregelenpakket; waar staan we nu, wat betekent dat en wat zou ons vervolgvorstel zijn. Dat komt in het eerste kwartaal van 2024 naar de raad. Dan willen we het ook hebben over het vervolg van dat actieplan en daar is dit onderdeel van. Voor de hele binnenstad, voor een aantal andere objecten, wordt gekeken naar een '2023-vorm' van verlichting - ik zoek even naar een term - waar rekening gehouden wordt met lichtvervuiling en energie. We weten nog niet precies hoe dat eruit ziet. Ik heb ook net begrepen uit een hoekje, dat maar één van die lampen het nog doet. Als de motie aangenomen zou worden, zou dat betekenen dat we de lamp straks aan moeten zetten en dan is het niet een energiezuinige lamp en het is er één. Dat zijn verschillende redenen, waarom wij zeggen - ergens snappen we deze oproep wel, dus we komen er voor een deel op terug - dit is volgens ons nu niet de handigste route, dus daarom ontraden we die motie. Dan kom ik bij M 13...

07:21:32

Voorzitter: Stadspartij.

07:21:35

Mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor de wethouder helder en duidelijk, alleen ik vraag me wat af. Stel, dat één lamp het niet goed doet en dat het dan duur is om een andere lamp erin te zetten. Ik weet niet precies hoe u het eigenlijk zei, maar zou u dan ook niet kunnen kijken naar bijvoorbeeld energiebesparende lampen, zoals bijvoorbeeld LED verlichting.

07:22:07

Mevrouw Wijnja: Ik probeerde net te zeggen, dat we daar dus naar kijken. Dat we naar het hele pakket kijken en dat we daar in het eerste kwartaal bij de raad op terugkomen. Dan kunnen we over dat hele verhaal praten. Daar is dit onderdeel van. Los daarvan zijn we bezig met kijken naar dit soort maatregelen, als energiebesparender en niet lichtvervuilend. Is dat een optie, ja of nee? Ik weet nog niet wat het antwoord is, maar het is wel belangrijk om te melden dat dit loopt.

07:22:37

Mevrouw Wijnja: Dan over motie M 13 'Als de muren konden praten'. Ik wilde bijna zeggen, waar zal ik beginnen? Half juli hebben wij de raad een brief gestuurd 'Stand

van zaken Participatiebeleid'. Daar hebben we met elkaar vastgesteld wat zijn de uitgangspunten van ons beleid en hoe doen we dat. We hebben gekeken naar wat doen we nu allemaal binnen deze gemeente. We gaan een participatieverordening vaststellen en dit was de stap daarvoor. Deze stap was ook om met de raad het gesprek te voeren over de manier waarop wij het op sommige plekken doen. Nog niet overal, want dat ben ik helemaal met de raad eens, maar dit zou het kader zijn waarbinnen we dat moeten doen. Dat hebben we daarin opgeschreven. Daar hebben we met de raad over gediscussieerd en daar was breed steun voor. Aan de ene kant snap ik dat er aandacht is voor dit onderwerp, want we hebben daar echt nog wel wat te leren en te ontwikkelen. Aan de andere kant, denk ik, volgens mij hadden we net met elkaar vastgesteld wat de kaders zouden zijn. Er staat ook iets anders in de motie, iets wat we volgens mij helemaal niet waar kunnen maken en waarvan je je ook af kunt vragen of je dat moet willen. Met de verwijzing naar de brief, die we net hebben vastgesteld over wat het uitgangspunt van ons beleid is en waar volgens mij ook bij de indienende partijen steun voor was - kijk ik maar even heel voorzichtig - ontraad ik deze motie.

07:24:12

Voorzitter: Stadspartij.

07:24:15

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik ken de brief en daar waren wij ook voor. Echter, ik constateer ook - eerder vandaag hebben we een discussie gevoerd in deze raad - dat de ambities, die zijn vastgelegd in het coalitieakkoord en in de brief die we een paar maanden geleden besproken hebben, nog niet altijd gemeentebreed voldoende aandacht hebben, die wij daar als Stadspartij aan zouden willen willen schenken. In dat licht bezien, is deze motie tot stand gekomen en ingediend. Aan de andere kant begrijp ik ook de wethouder, maar ik hoop dat deze opmerking de mening van de wethouder op deze motie veranderd heeft.

07:24:55

Mevrouw Wijnja: Nou, niet helemaal. In die zin, dat ik probeerde te zeggen dat we de uitgangspunten die we hanteren daar hebben vastgelegd. Ik wil graag vasthouden aan de brief die we naar u gestuurd hebben en die we vast hebben gesteld. Daar wil ik niet nu al in gaan schuiven. Dat neemt niet weg dat wij natuurlijk - sterker nog, dat staat ook in diezelfde brief - nog best wel veel te leren hebben in heel veel delen van de gemeente en dat het op onderdelen hartstikke goed gaat en op andere nog niet. Overeind blijft dat ik niet de uitgangspunten wil veranderen via deze motie. Dan kan mijn conclusie alleen maar zijn om deze te ontraden. De opmerking van de Stadspartij is wel gehoord en ik hoop dat ik dat ook duidelijk heb gemaakt.

07:25:40

Mevrouw Wijnja: Dan kom ik bij motie zestien M 16 'Van eiwittransitie naar lastenverlichting'. Dat is één van de voorbeelden, waar met een incidentele dekking wordt gepoogd iets structureels te doen. Even los van de inhoudelijke redentatie, want daar kun je het oneens over zijn en vinden dat je daar geen geld aan uit moet geven. Als er dan gezegd wordt, dan gaan we incidenteel 450.000 euro aan alle Groningers geven en er staat nog net niet 'kijk maar hoe' - ik zou echt niet weten hoe dit trouwens zou moeten - dan is dat een lastig voorstel. Los van dat we het met de

inhoud niet eens zijn, gaat het ook over het verzoekpunt wat niet uit te voeren is en daarom ontraden we die motie.

07:26:31

Mevrouw Wijnja: Wij doen een duopresentatie op M 27 'Voortgang SDG duurzaamheidsdoelen', want daar wordt namelijk iets gevraagd over twee verschillende portefeuilles. Ik zal iets over die afvaldoelstellingen zeggen en over de SDG's. Voor de zomervakantie heeft u van het college de routekaart Afvalvrij 2030 gekregen. Daar staan de tussendoelen in. Daar staan de maatregelen in die we hebben genomen. Daar staan de maatregelen in die we gaan nemen. Ons voorstel is geweest, en nog steeds, om via die route het gesprek met de raad te voeren en de voortgang aan de raad te rapporteren. In de motie wordt gevraagd om het per kwartaal te rapporteren. Dat zet echt geen zoden aan de dijk, omdat de cijfers te veel fluctueren om daar dan echt iets zinnigs over te kunnen zeggen. Soms is het in een jaar al lastig om er iets zinnigs over te zeggen. Een jaarlijkse cyclus is echter wel de manier om daarover te rapporteren, dus dat ontraden we.

07:27:45

Voorzitter: D66.

07:27:49

Mevrouw Gietema (D66): Dank u wel, Voorzitter. Ik begrijp het feit dat er al een routekaart is. Alleen tussen 2024 en 2030 staat er nu geen enkele maatregel in voor die laatste jaren, waar we van 97 kilo naar nul kilo moeten. Dat is de reden geweest waarom ik daarom heb gevraagd. De motie is aangepast naar een rapportage per half jaar in plaats van per kwartaal en voor de SDG-doelen jaarlijks.

07:28:21

Mevrouw Wijnja: Voor die SDG-doelen, kan ik zeggen, dat het klopt dat wij de begroting daar nog niet op in hebben gericht. Het is echter wel een onderdeel waar we naar kijken en waar we ook met elkaar over praten. Er zijn nog wat meer dingen op het gebied van de begroting die spelen. Ik noem een klimaatbegroting. We hebben daar toevallig net vanmorgen overleg over gehad, dat we gaan kijken naar wat is nu de beste route om daar stappen in te zetten. Weet dus dat we dat doen.

07:28:43

Mevrouw Wijnja: Het klopt dat er nog geen maatregelen voor die jaren staan. Waarom niet? Er moet een nieuw programma gemaakt worden. We zijn nu druk bezig met de uitvoering van het lopende programma, wat is vastgesteld. Ergens in de loop van volgend jaar moeten we beginnen met het gesprek over wat gaan we de periode daarna doen. Sommige mensen denken dat dit gesprek niet gaat komen, maar dat komt gewoon, want er moet een nieuwe programma vastgesteld worden. We hebben dat gesprek op dit moment onder andere met onze inwoners. Er staat van alles en nog wat te gebeuren bij Omrin. Over anderhalf jaar weten we ook veel meer over de innovaties die lopen en over de effecten van bepaalde maatregelen in Europa. Dan gaan we het gesprek voeren over hoe moet dat programma voor die laatste jaren eruit zien en dan kunnen we de routekaart ook aanvullen.

07:29:33

Voorzitter: D66.

07:29:35

Mevrouw Gietema (D66): Dank u wel, Voorzitter. Dat is ook precies de informatie waar ik om vraag in deze motie en dat we daarvan op de hoogte gehouden worden. Als ik uw uitleg zou kunnen interpreteren dat het een toezegging is, dat we die informatie gaan krijgen, dan kan ik even overleggen met de mede-indieners. Het zou voor mij echt waardevol zijn, dat we daar inderdaad op die manier in meegenomen worden.

07:29:58

Mevrouw Wijnja: Ja, dat probeerde ik te zeggen. Dat is de hele bedoeling van de routekaart, omdat we weten dat het belangrijk is en dat er ongelooflijk veel in veranderd. We moeten dat voor onszelf inzichtelijk houden, maar het is ook fijn - vind ik zelf - om zo een document op tafel te hebben in het gesprek met de raad. Om dan te weten wat levert dit op, wat levert dat op en aan welke knoppen gaan we draaien. Volgens mij is dat het instrument, dus dat mag u zo interpreteren. Ik was er doorheen, Voorzitter, geloof ik.

07:30:25

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik welk ander lid van het college beantwoording voor zijn rekening neemt. Nee, doe het even vanaf het katheders. Dat vind ik wel zo elegant.

07:31:24

De heer Broeksma: Voorzitter, twee amendementen en zes moties op drie portefeuilles van mij. Ik loop ze even langs. Amendement A 02 en amendement A 03 over de verkeersportefeuille. We ontraden beide amendementen. We hebben u eerder toegezegd in de eerste helft van volgend jaar terug te komen op alles rondom de parkeertarieven. Tijdvensters, bezoekersvergunning, bedrijvenvergunning, parkeren bij wijkwinkelcentra, instellen van quota, mogelijke limiet op het aantal bewonersvergunningen enzovoort. Wij stellen u voor om dat in de eerste helft van volgend jaar te doen, zodat u een samenhangend pakket heeft over alle tarieven die met parkeren te maken hebben en ook met de inhoud van de parkeervergunningen. Het maakt natuurlijk uit of het tijdvenster van de bezoekersvergunning kleiner of groter wordt voor het tarief van die bezoekersvergunning. Dat geeft u ook de mogelijkheid, als u het ene tarief omlaag wil brengen, om dat bijvoorbeeld te kunnen compenseren met een ander tarief wat omhoog gaat. Wij stellen u voor om dat in samenhang met elkaar te benoemen. We hebben u toegezegd om dat ook in de eerste helft van volgend jaar te doen en daarom ontraden wij beide amendementen op dit moment.

07:32:47

De heer Broeksma: Motie zes, M 06, Voorzitter, 'Show you the way you go (Shared Space)'. Het gaat over aangeven met borden voor shared spaces. In de motie wordt met name de Folkingestraat genoemd. De Folkingestraat is geen shared space als geheel, maar de kop van de Folkingestraat aan beide kanten. Aan de kant van Vismarkt en aan de kant van het Zuiderdiep is shared space en de straat zelf niet. Shared space is ook bedoeld als verblijfsgebied en niet als verkeersgebied, dus ontbreken daar de stoepen en ook de verkeersborden. Het toevoegen van verkeersborden is niet iets wat we willen op deze plek en dat zou voor de Folkingestraat betekenen dat er vier borden bij zouden komen. Eén bord op de

Vismarkt aan het begin van de shared space en 20 meter verderop het einde van de shared space. Dan bij de synagoge weer het begin van de shared space en bij het Zuiderdiep einde van shared space. Dat willen we niet en dat komt ook de helderheid niet ten goede. Het worden meer borden en het is maar de vraag of die borden op een gegeven moment gezien worden en of die borden het effect hebben van hier is een shared space.

07:33:58

De heer Broeksma: Misschien is goed om te begrijpen, dat juist minder borden leidt tot oogcontact en dat leidt tot grotere veiligheid. Het lijkt misschien wat chaotischer en het lijkt misschien wat ongecoördineerd, maar juist dat leidt tot meer oogcontact en tot significant grotere veiligheid. Ik zie een vinger bij de knop van de voorzitter.

07:34:19

Voorzitter: Student en Stad.

07:34:23

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dank, Voorzitter. De motie noemt bebording als een optie, maar ik kan me voorstellen, dat er meerdere wegen naar Rome zijn. Je kunt bijvoorbeeld iets op de vloer aangeven. U zegt het begin van de Folkingestraat is wel en dan weer niet en dan weer wel, dus ik vind het echt heel lastig te volgen. Hoe moeten onze inwoners dan weten waar ze aan toe zijn? Je moet toch op een manier duidelijk maken dat iets een shared space is, zodat je weet waar je aan toe bent. Hoe wil de wethouder dat dan wel gaan doen?

07:34:52

De heer Broeksma: Goed, dat punt dat u zegt 'bijvoorbeeld borden'. Ik stel u voor, geef ons de ruimte. Wij denken na over precies dit punt; over maak helder wat er wel kan en wat er niet kan. Ik zal u twee voorbeelden noemen van de Zwanestraat en de Herenstraat. Dat zijn voetgangersgebieden waar fietsen is toegestaan en dat werkt als een tierelier. Dat is helder voor de mensen. Dat is een eenvoudige manier om te begrijpen, dit is een wandelgebied en een winkelgebied, maar in de Herenstraat mag je van negen tot negen ook fietsen. We denken hier over na. Geef ons de ruimte om met een goed voorstel te komen. Dit kan een oplossing zijn. Ik vermoed van niet, maar er zijn andere oplossingen. Eigenlijk zoekt u, maak helder wat waar wel kan en wat niet kan. Geef ons de ruimte dat te doen en dan kom ik terug met een gedegen voorstel hierover in samenwerking met de verkeerspsycholoog en onze verkeersmensen die daarover nadenken. Dat zou mijn voorstel zijn, dus we ontraden de motie op dit moment.

07:35:52

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Voorzitter, dat snap ik niet, want volgens mij is dat precies wat we vragen. Volgens mij zou u dan juist de motie krachtig moeten steunen. Ik denk dat wij ook wel helemaal voor de shared space zijn, maar we zien nu ook...

07:36:05

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): U zegt, dat gaat als een tierelier in de Zwanestraat, maar ik ken ook wel mensen die op de fiets gaan en een middelvinger krijgen van voetgangers of bijna van de fiets worden geduwd, omdat ze denken dat ze in een voetgangersgebied lopen. Als u zegt, we denken na. Volgens mij vraagt de motie,

wilt u nadenken zodat het beter wordt. Ik zou het heel fijn vinden, als u dan zegt: "Die motie vind ik fantastisch, dus oordeel raad". Of eigenlijk, raad stem ermee in.

07:36:33

De heer Broeksma: Voorzitter, als mevrouw Jacobs zegt, de motie roept op om na te denken over hoe dit op een goede manier kan...

07:36:39

De heer Broeksma: Als ik de motie zo mag interpreteren, dan neem ik de motie over. Zeker, dat heb ik volgens mij ook net toegezegd. Ik zeg u toe dat we erover nadenken en dat we binnenkort met een concept komen hoe we dat op een goede manier kunnen aanvliegen.

07:36:49

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik was wat in verwarring, omdat u de motie ontraadde. Ik ben heel erg blij dat u het met ons eens bent dat we kunnen kijken of het beter en duidelijker kan.

07:36:57

Voorzitter: Prima.

07:36:58

De heer Broeksma: Motie M 23, Voorzitter, vanuit mijn portefeuille Publieke Dienstverlening over Burgerzaken locatie Hoogkerk, Lewenborg, Haren en Ten Boer. U weet dat het tot met 2027 financieel geregeld is dat deze vier openblijven tot met 2027. Om nu te zeggen dat ze voor eeuwig open blijven, om het ongedaan te maken en tot de orde van de dag over te gaan, dat is niet het goede moment. We hebben namelijk grondige analyse nodig. Analyse over de bedrijfsvoering, analyse over de bezoekersaantallen, analyse over de wettelijke voorschriften en het vierogenprincipe wel of niet en over de relatie met de brede dienstverlening van bijvoorbeeld de bibliotheek en de WIJ. Kortom, we kunnen nu niet over één nacht ijs gaan met dit besluit. We komen dus terug met die grondige analyse ruim voor 2027. Tot 2027 is het geregeld, u heeft dat kunnen lezen in de begroting. Op dit moment ontraden we die motie. Het gesprek over wat we met deze vier locaties doen, gaan we in de komende jaren met u voeren op het goede moment, met een grondige analyse als basis waarop u dan een besluit kunt nemen. We ontraden deze motie met nummer M 23.

07:38:19

Voorzitter: De Stadspartij heeft daar nog een vraag over.

07:38:19

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, deze gemeenteraad heeft deze discussie, met name over de sluiting van het loket Burgerzaken Hoogkerk, eerder gevoerd, omdat ten tijde van de samenvoeging van Hoogkerk bij de stad Groningen de afspraak is gemaakt dat het loket tot in lengte van dagen - ik chargeer een beetje - open zou blijven. Ik denk dat het goed is dat het college daar verder naar gaat kijken, maar het wel met dat in het achterhoofd beoordeelt.

07:38:49

De heer Broeksma: Voorzitter, wat ik net aangaf, tot in lengte van dagen is in ieder geval tot en met 2027. U als raad gaat daarover. Wij komen met een voorstel op

basis van een grondige analyse hoe we hiermee verder moeten en dan is het verder aan u op het goede moment. Dit moment is dat niet, omdat die analyse ontbreekt, dus we ontraden de motie.

07:39:10

Voorzitter: VVD.

07:39:11

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Druk appverkeer. Er is nog wat onduidelijkheid de motie shared space. Ik heb het opgevat, dat u zegt, als ik de motie mag lezen, als kom met een oplossing, dan neem ik hem over. Dan is het aan ons om deze alsnog in te dienen, maar u ontraadt de motie niet meer. Dat klopt toch? U biedt zelfs aan om de motie over te nemen, dus dan doe ik daarmee wat ik doe. Ik heb nog een vervolgvraag, want dan kunt u het in één keer beantwoorden. Heeft u enig idee wanneer die analyse er zou kunnen zijn? Een kwartaal of zo.

07:39:43

De heer Broeksma: Dat laatste durf niet te zeggen. Welk kwartaal weet ik niet. In 2024 zullen we daarmee komen. We gaan een analyse maken over shared spaces op een goede manier, maar het zijn ook andere typen. Het zijn ook ruimtes die zich gedragen alsof ze shared space zijn, maar die het niet zijn. Ik heb wat voorbeelden genoemd. We denken na over hoe dat op een goede en veilige manier doen en in de loop van 2024, een kwartaal durf ik niet te noemen, komen we daarmee terug. In die zin voer ik die motie uit. Als je die motie zo mag interpreteren, voeren we die uit. Daarmee is de motie overbodig en ontraad ik deze. We gaan het doen. We gaan het gewoon doen, mevrouw Jacobs en mevrouw De Groot. Ja, we gaan het gewoon doen. Ja, we zoeken het uit en dan komen we hier terug. Ik kan het niet ingewikkelder zeggen.

07:40:30

De heer Broeksma: Ik doe mijn best. Dat kan best.

07:40:41

De heer Broeksma: Motie M 25, Voorzitter, 'Energieopslag (Wie wat bewaart die heeft wat). Oordeel raad. Oordeel raad, omdat inderdaad de opslag van energie een belangrijk element is van een uitgebalanceerd systeem. Voor zonnepanelen geldt natuurlijk dat de zon overdag schijnt en 's avonds wil je ook elektriciteit kunnen hebben. Opslag van energie op lokale plekken, zodat het net van Enexis dan wel TenneT niet onnodig overbelast wordt, is een goed idee. Ik heb net in een voorgesprek even met de indiener gesproken en ik ga er wel vanuit, dat die derde dot van uw oproep 'voorstellen uit te werken', alleen hoeft op het moment dat die voorstellen levensvatbaar zijn. Als ik de motie zo mag interpreteren, dan geef ik oordeel raad.

07:41:29

De heer Broeksma: Motie M 26 'Inpassing netinfrastructuur (Pas verzwaring netinfrastructuur goed in en betrek inwoners hierbij)'. Dit doen we en dit gaan we doen. De motie is overbodig. Bij vergunningsplichtige bouwwerken en ingrepen door het netbeheer is al verplichte participatie nodig. Voor niet-vergunningsplichtige bouwwerken en ingrepen in de openbare ruimte gebeurt dat ook in nauwe samenwerking met de gemeente. Het punt wat u noemt, is dat die energietransitie

echt zichtbaar wordt, niet alleen in zonne- en windparken buiten de stadsgrenzen, maar ook op straat. Die transformatiedozen komen overal in woonwijken te staan. Dat moet op een goede manier, dus ook onze afdeling RO is nauw betrokken bij dit onderwerp. De motie heeft dus een goed punt te pakken, maar dat hadden wij ook al eerder bedacht. Wij doen dit en de motie is daarmee overbodig, omdat het een goed punt is.

07:42:34

De heer Broeksma: Motie M 27 heeft mijn collega Wijnja net op gereageerd, over sustainable development goals. Ik laat het verder achterwege.

07:42:43

De heer Broeksma: Dan tot slot wat mijn portefeuilles betreft, Voorzitter, motie M 34 'Iedereen warm'. Ook hier oordeel raad. U noemt goede dingen in uw motie door een aantal partijen ingediend. Wat u wil, wil het college ook. Wij willen hetzelfde. Iedereen moet mee kunnen doen en dat betekent ook een benadering van alle verschillende groepen individuen op een adequate en passende manier die past bij de doelgroepen. We hebben diversiteit, daar streven we ook naar en dat lukt in meerdere of mindere mate bij de groepen energiecoaches. Mannen en vrouwen, oud en jong. Nederlands, Engels of Arabisch sprekend. U kent onze folder in het Arabisch. Doorstromers vanuit participatiebanen, dus er is van alles. Het is wel een groep waaruit ook weer doorstroming plaatsvindt. Bijvoorbeeld pas afgestudeerden die dan een tijdlang energiecoach zijn, maar dit niet als een levensvervulling zien en daarna een andere baan vinden. U heeft een goed punt te pakken, wij steunen dat. Oordeel raad voor motie M 34. Tot zover.

07:43:48

Voorzitter: Nog een vraag van Student en Stad.

07:43:50

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor de wethouder noemen, het is een goed punt en we hebben al een grote diversiteit, dus het lijkt op 'dat hebben we al en dat doen we al'. Terwijl de motie hiervoor was een goed punt, maar dat doen we al. De ene motie is oordeel raad en de andere motie is overbodig en wordt ontraden. Dan vraag ik me af: stel, we nemen deze motie 'Iedereen warm' niet aan. Gaan we het dan niet doen? Ik hoorde namelijk net allemaal geluiden dat we het blijkbaar al doen.

07:44:22

De heer Broeksma: Moet ik het weer ingewikkeld uitleggen? Er worden goede dingen genoemd in de motie. Als het erom gaat of de groep energiecoaches pluriform genoeg is en ik weet uit gesprekken rondom deze motie, dat er aandachtspunten zijn. Bijvoorbeeld alleenstaande vrouwen die het niet prettig vinden om door een mannelijke energiecoach in bijvoorbeeld de slaapkamer rondgeleid te worden. Dat is een thema wat niet expliciet aan de orde is. Door deze motie, is dat wel expliciet aan de orde en kunnen wij in onze groep energiecoaches daar ook expliciet aandacht aan geven en ook in onze communicatie extra aandacht aan geven. Als je het niet aanneemt, dan bent u niet goed bezig. Laat ik het zo maar even zeggen. Ik vind het een motie die u moet aannemen. Tot zover, Voorzitter.

07:45:15

Voorzitter: Dan gaan we naar wethouder Van Niejenhuis.

07:45:36

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter. Kan ik ook het beeld wat bijstellen met knopjes? Ah, kijk.

07:45:45

De heer Van Niejenhuis: Ik ben niet veel langer dan wethouder Broeksma, dat klopt. Dat scheelt niet zoveel. Voorzitter, allereerst even de vragen van de PVV over renderende investeringen van corporaties in duurzaamheid. We waren bij dezelfde bijeenkomst. Daar werd ontzettend veel verteld. Eén van de dingen die gezegd werd, was: als de corporaties de huren moeten bevrozen van het Rijk en materialen zijn duur en rentes zijn hoog, dan is het lastig om die investeringen te laten renderen. Zeker ook omdat de energieprijzen weer een beetje zijn genormaliseerd, maar dat kan natuurlijk wel heel snel weer veranderen. Los van die zuiver economische redenering, is er natuurlijk ook een andere redenering. Dat is namelijk het maatschappelijke rendement ofwel de maatschappelijke opgave waar de corporaties voor staan. Dat gaat ook over wat betaalt de huurder uiteindelijk aan woonlasten en daar zit ook een hele stevige prikkel voor corporaties om juist wel te gaan investeren in duurzaamheid, nog afgezien van het feit dat ze dat ook wettelijk verplicht zijn. Ze moeten de EFG-labels gaan aanpakken. Daar hebben wij ook afspraken over gemaakt in onze prestatieafspraken, dus die afweging van rendeert het ligt vooral op de labels die minder slecht zijn en die komen nu ook veel later aan de beurt. Eerst die EFG-labels en daar zit sowieso rendement op.

07:46:56

De heer Van Niejenhuis: Overigens, kunt u de kosten of - beter gezegd volgens het college - de investering op het verduurzamen van ons eigen vastgoed als gemeente terugvinden in het jaarplan voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. Als u die niet kunt vinden in het raadsinformatiesysteem, dan stuur ik u met liefde dat linkje even toe.

07:47:16

De heer Van Niejenhuis: U vraagt ook nog specifiek naar de energielabels en daarover zijn ook schriftelijke vragen gesteld. Die liggen volgende week in het college, althans de beantwoording daarvan, dus u krijgt denk ik volgende week woensdag van ons de beantwoording van die schriftelijke vragen over de energielabels. Goed, laat ik me daar even toe beperken.

07:47:33

De heer Van Niejenhuis: Motie drie, M 03, Voorzitter. Ik heb zeven moties en die loop ik even langs. Er wordt al ontzettend veel ondernomen op het gebied van brandveiligheid door de Veiligheidsregio en ook door Woontoezicht, zowel op het gebied van controle als op het gebied van preventie. De Veiligheidsregio controleert een paar keer per jaar studentenhuisen. Vanaf vier inwoners worden die controles gedaan. Er is ook heel veel aandacht voor preventie in de Keiweek onder andere, maar ik wil u best de toezegging doen dat wij in gesprek gaan met de Veiligheidsregio over of we het nog meer onder de aandacht kunnen brengen.

07:48:07

De heer Van Niejenhuis: Motie veertien M 14: 'Maak ruimte voor een ruimtelijke ontwikkeling in de noordelijke wijken', in de wijkvernieuwingswijken. Het advies daarbij is oordeel raad. Wij kunnen ons wel heel goed vinden, als college, in de overwegingen en de constatering. Wij delen ook de opvatting dat het op plekken mogelijk en ook nodig is om een ruimtelijke ontwikkeling te maken, omdat we in sommige wijkvernieuwingsgebieden alleen maar ruimtelijke casussen hebben op projectniveau of op wijkniveau. Daar zit soms iets tussen en dat is ook belangrijk. Deze motie geven wij oordeel raad. Het maken van zo een ontwikkeling of ruimtelijke analyse behoorlijk arbeidsintensief is. Dat kunnen wij niet in al deze wijken tegelijkertijd gaan doen. We zullen, afhankelijk van de dynamiek in de wijk en de vraagstukken in de wijk, kijken waar dat kan en waar dat moet en in welke volgorde. Uiteraard betrekken wij, zoals u ook in de motie vraagt, de wijk daarbij. Hen wordt gevraagd te participeren op kaders en uw raad wordt daarover gevraagd, zoals dat hoort bij kaders.

07:49:08

De heer Van Niejenhuis: Motie vijftien M 15 heet 'Presteer in behoud van sociale huur'. Ook die motie willen wij als college oordeel raad geven. Het is goed om te weten, dat Groningse corporaties erg terughoudend zijn in de verkoop van sociale huur. Als je kijkt naar de landelijke cijfers, doen we dat minder dan de helft dan landelijk gemiddeld gebruikelijk is. Dat is ook een afspraak tussen corporaties en gemeenten en die landt ook in enige mate in de prestatieafspraken, maar ik ben het wel met de indienende fracties eens dat dit nog wat scherper in de afspraken kan. Daarbij wil ik wel gezegd hebben, dat het soms ook goed is om woningen te verkopen. Soms is het aandeel sociale huur erg hoog en zou het ook goed kunnen zijn als het aandeel koop in een bepaalde wijk of buurt toeneemt. Het is wel belangrijk om te zeggen - de SP uit hier wel eens zorgen dat dan wellicht meteen mensen in een lastige situatie brengen, want dan moet je het onderhoud aan de woning plegen en de verduurzaming doen - dat de afspraak daarbij is dan dat de woningen alleen maar verkocht kunnen worden, als ze minimaal label C zijn of als er een pakket bij zit om die woning zelf te kunnen verduurzamen als nieuwe eigenaar.

07:50:15

Voorzitter: VVD.

07:50:16

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter. Dan ga ik door, geloof ik. Motie zeventien M 17 'Meer bouwen, beter onderhoud'. Deze motie zouden wij willen ontraden. Het is een motie van de VVD over De Held, over de verkoop van De Held. 'De Heldin' moeten we eigenlijk zeggen. Wij willen als college graag grip op die locatie. Die hebben we natuurlijk vanuit het publiekrechtelijk kader vanuit het bestemmingsplan of, zoals het straks heet, de omgevingsplannen. Echter, ook privaatrechtelijk en vanuit de eigendomsposities willen wij grip op die locatie om te zorgen dat daar onze wensen en de wensen van uw raad bij meerderheid gerealiseerd worden. Ik denk dat het natuurlijk heel fijn is als wij in De Held III aan de slag kunnen. Het is natuurlijk zo dat we vanaf 2025/ 2026 behoorlijk gaan versnellen in onze woningbouwproductie op alle grote locaties, zoals Meerstad, Suikerzijde, Stadshavens, maar ook al de Rijtdiepzone. Daar wordt dan echt tempo gemaakt, want dan zijn die planologische procedures doorlopen, zijn de afspraken met de marktpartijen er en dan gaan we

echt in een ander tempo dan we nu doen bouwen. Daarin is De Held III niet noodzakelijk, maar wel uiteindelijk wenselijk. In die zin snap ik de fixatie van de VVD-fractie op De Held III niet zo heel erg goed, maar dat gesprek hebben we al vaker gevoerd op de politieke woensdagen.

07:51:40

De heer Van Niejenhuis: Tot slot, Voorzitter, is er nog een technisch financieel argument waarom dit een slecht idee is. Er is namelijk ook een balanswaarde voor De Held III en als wij die gronden nu zouden moeten verkopen, dan zouden we die moeten inzetten om die balanswaarde af te waarderen en zou er per definitie niet veel geld overblijven om het voor andere dingen in te zetten.

07:51:57

De heer Van Niejenhuis: Motie achttien, M 18, van de VVD roept op om een woonwagenvakken kostendekkend te maken. Ik denk dat de term 'woonwagenvakken' niet volledig de lading dekt van de inhoud die daaronder zit. De medewerkers werken ook aan hele andere onderwerpen. Nou ja, hele andere onderwerpen...

07:52:11

De heer Van Niejenhuis: Dat gaat ook over woonschepen, nomaden, 'buitengewoners', zoals we dat noemen hier in Groningen, en incidenteel ook andere vormen van wonen, zoals krakers en vluchtelingen. Het is niet zo dat al die kosten gemaakt worden op woonwagenvakken. Bovendien, als we een woonwagenvak aanleggen, zijn het ook relatief dure locaties, omdat je bijvoorbeeld nutsvoorzieningen moet aanleggen voor heel weinig woningen. Daarmee is het lastig om dat echt te laten renderen.

07:52:41

Voorzitter: VVD.

07:52:42

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u, Voorzitter. Dat antwoord hadden wij op zich al technisch gehad, maar ik had de motie toch laten staan. Bent u het met de fractie van de VVD eens dat het dan in ieder geval verwarrend in de begroting staat? Daar staat inderdaad in kosten 500, we ontvangen 500.000 en de huur - het staat er natuurlijk anders - 300. Toen dachten wij: dat is op zijn minst bijzonder. Dat vonden wij in ieder geval heel verwarrend. Deelt u die mening en denkt u ook dat het verstandig is om dit de volgende keer iets nader te duiden?

07:53:12

De heer Van Niejenhuis: Dat heb ik bij deze gedaan.

07:53:15

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Misschien kan het in de volgende begroting ook opgenomen worden, zo bedoel ik het.

07:53:18

De heer Van Niejenhuis: Daar zou nog wel iets bij kunnen inderdaad, denk ik. Ik zit even te kijken, we mogen natuurlijk niet zomaar indicatoren veranderen. De wethouder Financien kijkt mij al streng aan met de armen over elkaar. Daar gaat de raad over. Ja, dat is ook...

07:53:30

De heer Van Niejenhuis: Goed, ik voel een motie aankomen om dat dan te gaan wijzigen. Van de wethouder Financiën. Voldoende daarover, mevrouw Jacobs?

07:53:44

De heer Van Niejenhuis: Dan ga ik naar motie M 19, ook van de VVD, 'Meer één persoonswoningen bouwen'. Wij hebben de afgelopen jaren heel veel woningen rond de 50 vierkante meter gerealiseerd. Duizenden als je ook de studenteneenheden meerekent, maar ook zonder studenteneenheden flinke aantallen. We hebben ook even op basis van de vragen van de VVD gekeken wat er de komende tijd aanzit te komen. De komende twee/drie jaar bouwen wij tussen 600 en 800 eenheden van rond de 50 vierkante meter. Dat zijn flinke aantallen. In die zin doet de markt zijn werk, dus ik zou ook de VVD-fractie op willen roepen om de markt hier zijn werk te laten doen. Dat hoeft niet verder aangemoedigd te worden. Ik ben ook bang dat als wij de markt hier verder toe gaan oproepen, dat het gaat leiden tot scheefgroei. In de zin dat je te veel eenheden van 50 vierkante meter gaat bouwen en dat heeft dan ook weer allerlei kwalitatieve uitdagingen in zich. Wij zoeken juist die mix. Wij hebben een strategische woningbouwprogrammering en die baseren wij onder andere op woonbehoefte-onderzoek. Als daaruit blijkt dat er nog meer dan deze 600-800 woningen van 50 vierkante meter nodig zijn, dan zal dat ook aanleiding zijn om die strategische woningbouwprogrammering op dit punt te wijzigen. Ik denk dat het op dit moment niet nodig is om dit te doen en daarom ontraden wij deze motie.

07:55:08

De heer Van Niejenhuis: De laatste motie, als ik het goed heb, Voorzitter, is motie M 22 'Help dorpen met bouwen'. Die willen wij oordeel raad geven. U weet dat dit college een punt heeft gemaakt van het wonen in dorpen. Dit college zegt juist, wij willen weer woningen gaan toevoegen aan dorpen. Wij erkennen de dynamiek en de behoefte in de dorpen in de gemeente Groningen en we willen dat daar meer woningen worden toegevoegd, zij het in een rustig tempo. Deze oproep nemen wij ter harte. Ik geef de motie oordeel raad. Ik wil daar wel bij zeggen dat ik niet helemaal kan beloven dat wij geen enkel kader gaan stellen. Dat zal vast een keer nodig zijn, maar het gaat ons nu vooral om het bouwen van woningen en niet het bouwen van nieuwe beleidsdocumenten.

07:55:58

Voorzitter: Ik ben trouwens wel blij, toen u de zin uitsprak 'laat de markt zijn werk doen', dat meneer Brandenburg net heel druk was met appen. Anders had hij vast en zeker wat tegen die neoliberale kapitalistische opmerking geappelleerd. Kans is verkeken...

07:56:16

De heer Van Niejenhuis: Of die aangifte deed bij de...

07:56:21

Voorzitter: Dan gaan we naar de volgende woordvoering vanuit het college.

07:56:38

Mevrouw Jongman: Dank u wel, Voorzitter. 'Zaterdag was de mooiste dag van de week', motie twee M02. Het advies is ontraden, omdat die overbodig is, maar dat is wel met redenen omkleed. Namelijk de volgende: omdat we het afgelopen jaar

gesprekken hebben gevoerd met de Aclo, de Hanze, de RUG en de gemeente over het afstemmen van alle behoefte die er is aan sportvoorzieningen. Het resultaat van al die gesprekken is dat de studentensport is meegenomen in een capaciteitsonderzoek van alle sportaccommodaties. Daar hebben we het vorig jaar over gehad en dat wordt op dit moment ook uitgevoerd. Dan krijgen we inzicht in het huidige gebruik, maar ook in de toekomstige behoeften ten aanzien van studentensportverenigingen en voorzieningen. In het Masterplan Sportvoorzieningen 2035, dat hebben we eerder met u als raad gedeeld, gaan we ook gemeentebreed kijken naar de demografische ontwikkelingen die er zijn en naar de doorontwikkeling van sportvoorzieningen. We kijken daarbij ook naar de studentenpopulatie. Met die redenen wordt de motie ontraden. We zijn er al mee bezig.

07:57:44

Mevrouw Jongman: Als tweede, Voorzitter, de motie M 20 over het structureel vieren van de Dag van de Vrijwilliger. Op vijftien november ligt in uw raad de nota 'Mensen maken Groningen, een ode aan vrijwillige inzet' ter besluitvorming voor. De constateringen uit de motie zien we ook terug in deze nota. Het waarderen van vrijwillige inzet, wat een aantal van u ook benoemd heeft in uw bijdrage, deze behouden en het vinden van nieuwe vrijwilligers zijn daarin belangrijke elementen. Een evaluatie met het oog op de organisatie van dit jaar, maar ook van een structurele dag, is in lijn met die nota en sluit goed aan bij wat we beogen.

07:58:27

Voorzitter: De VVD.

07:58:30

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Toen ik de motie las, dacht ik: hé, we vragen om een evaluatie en we willen het eigenlijk structureel inzetten. Wat mijn fractie betreft, gaan we er dan blijkbaar per definitie vanuit dat de evaluatie positief is. Weet u dat al? Als de evaluatie negatief is, zou je het toch niet structureel weer inzetten? Of zie ik dat verkeerd?

07:58:51

Mevrouw Jongman: Ik ben altijd positief gestemd, ook op dit thema. Ook omdat het veel in de raad aan de orde is. Als het helemaal niets is, laat ik heel eerlijk zijn, dan gaan we er natuurlijk niet mee door. U krijgt nog informatie of heeft dat al gehad over hoe die dag er een beetje uit komt te zien. Vanuit het veld hebben we al warme geluiden gehoord over dat er op deze wijze aandacht aan wordt besteed. Ik ga er dus vanuit dat we die positieve lijn doorzetten, maar indien het niet blijkt te werken - dat is uiteraard met elk beleid - dan gaan we daarmee stoppen.

07:59:17

Voorzitter: Student en Stad.

07:59:19

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dank je wel, Voorzitter. Ik hoor, het is al in lijn met onze nota. Is dat een ingewikkelde uitleg van we gaan het al doen?

07:59:28

Mevrouw Jongman: Kijk, we gaan natuurlijk alles wegen. Dat onderzoek loopt op dit moment. U vraagt om dat te betrekken bij waar we mee bezig zijn en dat is wat ik u met heel veel woorden net vertelde. We zijn in gesprek en we gaan kijken wat dat

betekent voor de voorzieningen. Dat betekent nog niet dat we bij de eindconclusie zijn, want die gaan we met elkaar nog trekken op basis van alles wat er speelt. Dat het onderdeel uitmaakt van het onderzoek op dit moment en gevolgen kan hebben voor de conclusies, dat is een feit. Daar zijn we dus mee aan de slag.

07:59:57

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Oké, dus de gesprekken lopen en we doen het dus al?

08:00:03

Mevrouw Jongman: Om misvattingen...

08:00:04

Mevrouw Jongman: Ik ga niet...

08:00:05

Mevrouw Jongman: We zijn nog niet bij de eindbestellingen. We zijn nu bezig met ophalen van al die informatie en het combineren. Alles wat nodig is voor de toekomst van die sportvoorzieningen gaan we opnemen in het masterplan. Ik kan nog niet de uitkomst met u delen op dit moment, maar dat maakt onderdeel uit van de route naar dat masterplan, waarvan studentensport onderdeel uitmaakt. Daar vinden ook al gesprekken over plaats, dus we zijn al heel eind op weg in overleg met al die partijen die ik u genoemd heb.

08:00:35

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Sorry, hier is even een miscommunicatie. Ik doelde op de motie over de vrijwilligersdag. U gaf aan, de evaluatie is inderdaad in lijn met de nota, dus is dat een ingewikkelde uitleg voor 'het gebeurt al of we gaan het al doen'?

08:00:53

Mevrouw Jongman: Dat is dan een misverstand. Zeven december is de Dag van de Vrijwilliger. Dat is vorig jaar namelijk besloten. Op basis van de evaluatie van die dag, die voor de eerste keer incidenteel is, gaan we kijken voor de komende periode om dat structureel te maken. Er is een dag aanstaande.

08:01:11

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dus het gaat inderdaad al gebeuren? Oké...

08:01:16

Mevrouw Jongman: Dat klopt.

08:01:16

Mevrouw De Groot (Student en Stad): Dan lijkt me de motie overbodig.

08:01:19

Mevrouw Jongman: Voorzitter, dank u wel.

08:01:21

Voorzitter: Als je nu eens simpele vragen stelt...

08:01:24

Voorzitter: Dan gaan we naar de volgende wethouder. Wethouder Eikenaar.

08:01:38

De heer Eikenaar: Dank u, Voorzitter. Allereerst motie nummer M 04. Vier. Dat is een motie over de individuele studietoeslag en het verzoek om de voorwaarden niet aan te scherpen. Wij zijn op dit moment aan het inventariseren waarom er een enorme toeloop is en ik zou u eerlijk gezegd aanraden om die inventarisatie even af te wachten. Ik moet wel zeggen, dat dit een wettelijke regeling is, waarbij we gebonden zijn aan die manier van toegang. We willen wel kijken waarom de aanloop zo groot is. Voordat we dat weten, lijkt het me niet verstandig om nu deze motie aan te nemen, dus ik ontraad deze motie.

08:02:23

De heer Eikenaar: Dan heb ik een tweede motie. Dat is motie M 30 'Stel opbouwwerk centraal'. Die kan het college omarmen. Ik vind het een heel goed idee om meer in te zetten op opbouwwerk en community organizing. Wat mij betreft is de sociale wijkvernieuwing ook het moment om mensen te emanciperen en bij de wijk te betrekken. Deze motie kunnen we omarmen en we gaan er mee aan de slag. Dank u wel.

08:02:56

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik...

08:02:58

Voorzitter: VVD.

08:03:03

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Het verbaast me dat u die motie over opbouwwerk centraal omarmt. Dat is een nieuwe term, maar ik denk dat u oordeel raad bedoelt. Of u doet het al, dan hoeft het niet. Ik ging ervanuit dat u dat al deed. Ik dacht, die is overbodig, want we doen het al. U zegt, eigenlijk doen we nog onvoldoende en er moet een tandje bij. Hoor ik dat goed?

08:03:24

De heer Eikenaar: Dat laatste is een goede vertaling van mijn woorden. Inderdaad, een tandje erbij zou kunnen. Kijk, we gaan heel sterk investeren in die noordelijke wijken. We zijn op dit moment aan het intensiveren in die wijken. We gaan op allerlei manieren extra investeren in die wijken. We doen al heel veel in die wijken, maar dit college en deze coalitie heeft besloten om nog meer doen. Dat is op heel veel vlakken. Dat gaat over armoede, dat gaat over zorg, dat gaat over het verbeteren van woningen, het energiezuiniger maken van woningen, maar dus ook over meer investeren in de bewoners en in de betrokkenheid van de bewoners. Ja, er zijn al opbouwwerkers en er zijn vormen van community organizing, maar dat gaan we nog meer doen als het aan het college ligt.

08:04:13

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dus u gaat het al doen? Ik hoor u zeggen, we gaan het nog meer doen. Dan hebben we toch geen motie nodig. Ik snap het oprecht niet, hoor.

08:04:22

De heer Eikenaar: Er ligt een motie. Er wordt mij...

08:04:26

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Als wij een motie indienen, waarvan gezegd wordt,

"We doen het al, het hoeft niet", dan wordt die ontraden. U zegt nu dat u heel veel doet en u geeft heel veel verschillende voorbeelden, dat dit college dit heel belangrijk vindt. Dan zou ik verwachten dat u zegt: "We doen al hartstikke veel en we gaan er lekker mee door. De motie is niet nodig, dus ik ontraad de motie". Dat is wel in de lijn van wat ik eerder heb gehoord.

08:04:47

De heer Eikenaar: Voorzitter, de raad dient de motie in met een verzoek aan het college. Dan kan ik twee dingen doen. Zeg ik, ontraad het - was ik niet van plan - dan kunt u de motie overigens nog aannemen en dan moet ik het alsnog doen. Of ik zeg: goed idee, oordeel raad. Dat laatste is mijn oordeel en dan is het aan u om daar voor of tegen te stemmen. Ik wens u succes met de keuze.

08:05:13

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik snap het niet, uw collega zegt, dit is een goed idee en ontraadt de motie.

08:05:14

Voorzitter: Nee, zo gaan we het niet doen. Dit punt kunt u later nog een keer benoemen, maar wethouder heeft een heldere toelichting gegeven en het is aan de indieners om daar de consequenties uit te trekken. Er is nog een vraag van D66, mevrouw Gietema.

08:05:31

Mevrouw Gietema (D66): Dank, Voorzitter. Ik had nog een procesvraag over de motie 'Geen grens, geen grens'. U gaf aan dat er een evaluatie volgt om te kijken hoe die extra instroom dan gaat. We lezen inmiddels al dat er waarschijnlijk meer gestuurd gaat worden op die kosten en de aantallen. Ik vroeg me even af: kunt u ons misschien kort toelichten hoe dat proces er uitziet? Wanneer kunnen we de evaluatie verwachten en in welke vorm worden de voorstellen gepresenteerd aan de raad?

08:06:02

De heer Eikenaar: U heeft het nu over die andere, M 04. Sorry, ik dacht dat ik al klaar was, maar dat was niet zo. Het ging over M 04. We zijn het op dit moment aan het inventariseren. Het is niet een grootschalig onderzoek, maar er wordt geïnventariseerd. Eerlijk gezegd, weet ik niet exact wanneer die inventarisatie klaar is, maar dat zal niet heel lang duren. We gaan kijken hoe het kan, dat er heel veel meer toeloop is. Dat is niet hetzelfde als zeggen, we gaan de toeloop beperken. Dat weten we namelijk niet, want we weten helemaal niet wat er uit die inventarisatie komt. Ik wil, voordat ik hier voorbarige conclusies ga trekken, eerst weten wat er aan de hand is. Dat is het simpele verhaal, waarmee ik nog niets zeg over de uitkomst, want dat weet ik niet. Ik weet dus ook niet wat we daarna precies gaan doen.

08:06:49

Voorzitter: Student en Stad heeft nog een vraag.

08:06:51

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank je wel. Goed om te horen dat er iets van een verkenning bezig is. Hoor ik hier ook een toezegging dat u na die verkenning naar de raad toekomt met een brief over wat er uit die verkenning is gekomen?

08:07:04

De heer Eikenaar: Dat lijkt me een heel verstandig idee, dus ja.

08:07:11

Voorzitter: Dan kijk ik naar de volgende wethouder.

08:07:26

Mevrouw Molema: Die stond al netjes klaar en te wachten. Ik pak Ketj Koti en de Indië Herdenking samen. U heeft kunnen zien dat bij de knelpunten evenementen was aangeleverd dat het niet voldeed aan de voorwaarden. Vandaar dat dit niet was opgenomen in de begroting. Het past ook prima in ons diversiteitsbeleid en het is heel fijn dat u daar als raad een voorstel voor indient om dat beide incidenteel te financieren. Wij gaan dan heel hard op zoek naar mogelijkheden om daar extern ook financiering op te vinden. Die geef ik dus oordeel raad.

08:07:58

Mevrouw Molema: Dan de safe space. Het klopt dat het positief is ontvangen en dat er inderdaad nog geen financiering is voor het vervolg. Wij kunnen de kosten in kaart brengen, maar ik ga wel alvast een winstwaarschuwing afgeven. Het is niet zo dat ergens geld ligt om het mee te bekostigen. Op het moment dat u ermee instemt, moet u zich ook moet realiseren dat er iets uitkomt en dat u dan moet gaan herprioriteren of op zoek moet naar ander geld. Als we iets uitwerken qua kosten op de safe space, dan gaat dat wel ergens financiële consequenties hebben. Die geef ik ook oordeel raad.

08:08:40

Mevrouw Molema: Dan het amendement voor evenementen en de klachtenlijn. Ja, er ging iemand...

08:08:47

Mevrouw Molema: Maak ik het eerst even af? De klachtenlijn evenementen. Die is een beetje dubbel, want ik ga...

08:08:58

Mevrouw Molema: Het klopt, u heeft als raad gevraagd, wat het kost om dat nu te doen. Ik weet ook dat daar behoefte aan is. Alleen de dekking die u voorstelt, kan niet. Er komt nog een bredere discussie over de leges van evenementen. Met de voorgestelde opbrengsten, dus de verhoging, komt u niet aan het bedrag in de motie. Ik wil een tegenvoorstel doen, want op deze manier moet ik de motie ontraden. Het tegenvoorstel wat ik zou willen doen, is dat we dit het eerste jaar uit de algemene reserve dekken en dat we met u als raad in gesprek gaan over de leges op evenementen in het algemeen. Er zit namelijk ook nog een vraag onder. We hebben behoorlijk wat kleine evenementen met vrijwilligers, waar we op dit moment ook leges voor vragen. Volgens mij moeten we ook het gesprek voeren over willen we dat nog in de toekomst en hoe verdelen we dat in de kostendekkendheid. Dat komt het komende jaar en dan kunt u daarna bepalen of u bereid bent om dat wat op te hogen om structureel de klachtenlijn daaruit te dekken of niet. Dat houdt wel heel praktisch in, want dan kan ik een oordeel raad geven, dat het dan geen amendement meer is, maar een motie. Dat geef ik u mee over de evenementenklachtenlijn.

08:10:13

Voorzitter: Student en Stad.

08:10:16

De heer Swets (Student en Stad): Die suggestie van de wethouder nemen we mee. Volgens mij gaan we zo meteen ook schorsen.

08:10:20

De heer Swets (Student en Stad): Ik had daar wel nog een vraag over, want we stellen vandaag onder andere ook de verordening op de leges vast. Dat het bedrag, waarmee ik heb gerekend, niet helemaal klopt dat zou kunnen. Ik zou heel graag op een later moment horen hoe we dat dan kunnen aanpassen, zodat het wel kloppend is. Ik vraag me vooral af waarom we nu niet aan die leges evenementen kunnen zitten, terwijl we daar zo meteen nog over gaan stemmen als besluitvoering.

08:10:50

Mevrouw Molema: U loopt het risico, op het moment dat wij het bredere gesprek met u gaan voeren over de evenementenleges, dat de opbrengsten...

08:10:56

Mevrouw Molema: Stel dat je straks de kleine evenementen...

08:11:00

Mevrouw Molema: Even de buurtbarbecue als voorbeeld, die nu op dit moment als ze een tent plaatsen een vergunning aan moeten vragen en daarvoor betalen. Als we die er uithalen, is het hele model wat daaronder ligt weg en komt u niet uit. Op het moment dat u de leges op die manier verhoogt, is het gesprek wat je moet voeren ook over waar laat je het dan landen. Is dat juist bij de grotere evenementen of bij de wat kleinere? Volgens mij is dat een gesprek, wat we met de sector samen moeten doen en waar je ook de mogelijkheid moet geven om ondernemers er wat van te laten vinden. Ik zou echt dringend willen adviseren om dat gesprek over die leges samen te doen en te kijken naar hoe willen we dat met elkaar vormgeven in brede zin. Om evenementen wel te stimuleren in de stad, want je wil niet dat uiteindelijk leges de beperking worden, waardoor er niets meer gebeurt in de stad. U kunt feitelijk nu zeggen, ik verhoog de leges met 20 of 30 procent, alleen volgens mij slaat u dan...

08:11:52

Mevrouw Molema: Volgens mij heeft u dan ook een probleem met onze ondernemers en alle vrijwilligers die op dit moment de buurtbarbeques organiseren en daar ook leges voor moeten betalen. Wat dat betreft zou ik dit echt heel zorgvuldig willen doen. De handreiking vanuit het college is in ieder geval om één jaar uit de algemene reserve te doen, zodat we in ieder geval het komende jaar de klachtenlijn kunnen opstarten. U kunt dan op het moment dat we het gesprek over de leges hebben gevoerd ook kijken of u bereid bent om een opslag te doen om de klachtenlijn structureel te maken. Het is ook goed om dan te kijken naar de ervaring met de klachtenlijn. Uiteindelijk denken we dat daar behoefte aan is en dat is natuurlijk ook uit het onderzoek van de Ombudsman gekomen, maar het is goed om ook te evalueren of er daadwerkelijk gebruik van gemaakt wordt en of het ook ergens toe leidt. Volgens mij kun je dat dan ook meteen meenemen.

08:12:45

Voorzitter: Denk er maar even over in de schorsing en kom anders nog maar even langs voor advies. Ja? Voldoende? Dank. Wethouder Bloemhoff.

08:13:01

Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel, Voorzitter. Er was nog een vraag van mevrouw Jacobs over het onderwijs en de stagevergoedingen, waar ik nog even op terug wil komen. Met name in het PO is het niet gebruikelijk dat stagevergoedingen worden verstrekt, althans niet in de eerste klas, want het is een onderdeel van de studie in het eerste jaar. Het is in Den Haag en Rotterdam wel door de schoolbesturen in augustus besloten, dus het is best een goede suggestie om dat in het Breed Besturen Overleg Onderwijs met het onderwijsveld te bespreken. Dat kan ik aangeven.

08:13:28

Mevrouw Bloemhoff: Dan het advies over de motie 'Taalhelden in het zonnetje' over de laaggeletterdheid, motie M 33. Wij zetten natuurlijk in op laaggeletterdheid met onze regionale aanpak laaggeletterdheid. Daar zetten we ook in op taalambassadeurs, alleen dat is niet altijd makkelijk. Met name jongere taalambassadeurs zijn niet altijd makkelijk te vinden. Wij vinden het best een heel goed idee om te kijken of we een feestelijke bijeenkomst kunnen organiseren, waarbij we ervaringsdeskundigen en ook taalhelden in het zonnetje gaan zetten. Dat is een hartstikke goed idee. Het past ook bij onze aanpak en daarmee oordeel raad.

08:14:07

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik nog even verder. Ja, dat komt zo, maar ik maak het nu even af.

08:14:13

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter.

08:14:15

Mevrouw De Wrede: Oh, echt?

08:14:42

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. Ik ben mijn pasje een tijdje geleden kwijtgeraakt. Ik kan het toch niet langer ontkennen.

08:14:48

Mevrouw De Wrede: Ik verzeker u dat ik het echt ben. Voor mij vanavond één motie, nummer M 29 van mevrouw Gierkink van de Partij van de Arbeid. Deze motie sluit heel erg goed aan bij het communicatie- en participatietraject dat wij op dit moment hebben ingezet en dat zich tot nu toe vooral bij SPOT en bij het informatiecentrum op het stationsgebied afspeelt. Deze motie inspireert ons wel om nu ook verder te gaan en dat gesprek inderdaad breder te trekken, zoals deze motie voorstelt. Om echt de wijken en de stad in te gaan, de dorpen op te zoeken en ook de provincie in te trekken, want ons nieuwe muziekcentrum bedient natuurlijk niet alleen onze gemeente, maar ook onze omliggende gemeenten en de hele provincie. Ik wil u graag toezeggen, dat wij met deze motie aan de slag gaan. Dat was het.

08:16:04

Voorzitter: Dank u zeer. Dan hebben we nog één motie. Die was even vergeten, motie M 24. Daar komt nog een preadvies op van de kant van de wethouder van Financiën. Wie heeft nog een vraag daarover? De Stadspartij.

08:16:30

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. De motie 125

gaat volgens mij nog steeds uit van het muziekcentrum op de huidige plek. Het college geeft aan met de heroverweging van die grote investeringen om ook verder te kijken. Het college heeft ook naar buiten gebracht om Suikerunie te onderzoeken. Hoort dat daar dan ook bij? Gaat het college ook over die locaties in gesprek en ook eventueel over een minder ambitieuze en minder iconische nieuwe poort? Kan de wethouder dat misschien meteen ook toezeggen? Dat zou helemaal mooi zijn.

08:17:03

Mevrouw De Wrede: Nee, dat is niet de bedoeling. Wij willen graag een gesprek met de stad over wat is nu uw droom van dit muziekcentrum. Wat ziet u voor u, aan welke zalen denkt u en wat hoort daarbij volgens u?

08:17:25

Voorzitter: Nog een vraag.

08:17:26

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, nu gaan we opnieuw het paard achter de wagen spannen. We hebben dus iets besloten en dan gaan we er daarna over in gesprek en hopen we bevestiging te krijgen - althans zo beluister ik het - dat wat ooit bedacht is, weer opnieuw wordt uitgedragen en...

08:17:45

Voorzitter: Dit nodigt uit tot allerlei beschouwingen over het muziekcentrum en dat doen we nu niet. Er ligt een motie en daar is op gereageerd door het college. Daar is een toelichting op gegeven en dit is het. Dank u zeer. Dan gaan we naar motie M 24 en het laatste woord zal zijn aan mevrouw Goodijk, want die had nog een vraag aan wethouder Molema. Nu eerst het preadvies over M 24.

08:18:14

Mevrouw Wijnja: Ik waardeer dat de voorzitter regelt dat wij de hele tijd een beetje kunnen bewegen. Ik was één motie vergeten, namelijk M 24 over ruimere openingstijden van afvalbrengrstations.

08:18:33

Mevrouw Wijnja: Belangrijk om te zeggen over de motie is dat daar een aantal praktische uitdagingen in zitten, als we deze zo zouden doorvoeren. We weten dat het erg lastig is om mensen te krijgen die kunnen en willen werken op de afvalbrengrstations. Dat wordt hier niet bepaald makkelijker van en dat geldt ook voor externe partijen, als we die daar inhuren. Wat we nu expres hebben gedaan, is op de verschillende plekken dezelfde openingstijden hanteren, zodat je ook een soort van eenduidige communicatie naar inwoners hebt. De signalen dat de openingstijden niet voldoen, die hebben wij niet gehad. Daarmee wil ik niet zeggen dat het niet zo is, maar het is wel goed om dat te zeggen. We kunnen kijken naar hoe de openingstijden nu zijn ingericht en of er aanleiding is om dat aan te passen en hoe we dat dan zouden moeten aanpassen. Daar zeg ik wel bij, als we overgaan tot verruiming van tijden, dan gaat inderdaad de afvalstoffenheffingen omhoog. Dat moet u zich wel realiseren. Zoals het er nu ligt, zou ik het willen ontraden, omdat het iets te snel gaat en we bepaalde consequenties niet kunnen overzien. Echter, het voorstel wat ik net heb gedaan, is een toezegging die ik kan doen.

08:19:49

Voorzitter: Dat leidt nog tot een vraag.

08:19:52

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik ben het met u eens, want het kan niet anders. We hadden eerst een andere dekking, maar het is een gesloten systeem, dus het moest inderdaad met de verhoging van de leges. Die geluiden bereiken ons wel. Wij willen ook niet een heel uitgebreid onderzoek, maar misschien kunnen we een enquête doen in de stad of een enquête in het stadspanel. Wij hoeven niet een heel uitgebreid onderzoek, wat ongeveer duurder is dan de openingstijden verruimen, nog los van of u het personeel kunt bereiken.

08:20:22

Mevrouw Wijnja: Dat was ook niet mijn voorstel. Ik snap dat het makkelijk is om te zeggen, een enquête van het stadspanel, maar dat is echt meer werk dan u misschien denkt. Wat ik in ieder geval kan doen, is dat we even kijken...

08:20:32

Mevrouw Wijnja: Dat kost ook meer geld dan u misschien denkt, dus ik zou daar nog een stapje voor willen zetten. Onze beleidsmedewerkers weten waarom wij daar ooit voor gekozen hebben en wat de meldingen zijn die we tegenkomen en of onze medewerkers aanleiding zien om erin te schuiven. Als wij denken dat dit zo is, dan komen we daarmee terug en ook met een voorstel hoe dat zou kunnen en wat de consequenties zijn.

08:20:56

Voorzitter: Mevrouw Goodijk had nog een vraag aan wethouder Molema over een motie. Gaat uw gang.

08:21:01

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Ja, dat klopt. Dank dat ik eindelijk de gelegenheid krijg om een vraag te stellen over het preadvies over de motie van safe space. Allereerst dank voor het preadvies en ik begrijp de winstwaarschuwing heel erg goed. Wij zijn benieuwd naar wat er uit het onderzoek komt. Echter, het tweede punt van het dictum was natuurlijk ook niet voor niets. Kunnen we ook op zoek naar financieringsmogelijkheden? Wat ons betreft zijn dat ook externe financieringsmogelijkheden. Mijn vraag aan de wethouder: klopt het dat dit ook wordt meegenomen in het onderzoek naar de financiering? Dank je wel.

08:21:44

Mevrouw Molema: Dat is de opdracht die u geeft. Als ik naar één van de relevante partners kijk, bijvoorbeeld het Centrum Seksueel Geweld, die krijgt van ons een subsidie en die biedt niet de ruimte om dit soort dingen van te doen. Zij hebben echt dat bedrag nodig om de taak, die ze hebben gekregen, uit te voeren. Op het moment dat je meer zou willen doen, dan zouden we daar ook meer voor moeten betalen. Dat geef ik u wel alvast mee als winstwaarschuwing. We kunnen met externe partners kijken wat de mogelijkheden zijn, maar met de gesubsidieerde partijen op dit gebied, betekent het altijd dat we iets moeten gaan herprioriteren op het moment dat je niet wat bij hun subsidie doet. Die winstwaarschuwing wil ik wel meegeven.

08:22:28

Mevrouw Molema: Dank je wel, dat is inderdaad helder. Afgelopen weekend is er natuurlijk ook over dit thema gesproken en toen zijn er ook horecagelegenheden

geweest die hebben gezegd, dat ze cofinanciering niet gek vinden. Daar doelde ik dus ook ten dele op. Ik hoop dat dit ook hierin wordt meegenomen.

08:22:49

Voorzitter: Dank u zeer. Volgens mij hebben wij bij alle amendementen en moties een preadvies gegeven. Ontbreekt daar nog wat? Nee? Ik zie nog één hand van de ChristenUnie.

08:23:04

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Ik had nog gevraagd aan het college om een reactie op de inzet op kwetsbare daders.

08:23:13

Voorzitter: Kwetsbare daders. Ik kijk even naar wethouder Molema, denk ik.

08:23:26

Mevrouw Molema: Ik ben even de context kwijt, waarin de vraag gesteld is. Op dit moment is in onze lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling ook aandacht voor daders en timeouts, op het moment dat dat ze uit huis moeten om te ondersteunen. Daarnaast zijn er ook trajecten bij de vrouwenopvang die heel bewust worden gedaan, ook samen met daders om hun te helpen. Ik weet niet of dit de vraag helemaal goed beantwoord.

08:23:55

De heer Rebergen (ChristenUnie): Het lijkt me goed, Voorzitter, om hier andere keer met wethouder Molema over verder te praten.

08:24:02

Voorzitter: Dat lijkt mij ook heel verstandig. Wij zijn nu acht uur aan het vergaderen. Ik stel voor dat we een kwartier gaan pauzeren en na de pauze denk ik dat we vrij staccato door de amendementen en moties heen kunnen die u nog wenst te handhaven. Als u nog wenst te reageren, dan kunnen we dat ook doen en eventueel reageert het college nog. Ik zie echter weinig aanleiding meer, dus ik stel voor dat u nu vrij snel tot besluitvorming komt over wat u met uw motie wil.

08:24:36

Voorzitter: Ik stel voor dat we pauzeren tot vijf voor half elf.

08:24:44

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, voor de helderheid betekent dat geen tweede termijn?

08:24:48

Voorzitter: Nee, ik zeg dat we dus wel een tweede termijn hebben, maar dat u dan vrij snel even door uw moties heen kunt gaan, zoals we het anders ook doen. We gaan niet meer hele beschouwingen houden, want daar geeft eerste termijn geen aanleiding toe.

08:39:59

Voorzitter: Wij gaan de tweede termijn van de raad nu doen. Dat is de omgekeerde volgorde en dan begin ik met de PVV.

08:40:59

De heer Rebergen (ChristenUnie): Hij doet het niet helemaal 'apparaat en kaarthouder komen niet overeen'. Klopt, ICT Helpdesk even bellen.

08:41:10

De heer Ram (PVV): Het was een beetje onverwacht, want ik dacht: we gaan nu stemmen en u wil graag naar huis. Anders had ik een hele spreektekst voorbereid, Voorzitter. Ik had nog acht punten, waarom ik niet het eens ben met deze begroting. Dat zal ik jullie besparen. Wij gaan de begroting niet steunen. Dat moge duidelijk zijn. We hadden nog twee vragen over de criminaliteit en Marokkanen en over de drugsoverlast en beleid rond flats of daar nog wat aanscherping kan komen. Voor nu houd ik het daarbij voor de goede orde.

08:42:04

Voorzitter: Partij voor het Noorden.

08:42:25

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, nu ben ik Dennis Ram. Dank, Voorzitter, ik houd het ook echt heel kort. Wij gaan de ontwerpbegroting wel steunen. We blijven wel kritisch naar de toekomst toe voor wat betreft de ontwikkeling van de lokale lasten, maar dat zal u niet verbazen. Daar gaan we volgende keer nog wat kritischer naar kijken. Tot zover.

08:42:56

Voorzitter: Het CDA.

08:43:00

De heer De Haan (CDA): Zo, dit gaat wel heel snel. Voorzitter, dan zal ik het ook kort houden. Mijn partij vindt het jammer en pijnlijk te constateren dat er vandaag niet voor lastenverlichting wordt gekozen, niet voor ondernemers en autobezitters. Ik heb de woorden van de wethouder gehoord, dat er rondom het parkeren volgend jaar een brief komt. De keuzen van mijn fractie zijn duidelijk. De tarieven voor de tweede schil moeten naar beneden en dat geldt ook voor de bedrijfsvergunningen, dus wat ons betreft gaan we dat vandaag regelen. Dan nog even over de locaties van Burgerzaken in Hoogkerk, Lewenborg, Haren en Ten Boer. Wij hebben hier geen analyse voor nodig. Voor ons is de nabijheid van de gemeente voor heel Groningen van belang, dus ook deze motie brengen wij gewoon in stemming.

08:43:59

Voorzitter: Ja, prima. ChristenUnie.

08:44:07

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Als ik het goed heb gehoord, heb ik van de wethouder, over de evaluatie van de Dag van de Vrijwilliger en dat het terugkomt naar de raad, een toezegging gehoord. Onder die toezegging trekken wij die motie in.

08:44:26

Voorzitter: Welk nummer is dat?

08:44:28

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dat moet u aan mij vragen.

08:44:33

Voorzitter: Twintig? Motie M 20 maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

08:44:42

De heer Rebergen (ChristenUnie): Verder hebben wij gekeken naar deze begroting, waarin oog is voor elkaar, wat is daar eventueel aan moties en amendementen nog aan toe te voegen. We staan ook bij de motie bij het tegengaan van laaggeletterdheid taalambassadeurs en taalhelden in te zetten. Die had ik in de eerste termijn nog niet genoemd, dus doe ik dat nu. Verder over de locaties van Burgerzaken, de heer De Haan gaf het net al aan, van Ten Boer, Lewenburg, Hoogkerk en Haren. Wat ons betreft is er een goede uitleg geweest van de wethouder. Natuurlijk willen wij die locaties graag openhouden, maar over drie jaar kan de hele dienstverlening van de gemeente er wel eens heel anders uitzien. Laten we dan weer kijken hoe het er voorstelt. Dan over de mooiste dag van de week, de zaterdag dat is...

08:45:37

Voorzitter: Die motie trekt u dus nu in?

08:45:40

De heer Rebergen (ChristenUnie): Nee, die motie is niet van ons, dus ik neem aan de heer De Haan die doorzet, maar wij zullen deze niet steunen.

08:45:47

Voorzitter: Oké, maar hij kan nog terugkomen op zijn gedachte. Nee, natuurlijk niet.

08:45:53

De heer Rebergen (ChristenUnie): Het lijkt er niet op, Voorzitter.

08:45:55

Voorzitter: Nee, dat is nonverbaal ook helder.

08:45:58

De heer De Haan (CDA): Hij is een beetje moe, dus ga lekker door.

08:46:02

De heer Rebergen (ChristenUnie): 'Zaterdag, de mooiste dag van de week'. Nu, dat is ook voor mij wel één van de mooiste dagen van de week. Ik loop dan altijd rond bij Omlandia bij de jeugd of ik ben daar zelf aan het voetballen. Het zou kunnen zijn dat de contributie iets verhoogd wordt, begreep ik. Van het college hebben we in ieder geval, als we naar deze motie kijken, begrepen dat er gesprekken gevoerd zijn en aandacht is voor studentensport ook in het masterplan. Ook die motie zullen wij dus niet steunen. Dat was het wel, Voorzitter.

08:46:39

Voorzitter: Dank u zeer. Dan komen we bij Student en Stad. In uw geval is er nog een bijzondere vraag. Dat gaat over of het aanvankelijke amendement een motie wordt, dus laten we dat ook even meenemen. Simpele vraag, simpel antwoord.

08:47:05

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Even een korte eerste opmerking in het algemeen. We horen van het college heel vaak: "We vinden het echt goede ideeën en het sluit perfect aan bij onze aanpak en we gaan er mee aan de slag". Dit

waardeer ik ontzettend, want het betekent dat wij als raad met hele goede voorstellen komen. Dat is dus positief, maar soms horen we ook een beetje discrepantie, want het ene goede idee krijgt een oordeel raad en het andere goede idee wordt ontraden. Zoals Philip al zei, inderdaad soms een ingewikkelde uitleg. In ieder geval, wij beschouwen dit allemaal als toezeggingen. Dank daarvoor. We zullen dus ook een aantal moties intrekken om deze reden en we zouden het waarderen als andere fracties ook deze lijn volgen. Ik ga even kort onze moties langs. Motie twee over de studentensport. Ik hoor inderdaad een toezegging, want we nemen studentensport al mee in het masterplan. Top, daar zijn we blij mee. Deze trekken we in. Motie drie over brandveiligheid...

08:48:06

Voorzitter: Ik ga het even herhalen, want dan heeft iedereen de boekhouding compleet. Motie onder nummer twee, M 02, 'Zaterdag, de mooiste dag van de week' wordt dus ingetrokken. Prima. Ga verder.

08:48:21

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Motie drie over brandveiligheid. Ik hoor dat de brandveiligheid van studentenhuizen extra aandacht krijgt en dat er een gesprek gevoerd gaat worden met de Veiligheidsregio. Daar zijn we blij mee, dus ook deze trekken wij in.

08:48:35

Voorzitter: Drie maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging. Ga verder.

08:48:40

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dan motie vier over de individuele studietoelage. We horen dat er een evaluatie komt. Deze willen wij graag afwachten, dus we houden de motie aan.

08:48:50

Voorzitter: Vier is geen onderdeel meer van de beraadslaging.

08:48:55

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Motie vijf over de stagevergoeding. We vinden het fijn om te horen dat er zo een brede steun is en daarom brengen wij deze wel in stemming.

08:49:05

Voorzitter: Vijf, M 05, is wel onderdeel van de beraadslaging. Ga verder.

08:49:17

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Motie zes, M 06 over de shared space. We horen een toezegging van de wethouder dat hij met een voorstel gaat komen om het duidelijker te maken, dus deze trekken wij in.

08:49:27

Voorzitter: Zes, M 06, is geen onderdeel meer van de beraadslaging.

08:49:30

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dan M 32, de safe space. Fijn dat deze oordeel raad krijgt. Het is namelijk echt een belangrijk thema. Hopelijk is cofinanciering met de horecasector mogelijk. In ieder geval brengen we de motie wel in stemming.

08:49:47

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dan amendement vijf, A 05, over de klachtenlijn bij evenementen. Er is nog steeds een vraag over de dekking of het wel of niet mogelijk is, maar wij waarderen de handreiking van het college heel erg en willen hier dan ook op ingaan. Dit betekent dat het van een amendement overgaat in een motie. Dat betekent jaar één dekking uit de algemene reserve met onderzoek naar hoe kunnen we dit dekken in het vervolg via de evenementenleges. In deze vorm zullen wij het ook in stemming laten brengen.

08:50:27

Voorzitter: Dat betekent dat het amendement onder vijf 'I am only one call away' een motie wordt. Dat wordt motie met nummer M 36. Zoals u zojuist het laatste woord heeft gekregen, wordt de motie ook als laatste stemming gebracht.

08:50:48

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Helemaal goed. Dan nog kort een aantal andere moties die niet van onszelf zijn. Wij willen graag nog het belang onderstrepen van de moties van D66 omtrent de duurzaamheidsdoelen en de energieopslag, omdat dit belangrijke stappen zijn in een groener Groningen. Ook wil ik de PvdA danken voor de moties omtrent de ontwikkeling noordelijke wijken en behoud sociale huur. Deze ondersteunen wij van harte. Als laatste wil ik nog even stilstaan bij de motie over Ketikoti, want ook dit vinden wij zo een belangrijk onderwerp dat we het steunen. De dekking hadden we misschien anders willen zien, maar zoals de burgemeester ook al heeft aangegeven, het is een onderwerp waar we verplicht zijn om bij stil te staan en bij stil te blijven staan. Volgens mij heb ik het meeste nu gehad. Dank je wel.

08:51:44

Voorzitter: Dank u zeer. Dan de VVD.

08:52:24

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik wil me aansluiten omwille van de tijd bij de woorden van Student en Stad over het verschil tussen leuke moties en ontraden en oordeel raad. Ik hoop dat de handreiking, zoals Student en Stad deed, door de coalitie wordt overgenomen. Ik zal een aantal moties langslopen. Mijn lettertype is wat klein, dus daar moet even de bril bij op. Ik wil allereerst aandacht vestigen op wethouder Van Niejenhuis, want het is vandaag de Internationale Dag der Planologie. Dat u dat even weet. Dat is direct de opmaat naar dat mijn fractie de motie van de Dag voor de Vrijwilliger niet steunt, omdat wij vinden dat dit geen gemeentelijke taak is. Wij vinden het heel belangrijk dat vrijwilligers elke dag worden geëerd en niet enkel op zeven december. Trouwens het is vandaag ook de Internationale Dag van de Stralingsberoepen. Als u nu denkt, wat is dat? Dat zijn radiologen. Er is een website en er is morgen ook weer een dag. Ook dat kreeg ik van mijn fractie, maar daar verblijd ik u niet mee.

08:53:31

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dan zal ik het even hebben over onze eigen moties. De motie van eiwittransitie en lastenverlichting zullen wij intrekken samen met het CDA. Wat mij betreft, is het wel volstrekt duidelijk dat wij nog eenmaal de kans geven aan de wethouder om echt wat te doen. Wij denken nog steeds dat de transitie veel beter opgepakt kan worden door anderen en we zullen anders samen met het CDA de volgende keer dit weer aan de orde brengen. Meer bouwen, beter...

08:54:02

Voorzitter: Dat betekent dat de motie onder nummer zestien, M 16, geen onderdeel meer uitmaakt van de beraadslaging.

08:54:07

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dat is correct, Voorzitter. Motie nummer zeventien, M 17 'Meer bouwen, beter onderhoud'. We hebben geen fixatie op De Held III. We zien alleen dat er enorme woningnood is en dat er al een kleine tien jaar mensen klaar zijn om te bouwen. Die fixatie is er dus niet, maar we zien wel een noodzaak. Wij zullen die motie aanhouden en kijken of er nu daadwerkelijk vaart gemaakt wordt met het bouwen, want we zien natuurlijk dat de normen keer op keer niet gehaald worden. Naar aanleiding van de uitleg van de woonwagenvak willen wij...

08:54:36

Voorzitter: Motie zeventien, M 17, maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging en wordt niet in stemming gebracht.

08:54:40

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik houd de motie aan.

08:54:41

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Woonwagenvak kostendekkend maken. Voor ons hoeft er helemaal geen indicator veranderd te worden, wethouder. Wij zouden het een leuk idee vinden, voorzitter, als er wat tekst bijkomt over het is. Wij weten het nu, maar een ander weet het misschien niet. Dan hebben we nog...

08:54:57

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Intrekken zei ik, Voorzitter.

08:54:59

Voorzitter: Achttien is dat.

08:55:02

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Motie negentien, M 19, gaan we aanhouden voor de administratie. De reden is dat wij ons nog wel zorgen maken, maar we horen van de wethouder dat hij het goed monitort en dat we binnenkort constateren of het wel nodig is.

08:55:17

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dan wil ik het nog hebben over de viering van het slavernijverleden en Keti Koti. Wij vinden oprecht heel jammer dat het niet standaard in de begroting staat. Mijn fractie heeft een vrij streng oordeel over wat wij doen met moties die uit de algemene reserve komen, dus u zult in de stemming zien of ik mijn fractie voldoende heb kunnen overtuigen. Anders zal ik mijn hulp aan de rechterzijde aanboren hoe ermee om moet worden gegaan als je een verdeeld stemmende fractie hebt.

08:55:46

Voorzitter: Dat betekent dat - even tussendoor - motie onder nummer negentien, 'Meer eenpersoonswoningen' geen onderdeel meer uitmaakt van de beraadslaging. De andere motie, daar heeft u nog een toelichting op gegeven, maar die is niet van u. Gaat u verder.

08:56:01

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): De rest ziet u in onze stemverklaring. Als laatste 'Breed gesprek nieuw muziekcentrum'. Wij waren er al niet voor, maar met de uitleg van de wethouder zijn we er helemaal niet voor, want we gaan ongeveer de hele stad, de gemeente, de provincie en iedereen vragen wat ze leuk zouden vinden. Nu heb ik niet per se heel veel last van vliedschaamte, maar als ik vraag, waar gaan we heen op vakantie, dan krijg ik antwoorden die ik niet ga betalen. Het lijkt me echt volstrekt idioot, als we al heel lang een traject ingaan, dat we nu nog gaan vragen wat wilt u hebben zonder kaders erbij. Het lijkt me een onzinnig idee. Daar heb ik mijn fractie overigens wel van kunnen overtuigen. Tot zover, Voorzitter.

08:56:38

Voorzitter: Dank u zeer. Dan ben ik bij de SP.

08:57:05

De heer Brandenburg (SP): Er wordt hier zo druk aan de administratie gewerkt, dat ik dacht, dat wacht ik even af. Voorzitter, mijn fractie heeft nog wel een korte bespiegeling op de eerste termijn. Waar ik in de eerste termijn zei, het wordt deze coalitie en dit college nog niet zo heel erg moeilijk gemaakt, zou ik nu nog wel een stapje verder willen zetten, Voorzitter. Ik heb partijen in de oppositie en ook anderen zich vooral zorgen horen maken over de samenwerking hier in de raad, over of het dualisme nog wel leeft, over of de coalitie zichzelf nog wel een beetje in toom heeft en over wat nu wel of niet oordeel raad is. Voorzitter, ik heb heel veel gehoord over het proces. Ik heb één ding altijd geleerd, Voorzitter, op het moment dat jij je over het proces druk gaat maken, heb je politiek geen argumenten meer.

08:57:58

De heer Brandenburg (SP): Sommigen maken het in deze raad zelfs zo bond, dat ze het niet eens hun volksvertegenwoordigende taak vinden om hier dan voorstellen te doen over wat voor andere keuzen zij zouden maken in de begroting. Nee, dat moeten de ambtenaren en het college maar doen. Voorzitter, daar hebben de mensen in de stad helemaal niets aan. Er zijn partijen die zeggen: "We hebben wel voorstellen, maar die doen we hier mondeling". Waarom zou je als volksvertegenwoordiger hier voorstellen doen waar de rest van de raad zich over kan uitspreken?

08:58:32

De heer Brandenburg (SP): Dan zijn er nog partijen die zeggen: "Nee, wij zijn pragmatisch en realistisch en we weten toch dat het niet aangenomen gaat worden, dus ik leg überhaupt maar niets meer voor". Voorzitter, het zal je volksvertegenwoordiging maar zijn. Was er dan helemaal geen inhoud? Jawel, het CDA laat duidelijk zien welke keuzen zij maken. Het zijn niet mijn keuzen, Voorzitter. Het zijn niet de keuzen van mijn fractie. Wij willen niet zo fors bezuinigen op cultuur, maar als inwoner van deze stad snap je wel, bij het CDA kan ik hiervoor terecht en bij de coalitie daarvoor. Oké, ook de VVD had nog een beetje inhoud. De VVD zei nog: "Laten we vooral gronden verkopen aan ontwikkelaars, zodat die daar veel te dure woningen die niemand kan betalen voor gaan terugbouwen en laten we dat geld, wat incidenteel is, dan inzetten voor iets waar we nog jaren voor moeten betalen". Oh ja, ze hadden nog twee voorstellen, namelijk de lasten verhogen voor

mensen die in een woonwagen wonen en de lasten verhogen voor mensen, omdat ze dan iets langer naar een afvalbrengstation kunnen.

08:59:34

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, verder waren er ook nog wat constructieve moties en die gaan wij steunen. Wij gaan de motie over safe space van Student en Stad steunen, omdat wij zien dat daar behoefte aan is. Wij dienen de motie over een telefonische klachtenlijn van Student en Stad, in de gewijzigde vorm, mede in. Wij steunen de motie van de Partij van het Noorden om te bouwen in de dorpen en dat vooruit te brengen. We steunen de motie van een aantal partijen over het slavernijverleden en Keti Koti. Tot slot, Voorzitter, als je het zo bekijkt dan valt het nog wel mee met die samenwerking tussen de oppositie en de coalitie. Zelfs nadat deze oppositie er alles aan gedaan heeft om die verhoudingen op scherp te zetten met een motie van afkeuring. Voorzitter, dank u wel.

09:00:28

Voorzitter: Dank u zeer. Had u zelf trouwens nog moties? Dat was de SP. Dan zijn we bij de Stadspartij.

09:00:50

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Ik zal maar niet ingaan op het pedante neoliberale toontje van zo straks.

09:01:01

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, meneer De Haan.

09:01:12

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Er zijn een aantal moties ingediend, waarbij wij grote moeite hebben met de vorm. Dat geldt ook voor een aantal amendementen, want die spreken de AR aan. Deze gebruiken de AR als dekkingsbron en daar zijn wij zwaar ongelukkig mee. Wij hadden liever een paar ambtenaren of een oosterpoortje minder. Dekken uit de AR is wat ons betreft gelijk aan geen keuze maken. Echter, omdat de inhoud soms ook belangrijk is, bijvoorbeeld waar het gaat om de Indië Herdenking en Keti Koti, zullen wij die wel steunen. Dat geldt ook voor de amendementen van het CDA.

09:01:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Het is heel onrustig om mij heen. Voorzitter.

09:01:58

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Gekozen constructies in financiering vinden wij niet heel erg sterk, maar de uitgangspunten onder de streep steunen wij wel, omdat deze inzetten op lastenverlaging. Voorzitter, wij zullen alleen de huidige motie 'Onzekerheden in beeld' intrekken, omdat wij het preadvies van de wethouder als een soort van toezegging beschouwen. Ik weet even niet welk nummer die motie heeft. Motie acht, M 08. Dank, mevrouw Goodijk. Ik denk dat dit mijn tweede termijn was, Voorzitter.

09:02:30

Voorzitter: De motie onder acht, M 08, maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

09:02:34

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Klopt en de overige moties die wij ingediend hebben wel.

09:02:36

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

09:02:36

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Ik was van plan om alle 36 moties bij langs te gaan, maar iedereen heeft lekker de vaart erin, de helft is al ingetrokken en ik wil naar bed, dus u ziet het wel bij de stemming. Als er nu nog fracties zijn die erg benieuwd zijn wat we doen met hun voorstel, hebben ze nu de kans voor een interruptie. Tot slot is het niet Kitty Kotty, maar Ketu Kotu. Dank u wel.

09:03:02

Voorzitter: Dan ben ik bij D66.

09:03:31

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, we hebben vandaag dertien moties ingediend of mede-ingediend en een deel van deze moties wordt teruggetrokken. Dat is niet raar, want zoals ik al in de eerste termijn aangaf, we delen veel van de ambities van dit college en omdat ze aansluiten op ons eigen gedachtegoed en visie, krijgen we daar ook regelmatig toezeggingen op en dan worden ze teruggetrokken. Dat geeft ook aan dat we niet zo ver uit elkaar liggen, als het gaat om die doelen en die ambities. Voor de voorzitter, motie M 25 dienen we gewoon in. Motie M 26 trekken we in, na de toezegging van het college. Motie M 27 over duurzaamheidsdoelen houden we aan na de toelichting van het college en we zullen het vervolgproces daarbij komend jaar wel strak in de gaten houden.

09:04:11

Voorzitter: Dat betekent dat motie onder nummer M 26 en M 27 geen onderdeel meer uitmaken van de beraadslaging.

09:04:19

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dat is correct.

09:04:21

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, het is ongetwijfeld de bedoeling van de SP dat ik nu reageer op zijn toneelstukje, maar daar zie ik vanaf. Echter, niet zonder de heer Brandenburg het ongevraagde advies te geven om eens rond te kijken naar de nonverbale reactie van mederaadsleden - en echt niet alleen in de oppositie - als hij weer eens fulminerend aan het woord is. Ik kies echter voor een andere afronding dan te reageren en verder te polariseren. Voorzitter, ondanks onze onderlinge meningsverschillen en kritiek op de uitvoering zou ik er toch ook op willen wijzen, dat hoe groot onze verschillen hier ook lijken en soms zelfs wellicht onoverbrugbaar lijken, dat we ons alsjeblieft moeten realiseren dat de veiligheid en relatieve welvaart, waarin we hier samenleven, een zege is. Wie kijkt naar ons gezamenlijke verleden of naar wat er verder over de grens gebeurt, beseft dat onze vrede, veiligheid en welvaart niet vanzelfsprekend zijn. Laten we dus niet vergeten. Laten we ons bewust zijn van onze gezamenlijke geschiedenis. Die kan ons helpen in het samenleven hier en nu en ook in de manier waarop we omgaan met elkaar en het respect wat we voor elkaar hebben.

09:05:25

De heer Lo-A-Njoe (D66): Daarom - ik houd het persoonlijk - herdenk ik morgen Kristallnacht en ben ik mij tevens bewust van wat er gebeurd is en wat er nu gebeurt in Israël en Palestina. Ik herken ons koloniale verleden en ik vier de afschaffing van ons gezamenlijk slavernijverleden. Ik herdenk jaarlijks de slachtoffers van de oorlog tegen Japan en de gevolgen van de Japanse bezetting in het voormalig Nederlands-Indië. We dienen daarom samen met de Partij voor de Dieren en de PvdA, waarvoor dank, en samen met andere partijen moties in die ervoor zorgen dat deze vieringen en herdenkingen komend jaar door kunnen gaan. Uiteraard zien we liever dat we dit uiteindelijk structureel regelen en we hadden dat na eerder aangenomen moties ook verwacht. Via deze moties is in ieder geval de viering en de herdenking in het herdenkingsjaar voor Ketj Koti veiliggesteld en herdenken we vijftien augustus 2024 ook.

09:06:15

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik nodig de andere indienende partijen van deze motie uit om komend jaar samen, met een nadruk op 'samen', een voorstel te schrijven dat de borging en dekking van deze herdenkingen en vieringen, die belangrijk zijn, vanaf 2025 structureel te regelen. We hebben het hier in de raad heel vaak gehad over deze zaken, maar als we dit goed uitvoeren, dan hoeven we het er helemaal niet meer over te hebben. Dan kunnen we dat gaan herdenken en vieren. Wat mij betreft, is dit misschien wel één van de laatste keren dat we er het debat over voeren en gaan we het uitvoeren en doen. Dank u wel.

09:06:51

Voorzitter: Dan zijn we bij de Partij van de Arbeid.

09:06:58

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel, Voorzitter. In mijn eerste termijn eindigde ik door aan te geven wat komend jaar de keuzen van de PvdA in Groningen zullen zijn. Ik heb geleerd dat herhaling werkt, dus bij deze. Wij kiezen voor solidariteit, wij kiezen voor...

09:07:11

De heer Van Veen (PvdA): Ik zie nu een verschrikte blik van de voorzitter. Ik ga niet mijn hele woordvoering herhalen, hoor.

09:07:14

De heer Van Veen (PvdA): Wij kiezen voor solidariteit. Wij kiezen voor een Groningen waar iedereen dezelfde kansen krijgt. Wij kiezen voor een Groningen, waar de gemeente niet wegloopt voor de grote problemen en uitdagingen van deze tijd, maar deze aanpakt. Dan wil ik nu nog graag bij de moties langslopen. Ik loop er een paar langs, want dat scheelt straks ook weer tijd bij de stemverklaringen. Ten eerste, M 36, dat was eerst A 05 over de klachtenlijn. Wij zijn blij met de handreiking op het voorstel vanuit het college en dat Student en Stad dat heeft overgenomen. Eerder heeft mijn fractie hier ook al meerdere keren aangegeven dat zo een krachtlijnen er zou moeten komen, dus wij zijn ook mede-indiener. Dan M 12 over de Martinatoren. Wij snappen de oproep van de Stadspartij dat verlichting van de toren er zou moeten zijn. Het is dus ook goed dat de wethouder aangaf dat ze naar duurzame oplossingen gaat kijken. Dat horen we dan ook graag begin volgend jaar.

09:08:02

De heer Van Veen (PvdA): M 15 over gemengde wijken dienen we zelf in met een aantal partijen. Het is hier belangrijk dat de nadruk echt ligt op dat we dit gaan opnemen in die prestatieafspraken en dat dit daar een onderdeel van wordt. Daarom willen we deze ook in stemming brengen. M 22 over de dorpen. De wethouders zei het heel mooi, het gaat om het bouwen van woningen, niet van beleidsdocumenten. Het is nog net niet een 'Jan Schaeffer' en dat we t-shirts gaan drukken, maar het scheelt volgens mij niet veel. Hier kan ik alleen maar bij aansluiten. Dan M 21 en M 28 dat is de viering van Keti Koti en de Indië Herdenking. Twee momenten die elk op hun eigen manier zeer belangrijk zijn om stil te staan bij onze geschiedenis. Twee voorstellen die we ook bij wijze van uitzondering nu gaan financieren uit de algemene reserve. Daarmee bevestigen we de regel dat we dat eigenlijk niet doen. Het is soort uitzondering die de regel bevestigt en mijn fractie had geen mooiere of belangrijkere uitzondering kunnen bedenken om dat hier te doen.

09:09:01

De heer Van Veen (PvdA): Dan M 29, dat is de motie over participatie over de nieuwe poort. Goed om te horen dat het college hierdoor geïnspireerd is en dat zij toezegt hiermee aan de slag te gaan, waardoor dit dus ook aandacht krijgt in de dorpen en de andere gemeenten. Deze motie zullen wij ook intrekken.

09:09:19

Voorzitter: M 29 maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

09:09:23

De heer Van Veen (PvdA): Tenslotte, ik ben braaf qua nummers van boven naar beneden gegaan, maar ik vind het wel mooi om hiermee af te sluiten, M 33 over het tegengaan van laaggeletterdheid. Dat staat hoog op de prioriteitenlijst van de Partij van de Arbeid, zeker omdat een bovengemiddeld aantal Groningse jongeren helaas niet goed kan lezen of schrijven. Lezen en schrijven is zo belangrijk om mee te kunnen doen, dus zij staan letterlijk met één-nul achter. Daarom dienen we deze motie samen in met Stadspartij en 100% voor Groningen, zodat zoveel mogelijk jonge laaggeletterden en laaggeletterden in het algemeen hun vaardigheden kunnen verbeteren en echt mee kunnen doen aan de maatschappij. Dat was het. Ik heb nog overwogen om het nog een keer te herhalen, maar volgens mij zijn we ondertussen al negen uur bezig, dus laat ik het hierbij. Het woord is aan GroenLinks.

09:10:06

Voorzitter: Vooruit dan maar. U heeft het gehoord.

09:10:10

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Het moet maar.

09:10:10

Voorzitter: Ja, het moet maar. Nu, zet hem op.

09:10:20

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik zal het ook enigszins korthouden. Allereerst met betrekking tot de motie die wij zelf hebben ingediend, M 34 'Iedereen warm'. Ook wij als coalitiepartij erkennen dat de toezegging van de wethouder enigszins ingewikkeld geformuleerd was. We zijn wel blij met de toezegging die is

gedaan, omdat het zo een belangrijk onderwerp is. Gezien het is toegezegd, zullen wij de motie dan ook intrekken.

09:10:47

Voorzitter: M 34 is geen onderdeel meer van de beraadslaging.

09:10:49

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Kijk, dit is nu een fijne samenwerking. Voorzitter, over samenwerking gesproken. We zouden inderdaad stacato langs wat moties gaan, maar toch wil ik het één en ander zeggen over wat gezegd is in de eerste termijn. Het heeft te maken met een drietal dingen. Allereerst, wat betekent dualisme? Dualisme is volgens mij dat wij allemaal als raad controleren of het college doet wat het hoort te doen. Of het college beleidsmatig goed haar werk doet en op een goede wijze onze gemeente bestuurt. Wat daar aan ten grondslag ligt, is een coalitieakkoord waar door een vijftal partijen uit deze raad, die gezamenlijke meerderheid hebben in deze raad, over is onderhandeld. Dit wordt uitgevoerd door het college waarmee zij onze gemeente besturen. Als coalitie zijn wij dus daarom niet bezig met ons af zetten tegen de oppositie. Wij zijn het zo vaak eens met het college, omdat zij onze compromissen uitvoeren. Ons onderhandelingsresultaat, dat de vijf fracties hebben afgesproken, voeren zij uit. Het zou dus ook uitermate gek zijn, als wij de hele tijd tegen het college zouden zeggen, dat doet wat wij het college hebben opgedragen, "Jongens, jullie zijn slecht bezig".

09:12:02

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dat heeft niets te maken met dualisme. Het heeft juist te maken met dat wij ons werk van tevoren goed hebben gedaan door op een goede wijze constructief met elkaar in overleg te gaan. Uiteraard hebben wij ons ook te verhouden tot de oppositie. Dat vergt een goede samenwerking en dat doen wij ook. Zoals de heer Brandenburg aangaf...

09:12:20

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Ik erken direct dat de heer Brandenburg dat met een andere stijl doet dan ik, ondanks dat ik er smakelijk om kon lachen. Dat neemt niet weg, dat er inhoudelijk echt een punt in zit. De houding die de oppositie heeft, alsof wij ons afzetten tegen over hen, is niet terecht. Als wij vandaag kijken naar de hoeveelheid moties die worden toegezegd en ook naar de hoeveelheid moties die mede worden ingediend door de verschillende coalitiepartijen, dan is er wel degelijk met ons samen te werken. Er was een ander punt, ook vandaag besproken in een langdurige vergadering, waarbij wij het als coalitiepartijen inhoudelijk niet eens waren met de oppositie. Dat is echt een verschil. Het rechtvaardigt niet om vervolgens te zeggen, dat wij ons daarmee alleen maar afzetten tegen de oppositie.

09:13:04

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Het laatste punt, Voorzitter, juist in het kader van die samenwerking. Als je niet wil dat het verder polariseert, helpt het dus niet om alleen maar te zeggen: "Ah, moties van de coalitie worden wel toegezegd of zijn een steuntje in de rug en die van de oppositie niet". Een drietal moties van de coalitie wordt ingetrokken, net zo goed als bij de oppositie. Samenwerking, Voorzitter, komt van twee kanten en het vergt ook inzet van twee kanten. Daar wil ik het bij laten.

09:13:32

Voorzitter: Dank u zeer. Mijn gevoel zegt dat we over kunnen gaan tot besluitvorming.

09:13:43

Voorzitter: Als dat het geval is, dan gaat dat als volgt: wij hebben een drietal besluiten te nemen, voordat we bij de amendementen aankomen en de begroting en daarna de moties. Daarna hebben we nog een aantal besluiten te nemen. Dat betekent dat ik nu de beraadslaging sluit.

09:14:15

Voorzitter: Dan gaan we naar de begrotingswijzigingen van het tweede kwartaal. Dat is onder 6a. Wenst iemand daar nog iets over op te merken? Nee, dan breng ik 6a in stemming.

09:14:36

Voorzitter: Hoeveel stemmen?

09:14:48

Spreker: Nee, neemt deel aan de vergadering, maar hij doet niets.

09:15:27

Voorzitter: Er moesten 44 stemmen zijn. Dat is gebeurd en iedereen is ermee akkoord. Dan 6b, dat is de Septembercirculaire. Ik neem aan dat er verder geen woordmeldingen meer zijn. Nee, dan gaan we stemmen.

09:16:00

Voorzitter: Ook dat is met algemene stemmen aanvaard.

09:16:02

Voorzitter: Dan de belastingtarieven. Zijn daar nog opmerkingen over of stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen.

09:16:40

Voorzitter: Die zijn aanvaard.

09:16:42

Voorzitter: Dan zijn we bij de begroting. Dan hebben we het amendement onder A 01 over uitstel voorgenomen ophoging horecaleges. Kunnen we dat in stemming brengen? Ja, dat gaan we doen. Ik open de stemming.

09:17:23

Voorzitter: Het amendement is verworpen. Dan het amendement onder twee, A 02 'De verlaging van de bewonersvergunningen in de tweede schil'. Is daar nog een opmerking over? Niet meer? Dan open ik de stemming.

09:18:04

Voorzitter: Dat amendement is verworpen.

09:18:06

Voorzitter: Dan zijn we bij het amendement onder drie, A 03, 'Verlaging parkeervergunningen'. Zijn daar nog opmerkingen over? Dat is niet het geval. Ik open de stemming.

09:18:34

Voorzitter: Ik sluit de stemming en dat amendement is verworpen.

09:18:38

Voorzitter: Dan zijn we bij de begroting zelf. Het hele stuk. Wenst iemand daar nog een opmerking over te maken, buiten datgene wat al is gezegd? Dat is niet het geval. De Stadspartij.

09:18:54

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Stemverklaring vroeg u over de gemeentebegroting?

09:18:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Met onze steun aan de amendementen van het CDA hebben we laten zien waar de Stadspartij andere keuzen had gemaakt. De begroting ontbeert in onze ogen een verlaging van de lokale lasten. Dat was ook de reden waarom wij tegen de Tarievennota hebben gestemd. Groningen is één van de duurste gemeenten. Al sinds jaar en dag zijn we één van de duurste gemeente van Nederland, waarin nu dus ook een reclamebelasting is opgenomen. Ook zien we dat de dorpen er steeds meer op achteruit gaan en zwaarder belast worden, waar een robuuste gemeente een uitkomst zou zijn. Voorzitter, gelet op deze woorden en onze bijdrage bij het voorjaarsdebat zal de Stadspartij vandaag tegen de gemeentebegroting stemmen.

09:19:40

Voorzitter: Het CDA.

09:19:42

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, we hebben met onze tegenbegroting geprobeerd de coalitie bij zinnen te krijgen. Dat is helaas niet gelukt. Ook wij vinden dat de lasten omlaag moeten. We hebben daar voorstellen voor gedaan, maar die zijn niet aangenomen, dus ook wij zullen tegen de begroting stemmen.

09:19:57

Voorzitter: Nog anderen? Nee, dan zal het verder uit de stemming blijken. Dan open ik de stemming over de besluiten rond de begroting.

09:20:27

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Dan betekent dat de begroting is aangenomen met 38 voor en acht tegen.

09:20:35

Voorzitter: Dan zijn we nu bij de moties. Nu moeten we even goed kijken of ik de boekhouding correct heb. Ik heb in de eerste plaats een motie onder M 05 'Work Hard, Pay Hard'. Zijn daar nog verklaringen? Nee, dan open ik de stemming.

09:21:28

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is met algemene stemmen aanvaard. Dan ben ik bij de motie onder nummer zeven, M 07, 'Verlicht de last 3.0'. Kan ik die zo in stemming brengen? Ja? Ik open de stemming.

09:21:58

Voorzitter: Motie is verworpen.

09:21:59

Voorzitter: De motie onder nummer negen, M 09 over het ophalen van grofvuil. Daar nog iemand over? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

09:22:20

Voorzitter: De motie is verworpen.

09:22:21

Voorzitter: De motie onder nummer elf, M 11, 'Waakzaam en Weerbaar 2.0'. Daar nog iemand over? Nee? Dan open ik de stemming. De motie is verworpen.

09:22:50

Voorzitter: De motie onder twaalf, M 12, 'Laat de Martinitoren weer vrolijk schijnen. Daar nog iemand? Ja, ChristenUnie.

09:22:59

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Het lijkt ons hartstikke mooi, als de Martinitoren weer verlicht is. Het is een stukje erfgoed, wat we in beeld brengen, maar ook als blikvanger van Groningen. We hebben echter ook van het college gehoord dat er een plan komt. Dat willen we afwachten, dus zullen we tegen deze motie stemmen.

09:23:19

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

09:23:20

De heer Van Veen (PvdA): We sluiten ons aan bij de stemverklaring van de ChristenUnie, dus ook wij zullen tegen stemmen.

09:23:25

Voorzitter: Nog anderen? Nee? Dan open ik de stemming over twaalf, M 012.

09:23:45

Voorzitter: Deze motie is verworpen. Motie onder dertien, M 13, 'Als de muren konden praten'. Daar nog iemand over? GroenLinks.

09:24:02

De heer Sietsma (GroenLinks): Voorzitter, de motie bevat sympathieke elementen, maar is naar ons oordeel overbodig en heeft averechtse gevolgen. Deze coalitie maakt eindelijk werk van het borgen van participatie in de organisatie. Deze coalitie maakt eindelijk werk van het bij elkaar brengen van alle losse initiatieven binnen de organisatie. Dat is niet simpel en dat vraagt tijd. Deze motie suggereert dat je met simpele uitgangspunten de zaak ineens kan regelen, maar daarvoor is zorgvuldige participatie mij te lief. Bovendien suggereert de motie en vooral de woordvoering dat participanten in het proces altijd hun zin moeten krijgen. Zo moet het niet zijn, daarvoor is ons mandaat van de kiezers mij te lief.

09:24:40

Voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Dat is niet het geval. Ik open de stemming over nummer dertien, M 13.

09:25:02

Voorzitter: De motie is verworpen.

09:25:03

Voorzitter: Motie onder nummer veertien, M 14, 'Maak ruimte voor een ruimtelijke ontwikkeling noordelijke wijken'. Daar nog iemand over? GroenLinks.

09:25:17

De heer Sietsma (GroenLinks): Voorzitter, deze motie is vast goed bedoeld, maar wat GroenLinks betreft overbodig en ook ongewenst. Overbodig, omdat we in de wijkvernieuwing al werken op basis van plannen. Er is in die zin niets nieuws onder de zon. Toch ook ongewenst, omdat de motie alleen gaat over stenen, het ruimtelijk domein. Onze wijkvernieuwing vraagt om een integrale aanpak. Zo hebben we dat afgesproken. Wij vinden het evenwicht tussen investeren in de sociale structuur, vergroening, energietransitie, zorg en de stenen van belang. Dat verdraagt zich niet met een eenzijdige oproep over investeren in stenen.

09:25:48

Voorzitter: Anderen nog? ChristenUnie.

09:25:53

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. In eerste instantie stonden wij er hetzelfde in als GroenLinks aangaf in de stemverklaring, maar we hebben ook de wethouder gehoord, dat hij zegt dat dit nog niet gebeurt op alle gebieden. Dat zouden we wel moeten doen, dus vandaar dat wij de motie zullen steunen.

09:26:09

Voorzitter: Anderen nog? Nee? Dan open ik de stemming over nummer veertien, M 014.

09:26:39

Voorzitter: Ik sluit de stemming en de motie is aanvaard.

09:26:42

Voorzitter: De motie onder nummer vijftien, M 15 'Presteer in behoud van sociale huur'. Daar nog iemand over? Nee? Dan gaan we stemmen over M 15.

09:26:52

Voorzitter: Motie is aanvaard.

09:27:08

Voorzitter: Motie onder 21, M 21, 'De jaarlijkse herdenking van het slavernijverleden en viering Keti Koti'. Daar nog iemand over? Nee?

09:27:25

Voorzitter: Goed, dan open ik nu de stemming onder nummer M 21.

09:27:51

Voorzitter: Motie is aanvaard.

09:27:56

Voorzitter: Wij zijn bij motie onder nummer M 22 'Help dorpen met bouwen'. Daar nog iemand over? Nee? Dan open ik de stemming.

09:28:26

Voorzitter: De motie is aanvaard. Motie M 23 'Voor een gemeente dichtbij'. Daar nog iemand over? Nee? Dan open ik daar de stemming over.

09:28:59

Voorzitter: Motie is verworpen. Dan zijn we bij motie M 24 en die gaat over de ruimere openingstijden voor de afvalbrengstations. Daar nog iemand over?

09:29:11

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Voorzitter, die is aangehouden.

09:29:13

Voorzitter: Aangehouden. Dan zijn we bij motie M 25 'Energie opslag (Wie wat bewaart die heeft wat)'. Daar nog iemand over? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

09:29:44

Voorzitter: De motie is aanvaard.

09:29:45

Voorzitter: Motie onder M 28: 'Groningen blijft herdenken op 15 augustus'. Daar nog iemand over? Nee? Dan open ik de stemming.

09:30:16

Voorzitter: Motie is aanvaard.

09:30:18

Voorzitter: Dan de motie onder nummer M 30: 'Stel het opbouwwerk centraal'. Daar nog iemand over? Nee? Dan open ik de stemming.

09:31:00

Voorzitter: Ik sluit de stemming en de motie is aanvaard.

09:31:04

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder M 32: 'Waar zijn we safe (Safe Space)'.

09:31:34

Voorzitter: Die motie is aanvaard.

09:31:45

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder M 33 'Taalhelden in t zonnetje'. Daar nog iemand over? De Stadspartij.

09:32:02

Mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dank u wel. Mijn fractievoorzitter zegt dat het niet gebruikelijk is om nu wat te zeggen, omdat we zelf indienen, maar ik doe het toch. Ik vind het namelijk heel mooi dat deze motie raadsbreed wordt ingediend en dat alle raadsfracties dit onderwerp hoog op hun agenda hebben staan, daarvoor dank. Dank u wel.

09:32:25

Voorzitter: Dank u zeer. Anderen nog? Dan open ik de stemming.

09:32:34

Voorzitter: We staan op de foto. Nog een foto? Ja, dat dacht ik wel. Even terug. Oh, dat gaat nu niet meer. Ja, jongens...

09:33:10

Voorzitter: Nu die gaat weer op X.

09:33:21

Voorzitter: Dan de laatste motie. Dat was eerst dat amendement, weet u nog, en dat is motie nummer M 36 geworden. "I am only one call away". Daar komt nog een stemverklaring van D66 bij.

09:33:39

Mevrouw Gietema (D66): Dank u wel, Voorzitter, ik zal het kort houden. Wij dienen deze motie in met de wijzigingen die gedaan zijn. Ik hoop dat we daarna kunnen stemmen en naar huis kunnen gaan.

09:33:57

Voorzitter: We gaan stemmen.

09:34:35

Voorzitter: Even rustig, want er komen nog een paar stemmingen aan. Even rustig en even concentreren.

09:34:58

Voorzitter: Nu klopt het wel. Voor 41 en drie tegen. Nu hebben we er 44, dus dan klopt het.

09:35:09

Voorzitter: Dan hebben we nog paar zaken af te ronden. In de eerste plaats 6e. Resultaten herzieningen grondexploitaties 2023. Daar nog iemand over? Nee, dan gaan we dat in stemming brengen.

09:35:42

Voorzitter: Aanvaard met algemene stemmen.

09:35:44

Voorzitter: De herziening grondexploitatie Meerstad op 1-1-2023 jongstleden. Daar nog iemand over? Nee? Dan gaan we stemmen.

09:36:12

Voorzitter: Vier tegen.

09:36:23

Voorzitter: Dan hebben we de Herziening grondexploitaties Stadshavens. Daar nog iemand over? Nee? Dan gaan we stemmen.

09:36:47

Voorzitter: Die is aanvaard.

09:37:03

Voorzitter: Dan zijn we tot slot bij Herziening grondexploitatie Suikerzijde. Daar nog iemand over? Nee, dan gaan we stemmen.

09:37:52

Voorzitter: Dat is aanvaard met algemene stemmen.

09:37:54

Voorzitter: Dames en heren, er zijn complimenten uitgedeeld aan de ambtenaren voor het vele werk wat ze bij de begroting hebben gedaan. Ik wil van mijn kant complimenten maken aan u. U heeft veel moties en amendementen gemaakt en we weten allemaal dat dit vaak enorm veel werk is. We hebben een goede

besluitvorming over de begroting. Complimenten, ook aan u, voor al het werk wat u heeft verricht.

7. Sluiting

Voorzitter: Ik sluit de vergadering. Wel thuis.